

Socialt ansvarsfull offentlig upphandling: så fungerar det i praktiken – 71 exempel på god praxis

Maj 2020

#WeBuySocialEU

***Europa direkt är en tjänst som hjälper dig att få svar
på dina frågor om Europeiska unionen.***

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informationen som ges är gratis, liksom de flesta samtal (även om vissa operatörer, telefonkiosker eller hotell kan debitera dig).

RÄTTSLIGT MEDDELANDE

Den information och de åsikter som förs fram i denna publikation är författarens eller författarnas egna och återspeglar inte nödvändigtvis Easmes eller kommissionens officiella ståndpunkt. Varken Easme eller kommissionen kan garantera att de data som ingår i studien är korrekta. Varken Easme, kommissionen eller någon annan som agerar för deras räkning kan hållas ansvarig för hur den information som ingår i publikationen kan ha använts.

Mer information om EU finns på (<http://www.europa.eu>).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2020

ISBN 978-92-9202-958-6

doi: 10.2826/844552

© Europeiska unionen, 2020

FÖRFATTARE

Philipp Tepper (resp.), Ashleigh McLennan, Rafael Hirt, Peter Defranceschi, ICLEI – Local Governments for Sustainability och Valentina Caimi, Alexander Elu, AEIDL. Med stöd av Public Procurement Analysis, Dialogmakarna och Social Economy Europe.

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Genomförandeorganet för små och medelstora företag (Easme)

Avdelning A – Cosme, H2020 SMF och EHFF

Enhet A.1 – Cosme

E-post: EASME-COSME-ENQUIRIES@ec.europa.eu

Europeiska kommissionen

B-1049 Bryssel

Innehållsförteckning

Innehåll

INLEDNING	4
VAD ÄR SOCIALT ANSVARSFULL UPPHANDLING?	4
VAD INGÅR I SAMLINGEN?	5
VIKTIGA RESULTAT	5
FALLSTUDIER.....	9
SEKTOR 1. Rengörings- och fastighetsförvaltningstjänster.....	10
SEKTOR 2. Byggverksamhet	48
SEKTOR 3. Livsmedels- och cateringtjänster	72
SEKTOR 4. Möbler.....	93

INLEDNING

Syftet med socialt ansvarsfull upphandling är att skapa positiva sociala resultat i offentliga upphandlingskontrakt. Upphandlingar påverkar många människor, vare sig de är användare av offentliga tjänster, sysslar med produktion och leverans eller arbetar i den köpande organisationen. Utöver dem som berörs direkt kan socialt ansvarsfull upphandling påverka marknaden i stort, både på efterfråge- och utbudssidan.

Genom att köpa på ett klokt sätt kan offentliga upphandlare främja sysselsättningsmöjligheter, anständigt arbete, social inkludering, tillgänglighet, design för alla och etisk handel och verka för ökad efterlevnad av sociala normer. För vissa produkter, arbeten och tjänster kan effekterna bli särskilt stora, eftersom offentliga upphandlare dominerar en stor del av marknaden, t.ex. inom byggindustrin, hälso- och sjukvård och transport.

Offentliga upphandlare är stora investerare i Europa och spenderar 14 % av EU:s bruttonationalprodukt (BNP). Genom att använda sin köpkraft till att välja varor och tjänster som ger goda sociala resultat, kan de därför i allra högsta grad bidra till hållbar utveckling. Både den offentliga och den privata sektorn blir alltmer medvetna om att det är viktigt att arbeta med samtliga tre hållbarhetspelare inom ramen för upphandlingar (social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet).

I direktiven om offentlig upphandling från 2014¹ klargörs det att sociala aspekter får beaktas under upphandlingsförfarandet, från de preliminära marknadsundersökningarna, användningen av reservationer och det enklare systemet till sociala tilldelningskriterier och villkor för fullgörande av kontrakt.

Offentliga upphandlare i Europa börjar utnyttja dessa möjligheter för att visa att deras inköp har verklig social inverkan. Trots detta utnyttjar medlemsländerna ännu inte fullt ut möjligheterna med offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för att stödja socialpolitiska mål.

Syftet med denna fallstudiesamling är att öka medvetenheten om och förståelsen av möjligheterna med socialt ansvarsfull upphandling genom att lyfta fram 71 exempel på hur offentliga upphandlare har skapat sociala fördelar i praktiken. Fallstudierna visar korrekta anbuds-förfaranden och ger exempel på effektiva politiska åtgärder. De är tänkta att fungera som en inspirationskälla för såväl upphandlare som aktörer inom den sociala ekonomin och uppmuntra spridning av god praxis i Europa.

Du hittar mer information om hur de sociala aspekterna av EU:s direktiv om offentlig upphandling har införlivats på nationell nivå samt ytterligare exempel på god praxis för socialt ansvarsfull upphandling med fokus på tillträde till marknader för offentlig upphandling för företag inom den sociala ekonomin i rapporten [Buying for Social Impact](#) (på engelska). Europeiska kommissionen håller dessutom på att uppdatera handledningen *Socialt ansvarsfull upphandling* med praktiska råd om genomförandet av socialt ansvarsfull upphandling (arbetet beräknas vara slutfört 2020).

VAD ÄR SOCIALT ANSVARSFULL UPPHANDLING?

Syftet med socialt ansvarsfull upphandling är att hantera den inverkan som varor, tjänster och arbeten som köps in av den offentliga sektorn får på samhället. Socialt ansvarsfull upphandling kan bidra till att

- främja sysselsättningsmöjligheter och social inkludering,
- ge möjligheter för företag inom den sociala ekonomin,
- främja anständigt arbete,

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU om tilldelning av koncessioner (*koncessionsdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (*direktivet om offentlig upphandling*) och direktiv 2014/25/EU om upphandling av enheter inom vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (*försörjningsdirektivet*). I denna vägledning hänvisar vi främst till direktiv 2014/24/EU, men de flesta möjligheterna till socialt ansvarsfull upphandling finns även enligt de två andra direktiven.

- stödja efterlevnaden av sociala rättigheter och arbetstagar rättigheter,
- främja tillgänglighet och design för alla,
- främja respekten för de mänskliga rättigheterna och hantera etiska handelsfrågor, och
- tillhandahålla sociala tjänster, hälsotjänster, utbildningstjänster och kulturella tjänster av hög kvalitet.

VAD INGÅR I SAMLINGEN?

Detta urval av fallstudier om god praxis togs fram mellan september 2019 och mars 2020. Arbetet bygger på tidigare och pågående verksamheter i fråga om socialt ansvarsfull upphandling på europeisk, nationell och lokal myndighetsnivå.

Exemplen på god praxis har inhämtats från offentliga upphandlare i och utanför Europa. Samlingen består av 71 fallstudier från 27 länder – 22 EU-medlemsländer och fem länder utanför EU. Tillämpningen av socialt ansvarsfull upphandling varierar mellan EU-medlemsländerna och samlingen innehåller därför fallstudier på inledande nivå eller nybörjarnivå till medelhög och avancerad nivå. De handlar om en rad olika produkter och tjänster och omfattar alla aspekter och faser av offentlig upphandling (även fasen före och efter upphandlingsförfarandet) och ett antal olika offentliga upphandlare, från lokala myndigheter till centrala inköpsorgan och sjukhus.

Samlingen har delats in per sektor så att det blir lättare för dig att navigera runt bland fallen. Exempel på god praxis som omfattar mer än en sektor eller rör politiska åtgärder eller processer har samlats i slutet av dokumentet. Följande sektorer ingår i samlingen: tjänster avseende rengöring och lokalvård, byggverksamhet, livsmedels- och cateringtjänster, möbler, trädgårdstjänster, hälso- och sjukvård, informations- och kommunikationsteknik (IKT), sociala tjänster, textilier och transport, rörlighet och avfall.

VIKTIGA RESULTAT

Denna samling av exempel på god praxis inom socialt ansvarsfull upphandling visar att det finns många olika lösningar och möjligheter för offentliga upphandlare att handla upp varor och tjänster på ett strategiskt sätt med målet att åstadkomma verkliga resultat för samhället och förbättra människors livskvalitet, såväl inom Europa som i resten av världen.

När vi sammanställde dessa fallstudier kunde vi också se vilka av de verktyg som är tillåtna enligt de europeiska upphandlingsdirektiven som tillämpas i praktiken.

Sysselsättningsklausuler enligt artikel 70 används till exempel i stor utsträckning, men varierar i ambitionsnivå och är olika avancerade. På den grundläggande nivån kan sådana klausuler bidra till att främja sysselsättningsmöjligheter för människor som befinner sig "längre bort" från arbetsmarknaden (med det menar vi personer som har svårare att få jobb, t.ex. personer med funktionsnedsättning, lågutbildade eller personer med lägre kompetens, personer som saknar erfarenhet eller långtidsarbetslösa, eller andra hinder som fastställs av den offentliga upphandlaren). Mer avancerade strategier ingår oftast i bredare socialpolitiska initiativ, bland annat tillhandahållande av hjälpcentraler för upphandlare och leverantörer, mötesplatser för arbetslösa och arbetsgivare som söker efter speciell kompetens, eller "mjukt", indirekt stöd för arbetssökande för att hjälpa dem att återanpassa sig i arbetslivet. I vissa sysselsättningsklausuler anges även villkor för rekryterade anställdas eller lärlingars utveckling under det offentliga kontraktets löptid, eller innehåller särskilda utbildningskrav. Det finns även många exempel på hur offentliga kontrakt reserveras och tilldelas skyddade arbetsplatser eller sociala företag som anställer personer med funktionsnedsättning och arbetstagar med sämre förutsättningar, särskilt inom underhåll, trädgårdstjänster och sociala tjänster.

Forskningen visar dock att några av de sociala bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU inte verkar utnyttjas i tillräcklig utsträckning. Bland annat utnyttjas inte det enklare systemets flexibilitet tillräckligt och skälen för uteslutning som baseras på bristande efterlevnad av miljö-, social- och arbetsrätten (enligt artikel 57.4) tillämpas inte alltid aktivt. Det kan dock vara så att offentliga myndigheter tillämpar sådana kriterier utan att uttryckligen ange dem som socialt ansvarsfull upphandling.

Eventuella sociala risker och möjliga fördelar med offentlig upphandling beror till viss del på den produkt eller tjänst som köps in. Andelen utsatta arbetstagare kan exempelvis vara högre inom vissa branscher och möjligheterna till jobbskapande kan vara större inom andra branscher. Vissa produkter kan innehålla råvaror som köpts in från konfliktområden eller regioner med låga arbetsnormer, men kan ändå certifieras som socialt hållbara genom kvalitetsmärkningar. Nedan ges en översikt av varje sektor som ingår i samlingen, med en sammanfattning av varje sektor.

Tjänster avseende rengöring och lokalvård

Tio fallstudier om tjänster avseende rengöring och lokalvård från nio europeiska länder ingår i samlingen, bland annat ett fall från oss på Europeiska kommissionen plus fall från regionala myndigheter, offentliga företag och flera små och medelstora städer. Sociala hänsyn i offentlig upphandling inom rengörings- och lokalvårdssektorn handlar ofta om krav på goda arbetsvillkor (t.ex. arbetsmiljö, jämställdhet och åtgärder för att främja balans mellan arbete och privatliv), tilldelningskriterier och klausuler om fullgörande av kontrakt som främjar jobbskapande och utbildning, samt delar av kontrakt som är reserverade för sociala företag.

Fallstudierna visar att det inte finns någon metod som passar alla och att dialog med marknaden är ett bra första steg för att bedöma möjligheterna på lokal nivå. I vissa delar av Europa är dialog ett viktigt verktyg för att säkerställa att de sociala kriterierna är möjliga att uppnå och inte hindrar konkurrensen. På andra håll, där konkurrensen är större och skillnaderna mellan anbudspriserna är små, kan tilldelningskriterier vara en tydlig signal. I dessa fall är tilldelningskriterierna en viktig faktor för att skilja mellan anbud.

En av de lärdomar som de offentliga upphandlarna delar med sig av är att det är viktigt att matcha arbetslösa med lämpliga arbetsuppgifter, och här kan utomstående organisationer som arbetar direkt med målgrupperna vara viktiga partner. Övervakning under kontraktsgenomförandet är en annan viktig faktor och lämpliga påföljder för bristande efterlevnad bör ingå i kontraktet.

Byggverksamhet

Sju fallstudier från byggsektorn ingår i samlingen. Exempelen är hämtade från fem EU-länder (plus en fallstudie från Kanada). Sociala hänsyn i offentlig upphandling inom byggsektorn inriktas vanligen på arbetsvillkor och skapande av arbetstillfällen för målgrupperna. I ett fall tog man även hänsyn till de allvarliga överträdelser av de mänskliga rättigheterna och arbetstagar rättigheterna som kan förekomma inom brytning och bearbetning av natursten, och använde kvalitetsmärkningar (som garanterades av oberoende revisorer) för att säkerställa socialt ansvariga inköp av byggmaterial.

Byggsektorn har specifika sysselsättningsutmaningar, bland annat projektens varierande volym och en speciell marknadscykel. Byggarbetsplatser kan också ligga på svåråtkomliga platser och de sysselsättningsmöjligheter som finns kanske inte passar alla personers kompetens. Precis som sektorn för rengöring och lokalvård kan socialt ansvarsfull upphandling underlättas genom rådgivning om sociala klausuler för upphandlare och leverantörer. Lämpliga åtgärder kan även identifieras i samverkan med leverantörerna via samråd med marknadens aktörer.

Livsmedels- och cateringtjänster

Samlingen innehåller sex fallstudier om livsmedels- och cateringtjänster från sex europeiska länder. Flera av fallstudierna handlar om reserverade upphandlingar i syfte att stödja sociala företag och anställning av personer med funktionsnedsättning eller andra grupper som har svårt att delta på arbetsmarknaden. Rättvisa inköp av råvaror med globala leveranskedjor (bland annat kaffe, te, socker, choklad och bananer) tas upp i flera av fallstudierna.

En viktig lärdom som offentliga upphandlare som reserverar kontrakt framhåller är att det är viktigt att ta hänsyn till de sociala företagens kapacitet och deras förmåga att lämna anbud till offentliga upphandlingar. Marknadsundersökningar är därför ett viktigt verktyg för att säkerställa att de anbud som lämnas in till offentliga upphandlingar är konkurrenskraftiga och att anbudsgivarna kan leverera de önskade produkterna eller tjänsterna.

Möbler

Två fallstudier om möbler ingår i samlingen, från två EU-länder (Italien och Rumänien). Å ena sidan bör möbler passa alla användare för att skapa tillgängliga arbetsplatser och offentliga utrymmen. Detta kan åstadkommas genom tekniska specifikationer. För nya möbler finns normer som visar efterlevnad av arbets-, hälso- och säkerhetsföreskrifter, medan gamla möbler kan doneras till välgörenhetsorganisationer. När det gäller normer betonade upphandlarna att det är viktigt att de används allmänt i offentliga upphandlingar för att få fler tillverkare att tillämpa dem.

Trädgårdstjänster

Tre fallstudier från två EU-länder (Italien och Rumänien) fokuserar på reserverade kontrakt för trädgårdstjänster. Reserverade kontrakt används inom denna sektor med tanke på den typ av arbete som krävs och möjligheterna att skapa arbetstillfällen för människor som har svårt att delta på arbetsmarknaden eller löper risk att marginaliseras. En lärdom från dessa fallstudier är att det är viktigt att lägga tid på det förberedande arbetet inför upphandlingen, t.ex. marknadsundersökningar, för att se till att lokala företag har den kapacitet som krävs för att fullgöra reserverade kontrakt. Fallstudierna visar även att det med hjälp av reserverade kontrakt är möjligt att stärka den sociala ekonomin och skapa mer stabila sysselsättningsmöjligheter för personer som löper risk att marginaliseras.

Hälso- och sjukvård

Tre fallstudier, från Finland, Norge och Ukraina, handlar om socialt ansvarsfull upphandling inom hälso- och sjukvårdssektorn. Två av dem inriktas på att öka ideella aktörers möjligheter att delta i offentliga upphandlingar för att erkänna det mervärde för samhället som sådana aktörer ger. En av fallstudierna handlar om inköp av skyddshandskar, som är en produkt med kända problem i produktionsprocessen, bland annat vad gäller arbetstagarrättigheter, arbetsvillkor och hälsoeffekter. Några av de lärdomar som aktörer inom hälso- och sjukvårdssektorn lyfter fram är betydelsen av att förstå marknaden och leverantörernas kapacitet. Att fokusera på önskade hälsoreultat i stället för att föreskriva exakt vilka förfaranden som ska följas är en annan viktig aspekt för en effektiv upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster.

Sociala tjänster

Tolv fallstudier från sex EU-länder samt ett fall från Sydkorea ingår i samlingen. Fallstudierna handlar om hur upphandlingsförfaranden kan användas för att tillhandahålla ändamålsenliga tjänster som utformas tillsammans av leverantörer och användare och ger socialt mervärde. De visar på betydelsen av integrerade tjänster som har ett helhetstänkande samtidigt som fler typer av leverantörer ges möjlighet att delta, även sociala företag och ideella organisationer. Förfarandena blir längre än genomsnittet om man tillämpar processer som gemensam utformning och resultatnriktade upphandlingar. De kan dock leda till mer ändamålsenliga och inkluderande tjänster som är skraddarsyddas för användarnas behov.

Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Fyra fallstudier från tre EU-länder ingår i samlingen. Fallstudierna handlar om inköp av IKT-utrustning och en om hur webbplatser kan göras tillgängliga för alla. IKT-utrustning kännetecknas av långa och komplexa leveranskedjor. Detta ställer till problem för både upphandlande myndigheter och leverantörer när det gäller att säkerställa överensstämmelse och kontroll. Fallstudierna visar på olika åtgärder som kan vidtas i detta sammanhang, bland annat uppförandekoder, tekniska specifikationer, tilldelningskriterier och klausuler om fullgörande av kontrakt, i syfte att öka insynen och införa tillbörlig aktsamhet som standardpraxis.

Textilier

Samlingen innehåller fem exempel på upphandling av textilier från fem olika EU-länder. Tre av fallstudierna handlar om olika strategier för att öka efterlevnaden av ILO-konventionerna i leveranskedjan inom

textilbranschen, bland annat urvalskriterier, tilldelningskriterier och klausuler om fullgörande av kontrakt. Två fallstudier fokuserar även på villkor för jobbskapande, antingen som en del av leverantörskontrakten eller genom avtal om insamling av textilavfall. Fallstudierna visar att leverantörerna kan kontrollera efterlevnaden och att det finns en rad olika märkningar som kan vara till hjälp för att kontrollera arbetsvillkoren. Övervakningen av villkoren under kontraktsgenomförandet är dock fortfarande en utmaning. Dialog och samarbete är viktiga faktorer för att förstå leveranskedjan och hantera potentiella risker och möjligheter genom offentlig upphandling.

Andra sektorer

En fallstudie handlar om upphandling av transporttjänster i Warszawa i Polen. I denna fallstudie var jobbskapande ett villkor för tillhandahållandet av tjänsterna och 120 nya tjänster skapades för arbetslösa personer eller personer som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Alla offentliga kontrakt leder till skapande av arbetstillfällen, men fallstudien bekräftade att särskilda klausuler om detta ökar effekten.

Samlingen innehåller dessutom en fallstudie om avfallshanteringssektorn, även den från Polen. Denna fallstudie inriktas likaså på att skapa sysselsättningsmöjligheter för människor som har svårt att få anställning, med hjälp av reserverade kontrakt.

En fallstudie om innovationspartnerskap från Lille i Frankrike ingår också i samlingen. I denna fallstudie ingick köparen ett avtal med ett lokalt socialt företag som fick i uppdrag att undersöka och utveckla en ny metod för insamling av spillolja i staden och omvandla den till biobränsle för kommunala fordon.

Politiska initiativ

Samlingen avslutas med 17 fallstudier från elva EU-länder och två länder utanför EU, som handlar om sektorsöverskridande eller politiska initiativ till stöd för socialt ansvarsfull upphandling. Fallstudierna innehåller exempel på politiska initiativ med krav på att sociala klausuler ska tillämpas för att stödja anställning av personer från vissa grupper (nio fall), politiska initiativ för att hjälpa sociala företag och ideella organisationer att lämna in anbud till offentliga upphandlingar (sex fall) och två fallstudier från Nederländerna om social avkastning från investeringspolitik.

FALLSTUDIER

SEKTOR 1. Rengörings- och fastighetsförvaltningstjänster

1. Ett socialt ansvarsfullt ramavtal för tjänster avseende rengöring och lokalvård

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Kataloniens regionregering, Spanien.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2018 inledde den katalanska regionregeringen en upphandling om ett nytt ramavtal för socialt ansvarsfulla och miljövänliga städtjänster för sina administrativa byggnader inom sex områden (staden Barcelona, resten av provinsen Barcelona samt provinserna Girona, Lleida och Tarragona och den katalanska regionregeringens kontor i staden Madrid). Av de nio delarna var en del (värd 5 miljoner euro) reserverad för speciella arbetsförmedlingar och återanpassningsföretag som ger arbetstagare med funktionsnedsättning betald anställning och underlättar deras tillträde till arbetsmarknaden. Andra sociala hänsyn i upphandlingen var

- sociala tilldelningskriterier (arbetsmiljöaspekter, jämställdhetsåtgärder, åtgärder för att främja balans mellan arbete och privatliv, utbildning för arbetstagarna och begränsningar av farliga ämnen i uniformstyg),
- sociala klausuler om fullgörande av kontrakt, varigenom företagen måste följa arbetsvillkoren i kollektivavtalet för tjänster avseende rengöring och lokalvård, och
- ett kriterium för att bedöma förekomsten av bud med onormalt låga priser.

Upphandlingen innehöll även obligatoriska miljökrav. Den upphandlande myndigheten säkerställde dessutom efterlevnaden av de sociala och miljömässiga kontraktsklausulerna genom revisioner.

Totalt 48 företag deltog i upphandlingen och av dem valdes 39 företag ut som potentiella leverantörer inom en eller flera delar av ramavtalet. I oktober 2019 hade 187 kontrakt tilldelats till ett belopp av över 51 miljoner euro.

Kontraktsföremål

Ramavtal om tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Upphandlingsetapp och kriterier

I tilldelningsetappen tilldelades poäng till anbudsgivare som kunde bevisa sitt åtagande för socialt ansvarsfull anställningspraxis i form av en kvalitetsplan. Kvalitetsplanen var värd totalt 49 poäng och omfattade följande aspekter:

- Arbetsmiljöåtgärder (upp till tio poäng).
- Åtgärder för att främja lika behandling och lika möjligheter för kvinnor och män (upp till tio poäng).
- Åtgärder för att främja balans mellan arbete och privatliv (upp till fem poäng).
- Problemlösningsförfarande (upp till tolv poäng).
- Metod för utvärdering av tjänsters kvalitet (upp till tolv poäng).

När det gällde bedömningen av de första tre punkterna uppmanades budgivarna att fylla i bilagor där de fick ange sina föreslagna verksamheter för att uppfylla varje kriterium, verksamheternas mål, de åtgärder som skulle vidtas, tidsplanen för genomförandet av verksamheten och indikatorer för att mäta framsteg.

För arbetsmiljö och främjande av lika behandling kunde högst två verksamheter presenteras, som var värda fem poäng var (av totalt tio poäng). För främjande av balans mellan arbete och privatliv kunde högst två verksamheter presenteras, som var värda 2,5 poäng var (av totalt fem poäng).

För utvärderingen av problemlösningsförfarandet uppmanades anbudsgivarna att lämna in en rapport (på högst sex sidor) med en beskrivning av det föreslagna förfarandet. Högst tolv poäng kunde tilldelas, som var uppdelade på följande sätt:

- Förfarande för att lösa problem som kunde tillskrivas entreprenören, t.ex. personalproblem eller brist på lämpliga material eller verktyg (sex poäng).
- Förfarande för att lösa problem som inte kunde tillskrivas entreprenören, t.ex. läckor eller vandalism (sex poäng).

Poängen tilldelades enligt följande skala:

- Omfattande beskrivning av åtgärdsförfarandet, som tillgodoser behoven på lämpligt sätt (6 poäng).
- Beskrivningen av åtgärden är inte tillräckligt detaljerad eller åtgärden tillgodoser inte behoven på lämpligt sätt (3 poäng).
- Ingen beskrivning har lämnats eller beskrivningen innehåller uppenbara fel (0 poäng).

Kontraktet tilldelades det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Om två bud fick samma poäng hade den anbudsgivare som sysselsatte den högsta procentandelen personer med funktionsnedsättning företräde.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Förbättra arbetsvillkoren inom tjänstesektorn, närmare bestämt för anställda som arbetar i offentliga byggnader, främja jämställdhet och förbättra balansen mellan arbete och privatliv.

Kontroll

En övervakningskommission inrättades för att säkerställa att ramavtalet genomfördes på korrekt sätt och kontrollera att företagen uppfyllde sina skyldigheter. Övervakningskommissionen består av följande avdelningar inom regionalregeringen:

- Avdelningen för varor och tjänster.
- Kontoret för övervakning och bedömning av offentliga kontrakt.
- Fyra företrädare för centralkommissionen för underordnade förvaltningar.
- Företrädare för de största fackföreningarna och branschorganisationerna inom rengöringssektorn.

Övervakningskommissionen granskade leverantörerna genom att kontrollera deras lönelistor, arbetstidsloggar och anställningsavtal. Om avvikelser upptäckts (t.ex. i registreringen av arbetstid, övertidsuttag eller delvis uteblivna löneutbetalningar eller felaktiga socialförsäkringsavgifter) ger övervakningskommissionen leverantören möjlighet att bemöta detta och åtgärda eventuella problem. Om leverantören inte kan motivera avvikelserna eller inte löser problemen kan böter tillämpas.

I händelse av allvarliga överträdelser (t.ex. bristande efterlevnad av några av de obligatoriska tekniska specifikationerna) kan den upphandlande myndigheten välja att ålägga leverantören böter på upp till 10 % av projektets budget eller säga upp kontraktet. För mindre allvarliga överträdelser (t.ex. i samband med valfria åtgärder som anbudsgivarna erbjuder inom ramen för de verksamheter som omfattas av upphandlingen) kan böter på upp till 2 % av kontraktsbudgeten tillämpas.

Kontraktsvärde

Det beräknade värdet på ramavtalet har fastställts för hela löptiden, inklusive en eventuell förlängning, till strax under 76 miljoner euro. Ramavtalet har en ursprunglig löptid på två år och får inte vara längre än fyra år.

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.
- Spaniens lag om avtalsrätt inom offentlig sektor (TRLCSP), antagen genom kungligt lagdekret 3/11 av den 14 november.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Ministeriet för territoriell planering och hållbarhet och ekonomiministeriets kommission för central försörjning.
- Deltagare i ramavtalet: 39 leverantörer av tjänster avseende rengöring och lokalvård.
- Övervakning och utvärdering: Övervakningskommission (beskrivs ovan).

Samhällskonsekvenser

- Detta ramavtal byggde på ett tidigare ramavtal som löpte mellan 2014 och 2018. Den första revisionen av programmet genomfördes i december 2016. Några fall av bristande efterlevnad konstaterades under revisionen. Den katalanska regionregeringen samarbetade med leverantörerna för att förbättra tjänsternas sociala resultat.
- Kommissionen för central försörjning har fortsatt övervakningen enligt ett nytt program för regelefterlevnadsrevision som övervakningskommissionen utarbetade för 2019. Samtliga företag som beviljades kontrakt enligt det löpande ramavtalet granskades under 2019.

Andra fördelar

- Ramavtalet omfattade även tekniska specifikationer för miljövänliga rengöringsprodukter. Detta har den extra fördelen att man undviker skadliga kemikalier och därigenom minskar hälsorisker för både rengöringspersonalen och byggnadens användare. Mer information om miljöfördelarna med denna fallstudie finns [här](#).

Lärdomar och framtida utmaningar

- Övervakning är viktigt, men kräver både personalresurser och ekonomiska resurser, vilket den upphandlande myndigheten måste planera in i förväg.
- Lämpliga påföljder vid bristande efterlevnad bör ingå i kontraktet.

Kontakt

Anna Esteve Traveset, tekniker, ministeriet för territoriell planering och hållbarhet, aesteve@gencat.cat

Pilar Baldellou García, ansvarig för tekniska frågor och studier, kommissionen för central försörjning, pbaldellou@gencat.cat

2. Samråd med marknadsaktörer för ökad sysselsättning inom rengörings- och lokalvårdssektorn

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Helsingborgs stad, Sverige.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

Helsingborgs stad bjöd in flera potentiella tjänsteleverantörer till ett samrådsmöte för att diskutera och informera om olika sociala krav som staden hade för avsikt att tillämpa i en upphandling om tjänster avseende rengöring och lokalvård. Ett syfte med mötet var att diskutera olika alternativ för att skapa anställningsmöjligheter för arbetslösa. Helsingborgs stad ville inhämta marknadsaktörernas synpunkter på sociala kriterier och höra deras idéer om hur sysselsättnings- eller praktikkrav kunde uppfyllas i offentlig upphandling. Staden ansåg att detta var ett mer konstruktivt tillvägagångssätt än att bara fastställa minimikrav för antalet praktikplatser eller jobb som skapades genom upphandlingen.

Kontraktsföremål

Upphandling av tjänster avseende rengöring och lokalvård via ett ramavtal.

Upphandlingsetapp och kriterier

Förupphandlingsetappen

Staden lade vikt vid branschdialogen före upphandlingen. Inbjudningar till branschdialogen skickades ut till 20 potentiella anbudsgivare. Sex var företagen svarade och bidrog med synpunkter och frågor. Gensvaret på branschdialogen från dessa potentiella anbudsgivare var mycket positivt. Genom dialogen skapade staden förbindelser med företagen. Fyra av de sex företag som till slut blev leverantörer till kommunen deltog i branschdialogen.

Stadens arbetsmarknadsförvaltning har ett internt yrkesutbildningsprogram för rengöring och lokalvård som är öppet för arbetslösa. Kurserna certifierar deltagarna så att de kan få anställning hos branschens företag. I samband med att staden bjöd in de potentiella anbudsgivarna till marknadsundersökningen presenterade den också sitt interna yrkesutbildningsprogram för arbetslösa. Stadens arbetsmarknadsförvaltning informerade företagen om att den kunde hjälpa till genom att matcha efterfrågan och tillgång för att ge arbetslösa chansen till praktik eller bevilja anställningsstöd när kontrakt ingicks. Arbetsmarknadsförvaltningen lämnade även ut kursdeltagarnas meritförteckningar så att leverantörerna kunde lära känna kursdeltagarna bättre.

Genom dialogen kunde staden inhämta kunskap från potentiella anbudsgivare i stället för att använda marknadserfarenheter rörande krav inom andra upphandlingar för rengörings- och lokalvårdstjänster.

Kontraktsfullgörandefas

Staden genomförde även en dialog om kraven för fullgörandet av kontraktet. I samband med detta diskuterade leverantören och staden möjligheterna att erbjuda praktik eller anställning.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

I sin upphandlingspolicy samarbetar Helsingborgs stad med leverantörerna för att säkerställa ökade anställningsmöjligheter för arbetslösa personer och personer som står långt från arbetsmarknaden. En avgörande faktor för att uppnå detta mål, som även nämns i upphandlingspolicyn, är branschdialoger. I policyn anges att marknadsdialog ska vara transparent och öppen. Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för det innehåll och den information som lämnas ut till potentiella leverantörer under branschdialogerna.

Kontroll

Helsingborgs stad har en pågående dialog och kontinuerliga uppföljningsdiskussioner med ramavtalets leverantörer om möjligheter till praktik eller anställning. Dialogerna genomförs regelbundet. Nästa steg kommer att bli att skapa workshoppar tillsammans med de företag som vann upphandlingen. Staden har även genomfört workshoppar med andra företag som arbetar inom rengöring och lokalvård så att företagen känner till och kan förbereda sig för kraven angående skapande av arbetstillfällen i kommande upphandlingar.

Kontraktsvärde

Fyraårigt ramavtal med ett årligt värde på 35 miljoner svenska kronor eller 3,3 miljoner euro.

Regleringsform

- Artikel 40 (preliminära marknadsundersökningar) och artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- 17 kap. 1 § i den svenska lagen om offentlig upphandling (LOU) (2016).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Helsingborgs stad
- Leverantörer som valdes ut för ramavtalet:
 - Förenade Service
 - Lassila & Tikanoja
 - Samhall
 - Sydsvenska städ
 - Sodexo
 - MIAB

Samhällskonsekvenser

Helsingborgs stad har lyckats påverka företagen genom sin strategi med branschdialoger. Företagen har blivit mer positivt inställda till sysselsättnings- eller praktikkrav och mer villiga att samarbeta kring rekrytering och matchning med arbetsmarknadsförvaltningen. Under ramavtalets första år fick fem personer arbete eller praktik tack vare dessa krav.

Staden har identifierat följande sociala fördelar:

- Fler arbetslösa får arbete och blir självförsörjande.
- Tack vare minskade kostnader för arbetslöshetsersättning minskar också de offentliga utgifterna för sådana sociala förmåner, samtidigt som skatteintäkterna ökar.
- Kompetensen har höjts och medvetenheten om mångkulturella frågor har ökat bland städtjänstleverantörerna.

Andra fördelar

- Insatser för att ta kontakt med och engagera företagen i branschen redan före upphandlingen leder till att de kan förbereda sig bättre, ökar kvaliteten på upphandlingsdokumenten och skapar dessutom fler arbetstillfällen.
- Helsingborgs stad anser att branschdialogen har haft en positiv inverkan på jobbskapande.
- Företagen föredrar dialog framför sysselsättnings- eller praktikkrav.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Idén att genomföra en workshop tillsammans med branschen fick tyvärr inte så stort gehör, då mycket få företag deltog. Den upphandlande myndigheten behöver därför skaffa sig bättre kunskap om de olika branscherna och ta reda på vilka typer av dialoger som är av intresse för marknadsaktörerna i ett tidigt skede.
- Kontrakten bör ange att dialoger bör genomföras så snart som möjligt. Om kontraktet har löpt en tid och leverantören och staden inte har haft någon kontakt kan det vara svårt att skapa positiva sysselsättningsresultat.
- Matchning av arbetslösa till passande jobb och uppföljning under kontraktsgenomförandet är viktiga framgångsfaktorer.
- Arbetsmarknadsförvaltningen rekommenderar att mer specifika sysselsättningskrav tillämpas om så är möjligt, i kombination med dialog.

Kontakt

Magnus Nilvér, arbetsmarknadsförvaltningen, Helsingborgs stad, Magnus.nilver@helsingborg.se

3. Anställning av romer inom rengöring och lokalvård för Budapests offentliga sotningsföretag

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: FŐKÉTÜSZ, Fővárosi Kéményseprőipari Kft., Ungern.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

Budapests offentliga sotningsföretag FŐKÉTÜSZ, som är helägt av kommunen Budapest, genomförde en upphandling av rengörings- och lokalvårdstjänster för sitt huvudkontor och andra lokaler. FŐKÉTÜSZ bestämde sig för att ge företagen möjlighet att anställa romer för genomförandet av detta kontrakt, eftersom arbetslösheten är mycket hög inom denna grupp. Den upphandlande myndigheten valde detta förfarande som ett första försök att använda andra utvärderingskriterier än pris, eftersom det ansågs vara enkelt att kontrollera och sågs som en effektiv möjlighet att integrera romer på arbetsmarknaden.

Budapest hade en befolkning på 1 752 286 personer 2019, varav 20 151 är romer (enligt egendeclarationer). Den romska befolkningen i Budapest uppskattas dock till 100 000 personer eller fler. Det finns få uppgifter om romers arbetsmarknadssituation i Ungern, men de uppgifter som finns visar dock att antalet arbetslösa i åldern 15–64 år är lägre bland romerna (39 %) än bland den övriga befolkningen (65 %, uppgifter från 2015). Lägre utbildningsnivåer och regional koncentration i områden med mindre gynnsamma sysselsättningsförhållanden spelar in i dessa siffror, men den låga sysselsättningsgraden bland romer har även sin orsak i diskriminering på arbetsmarknaden. Statliga sysselsättningsprogram och statliga byggtreprenader har traditionellt varit en sysselsättningskälla bland romer².

Kontraktsföremål

Ramavtal för tillhandahållande av rengörings- och lokalvårdstjänster vid huvudkontoret och andra lokaler tillhörande Budapests offentliga sotningsföretag. Sysselsättningsmöjligheter för romer var ett av tilldelningskriterierna.

Upphandlingsetapp och kriterier

Sociala hänsyn ingick i tilldelningskriterierna för denna upphandling. Denna upphandling är en av de första, om inte den allra första, där tilldelningskriteriet bästa förhållande mellan kvalitet och pris i stället för lägsta pris tillämpas i Ungern.

Sociala hänsyn utgjorde 20 % och omfattade följande tre delkriterier:

- Budgivarna måste visa att ett samarbetsavtal hade ingåtts med en romsk offentlig intresseorganisation³, som hade varit registrerad i minst tre år.

² Europeiska kommissionen, *Civil society monitoring report on implementation of the national Roma integration strategy in Hungary* (ej översatt till svenska), september 2018.

³ Enligt lag CLXXV från 2011 om föreningsfrihet, status som ideell organisation och drift av och stöd till civilsamhällets organisationer (civillagen) kan en stiftelse registreras som en offentlig intresseorganisation om stiftelsens verksamhet anses vara allmännyttig, om den har lämpliga resurser för att tillgodose samhällets och individens gemensamma behov och kan visa att den stöds av samhället.

- Budgivarna måste åta sig att anställa romer som var registrerade som missgynnade personer under kontraktperioden.
- Ett annat krav var att de måste visa att antalet anställda romer utgjorde minst 8 % av hela personalen.

Priset utgjorde 80 %.

Avtalet mellan anbudsgivaren och den romska offentliga intresseorganisationen måste ingås vid tidpunkten för inlämnandet av anbudet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det socialpolitiska målet var att integrera romer på arbetsmarknaden. Den typ av arbete som omfattades av kontraktet var okvalificerat och ansågs därför lämpligt för klausuler om arbetsmarknadsintegration.

Kontroll

Den upphandlande myndigheten kontrollerade de allmännyttiga organisationer som angavs i samarbetsavtalen via webbplatsen www.birosag.hu (det ungerska rättsväsendets officiella webbplats). Anbudsgivarna var också skyldiga att lämna bevis för den allmännyttiga organisationens offentliga registrering. Av de fyra anbudsgivare som deltog i upphandlingen uppgav två att de hade ingått samarbetsavtal med en romsk offentlig intresseorganisation, men detta kunde endast bekräftas för en av dem. Den anbudsgivare som vann upphandlingen var ett företag (Fort Facility Kft.) som hade ingått ett samarbetsavtal med Romernas medborgarförening, en romsk offentlig intresseorganisation.

Kontraktsvärde

Kontraktsvärdet underskred EU:s tröskelvärde: ramavtalets högsta värde var 42 000 000 ungerska forint (motsvarande 135 641,15 euro), med ett lägsta värde på 30 000 000 ungerska forint (motsvarande 96 886,53 euro). Kontraktet undertecknades i december 2017 och löpte i två år.

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.
- Den ungerska strategin för social inkludering (2014). Ungern var det första medlemslandet att lämna in en strategi, den ungerska nationella strategin för social inkludering (i december 2011). Strategin utarbetades enligt kommissionens meddelande *En EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020*. Regeringen såg över och uppdaterade strategin 2014, som genomförs i form av treåriga handlingsplaner. En årlig regeringsrapport utarbetas baserat på strategins övervakningssystem. Strategin finns [här](#).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: det offentligägda FŐKÉTÜSZ, Fővárosi Kéményseprőipari Kft.
- Vinnande tjänsteleverantör: Fort Facility Kft.
- Beslutsfattare: Den offentliga upphandlingsstrategin har fastställts av Budapests kommun och kommunen övervakar sina offentliga företag.
- Stöd för kontrollen: Romernas medborgarförening – en offentlig intresseorganisation – hjälpte till med att kontrollera identiteten för de romer som entreprenören anställde.

Samhällskonsekvenser

- Detta förfarande var det första i Ungern där sociala hänsyn togs med bland tilldelningskriterierna, med målet att bidra till romers sociala och yrkesmässiga integration. Den upphandlande myndigheten är mycket nöjd med tillhandahållandet av städtjänsterna.
- Samarbetet mellan entreprenören och den romska offentliga intresseorganisationen var mycket gott. Enligt avsnitt 3 f i det avtal som ingicks mellan den vinnande anbudsgivaren och den romska offentliga intresseorganisationen samtycker anbudsgivaren till att anställa romer upp till minst 8–10 % av sin genomsnittliga personalstyrka.
- Den upphandlande myndigheten Romernas medborgarförening fortsätter att samverka. FŐKÉTÜSZ uppdaterade sin plan för lika möjligheter 2019 med bidrag från Romernas medborgarförening.

Andra fördelar

- Under 2019 tillämpade FŐKÉTÜSZ likande sociala hänsyn i tilldelningskriterierna för ett offentligt upphandlingsförfarande för tillhandahållande av teletjänstcentraler. Enligt det kontrakt som tilldelades i det offentliga upphandlingsförfarandet åtog sig den vinnande anbudsgivaren att anställa minst en missgynnad eller allvarligt missgynnad rom under kontraktets löptid.
- Budapests kommun arbetar med en ”grön, hållbar, innovativ och ansvarsfull strategi för offentlig upphandling”. Antagandet planeras till första kvartalet 2020. Strategin och förfarandet i fråga har inget direkt samband med varandra, men förfarandet skapade ett prejudikat för tillämpningen av sociala hänsyn i staden Budapests offentliga upphandlingar och i Ungern i stort.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Förberedelser och efterhandskontroller är avgörande i genomförandet av socialt ansvarsfull upphandling. Under förberedelserna för förfarandet är det viktigt att den upphandlande myndigheten överväger om de sociala kriterier som ska tillämpas är realistiska och inte hindrar konkurrensen. De upphandlande myndigheterna bör även övervaka genomförandet av kontrakten och ta till sig användbara lärdomar som kan vara relevanta när den förbereder liknande upphandlingsförfaranden i framtiden.
- Tillämpningen av sociala kriterier är inte utbredd i Ungern ännu, vilket kan innebära att de minskar konkurrensen. Förhandskontakter med marknaden är ett bra tillfälle för att övervaka marknaden, undersöka hur många potentiella anbudsgivare som finns och fastställa upphandlingens beräknade värde.

Kontakt

Dr Dalma Kittka, chef för kontoret för offentlig upphandling, Budapests kommun, KittkaD@budapest.hu

4. Arbetsträning och praktik som det avgörande tilldelningskriteriet

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Århus kommun, Danmark.

Produkt- eller tjänstesektor: Anläggningsarbete för avloppsledningar: service och underhåll.

Introduktion och upphandlingsmål

Århus kommun har ägnat allt större uppmärksamhet åt de sociala och ekonomiska konsekvenserna av upphandling, som bland annat kan nås genom att skapa sysselsättningsmöjligheter för långtidsarbetslösa. Med detta i åtanke ville upphandlingsavdelningen undersöka möjligheterna till att inbegripa utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter som mål för upphandlingarna. Ett ramavtal för anläggningsarbete för avloppsledningar valdes ut som pilotprojekt 2019, och Århus kommun beslutade sig för att inrikta sig på praktik kombinerat med utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter. Tidigare kontrakt för avloppstjänster hade endast utvärderats på grundval av priset.

I Danmark har det blivit obligatoriskt för de upphandlande myndigheterna att överväga praktik som ett villkor för genomförandet av vissa kontrakt. I detta fall valde upphandlingsavdelningen dock att inrikta sig på tilldelningskriterierna i stället.

Valet av regleringsform gjordes efter en marknadsdialog, där upphandlingsavdelningen fick veta att de kunde förvänta sig marginella prisskillnader mellan anbudsgivarna eftersom leverantörerna verkade ha liknande utgifter för material och löner. De fick också veta att flera potentiella anbudsgivare hade haft rekryteringsproblem.

Ramavtalet kommer att löpa över sex år (2019–2025). I meddelandet om upphandling anges följande skäl:

- Öppna konkurrensen till följd av höga investeringskostnader i material. Avskrivningen av investeringarna kommer att ta mer än fyra år.
- Uppfylla miljö- och sysselsättningsvillkoren, inklusive särskilda miljökrav för transportutrustning.

Kontraktsföremål

Ett ramavtal om avloppstjänster.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tilldelningskriterier

Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställdes på grundval av bästa förhållande mellan kvalitet och pris, med följande kriterier och viktningar:

- Pris (80 %).
- Kvalitet (20 %), uppdelat i delkriterierna miljöprestanda (10 %) och sysselsättningsåtgärder (10 %).

Kontraktsfullgörandefas

Kontraktet innehåller klausuler om fullgörande om

- löner och arbetsvillkor enligt ILO:s konvention nr 94,

- praktikplatser och åtgärder för att få anställda att stanna kvar på arbetsplatsen,
- socialt ansvar (ILO-konventionerna nr 29 och 105, 100 och 111, 138 och 182, 87, 98 och 135 samt 155).

Löner och arbetsvillkor måste vara anpassade till ILO:s konvention nr 94. Entreprenören måste säkerställa att de personer som anställs i Danmark för att utföra arbetsuppgifterna får lön och allmänna arbetsvillkor som inte är mindre gynnsamma än de löner och arbetsvillkor som gäller för samma slags arbete enligt ett allmänt bindande kollektivavtal inom en viss bransch (dvs. enligt ett representativt fackföreningsavtal). Detta villkor gäller för eventuella underleverantörer och omfattar förmåner och arbetstid.

Vad gäller praktikplatser och åtgärder för att få anställda att stanna kvar på arbetsplatsen var det ett krav att entreprenören hade en skriftlig personalpolitik med en policy för utbildning och åtgärder för att få de personer som anställdes inom ramen för kontraktet att stanna kvar på arbetsplatsen.

I fråga om socialt ansvar var entreprenören och underleverantörerna skyldiga att följa de internationella konventioner som förtecknas i bilaga X till direktiv 2014/24/EU, vilka Danmark har ingått, bland annat

- tvångsarbete (ILO-konventionerna nr 29 och 105),
- icke-diskriminering (ILO-konventionerna nr 100 och 111),
- barnarbete (ILO-konventionerna nr 138 och 182),
- föreningsfrihet (ILO-konventionerna nr 87, 98 och 135) samt
- arbetsmiljö (ILO:s konvention nr 155).

Entreprenören var skyldig att respektera de grundläggande mänskliga rättigheterna, bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Skapa praktikmöjligheter inom kvalificerad sysselsättning och sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter för arbetslösa.

Kontroll

- För att kontrollera delkriteriet "sysselsättningsåtgärder" uppmanades anbudsgivarna att ange antalet anställda i arbetsträning eller praktik som de förväntade sig att sysselsätta inom ramen för kontraktet.
- Sysselsättningskriteriet utgjorde totalt 10 % av tilldelningskriteriet. Olika former av utbildning och praktik tilldelades olika värden som sedan summerades för att få fram en kumulativ poäng.
 - Vuxenpraktikant: 10
 - Praktikant: 8
 - System för anställningsstöd för arbetslösa: 3
 - Internpraktiksystem för arbetslösa: 3

Kontraktsvärde

Det beräknade totala värdet på ramavtalet uppgick till 15 miljoner danska kronor (ungefär 2 miljoner euro).

Regleringsform

Artikel 67 (tilldelningskriterier) och artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Projektledare och upphandlande myndighet: Staden Århus avdelning för upphandling och anbud.
- Enhetsövergripande arbetsgrupp som företrädde slutanvändarna av avloppstjänsterna i kommunorganisationen.
- Kontakter med arbetsmarknadsavdelningen i fråga om kriteriet för sysselsättningsåtgärder.

Samhällskonsekvenser

- Priskonkurrensen var mycket hård, vilket innebar att kriteriet för sysselsättningsåtgärder blev en utslagsgivande faktor. Det framgick av dialogen med den anbudsgivare som inte tilldelats kontrakt att detta kriterium hade en stark signaleffekt. Den viktigaste samhällskonsekvensen av upphandlingen är således att den har visat marknaden att kommunen belönar socialt ansvarstagande. Kommunen förväntar sig att resultatet av upphandlingen kommer att motivera potentiella leverantörer som inte tidigare har övervägt detta alternativ att skapa praktikplatser eller utbildningsmöjligheter.
- De praktikanter som anställdes av entreprenören eller underleverantörerna inom detta ramavtal och inom ramen för de förfaranden där denna strategi har tillämpats gynnas direkt eftersom de får yrkeserfarenhet. Samhället i stort gynnas också av en bättre utbildad arbetskraft.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Kombinera tilldelningskriterier med minimikrav som belönar potentiella anbudsgivare som uppfyller kraven utöver minimikraven.
- Kontraktet omfattar inte delmål för att övervaka i vilken utsträckning entreprenören uppfyller sysselsättningskraven under kontraktperioden. Ett råd inför liknande upphandlingar är att man inbegriper specifika bestämmelser i kontraktet om att entreprenören måste uppfylla sysselsättningskriterierna under hela kontraktets löptid. Lämpliga bestämmelser skulle kunna vara delmål och böter vid bristande efterlevnad.
- Sociala tilldelningskriterier kan vara användbara vid upphandlingar på nya eller okända marknader där den upphandlande myndigheten finner det svårt att utforma minimikrav och/eller villkor för fullgörandet av avtalet. Alltför milda krav kan innebära att den upphandlande myndigheten missar möjliga effekter, medan alltför stränga krav kan leda till att den får in mycket få anbud eller inga alls.

Kontakt

Jakob Laursen, upphandlingskonsult, borgmästarkansliet, Århus kommun, Jaklau@aarhus.dk

5. Förbättring av arbetsvillkoren som en lösning för ökad kvalitet på städtjänster för den tjeckiska televisionen

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Tjeckiska televisionen (Česká televize), Tjeckien.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

Upphandlingarna hade länge haft lägsta pris som enda krav för städtjänster. Detta ledde till försämrade arbetsvillkor och indirekt till lägre kvalitet på tjänsterna. Rengörings- och lokalvårdstjänster kännetecknas av dåliga löner och hög personalomsättning osv. Som upphandlande myndighet använde den tjeckiska televisionen en rad olika instrument med det allmänna syftet att köpa in städtjänster av hög kvalitet, bland annat genom att säkerställa anständiga arbetsvillkor för arbetstagarna. Den tjeckiska televisionen såg ett samband mellan stabiliteten i gruppen och den materiella kvaliteten på de tjänster som tillhandahölls.

Kontraktsföremål

Upphandling för rengöring och lokalvård i lokaler som ägs av Tjeckiska televisionen (CT), ett allmännyttigt tv-företag i Prag i Tjeckien.

Upphandlingsetapp och kriterier

Förupphandlingsetappen

Den preliminära marknadsundersökningen inriktades på personalens arbetsvillkor (bland annat löner och arbetsorganisation) och på att säkerställa kvaliteten på de tjänster som utfördes. Baserat på resultaten av undersökningen beslutade CT att införa bestämmelser om granskning eller bestämmelser om optionsrätt för att anpassa villkoren till eventuella förändringar i regleringen av minimilöner. Faktorer som arbetsvillkor, stabilitet och kontinuerlig utveckling av gruppen fick särskild uppmärksamhet. CT krävde dessutom en detaljerad beskrivning av hur anbudsgivaren planerade att genomföra kontraktet (plan för rengöringspraxis) och uppmuntrade att stadiga ansvarsområden för de anställda.

Kontraktet delades upp i fem delar. För delarna 1–4 fick man lämna anbud på högst två delar åt gången.

Specifikationer

Märkning var ett krav för att visa överensstämmelse med de tekniska specifikationerna och de berörda rengöringsprodukternas miljöegenskaper.

Tilldelningskriterier

Följande tilldelningskriterier gällde för upphandlingen:

- Kvalitetskriterierna (45 % av den sammanlagda poängen) bestod av följande kriterier:

- Organisation av gruppen (för att säkerställa kvalitet och stabil arbetsledning). Till exempel: att de anställda anvisades en fast arbetsplats och tidsplan för arbetet, vilket gör att de blir vana vid arbetsuppgifterna och förbättrar rutinerna. Tydliga beskrivningar av tillsyn och kvalitetskontroller ingick också i tilldelningskriterierna (vilket samtidigt förbättrar personalens arbetsresultat) – 9 %.
 - Organisation av arbetet – 9 %.
 - Metod, arbetsredskap, rengöringsprodukter och rutiner för att säkerställa rengörings- och lokalvårdstjänster av hög kvalitet (inbegripet vissa föreskrivna rutiner med låg miljöpåverkan) – 9 %.
 - Genomförande och förvaltning av kontraktet samt kvalitetsledning – 9 %.
 - Ständig förbättring av gruppen (bland annat åtgärder för att skapa stabilitet genom att minska personalomsättningen, kontinuerlig kapacitetsuppbyggnad osv.) – 9 %.
- Pris (55 % av den sammanlagda poängen).

Kontraktfullgörandefas

Följande klausuler om fullgörande av kontrakt tillämpades:

- För att säkerställa kvalitetskontroll ställde CT kravet att anbudsgivaren skulle tillåta personal från CT att rapportera om och övervaka genomförandet av städtjänsterna.
- Rengöringsprodukterna måste vara miljövänliga. Anbudsgivarna fick t.ex. använda miljömärkningar.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Allmänt gott genomförande av tjänsten, även personalledning, med slutmålet att förbättra de anställdas arbetsvillkor. CT anser att detta mål (allmänt goda arbetsvillkor för personalen) har anknytning till kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls. Det är mer sannolikt att anställda som leds, utbildas och utrustas på lämpligt sätt och har anständiga arbetsvillkor stannar kvar i arbetet, håller kontinuerligt god kvalitet och utför sina arbetsuppgifter på ett bättre sätt.
- Städtjänster bör vara miljövänliga.

Kontroll

- Anbudsgivarna skulle lämna in en plan för sin rengöringspraxis med relevant information om tjänstens kvalitet. Planen skulle även innehålla en beskrivning av gruppen, kompetensledningen och de anställdas kapacitetsutveckling.
- Gruppens stabilitet utvärderades utifrån följande faktorer:
 - Procentandel avslutade kontrakt i förhållande till antalet anställda under föregående år.
 - Procentandel tidsbegränsade kontrakt i förhållande till antalet anställda under föregående år.
 - Procentandel uppdrag som utförts för bemanningsföretag⁴ i förhållande till antalet anställda under föregående år.
- Den upphandlande myndigheten hade rätt att begära in uppgifter om rengöringsprodukternas miljöegenskaper.

Kontraktsvärde

⁴ Sådan personal "lånas ut" av ett bemanningsföretag för tidsbestämda uppdrag hos arbetsgivaren.

<https://www.citizensadvice.org.uk/work/rights-at-work/agency-workers/agency-workers-what-you-need-to-know/>

Det uppskattade sammanlagda värdet på kontraktet var 2 400 000 euro (60 125 000 tjeckiska kronor) över fyra år.

- Del nr 1: cirka 130 000 euro (3 430 000 tjeckiska kronor).
- Del nr 2: cirka 1 500 000 euro (37 570 000 tjeckiska kronor).
- Del nr 3: cirka 250 000 euro (6 165 000 tjeckiska kronor).
- Del nr 4: cirka 440 000 euro (10 960 000 tjeckiska kronor).
- Del nr 5: cirka 80 000 euro (2 000 000 tjeckiska kronor).

Regleringsform

- Artiklarna 18.2, 40, 46, 67 och 70 i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Tjeckiska televisionen
- Deltagare i den preliminära marknadsundersökningen:
 - ZENOVA Services, s.r.o.
 - HONDL Global Services, a.s.
 - European Cleaning Services, s.r.o.
 - 111UKLID.CZ Trade, s.r.o.
- Vinnande tjänsteleverantörer:
 - OCS Trading, s.r.o. (delarna nr 1 och 3)
 - INEX Česká republika, s.r.o. (delarna nr 2 och 4)
 - Inga anbud inkom för del 5

Samhällskonsekvenser

- Om upphandlingarna delas in i olika delar blir det lättare för mindre leverantörer att delta.
- En betydande del av poängen för tilldelningskriterierna fördelades utifrån anbudsgivarens personalpolitik, genomförandet av tjänsten i allmänhet och tjänstens kvalitet. God arbets- och personalledning är avgörande för gruppens stabilitet, de anställdas kompetensutveckling och de övergripande arbetsresultaten. Detta bidrar inte bara till personalens kompetensutveckling, utan påverkar tjänstens kvalitet i stort.
- Bedömningar av arbetskvaliteten (inklusive arbetsvillkor och gruppens stabilitet) gör att personalen trivs bättre och är mer nöjda med arbetet, vilket har en positiv effekt på personalomsättningen och i slutändan ökar tjänstens kvalitet.

Andra fördelar

- Tjänsternas karaktär kräver kunskap om lokalerna och användaren av tjänsterna. Frekventa ändringar i gruppens sammansättning kan leda till problem och utgifter, t.ex. kostnader för personalintroduktion. Gruppens stabilitet är därför en viktig förutsättning för städtjänster av god kvalitet.
- Att endast tilldela kontrakt utifrån lägsta pris kan försämra tjänsternas kvalitet, med höga risker för missnöje bland personalen och hög personalomsättning.
- Kriterier för personalens arbetsvillkor kan enkelt överföras till andra upphandlande myndigheter och andra tjänster som utförs av lågkvalificerad arbetskraft.

Lärdomar och framtida utmaningar

- För att säkerställa tjänsternas kvalitet är det viktigt att den upphandlande myndigheten lägger ned mer energi på upphandlingens förberedande fas, kontraktsförvaltning och kvalitetsledning av tjänsterna.
- Den upphandlande myndigheten kommer troligen att använda preliminära marknadsundersökningar även i nästa upphandling inom samma område.
- I framtiden vill Tjeckiska televisionen fastställa nyckeltal för rengörings- och lokalvårdstjänster och belöna leverantörer som presterar väl, till exempel med en utmärkelse.

Kontakt

Martin Rajman, chef för den centrala upphandlingsenheten, Tjeckiska televisionen,
Martin.Rajman@ceskatelevize.cz

6. Socialt ansvar som tilldelningskriterium för ett städkontrakt, Danmark⁵

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Ballerups kommun, Danmark.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

I februari 2019 införde Ballerups kommun en ny upphandlingspolicy med hög prioritet för socialt ansvar.

Den nya upphandlingspolicyn⁶ har sex huvudsakliga målsättningar:

1. Tillämpa regelverket till förmån för människor och företag.
2. Fokusera på andra faktorer än priset, enligt följande:
 - Leverantörerna ska kunna visa att de uppfyller krav avseende mänskliga rättigheter, arbetstagarrättigheter, miljö och korruptionsbekämpning.
 - Kommunen ska när så är möjligt inbegripa sociala hänsyn i upphandlingsförfaranden (och sysselsättningsklausuler i upphandlingar av tjänster och byggentreprenadkontrakt) och ange skälen när det inte anses möjligt.
 - Om det föreligger misstankar om att en leverantör inte uppfyller sina skyldigheter avseende socialt ansvar gör kommunen en uppföljning och kan häva kontraktet.
3. Använda marknadsdialog och samarbeta med näringslivet.
4. Införa och genomföra gemensamma upphandlingar.
5. Använda digital upphandling och e-handel.
6. Säkerställa en hög efterlevnadsnivå.

Städkontraktet valdes som ett lämpligt pilotprojekt för att tillämpa den nya policyn för första gången.

Kontraktet kommer att löpa från den 1 april 2020 till den 31 december 2023, med möjlighet till högst två förlängningar under en period av 12 månader per gång.

Kontraktsföremål

Daglig städning och periodisk fönsterputsning av 157 kommunala byggnader, bland annat offentliga skolor, daghem, bibliotek och sim- och idrottshallar.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tilldelningskriterier

Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställdes på grundval av bästa förhållande mellan kvalitet och pris, med följande kriterier och viktningar:

- Pris: 60 %

⁵ <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:440930-2019:TEXT:SV:HTML>

⁶ https://ballerup.dk/sites/default/files/udbuds- og_indkoebspolitik_2019_0.pdf

- Kvalitetssäkring: 20 %
- Socialt ansvar: 20 % I denna upphandling innebar socialt ansvar skapande av sysselsättningsmöjligheter för arbetslösa med arbetslöshetsunderstöd och långtidssjukskrivna personer.

Kontraktfullgörandefas

Upphandlingsdokumenten omfattade även följande krav:

- En klausul om arbetstagarrättigheter, som innebar att anbudsgivaren måste uppfylla alla arbetsnormer för löner och arbetsvillkor.
- En klausul om socialt ansvar med en förteckning över särskilda krav avseende mänskliga rättigheter, arbetstagarrättigheter, miljö och korruptionsbekämpning, baserat på de tio principerna i FN:s Global Compact-initiativ. Entreprenören förband sig i synnerhet att säkerställa efterlevnad av de grundläggande mänskliga rättigheterna och grundläggande arbetstagarrättigheter enligt ILO-konventionerna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Kommunens socialpolitiska mål var att skapa sysselsättningsmöjligheter för två målgrupper:

- Arbetslösa personer med arbetslöshetsunderstöd som är "redo för aktivitet" och som har andra problem än arbetslöshet. Sådana personer behöver särskilt utformade utbildningsmöjligheter kompletterat med stödåtgärder för att få arbete⁷.
- Långtidssjukskrivna personer. Många personer i denna kategori kommer att kunna börja arbeta igen när de har blivit friska. De behöver utbildningsmöjligheter och eventuellt stödåtgärder för att återgå till arbetsmarknaden.

Kontroll

- För kontrollen av delkriteriet socialt ansvar uppmanades anbudsgivarna att lämna in förslag med följande innehåll:
 - En beskrivning av den metod som anbudsgivaren planerade att tillämpa för att hjälpa målgrupperna att få arbete, t.ex. en beskrivning av utbildningsmöjligheter och verksamheter i samband med detta.
 - Antalet kurser/utbildningsmöjligheter som erbjöds för respektive målgrupp.
- Anbudsgivarnas beskrivningar poängsattes enligt en skala från 0 (högsta krav för att kriteriet skulle vara uppfyllt) till 8 (lägsta krav för att kriteriet skulle vara uppfyllt), baserat på antalet kurser/utbildningsmöjligheter som erbjöds, den föreslagna metoden och hur troligt det var att metoden skulle ge önskat resultat.
- Poängen omvandlades därefter till ett motsvarande pris. Beräkningen gjordes genom att det genomsnittliga pris som erbjöds dividerades med det sammanlagda antalet anbud som uppfyllde kraven för socialt ansvar. På så sätt tilldelades kontraktet till den anbudsgivare som fick den lägsta kombinerade utvärderingspoängen som motsvarade summan av följande:
 - (Priserbudande x 0,6) +
 - ((det genomsnittliga pris som erbjöds av anbudsgivarna / 8 x poängen för kvalitetssäkring) x 0,2) +

⁷ I Danmarks aktiva arbetsmarknadspolitik görs åtskillnad mellan arbetslösa som är "arbetsförmögna" och personer som är "redo för aktivitet". Personer som är redo för aktivitet kan behöva utbildning och/eller stödåtgärder för att få arbete.

- ((det genomsnittliga pris som erbjöds av anbudsgivarna / 8 x poängen för socialt ansvar) x 0,2).

Kontraktsvärde

Beräknat till 187 000 000 danska kronor exklusive moms (omkring 25 miljoner euro).

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) och artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Enligt den danska konkurrens- och konsumtionsstyrelsens vägledning om sociala klausuler ska statliga, regionala och kommunala upphandlande enheter överväga att tillämpa sociala klausuler i utbildnings- och praktikavtal. Om sociala klausuler inte tillämpas ska detta motiveras.
- Ballerups kommuns nya upphandlingspolicy för ökat socialt ansvar⁸.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Upphandlingsavdelningen vid Ballerups kommun.
- Vinnande tjänsteleverantör: Coor Service Management A/S
- Social klausul om integreringsstöd: Arbetsförmedlingen i Ballerups kommun, som ska vara den rekryteringspartner som prioriteras av den vinnande anbudsgivaren.

Samhällskonsekvenser

- Upphandlingen och dess kriterier för socialt ansvar fick ett mycket positivt gensvar på marknaden.
- Den vinnande anbudsgivaren, Coor Service Management A/S, arbetar enligt metoden "triple bottom-line" – en modell för hållbar utveckling. Företaget har bred erfarenhet och har framgångsrikt samarbetat med ett antal arbetsförmedlingar i Danmark, bland annat kring ett banbrytande OPI-projekt (offentligt-privat innovationssamarbete).
- Den vinnande anbudsgivaren erbjuder en lösning med en metod för att stödja positiva processer för målgruppen (personer med andra problem än arbetslöshet), bland annat följande:
 - Fyra utbildningskurser skulle anordnas på fyra utvalda platser i Ballerup. En fast tjänsteförvaltare och stödpersoner från entreprenören samt kompletta utbildnings- och rekryteringskurser för målgrupperna. "Stödpersoner" är en traditionell undervisningsmetod.
 - Fyra personer åt gången påbörjar utbildning. När någon av dem får arbete tas en ny person in. Entreprenören räknar med att åtta personer deltar per år.
 - De kommer att ingå i gruppen på arbetsplatsen och utbildningen sker stegvis med ett lämpligt antal timmar per vecka. Målet är att de ska få fast arbete, eventuellt flexarbete eller arbete med lönebidrag.
 - Kurserna anpassas individuellt till varje person.
 - Entreprenören har ett nära samarbete med arbetsförmedlingen, som bland annat omfattar besök, utbildningskurser, språkkurser och stödåtgärder.

Andra fördelar

- Sociala tilldelningskriterier kan vara ett effektivt verktyg för att komma till rätta med informationsasymmetri mellan anbudsgivaren och den upphandlande myndigheten när det gäller den grad av socialt ansvar som kan förväntas i förhållande till konkurrensen på en viss marknad. Genom att tillämpa sociala tilldelningskriterier uppmuntrar den upphandlande myndigheterna konkurrens om sociala hänsyn på marknaden i stället för att utforma kraven utifrån informella uppskattningar.

Lärdomar och framtida utmaningar

⁸ Omkring sju av tio danska kommuner har en officiell upphandlingspolicy.

- Både leverantörerna och marknaden verkar vara mycket mogna och redo att arbeta med socialt ansvar, särskilt eftersom det för närvarande är svårt att rekrytera arbetskraft inom vissa industrier i Danmark.
- Upphandlingspolicyn ger upphandlingsavdelningen ett tydligt mandat att införa sociala hänsyn i upphandlingarna, vilket har underlättat processen.

Kontakt

Mette Kongsgaard Jensen, upphandlingsansvarig, Ballerups kommun, Indkøb – Center for Økonomi, met@balk.dk

Kim Funk, upphandlingskonsult, Ballerups kommun, Indkøb – Center for Økonomi, kimf@balk.dk

7. Inkludera hemlösa genom att tillhandahålla städtjänster till Wrocławsk kommun

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Wrocławskie Mieszkania Sp., ägt av Wrocławsk kommun, Polen.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

Upphandlingen reserverades för organisationer inom den sociala ekonomin och rörde tillhandahållande av städtjänster för kommunen Wrocław.

Den bidrar även till genomförandet av den utvecklingsstrategi för den sociala ekonomin som staden Wrocław har tagit fram med målet att hantera problem i samband med återintegrering av människor i samhället och på arbetsmarknaden. Strategin omfattar åtgärder för mer socialt ansvarsfulla upphandlingar för att hantera samhällsutmaningar på ett bättre sätt och engagera organisationer inom den sociala ekonomin. Ett av de aktuella samhällsproblemen var hemlösa: det finns omkring 1 000 hemlösa människor i staden, vilket är den fjärde högsta siffran i Polen.

Upphandlingen följde efter ett liknande kontrakt 2017–2018 som hjälpte leverantörer från den sociala ekonomin att få mer erfarenhet av att delta i offentliga upphandlingar och av tillhandahållandet av samhällsnyttiga tjänster. Denna gång trefaldigades kontraktsvärdet.

Kontraktsföremål

Tillhandahållande av städtjänster för kommunen Wrocławsk lokaler och andra anläggningar.

Upphandlingsetapp och kriterier

Kontraktet reserverades för skyddade arbetsplatser och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna var personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare, enligt artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. Ett annat krav var att entreprenören eller underleverantören utan avbrott skulle anställa personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer under fullgörandet av kontraktet, som direkt skulle utföra de arbetsuppgifter som angavs i upphandlingsdokumenten.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Främjande av organisationer inom den sociala ekonomin.
- Främjande av rättvisa anställningsvillkor.
- Arbetsintegration av missgynnade arbetstagare.

Kontroll

- Under ansökningskedet: Anbudsgivarna var skyldiga att lämna in förklaringar som intygade att de uppfyllde kravet att minst 30 % av arbetstagarna var personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.
- Under fullgörandet av kontraktet: Den upphandlande myndigheten hade rätt att genomföra inspektioner inom ramen för kontraktet. Inspektionerna fick vara oanmälda och genomföras utan att entreprenören var närvarande. Böter utfärdades om entreprenören inte kunde uppfylla kravet att anställa personer som direkt utförde de arbetsuppgifter som angavs i kontraktet. Den upphandlande myndigheten kunde även upphäva kontraktet om entreprenören inte fullgjorde sina skyldigheter och inte kunde motivera detta på lämpligt sätt.

Kontraktsvärde

368 590 polska zloty (motsvarande 86 100 euro) för ett ettårskontrakt (från april 2019 till april 2020).

Regleringsform

- Artikel 20 (reserverade kontrakt) i direktiv 2014/24/EU (införlivad genom artikel 22.2 i den polska lagen om offentlig upphandling).
- Staden Wroclaws [program för den lokala sociala ekonomin](#)
- Borgmästarens förordning med en rekommendation om tillämpning av sociala aspekter i alla offentliga inköp.

Enligt den polska lagstiftningen definieras följande personer som tillhörande socialt marginaliserade grupper:

- Personer med funktionsnedsättning i den mening som avses i lagen av den 27 augusti 1997 om yrkesinriktad rehabilitering, social omplacering och anställning av personer med funktionsnedsättning (*Polens officiella tidning*, 2011, punkt 721).
- Arbetslösa personer i den mening som avses i lagen av den 20 april 2004 om främjande av sysselsättning och arbetsmarknadens institutioner (*Polens officiella tidning*, 2016, punkterna 645, 691 och 868).
- Personer som frihetsberövats eller avtjänat fängelsestraff enligt lagen av den 6 juni 1997 – strafflagen (*Polens officiella tidning*, punkt 557), och som har svårt att integrera sig i samhället.
- Personer med psykisk funktionsnedsättning i den mening som avses i lagen av den 19 augusti 1994 om skydd av den psykiska hälsan (*Polens officiella tidning*, 2016, punkterna 546 och 960).
- Hemlösa personer i den mening som avses i lagen av den 12 mars 2004 om socialhjälp (*Polens officiella tidning*, 2016, punkt 930).
- Personer som beviljats flyktingstatus eller alternativt skydd av Republiken Polen enligt lagen av den 13 juni 2003 om skydd av utländska medborgare i Polen (*Polens officiella tidning*, 2012, punkt 680, 2013, punkt 1650, 2014, punkt 1004, 2015, punkt 1607, och 2016, punkt 783).

- Personer upp till 30 års ålder och personer över 50 år som är registrerade som arbetssökande och arbetslösa.
- Personer som tillhör missgynnade minoriteter, särskilt nationella och etniska minoriteter i den mening som avses i lagen av den 6 januari 2005 om nationella och etniska minoriteter och regionala språk (*Polens officiella tidning*, 2015, punkt 573), och 2016, punkt 749).

Aktörer

- Wrocławskie Mieszkania Sp, (ägt av Wrocław kommun) – upphandlande myndighet.
- Wrocławskie sociala kooperativ (som sysselsätter personer som riskerar social utestängning) – den tjänsteleverantör som vann kontraktet.

Samhällskonsekvenser

- Wrocławskie sociala kooperativ sysselsätter personer som riskerar social utestängning, särskilt hemlösa (90 % av arbetsstyrkan). Kooperativet erbjuder kurser för hemlösa, bland annat om hur man tar körkort. Kurserna ingår i kooperativets allmänna verksamhet och finansieras till viss del genom offentliga medel. Detta var dock inte ett krav i det aktuella kontraktet.
- Inom det aktuella kontraktet anställde kooperativet fyra hemlösa personer.
- Kontraktet gav kooperativet möjlighet att växa och nå målet för social och yrkesmässig återintegrering av de personer som tillhandahöll städtjänsterna enligt kontraktet.

Andra fördelar

- Kontraktet gav det sociala kooperativet möjlighet att bygga upp förtroende hos kommunen genom att visa att leverantörer från den sociala ekonomin kan säkerställa tjänster av hög kvalitet.
- Det är fortfarande inte särskilt vanligt med reserverade kontrakt och sociala klausuler i Polen. Situationen har förbättrats märkbart tack vare det lokala programmet för den sociala ekonomin och förordningen från Wrocław borgmästare om främjande av organisationer inom den sociala ekonomin, även via offentlig upphandling.

Lärdomar och framtida utmaningar

- En av de utmaningar som staden Wrocław står inför är att den saknar ett välutvecklat socialt ekosystem. Det finns endast ett fåtal sociala företag och de har inte resurser för att delta i upphandlingar. Staden beslutade därför att tilldela mindre kontrakt så att sociala företag och icke-statliga organisationer gradvis kan skaffa sig den erfarenhet som krävs för att delta i större upphandlingar.
- Marknaden för offentlig upphandling i Polen står inför mycket speciella utmaningar, särskilt i de större städerna (låg arbetslöshet, många kontrakt på upphandlingsmarknaden), vilket innebär att offentliga upphandlingar inte lockar många anbudsgivare, samtidigt som de företag som är intresserade av att delta har stora problem med att hitta lämplig personal. Detta uppmuntrar inte de upphandlande myndigheterna att införa ytterligare kriterier i offentliga upphandlingar. Vissa människor har dock fortfarande problem med att integrera sig på arbetsmarknaden. Staden inför därför gradvis incitament att delta i offentliga upphandlingar för sociala företag och icke-statliga

organisationer som erbjuder "skyddade" arbetsplatser och arbetar med yrkesmässig integration, för att uppmuntra dem att lämna in anbud.

- Ett annat syfte med kontraktet var att visa upphandlande myndigheter att offentlig upphandling kan vara ett effektivt verktyg för genomförandet av offentlig politik. Det är viktigt att visa upphandlande myndigheter att många samhällsproblem kan lösas med hjälp av offentlig upphandling.

Kontakt

Marta Pawlaczyk, expert på offentlig upphandling, Wrocławsk kommun, marta.pawlaczyk@wm.wroc.pl

8. Sociala klausuler för att stärka den sociala sammanhållningen i fråga om renhållnings- och underhållstjänster för Europeiska kommissionen

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Infrastruktur- och logistikbyrå, Europeiska kommissionen, Belgien.

Produkt- eller tjänstesektor: Renhållning och underhåll av grönområden.

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2019 genomförde Infrastruktur- och logistikbyrå vid Europeiska kommissionen en upphandling avseende renhållning och underhåll av grönområden inom- och utomhus i och kring sina byggnader i regionen Bryssel. Med denna upphandling ville den upphandlande myndigheten stärka den sociala sammanhållningen genom att skapa utbildningsmöjligheter och möjligheter till yrkesmässig integration. Upphandlingsdokumenten föreskrev två typer av sociala klausuler. Entreprenören skulle även följa kommissionens gällande miljökrav i alla tjänster som tillhandahölls, särskilt miljökraven inom ramen för miljölednings- och miljörevisionsordningen (Emas).

Kontraktsföremål

Upphandlingen avsåg

- städning av Europeiska kommissionens byggnader i regionen Bryssel (72 byggnader),
- rengöring av persienner, tältdukar, draperier och flaggor,
- tillhandahållande av hygienprodukter,
- bekämpning av skadedjur,
- snöskottning kring byggnaderna (inklusive tillhandahållande av vägsalt),
- skötsel av växter och grönområden, antingen inomhus (uteplatser, gårdar, trädgårdar, planteringar osv.) eller utomhus, inbegripet gångar, bassänger och trottoarer i anslutning till de berörda byggnaderna och deras parkeringsplatser.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen omfattade två typer av klausuler om fullgörande av kontrakt.

Under genomförandet av kontraktet skulle entreprenören tillhandahålla utbildning för alla anställda med fast eller tidsbegränsad anställning (över sex månader) som deltog i kontraktet. Entreprenören skulle lämna in utbildningsplaner för den obligatoriska utbildningen och årliga fortbildningen för alla anställda, oavsett hur länge de varit anställda hos entreprenören, samt officiella utbildningsintyg för personalen på plats (utfärdade av ett externt organ eller i förekommande fall intyg på intern utbildning) senast två månader efter kontraktets ikraftträdande.

Enligt kontraktet skulle städpersonalen genomgå regelbundna utbildningar och informeras om rengöringsmetoder, doseringar och försiktighetsåtgärder vid användning av rengöringsprodukter, förpackningar och avfall (sortering och bortskaftande) samt användning av maskiner. Entreprenören skulle lämna in utbildningsintyg som visar att alla personer som utför tjänsterna enligt kontraktet har genomgått nödvändig och lämplig yrkesutbildning om tekniska, säkerhetsmässiga och miljömässiga frågor.

Utbildningen skulle genomföras enligt de moduler som föreslogs av yrkesutbildningscentrumet eller vid behov med specialiserade moduler. För arbetstagare som genomgick grundläggande utbildning för över åtta år sedan krävdes även en ytterligare genomgång. Varje arbetstagare skulle genomgå minst 20 timmars utbildning under kontraktets löptid. Ett annat krav var att entreprenören skulle utbilda minst 20 % per år av det totala antalet anställda med fast eller tidsbegränsad anställning som deltog i genomförandet av kontraktet. När kontraktet löpte ut skulle all personal ha genomgått utbildning. Utbildningen kunde ersättas med språkkurser för arbetstagare med bristande kunskaper i franska.

Enligt den andra klausulen om fullgörande av kontraktet skulle entreprenören vidta åtgärder för social och yrkesmässig integration av arbetssökande som har särskilt svårt att få arbete eller personer med funktionsnedsättning. Detta avsåg skötsel av växter och grönområden. Entreprenören kunde uppfylla detta krav genom att lägga ut de ovannämnda uppgifterna på ett eller flera sociala företag vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer. Minst 30 % av personalen vid sådana arbetsplatser, ekonomiska aktörer eller program skulle vara personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.

Entreprenören valde själv ut de grönområden som skulle underhållas enligt denna klausul, vilka måste utgöra minst 25 % av den totala årliga ytan som omfattades av tjänsterna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Genom detta kontrakt ville den upphandlande myndigheten förbättra personalens yrkeskompetens och säkerhet genom att kräva att alla anställda som deltog i kontraktsgenomförandet utbildades (700 personer).
- Det andra målet var att främja social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer i den mening som avses i artikel 20 i direktiv 2014/24/EU.

Kontroll

- Ett viktigt första steg för att genomföra och övervaka sociala klausuler är att hålla ett upptaktsmöte mellan entreprenören och den upphandlande myndigheten. Upptaktsmötet hålls inom en månad från kontraktstilldelningen och omfattar alla sociala klausuler som ska genomföras. Under mötet diskuteras de sociala klausulerna i detalj och man enas om startdatum eller ett datum för en förhandsbedömning.
- En gång om året lämnar entreprenören in en förteckning över de anställda som har genomgått utbildning. Kopior av utbildningscentrumets och/eller språkkursleverantörens certifieringar och tillstånd ska finnas tillgängliga för att intyga detta.
- När kontraktet träder i kraft ska entreprenören lämna följande handlingar till den upphandlande myndigheten i fråga om de sociala företag som entreprenören avser att lägga ut tjänster till:
 - Ett åtagande som undertecknats av varje socialt företag enligt ovan.

- Bevis för att de sociala företagen har giltiga tillstånd eller uppfyller villkoren för tillämpningen av artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. Detta bevis ska antingen inges i form av ett tillstånd (tidsbegränsat eller permanent) som är giltigt vid den tidpunkt då avtalet ingås med det sociala företaget eller genom en handling som visar att villkoren i artikel 20 i direktiv 2014/24/EU är uppfyllda.
- Ett förhandsutvärderingsmöte anordnas inom två månader från tilldelningen av ramavtalet för att kontrollera att entreprenören har förstått de sociala klausulerna. När ramavtalet ingås anordnas ett tredje möte för att kontrollera att de sociala klausulerna genomförs korrekt.
- Den upphandlande myndigheten och dess företrädare har rätt att göra inspektioner och övervaka genomförandet av de sociala klausulerna. Den upphandlande myndigheten kan anse att eventuella överträdelse av de sociala klausulerna under genomförandet, antingen från entreprenörens sida eller från någon annan person som vederbörligen har godkänts för detta ändamål, utgör en underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som följer av kontraktet.

Kontraktsvärde

Avtalets löptid har fastställts till fyra år. Kontraktsvärdet uppgår till 20 miljoner euro per år, med ett sammanlagt belopp på 80 miljoner euro.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) och artikel 20 (reserverade kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Infrastruktur- och logistikbyrå, Europeiska kommissionen.
- Stöd i utformningen av de sociala klausulerna: Actiris, arbetsförmedlingen för regionen Bryssel i Belgien.
- En företrädare för Belgiens fackföreningar, rengörings- och lokalvårdsbranschen, som rådfrågades under arbetet med upphandlingen.
- De anställda hos entreprenören som utför städtjänsterna och omfattas av kontraktets bestämmelser om yrkesutbildning och integration på arbetsmarknaden.

Samhällskonsekvenser

- Man räknar med att omkring 700 personer kommer att anställas under fullgörandet av kontraktet. De flesta av dem är lågkvalificerade och/eller har en missgynnad bakgrund. Tanken är att kravet att tillhandahålla utbildning och sysselsättningsmöjligheter för dessa personer kommer att bidra till deras sociala och yrkesmässiga integration och säkerhet och höja deras kompetens.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Det finns ingen strategi som passar alla för utformningen av sociala klausuler i upphandlingsförfaranden. Parallellt med detta upphandlingsförfarande samarbetade Infrastruktur- och logistikbyrå med Actiris för att utforma lämpliga sociala klausuler i en upphandling av byggtreprenader. Den upphandlingen krävde dock en annan typ av sociala klausuler som anpassades till den specifika marknaden. Sociala klausuler måste utformas med hänsyn till förfarandets och marknadens särdrag.

- Samarbetet med Actiris, ett kvalificerat organ med erfarenhet av sociala klausuler, var avgörande för att utforma de lämpligaste sociala klausulerna för just det här förfarandet.
- Fem tekniska anbud lämnades in under förfarandet. Detta visar att marknaden är redo att genomföra förfaranden för stora kontrakt som innehåller sociala klausuler.

Kontakt

Pierre-Olivier Bindels, enhetschef, Infrastruktur- och logistikbyrån, Europeiska kommissionen, Pierre-Olivier.BINDELS@ec.europa.eu

9. Säkerställa socialt ansvarsfulla arbetsvillkor inom den maltesiska rengörings- och lokalvårdssektorn

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Courts of Justice Department, Malta.

Produkt- eller tjänstesektor: Tjänster avseende rengöring och lokalvård.

Introduktion och upphandlingsmål

I en ansträngning för att komma till rätta med otrygga anställningsförhållanden och uppmuntra anbud till rättvisa priser beslutade det maltesiska domstolskansliet 2019 att tjänster inom branscher där otrygga arbeten med låg status är mycket vanligt förekommande, t.ex. städbranschen, ska upphandlas på grundval av bästa förhållande mellan kvalitet och pris i stället för endast pris eller kostnad.

I detta syfte tillämpade den upphandlande myndigheten sociala tilldelningskriterier som kopplades till kontrakt föremålet och var proportionerliga i förhållande till de tjänster som skulle upphandlas.

Kontraktsföremål

Tillhandahållande av städtjänster med användning av miljövänliga rengöringsprodukter vid domstolskansliet och åklagarmyndigheten i Malta.

Upphandlingsetapp och kriterier

Det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris fastställdes genom att den tekniska kvaliteten vägdes mot priset till 60 respektive 40 %.

Följande bedömningskriterier tillämpades:

- Arbetstagarnas utbildning, kompetens och förmågor: högst 6 poäng.
- Avtalsförvaltning och genomförande (punktlighet, servicenivå, beredskapsplaner, metod, rapporteringskrav, miljöanpassad offentlig upphandling – rengöringsprodukter): högst 64 poäng.
- Lika möjligheter och arbetsvillkor: högst 30 poäng.

Vad gällde lika möjligheter skulle de ekonomiska aktörerna lämna in följande handlingar:

- Bevis för att den ekonomiska aktören tillämpar lika möjligheter enligt jämlikhetsmärkningsen eller motsvarande (frivilligt) (2 poäng).
- Bevis för att den ekonomiska aktören uppfyller de rättsliga kraven avseende anställning av personer med funktionsnedsättning (obligatoriskt) (2 poäng).

Vad gällde arbetsvillkor skulle de ekonomiska aktörerna lämna in följande handlingar:

- Bevis för att skriftliga anställningsavtal har ingåtts med befintliga/framtida anställda (obligatoriskt) (2 poäng).
- Bevis för att lönerna betalas ut i form av kreditöverföringar, som entreprenören betalar kostnaderna för (obligatoriskt) (2 poäng).
- Planerat löneutbetalningsschema för åren 2019 och 2020, med angivelse av de datum då lönerna betalas ut till de anställda (frivilligt) (högst 3 poäng).

- Detaljerade lönebesked skickas ut till de anställda (obligatoriskt) (3 poäng).
- Bevis för försäkringskydd för de anställda i händelse av arbetsolyckor (frivilligt) (3 poäng).
- En förklaring från entreprenören om de anställdas rätt att organisera sig fackligt (inga begränsningar) (obligatoriskt) (3 poäng).
- Kopia på ett gällande kollektivavtal som är registrerat vid ministeriet för arbetsmarknadsrelationer (frivilligt) (3 poäng).
- Resetillägg eller resebidrag – (frivilligt) (2 poäng).
- Arbetsmiljöresurser (kvalitetssäkringssystem som entreprenören tillämpar för att garantera en bra och säker arbetsmiljö (obligatoriskt) (5 poäng).

Enmansföretagare/företag utan anställda som avsåg att lägga ut tjänsterna på entreprenad till kända utomstående organisationer under upphandlingsskedet skulle för underleverantörernas räkning även lämna nödvändiga bevis enligt villkoren för "företag med anställda".

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Upphandlingen utformades för att säkerställa att de ekonomiska aktörerna

- erbjöd grundläggande utbildning i renlighet och hygien för sina anställda,
- främjade lika möjligheter och uppfyllde de rättsliga kraven för anställning av personer med funktionsnedsättning,
- garanterade anständiga arbetsvillkor och uppfyllde grundläggande sociala rättigheter och arbetstagarrättigheter,
- hade ett kvalitetssäkringssystem, bland annat för arbetsmiljöfrågor.

Kontroll

Anbudsgivarna skulle lämna in följande handlingar för att uppfylla delkriteriet lika möjligheter och arbetsvillkor:

- En kopia på certifiering enligt NCPE:s jämlikhetsmärkning (eller motsvarande).
- Bevis i form av lämplig dokumentation från en arbetsförmedling eller berört statligt organ som intygade att den ekonomiska aktören uppfyllde de rättsliga kraven avseende anställning av personer med funktionsnedsättning.
- En kopia på ett anställningsavtal mellan anbudsgivaren och en anställd.
- Ett avtal med en bank eller utdrag från skriftlig korrespondens mellan anbudsgivaren och banken som bekräftade att lönerna betalas ut via kreditöverföring.
- En kopia på ett lönebesked.
- En kopia på företagets ansvarsförsäkring för arbetsgivare.
- Förklaringar från den ekonomiska aktören om att den inte begränsar de anställdas rätt att organisera sig fackligt.
- En kopia på ett gällande kollektivavtal (i förekommande fall).

Nio anbud inkom. Enligt utvärderingsrapporten fick tre anbudsgivare en slutlig genomsnittlig teknisk poäng över 65. De övriga sex anbuderna ansågs inte uppfylla de tekniska kraven eftersom de inte uppfyllde ett eller flera obligatoriska kriterier.

Kontraktsvärde

486 944,80 euro exklusive moms under en period av 36 månader.

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kontraktsavdelningen (central statlig myndighet).
- Slutlig stödmottagare: Courts of Justice Department.
- Vinnande tjänsteleverantör: Specialist Group Cleaners Ltd.
- Anbudsgivare: Ekonomiska aktörer som tillhandahöll de upphandlade tjänsterna.
- Slutmottagare: Den vinnande anbudsgivarens personal.

Samhällskonsekvenser

- Upphandlingsenheten vid det berörda ministeriet uppgav på den upphandlande myndighetens vägnar att "det förfarande som valts i denna upphandling har en positiv inverkan på arbetsgivarnas medvetenhet när det gäller att tillhandahålla goda arbetsvillkor för de anställda som ska utföra berörda tjänsterna". "Upphandlingen omfattade en rad obligatoriska krav på goda arbetsvillkor, vilka ledde till förbättrade arbetsvillkor för de berörda arbetstagarna".

Andra fördelar

- Denna goda praxis kan tillämpas inom andra branscher med hög förekomst av otrygga arbeten. Maltas offentliga förvaltning har för avsikt att främja tillämpningen av kriteriet bästa förhållande mellan kvalitet och pris i upphandlingsförfaranden för att förbättra arbetsvillkoren inom branscher med lågstatusarbeten.
- Meddelanden om upphandlingar offentliggörs via regeringens e-upphandlingssystem (som ligger på www.etenders.gov.mt) och i EUT (om det överskrider EU:s tröskelvärde). Upphandlande myndigheter kan söka efter liknande upphandlingar i systemet för att se hur kriterierna för bästa förhållande mellan kvalitet och pris har tillämpats och hur upphandlingen har genomförts i allmänhet, vilket gör det lättare för andra att använda denna praxis.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Metoden kommer att fortsätta att tillämpas i sig, men kontraktsavdelningen kommer att fortsätta att förfinas tilldelningskriterierna genom att ta fram en matris för bästa förhållande mellan kvalitet och pris. Matrisen kommer att användas vid upphandlingar av tjänster inom branscher med hög förekomst av otrygga arbeten.
- Kontraktsavdelningen har offentliggjort mallar för tillhandahållande av tjänster inom branscher med hög förekomst av otrygga arbeten, men de upphandlande myndigheterna rekommenderas att

skräddarsy tilldelningskriterier avseende bästa förhållande mellan kvalitet och pris enligt sina upphandlingskrav,

- Samråd mellan de behöriga myndigheterna under utarbetandet av tilldelningskriterier rekommenderas för att se till att kriterierna inte är restriktiva och möjliggör bred konkurrens.
- Samråd med och vägledning från kontraktsavdelningen rekommenderas också starkt för att säkerställa kunskapsutbyte och uppdatering av mallarna (i förekommande fall).

Kontakt

Anthony Cachia, generaldirektör (KONTRAKT), kontraktsavdelningen, ministeriet för finans och finansiella tjänster, anthony.j.cachia@gov.mt, +356 25670100

10. Inkluderande och hållbar fastighetsförvaltning inför OS 2024

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: PARIS 2024, organisationskommitté för de olympiska och paralympiska spelen, Frankrike.

Produkt- eller tjänstesektor: Fastighetsförvaltning (reparationer och underhåll, allmän förvaltning, tillhandahållande av rengörings- och hygienprodukter, avfallshantering, tillhandahållande av livsmedel).

Introduktion och upphandlingsmål

PARIS 2024, organisationskommittén för de olympiska och paralympiska spelen, har gjort utfästelsen att anordna "de mest inkluderande och hållbara olympiska spelen i historien". När det gäller upphandlingar tar sig denna strategi uttryck i kraftfulla åtgärder från PARIS 2024 och dess leverantörer avseende miljömässigt och socialt ansvar.

För att göra det lättare för sociala företag att lämna in anbud till OS-relaterade kontrakt lanserade PARIS 2024 solidaritetsplattformen "ESS 2024"⁹ i maj 2018, i samarbete med Paris stad, SOLIDEO (ett offentligt företag som övervakar byggentreprenader för de olympiska och paralympiska spelen), LES CANAUX (en ideell sammanslutning som stöder den sociala och solidariska ekonomin, social innovation och aktörer inom den cirkulära ekonomin) och Yunus Centre (en icke-statlig organisation som stöder sociala företag och inkludering). Inköpen av infrastruktur för de olympiska spelen uppgår till 3 miljarder euro, och ESS 2024 har ställt upp följande mål:

- Kanalisera 25 % av värdet på inköpen till företag inom den sociala ekonomin och små och medelstora företag.
- Se till att missgynnade arbetstagare står för 10 % av arbetstiden i samband med byggarbete, utrustning och underhåll.

För att nå dessa mål ska ESS 2024

- bevaka strategiska och rättsliga aspekter av upphandlingar och sysselsättningsmöjligheter och se till att de förväntningar som arrangörerna av OS i Paris 2024 har ställt upp uppfylls,
- anordna möten mellan sociala företag, OS-arrangörerna och stora företag för att främja sociala företag som potentiella leverantörer i konsortier eller som underleverantörer till stora leverantörer,
- tillhandahålla verktyg och stöd för att hjälpa sociala företag att uppfylla anbudskraven,
- spåra och mäta de sociala och miljömässiga resultaten av Paris 2024 i samarbete med universitet, aktörer inom den sociala ekonomin, tankesmedjor, internationella organisationer osv.,
- undersöka bästa praxis från andra länder och sprida bästa praxis från franska myndigheter som genomför upphandlingar inför spelen.

Ett exempel på hur plattformen stöder socialt ansvarsfull offentlig upphandling undersöks nedan. Exemplet rör fastighetsförvaltning.

Kontraktsföremål

⁹ <https://ess2024.org>

Blandat ramavtal för fastighetsförvaltning, bland annat tillhandahållande av rengörings- och hygienprodukter, avfallshantering, fastighetsförvaltning i allmänhet, tillhandahållande av livsmedel, delegering av avtalsförvaltning och tillsyn, för huvudkontoret för PARIS 2024.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen inleddes hösten 2019 som ett förhandlat förfarande med anbudsinfordran enligt artiklarna L. 2124-3 och R. 2124-3 i den franska lagen om offentlig upphandling. Under den första etappen i förfarandet uppmanade den tilldelande myndigheten de ekonomiska aktörerna att anmäla intresse att delta i upphandlingen senast den 4 oktober 2019.

Upphandlingen utformades på ett objektiva sätt och var öppen för alla intresserade företag, oavsett juridisk form eller etableringsmedlemsland. Kandidaterna bedömdes mot tre kriterier:

- Yrkesmässig kapacitet (40 %).
- Teknisk kapacitet (40 %).
- Finansiell kapacitet (20 %).

I förfarandets andra etapp (som inleddes i slutet av oktober 2019) lämnade de utvalda kandidaterna in sina första anbud som bedömdes enligt kriteriet ekonomiskt mest fördelaktigt anbud. Priskriteriet utgjorde 30 % och 70 % tilldelades kvalitet och andra kriterier (varav 10 % för kvalitet, hygien, säkerhet och miljöhänsyn och 5 % för utvecklings- och innovationsplanering).

Syftet med kriteriet "utvecklings- och innovationsverksamhet" var att undersöka hur tillhandahållandet av tjänsterna kunde organiseras för att förbättra leveransmodellen, med särskild inriktning på kritiska faktorer som påverkar kvaliteten, kostnaderna och företagets sociala ansvar.

I slutet av ansökningsfasen valdes två företag ut som fick besöka de lokaler som berördes av upphandlingsförfarandet för att därefter lämna in sina anbud: Samsic och Arteis. När anbuderna hade inkommit inledde organisationskommittén för de olympiska och paralympiska spelen i Paris 2024 förhandlingar med de utvalda kandidaterna. När förhandlingarna hade avslutats lämnade anbudsgivarna in sina slutliga anbud, som bedömdes mot samma kriterier som tillämpats för anbudsansökningarna. Kontraktet tilldelades Arteis. Vitaservices, ett socialt företag med inriktning på arbetsintegration, är underleverantör till Arteis.

Vitaservices ingår i sin tur i [Groupe Vitamine T](#), vars vision är inkludering på arbetsmarknaden av långtidsarbetslösa personer, flyktingar, asylsökande, ensamstående med barn, unga som varken arbetar eller studerar, äldre arbetstagare som har svårt att anpassa sin kompetens eller att återinträda på arbetsmarknaden och personer som riskerar att hamna i fattigdom eller lever i missgynnade områden.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Under fullgörandet av kontraktet ska leverantörerna

- respektera den sociala lagstiftningen och lagstiftningen om sysselsättning av personer med funktionsnedsättning,
- garantera anständiga arbetsvillkor,
- främja inkludering och utveckling av mänskliga resurser (t.ex. genom att anställa personer från utsatta eller missgynnade grupper, främja jämställdhet mellan kvinnor och män och förbättra människors kompetens, särskilt för personer från utsatta grupper, och verka för lika möjligheter till anställning),
- vidta åtgärder för att stärka den lokala ekonomiska utvecklingen (t.ex. genom att skapa och upprätthålla nya arbetstillfällen, samverka med lokala aktörer och genomföra projekt för kompetens- och kunskapsutveckling i det område som står värd för OS i Paris).

- Anbudsgivarna ska redogöra för de åtgärder som de avser att vidta för att bidra till målen för den strategi för företagets sociala ansvar som den upphandlande myndigheten främjar.

De ska också redovisa alla åtgärder som införts för att uppfylla dessa krav. Den upphandlande myndigheten kan när som helt begära att entreprenören inkommer med bevis för att åtgärderna har vidtagits.

Kontroll

Under ansökningsfasen skulle anbudsgivarna och underleverantörerna lämna in en detaljerad teknisk rapport om alla personalresurser, material och tekniker som de skulle använda för att genomföra kontraktet. Anbudsgivarna uppmanades att införa förfaranden och vidta åtgärder för att skapa värde för sina anställda och samhället i stort, särskilt i fråga om följande:

- Företagets allmänna styrning.
- Anställning av sårbara eller missgynnade personer.
- Främjande av jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män.
- Utveckling av personalens kompetens, särskilt sårbara eller missgynnade grupperns förmågor och anställbarhet.
- Mångfald och lika möjligheter på arbetsplatsen.

Den upphandlande myndigheten kontrollerar genomförandet av kontraktet genom möten med entreprenören och månadsvisa, kvartalsvisa och årliga verksamhetsrapporter. Entreprenören och underleverantörerna ska rapportera om dessa punkter under utvecklingsmöten med den upphandlande myndigheten och i verksamhetsrapporterna.

Resultaten övervakas utifrån följande två typer av indikatorer: verksamhetsindikatorer och centrala förvaltningsindikatorer. Verksamhetsindikatorerna kommer att övervakas månatligen och omfattar följande:

- Upprätthållande av kvalitetsnivåer.
- Upprätthållande av svarstider.
- Övervakning av förebyggande underhåll.
- Tillgång till utrustning.
- Antal klagomål.
- Efterlevnad av säkerhetsföreskrifterna.

Varje indikator utvärderas enligt en skala från 0 till 10. Den högsta totala poängen är 100. Om resultaten får en poäng längre än 80 tillämpas böter (som fastställs vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet).

De centrala verksamhetsindikatorerna övervakas under den kvartalsvisa och årliga granskningen och kontraktgranskningsmötet. Indikatorerna används för att mäta det övergripande fullgörandet av kontraktet, dvs.: kundnöjdhet, svarstider, aktivt agerande, kontroll av tjänster, utvecklingsplaner. Anbudsgivarna skulle lämna in sina planer för övervakning och mätning av resultat som beslutades tillsammans med den upphandlande myndigheten.

Kontraktsvärde

Kontraktet omfattar ett enhetsbelopp, en köporder och en andel som omfattas av senare kontrakt. Det omfattar varken minsta eller högsta värde eller mängder.

De tjänster som ingår i kontraktet kommer att betalas enligt följande:

- Enligt det enhetsprisschema som bifogas kontraktet, för den del som genomförs via köporder.
- Enligt enhetsbeloppet i uppdelningen av globalt och fast pris som bifogas kontraktet, för den del av kontraktet som omfattas av enhetsbelopp.
- Enligt enhetsbeloppet i senare kontrakt, för den del som omfattas av senare kontrakt.

Priserna kommer inte att ses över.

Värdet på underleverantörskontraktet mellan Arteis och Vitaservices uppgår till 80 850 euro för en kortaste löptid på elva månader och 132 200 euro för en längsta löptid på 18 månader. Efter elva månader kan kontraktet förlängas månadsvis fram till slutet av maj 2021.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) och artikel 71 (anlitande av underleverantör) i direktiv 2014/24/EU.
- "Strategin för det olympiska arvet och hållbarhet" för Paris 2024, enligt vilken alla leverantörer ska förbinda sig att tillämpa de fyra områdena för företagens sociala ansvar (hygien, miljö, säkerhet på arbetsplatsen och sociala aspekter). Anbudet ska innehålla särskilda åtgärder på detta område som ger mervärde för samhället och miljön.
- Den upphandlande myndigheten kompletterade kontraktshandlingarna med en förhandlingsförfordning som föreskriver ett särskilt förhandlingsförfarande.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: PARIS 2024, organisationskommitté för de olympiska och paralympiska spelen.
- Deltagare i förhandlingen: Samsic och Arteis.
- Entreprenör: Arteis
- Underleverantör Vitaservices, ett socialt företag med inriktning på arbetsintegration.
- Stödande aktör: ESS Solidarity Platform

Samhällskonsekvenser

- Under de första sex månadernas verksamhet (från maj 2018), uppnådde plattformen ESS 2024 följande:
 - 20 kontrakt tilldelades företag inom den sociala och solidariska ekonomin på olika områden (catering-, konsult- och logistik tjänster).
 - Över 350 organisationer inom den sociala och solidariska ekonomin deltog i workshoppar och sammankomster om genomförandet av OS i Paris 2024.
 - Två internationella seminarier genomfördes med arrangörerna av OS i 2012 och Rio 2016 för utbyte och spridning av god praxis.
 - 40 partner deltar i ESS 2024-plattformens verksamhet.
 - Ibruktage av ESS 2024-plattformen inleddes i hela Frankrike i oktober 2019.
- Plattformens stöd och tjänster visade sig vara användbara, eftersom Vitaservices vann kontraktet. Plattformen underlättade kontakterna mellan Vitaservices och anbudsgivaren Arteis, och mellan Vitaservices och den ansvariga inköpstjänstemannen vid PARIS 2024. Plattformen spelar också en mycket viktig roll genom att uppmärksamma de upphandlande myndigheterna på de särskilda aspekterna av arbetsintegration av missgynnade arbetstagare.

- Vitaservices anställde sex personer från den tidigare entreprenören. Detta är ett krav i Frankrike som syftar till att skydda anställda hos städtjänstleverantörer. Vitaservices anställde dessutom en gruppleddare och en person som anses vara en missgynnad arbetstagare enligt artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. Vitaservices ersätter anställda som är sjukskrivna, har semester, mamma- eller pappaledighet eller föräldraledighet med personer som omfattas av arbetsintegrationsinsatser.

Andra fördelar

Det finns stora möjligheter att reproducera detta initiativ bland upphandlande myndigheter i andra länder eller idrottsorganisationer eller sammanslutningar som arrangerar stora idrotts- eller kulturevenemang osv. och bland offentliga myndigheter som tilldelar omfattande offentliga byggentreprenadkontrakt.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den viktigaste lärdomen från initiativet i sig är att det är viktigt med ett brett samförstånd på flera nivåer kring inkludering och hållbarhet som främsta mål. För OS i Paris 2024 står inkludering och hållbarhet i centrum för spelen. Denna visionära linje har inspirerat till ett brett kollektivt engagemang.
- Exemplet med fastighetsförvaltning visar att anlitan av underleverantörer är ett användbart verktyg för att öka deltagandet bland små och medelstora ekonomiska aktörer, inklusive sociala företag. PARIS 2024 har tyvärr inga "kontaktpersoner" som bland andra arbetsuppgifter övervakar hur arbetsintegrationen går till i praktiken under fullgörandet av kontrakt. Den franska lagstiftningen föreskriver att kontaktpersoner ska utses för stora kontrakt, men alla upphandlande myndigheter i Frankrike har inte resurser för att tillhandahålla kontaktpersoner.

Kontakt

Yoko Youssouf, programförvaltare, Yunus Center, yoko.youssouf@yunussporthub.com

Baptiste Odin, utvecklingsansvarig för Ile-de France, Groupe VitamineT, baptiste.odin@groupevitaminet.com

SEKTOR 2. Byggverksamhet

11. Användning av tredjepartsmärkningar för att säkerställa socialt ansvarsfull natursten för byggarbeten

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Distriktet Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Tyskland.

Produkt- eller tjänstesektor: Byggverksamhet.

Introduktion och upphandlingsmål

När stenläggningen på Mehringplatz skulle läggas om 2018–2019 beslutade distriktet Friedrichshain-Kreuzberg i Berlin att förbättra sin socialt ansvarsfulla upphandling genom att inleda en pilotupphandling för certifierad ansvarsfullt bearbetad natursten. Natursten valdes för att uppmärksamma de allvarliga överträdelser av de mänskliga rättigheterna och arbetstagar rättigheterna som ofta förekommer inom denna sektor. Sektorn brottas med allvarliga problem, bland annat allvarliga risker för liv och hälsa inom brytning och bearbetning av natursten, barnarbete, underbetalning och avsaknad av hälso- och säkerhetsåtgärder.

Enligt Berlins upphandlingslag ska entreprenörer visa att de iakttar arbetsnormer och sociala normer. Tidigare har man förlitat sig till egendeklarationer, men de ansågs inte utgöra ett tillförlitligt beslutsunderlag. Friedrichshain-Kreuzberg beslutade att i stället börja använda de kvalitetsmärkningar som har utvecklats under senare år för att kontrollera efterlevnaden av ILO-standarder och andra standarder, t.ex. [Xertifix](#)¹⁰ och [Fair Stone](#)¹¹ eller motsvarande märkningar.

Kontraktsföremål

Ombyggnad av Mehringplatz.

Upphandlingsetapp och kriterier

Anbudsgivarna var i sina anbud skyldiga att ange i vilka länder eller områden den sten som de avsåg att använda för fullgörandet av kontraktet bryts och tillverkas och lämna in en förklaring där de åtog sig att tillhandahålla sten som uppfyllde alla arbetsnormer och sociala normer som angavs i de tekniska specifikationerna. Om en sådan förklaring inte lämnades in beaktades inte anbudet.

Anbudsgivarna uppmanades att lämna in certifikat eller motsvarande bevis på att de skulle köpa in sten från ansvarsfulla brytnings- och tillverkningsanläggningarna tillsammans med anbudet. För sten som tillverkats i de länder som är förtecknade i DAC-listan över utvecklingsländer (OECD:s förteckning över alla låg- och medelinkomstländer)¹² kunde anbudsgivarna visa efterlevnad av de berörda sociala normerna genom att lämna in något av följande:

¹⁰ Syftet med Xertifix är att bekämpa barn- och tvångsarbete inom brytning och utvinning av natursten i länder som Indien, Kina och Vietnam. Märkningen garanterar efterlevnad av sociala minimistandarder när det gäller villkor och praxis inom brytningsverksamhet och bearbetningsanläggningar i ursprungsländerna. En Xertifix PLUS-märkning finns också, med ytterligare krav. Alla produktionsanläggningar som har tilldelats Xertifix-märkningen inspekteras två gånger per år.

¹¹ Fair Stone är en internationell social standard för import av natursten från utvecklings- och tillväxtmarknader. Den tilldelas produkter som har tillverkats enligt ILO:s grundläggande arbetskonventioner, kan spåras med programvaran Tracing Fair Stone och omfattar hälso-, säkerhets- och miljöåtgärder.

¹² Detta tillvägagångssätt är berättigat enligt principen om lika behandling, enligt vilken jämförbara situationer inte får behandlas på olika sätt och olika situationer inte får behandlas på samma sätt, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling. I detta fall ansågs de olika riskprofiler för överträdelser av de grundläggande arbetstagar rättigheterna som är tillämpliga på såväl utvecklade länder som utvecklingsländer berättiga att de behandlades olika i frågeformuläret.

- Ett giltigt Xertifix-certifikat.
- Ett giltigt Fair Stone-certifikat.
- Andra bevis, med detaljerad produktspecifik information som motsvarade de berörda sociala normerna. Sådana bevis var föremål för oberoende revision.

Entreprenörerna inom denna sektor köper vanligen in sten först efter det att kontraktet har tilldelats. Det slutliga beviset för efterlevnad kunde därför lämnas in först efter det att stenen levererats.

Den valda entreprenören skulle endast köpa in natursten för fullgörandet av detta kontrakt från brytnings- och bearbetningsverksamhet som bevisligen uppfyllde samtliga grundläggande ILO-standarder (de anges nedan under rubriken Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard). Entreprenören var också skyldig att åta sig att genomföra ytterligare förbättringar i fråga om följande arbetsnormer och sociala normer:

- Arbetarskydd (skyddskläder, minimerad kontakt med kiseldioxid och annat mineraldamm).
- Lagstadgade minimilöner enligt kraven i brytnings- och bearbetningslandet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Förbud mot tvångsarbete enligt ILO-konventionerna nr 29 och 105.
- Föreningsfrihet och skydd av organisationsrätten enligt ILO:s konvention nr 87 och rätten till kollektiva förhandlingar enligt ILO:s konvention nr 98.
- Förbud mot barnarbete enligt ILO-konventionerna 138 och 182.
- Lika lön för lika arbete enligt ILO:s konvention nr 100 och förbud mot diskriminering vid anställning och i yrkesutövning enligt definitionen i ILO:s konvention nr 111.

Kontroll

Bevis för efterlevnad av arbetsnormer och sociala normer skulle inges både vid anbudsinlämningen och vid leveransen av stenen, i form av ett certifikat från en oberoende certifieringsorganisation (eller motsvarande bevis som uppfyllde de angivna villkoren), som bekräftade att efterlevnaden av de sociala normerna hade kontrollerats i stenbrotten och tillverkningsanläggningarna.

Den entreprenör som utförde arbetet måste ha fullständig och verifierbar dokumentation redo för inspektion på begäran från den upphandlande myndigheten. Om entreprenören bröt mot någon kontraktsförpliktelse kunde böter på 1 % av kontraktsvärdet per överträdelse utfärdas, eller i händelse av allvarliga överträdelser, upp till 5 % av kontraktsvärdet.

Om entreprenören förlorade sin certifiering som ansvarsfull leverantör på grund av eget felaktigt agerande hade den upphandlande myndigheten rätt att upphäva kontraktet. Entreprenören var då skyldig att ersätta den upphandlande myndigheten för kostnaderna i samband med detta särskilt kostnaden för att återuppta upphandlingen.

Regleringsform

- Artikel 43 (märken) i direktiv 2014/24/EU.
- Upphandlingen uppfyllde och överskred även kraven i Berlins upphandlingslag (BerlAVG av den 8 juli 2010), 8.1 – Inga varor som omfattas av kontraktet har erhållits eller tillverkats i strid med de miniminormer som fastställs i ILO:s grundläggande arbetsnormer)¹³.

¹³<http://gesetze.berlin.de/jportal/?quelle=jlink&query=VergabeG+BE&psml=bsbeprod.psml&max=true&aiz=true>

Aktörer

Upphandlande myndighet: Distriktskontoret för Friedrichshain-Kreuzberg.

Stödorganisation: Den icke-statliga organisationen WEED – hållbar utveckling.

Samhällskonsekvenser

- Genom att använda kvalitetsmärkningar som kontrollerats av en oberoende part säkerställde Friedrichshain-Kreuzberg att den sten som köptes in inom ramen för detta kontrakt endast kom från socialt ansvarsfulla källor.
- Att verka för oberoende kontroller inom brytning och bearbetning av sten bidrar till att öka insynen i sektorn, där kränkningar av sociala rättigheter och arbetstagarrättigheter är vanligt förekommande, och främja normer som går längre än de grundläggande ILO-konventionerna.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Upphandlingen syftade till att komma till rätta med problem som uppstått i tidigare kontrakt, nämligen att endast egendeklarationer inte gav tillräcklig information som underlag för ett tillförlitligt beslutsfattande, och säkerställa att målen för socialt ansvar infriades.
- Strategin att använda kvalitetsmärkningar som garanteras av oberoende revisorer är relevant för en rad olika branscher med liknande leveranskedjor, t.ex. tjänste- eller byggentreprenadkontrakt, där entreprenörerna köper in materialet först efter det att de har tilldelats kontraktet.
- Friedrichshain-Kreuzberg ställde även strängare krav än de grundläggande ILO-konventionerna. De ansåg att det när det gällde löne- och arbetsmiljöfrågor var nödvändigt att gå längre än ILO-konventionerna för att köpa in verkligt socialt ansvarsfulla produkter.

Kontakt

Helena Jansen, samordnare för regional utvecklingspolitik, distriktskontoret för Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Helena.Jansen@ba-fk.berlin.de

12. Skapa sysselsättningsmöjligheter genom arbetsintegrationsklausuler

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Departementet Ille-et-Vilaine, Frankrike.

Produkt- eller tjänstesektor: Byggverksamhet.

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2018 offentliggjorde departementet Ille et Vilaine upphandlingar för tre nya skolor i kommunerna Guipry-Messac, Laillé och Bréal-Sous-Montfort. Obligatoriska klausuler om fullgörande av kontrakt i fråga om social och yrkesmässig integration ingick i samtliga upphandlingar i enlighet med artikel 30 i den franska förordningen 2015-899 om upphandling (sedan dess ersatt av [förordning 2018-1074](#), som ingår i lagen om offentlig upphandling).

Kontraktsföremål

Anläggande av tre nya skolor.

Upphandlingsetapp och kriterier

De tre kontrakten delades upp i totalt 52 delar, varav 28 innehöll obligatoriska klausuler om fullgörande av kontrakt med krav på anställning av personer med särskilda integrationssvårigheter enligt artikel 38-1 i förordningen (2015-899) (där det anges att sociala hänsyn får övervägas på villkor att de kopplas till kontraktsföremålet).

Beslutet om vilka delar som skulle innehålla sysselsättningsklausuler styrdes av de tekniska avdelningarna och plattformen för sociala klausuler – en särskild grupp som ger råd om sysselsättningsklausuler. För det första måste delarna kräva omfattande arbetskraft (en del delar avsåg ytterst tekniska verksamheter som endast krävde ett fåtal högkvalificerade arbetstagare). För det andra måste den upphandlande myndigheten försäkra sig om att såväl okvalificerad som kvalificerad arbetskraft fanns tillgänglig för att säkerställa att kontraktet kunde fullgöras och att klausulerna om fullgörande av kontraktet var genomförbara.

För att hjälpa anbudsgivarna med detta bifogade Ille et Vilaine sin handledning "Tillämpning av klausuler om social integration" som bilaga till upphandlingsdokumenten. I handledningen förklaras begreppet "personer som har särskilda integrationssvårigheter" och den innehåller även kontaktuppgifter till organisationer som kan hjälpa till med rekrytering av personer från de berörda grupperna.

Personer som har särskilda integrationssvårigheter definieras enligt följande:

- Personer som erhåller "aktiv solidaritetsinkomst" (RSA) (dvs. arbetssökande) och deras familjemedlemmar eller anhöriga.
- Långtidsarbetslösa (personer som har varit arbetslösa i mer än tolv månader).
- Arbetslösa med funktionsnedsättning (enligt definitionen i artikel L 5212-13 i arbetsmarknadslagen).
- Personer som erhåller särskild solidaritetsersättning (SSA), ersättning till vuxna med funktionsnedsättning (AAH) och ordinarie ersättning för funktionsnedsättning.
- Unga med lägre utbildningsnivå än nivå 5 enligt det franska utbildningssystemet (dvs. ingen ytterligare utbildning efter grundskolenivå).
- Personer som genomgår SIAE-kurser (Structures d'insertion par l'Activité Economique – en sammanslutning av olika föreningar, verkstäder och integrationsarbetsplatser eller företag där

personer som omfattas av integreringsinsatser tillfälligt kan placeras, som har avtal med staten om att stödja arbetstagare med sociala och yrkesmässiga svårigheter.

- Personer som är anställda vid GEIQ (Groupement d'Employeurs pour l'Insertion et la Qualification – en grupp av företag som tillhandahåller utbildning av och arbetserfarenhet för arbetstagare).
- Personer som omfattas av professionaliserings- eller lärlingsavtal.

Timantalet för arbetsintegration fastställdes per del för varje kontrakt. Det varierade från 105 till 860 timmar i delar som snickeri, målning, elarbeten och trädgårdsanläggning. Bud som inte innehöll åtaganden om att uppfylla dessa klausuler ansågs ogiltiga och uteslöts från upphandlingen. Den ekonomiska aktör som tilldelades kontraktet var skyldig att inom sju dagar inkomma med ett förslag till den upphandlande myndigheten om hur de planerade att uppfylla sysselsättningsklausulerna, genom att fylla i bilagan om integrationsåtgärder som bifogades kontraktshandlingarna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Departementet Ille-et-Vilaine har använt sociala klausuler i sina offentliga upphandlingar sedan 2005 och främjar etiska, rättvisa och miljömässigt ansvarsfulla upphandlingar. Departementet antog sin policy för hållbara inköp i juni 2018 och siktar på att senast 2021 skapa 70 000 arbetstimmar per år i offentliga kontrakt med hjälp av sociala klausuler och reserverade upphandlingar. År 2018 överträffade departementet detta årliga mål, då det nådde 80 556 timmar enligt sysselsättningsklausuler för 355 personer.

Kontroll

Ille et Vilaine har infört ett system för att övervaka genomförandet av sociala klausuler i alla sina kontrakt. En övervakningskommission har inrättats (med företrädare som arbetar med upphandling, integration, lokal social utveckling, utbildning och miljöfunktioner). Övervakningskommissionen ansvarar för att kontrollera framsteg och för att planera in sociala klausuler i framtida upphandlingsförfaranden.

Kontraktsvärde

De 28 kontrakt för anläggandet av tre skolor i de delar som omfattades av sociala klausuler uppgick till sammanlagt 22 374 885 euro exklusive moms, fördelat enligt följande:

- Gymnasieskolan Guipry-Messac: 7 591 457 euro exklusive moms.
- Gymnasieskolan Laillé: 8 008 063 euro exklusive moms.
- Gymnasieskolan Bréal sous Montfort: 6 775 365 euro exklusive moms.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Departementet Ille-et-Vilaine.
- Stöd för integration av social klausul: en särskild plattform för sociala klausuler som hjälper upphandlarna att tillämpa klausulerna och förser företagen med information för att hjälpa dem i genomförandet (bland annat definitioner och kontaktuppgifter till stödorganisationer). Plattformen kan även hjälpa vissa företag att söka efter lämpliga kandidater. När det gällde Guipry-gymnasiet agerade plattformen till exempel aktivt för att hjälpa organisationer som arbetar med integration och sysselsättning att säkra anställningsmöjligheter för sina klienter på byggarbetsplatsen.
- Vinnande leverantörer: 22 företag (bland annat tre företag som vann två delar och ett företag som vann fyra delar).

Samhällskonsekvenser

- Kontraktet tilldelades i mars 2019. Dessa tre byggprojekt förväntas skapa minst 7 230 arbetstimmar för målgrupperna. En bedömning för att kontrollera detta kommer att utföras i slutet av projektet.
- Av de vinnande anbudena är 16 entreprenörer baserade inom departementet och de övriga på andra orter i Frankrike.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Flera svårigheter kan uppstå under genomförandet av sociala klausuler, t.ex. i avvägningen mellan det beräknade personalbehovet och flexibla arbetsvillkor och det ledande företagets förväntningar på de anställda.
- Målgruppen är generellt sett inte särskilt rörlig (de berörda personerna har inte tillgång till bil eller har inte råd med bensin). Detta kan innebära att de får svårt att ta sig till vissa byggarbetsplatser. Detta problem är särskilt stort för personer som bor utanför städer och tätorter och har långt till kollektiva färdmedel.
- Att inrätta en särskild grupp som arbetar med sociala klausuler kan vara en effektiv lösning för ett framgångsrikt genomförande. Detta var avgörande för det lyckade resultatet i den här fallstudien.
- Arbetsintegrationsklausuler tillämpas nu av många offentliga myndigheter i Frankrike, vilket stärker offentlig upphandling som en drivkraft för att stödja sysselsättning och integration. Sådana klausuler kan tillämpas i alla slags kontrakt, även upphandlingar av tjänster och projektledning.

Kontakt

Marie-Eve Depasse, tjänsteman med ansvar för strategiska frågor, Département d'Ille-et-Vilaine, clausessociales@ille-et-vilaine.fr

13. Brobygge med samhällsfördelar

Status: Slutfört

Namn på upphandlande myndighet, land: Windsor-Detroit Bridge Authority (WDBA), Kanada

Produkt- eller tjänstesektor: Väg- och vattenbyggnad/byggarbeten.

Introduktion och upphandlingsmål

Bron Gordie Howe International Bridge kommer att bli en ny gränspassage mellan städerna Windsor i Ontario i Kanada och Detroit i Michigan i USA. Den befintliga betalbron, som tar emot nästan 30 % av den totala varuhandeln mellan Kanada och USA, är privatägd och öppnade 1929. När den nya bron står klar kommer den att ha det längsta spannet av alla hängbroar i Nordamerika. Förutom sex filer för motortrafik har bron också en bana för cyklister och fotgängare samt gränskontrollanläggningar i var ände. Bron började byggas 2018 och förväntas öppnas 2024.

Ända från början sågs projektet som en möjlighet att skapa fördelar för samhället. Samhällsfördelar är identifierade fördelar som kan påverka de ekonomiska, sociala eller miljömässiga villkoren för lokala aktörer. Två områden på varsin sida av gränsen (Sandwich i Windsor och Delray i Detroit) fastställdes som särskilda mål för dessa fördelar. Projektet kommer t.ex. även att bidra till att avleda trafik från Windsors innerstad, vilket kommer att minska trängseln. Att förena infrastrukturprojekt med samhällsfördelar är en växande trend i Kanada och Gordie Howe International Bridge belyser vikten av samråd med lokalbefolkningen för att ringa in och skapa sådana fördelar.

Kontraktsföremål

Utformning, anläggande, finansiering, drift och underhåll av Gordie Howe International Bridge.

Upphandlingsetapp och kriterier

Projektet genomförs i form av ett [offentlig-privat partnerskap](#) (OPP). Innan upphandlingen inleddes ingick ett Kanadas regering och delstaten Michigan ett gränsövergångsavtal där de fastställde riktlinjer för projektet, bland annat vilka samhällsfördelar det skulle ge de två länderna. Upphandlingsförfarandet inleddes 2015, med flera etapper för att utveckla och justera samhällsfördelarna.

- Före upphandlingen undersökte WDBA internationell bästa praxis för att skapa samhällsfördelar i liknande projekt.
- Från 2015 till 2017 ledde WDBA ett storskaligt initiativ för samarbete och samråd med lokala boende, företag, skolor, ursprungsbefolkningsgrupper, offentliga organ, ideella grupper, miljö- och samhällsaktivister och andra berörda aktörer.
- I kvalificeringsetappen utvärderades potentiella anbudsgivare utifrån tidigare erfarenhet av utformning och genomförande av samhällsplaner och samråd med allmänheten.
- WDBA skapade en databas med över 230 unika förslag om vilka samhällsfördelar som skulle ingå i projektet och delgav informationen till de anbudsgivande konsortierna.
- De anbudsgivande konsortierna uppmanades att själva samarbeta med lokalbefolkningen. De anordnade då en rad möten med lokalbefolkningen, där 125 grupper som företrädde lokalbefolkningen fick tillfälle att träffa anbudsgivarna.
- I förslagsinfordran fastställdes en ram och prioriteringar för att bidra till utarbetandet av anbudsgivarnas samhällsplaner.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Broprojektets vision för samhällsfördelar är att genomföra en rad initiativ baserat på bidrag från allmänheten som skapar mätbara fördelar för värdsamhällena. Planen kommer att

- skapa ekonomiska möjligheter i värdsamhällena,
- positivt bidra till program för utveckling av arbetskraften,
- förbättra grannskapet¹⁴, och
- säkerställa tydliga åtaganden och ansvarsskyldigheter för genomförandet från alla parter.

För att uppnå dessa mål tillämpas principen i "I-CARE"-ramen:

Integrated – Samhällsfördelarna är en integrerad del av projektet såväl under byggfasen som under driftsfasen.

Collaborative – Samhällsfördelarna avspeglar värdsamhällenas bidrag och genomförs via partnerskap som säkerställer att de respektive samhällenas intressen beaktas.

Accessible – Samhällsfördelarna är lättförståeliga, lättillgängliga, mäts regelbundet och offentliggörs.

Regional – Samhällsfördelarna avspeglar regionens karaktär, har särskilt skräddarsyttts för regionen och ger värde till regionen.

Enterprising – Samhällsfördelarna genomförs med hjälp av nya metoder, idéer och innovativa tillvägagångssätt för att engagera och skapa fördelar för angränsande samhällen.

Kontroll

Samhällsplanen ingick i det slutliga projektavtal som ingicks mellan WDBA och det vinnande konsortiet, Bridging North America (BNA). Efter upphandlingen och när BNA utsetts till entreprenör presenterade konsortiet sin plan för samhällsgrupperna och andra berörda aktörer och genomförde ett ytterligare samråd i sex månader för att bekräfta de verksamheter som föreslogs i planen och bilda partnerskap för genomförandet. Under denna fas anordnades fler än 70 möten på båda sidor om gränsen med sammanlagt över 1 000 deltagare och 400 enkäter lämnades in och analyserades.

Under projektets leveransfas kommer BNA att varje månad rapportera om samhällsfördelarna till WDBA. Rapporter om samhällsfördelarna kommer även att offentliggöras fyra gånger om året. Ett antal särskilda mått ingår i projektavtalet, t.ex. riktmärkning av arbetstagarnas löner, anställning av personer från ursprungsbefolkningen och anlåtande av företag som ägs av dem samt tillhandahållande av utbildning, praktikutbildning och praktikavtal.

Kontraktsvärde

5,7 miljarder kanadensiska dollar (3,8 miljarder euro).

Regleringsform

Avtal om samhällsfördelar är rättsliga avtal som ingås mellan regeringen, byggherrar eller ägare och samhällsaktörer för att uppnå fastställda sociala resultat av större anläggningsarbeten och infrastrukturprojekt. I Kanada ingår avtal om samhällsfördelar i de flesta projekt som finansieras inom ramen för programmet [Investing in Canada Infrastructure Programme](#). Detta initiativ på 180 miljarder kanadensiska dollar (120 miljarder euro) finansierar fem prioriterade infrastrukturprojekt: kommunikationer, miljövänlig

¹⁴ Åtgärderna för förbättring av grannskapet ska genomföras via projekt som behandlar effekterna på de berörda samhällena. Projekten anges i upphandlingsdokumenten.

infrastruktur, social infrastruktur (t.ex. ekonomiskt överkomliga bostäder, barnomsorg), handel och transport samt samhällen på landsbygden och i de norra delarna av landet.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: WDBA (upphandlande myndighet).
- Strategiska partner (enligt ett gränsövergångsavtal): Kanadas regering, Delstaten Michigan.
- Samhällsgrupper: Samhällsaktörer i staden Detroit. Samhällsaktörer i staden Windsor.
- Entreprenör: Bridging North America (BNA) (ett konsortium som består av kanadensiska, amerikanska och internationella företag).
- Underleverantörer.

Samhällskonsekvenser

Samhällsplanen består av två delar:

1. Utveckling av arbetskraften och deltagandestrategi

Delen Utveckling av arbetskraften och deltagandestrategi omfattar över 80 separata initiativ. Samhällsfördelarna ska bland annat uppnås på följande sätt:

- Samarbeta med lokala fackföreningar och organisationer som är verksamma på området arbetskraftsutveckling för att genomföra praktikutbildning och praktikprogram och samordna utbildningsinsatserna.
- Anordna ett årligt möte för att informera fackföreningar, lokala entreprenörer, lärosäten, företagsägare och företagare om hur de kan bidra till att genomföra projektet och kvalificera sig för framtida affärsmöjligheter.
- Anordna en serie föredrag för att öka grundskole- och gymnasieelever medvetenhet om projektet, informera dem om karriärer inom olika yrken och underlätta mentorsmöjligheter mellan elever och projektpersonal.
- Identifiera och genomföra forsknings- och lärandemöjligheter i form av praktikplatser för lärosäten.
- Tillämpa rättvisa förfaranden och bestämmelser för anställning, bland annat genom snabba lösningar på eventuella problem och snabba löneutbetalningar.
- Erbjud mentorsmöjligheter för kvinnor från den kanadensiska ursprungsbefolkningen och andra kvinnor i värdsamhällena.
- Bidra med en del av barnomsorgskostnaderna för att ge arbetslösa eller undersysselsatta personer möjlighet att delta i projektseminarier och kurser (enligt fastställda kriterier).
- Ge personer som har engelska som andraspråk möjlighet att delta i praktik eller söka anställning, tillhandahålla sökverktyg och verktyg för att skapa meritförteckningar på engelska och ge stöd under rekryteringsprocessen.

2. Strategi för infrastruktur i grannskapet

Strategin för infrastruktur i grannskapet är tänkt att ge följande fördelar:

- Cykelvägar, bland annat utökningar av anslutande cykelvägar och en lokal designtävling om cykelparkeringar.
- En observationsplattform för att ge elever, boende och turister möjlighet att följa brobygget.

- Förbättringar av lokala gator och parker, bland annat trädplantering och såddkapital för en ekopassage (bro) som ger en säker övergång för områdets vilda djur, även utrotningshotade arter.
- Årliga investeringsbidrag till samhällsgrupper för att stödja evenemang, programplanering och infrastrukturförbättringar.
- En rad seminarier om affärsutveckling som riktas till lokala näringsidkare.
- Ett hemreparationsprojekt för att hjälpa lokala boende att förbättra tak, värmepannor, fönster och isolering upp till en gräns per hushåll.

Den första offentliga rapporten om brons samhällsfördelar publicerades 2020. Den första utbetalningen av medel för samhällsinitiativ har använts för att stödja ett konstprojekt i Windsor som inriktades på att uppmuntra ungdomsengagemang och avspeglade samhällets historia och kultur, ett affärsutvecklingsprogram för att stödja små företag och nystartade företag i sydvästra Detroit och flera andra initiativ. I mars 2020 hade medel utbetalats till ett belopp av 475 000 kanadensiska dollar.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Trots att omfattande samråd genomfördes både före och under upphandlingen var det svårt att inte kunna informera om kraven enligt förslagsinfordran eller de inlämnade samhällsplanerna förrän projektets budget hade fastställts. Först efter det att projektbudgeten hade fastställts kunde det vinnande konsortiet inleda verksamheten, anställa personal, söka efter kontorslokaler och genomföra övergången från anbudsfasen till genomförandefasen.
- Stephanie Campeau, ansvarig för kontakter med intressenter vid WDBA, anser att insatserna under de tidiga planeringsskedena för att bygga upp kontakter med och skapa förtroende hos de lokala grupperna visade sig vara värdefulla allteftersom projektet fick en starkare profil. "För att skapa samhällsfördelar som verkligen fungerar och godtas av lokalbefolkningen måste man börja redan i ett tidigt skede", säger hon. "Det jag blir gladast över att få höra är att någon säger att jag lyssnade till dem."

Kontakt

Stephanie Campeau, ansvarig för kontakter med intressenter vid WDBA, info@wdbridge.com, 1-519-946-3038.

Webbplats för projektet: <http://gordiehoweinternationalbridge.com>, Twitter: @GordieHoweBrg Facebook: @GordieHoweBridge

14. Arbetsintegration som ett villkor för genomförandet av kontrakt i Kastilien och León (Spanien)

Status: Slutfört

Namn på upphandlande myndighet, land: Kastilien och Leóns regionala regering (det regionala hälsodepartementet), Spanien.

Produkt- eller tjänstesektor: Byggverksamhet.

Introduktion och upphandlingsmål

Genom sitt [avtal 44/2016 av den 21 juli](#) fastställde Kastilien och Leóns regionalregering bestämmelser för de regionala offentliga myndigheternas genomförande av socialt ansvarsfulla upphandlingsförfaranden. Enligt avtalet ska sociala klausuler tillämpas i offentliga upphandlingsförfaranden genom sociala kriterier, reserverade kontrakt och åtgärder som underlättar sysselsättning för personer som är utestängda från arbetsmarknaden.

Syftet med det aktuella förfarandet var att tillhandahålla sysselsättningsmöjligheter för personer som tillhör missgynnade grupper eller riskerar social utestängning och har små möjligheter att hitta arbete på grund av detta. Enligt kontraktet var anställning av personer från dessa grupper ett villkor för genomförandet av byggtreprenaden. De grupper som denna upphandling inriktades på var de flesta av de grupper som anges i avtalet från 2016 [bilaga I, avsnitt II.1 a–f].

Kontraktsföremål

Utbyggnad och upprustning av ett sjukhus i staden Soria (Kastilien och León, Spanien).

Upphandlingsetapp och kriterier

Ett villkor för fullgörandet av kontraktet var anställning av personer som riskerar social utestängning. Detta omfattade totalt 14 600 timmar (70 timmar per vecka x 4,34523 veckor/månad x 48 månader). Insatsen för att inkludera missgynnade personer genomfördes i form av anställningskontrakt på minst tre månader (kortare anställningstider kunde överenskommas med den upphandlande myndigheten för vissa delar av byggtreprenaden som var kortare än tre månader) och minst 20 timmar per vecka.

De personer som kan anställas enligt denna bestämmelse ska tillhöra någon av följande grupper:

- Personer med minimiinkomst eller medlemmar i ett hushåll som har rätt till minimiinkomst.
- Personer som inte har rätt till minimiinkomst på grund av att deras bosättningsstid antingen inte är tillräckligt lång för att de ska kvalificera sig för minimiinkomst eller för att de har utnyttjat hela förmånsperioden för minimiinkomst.
- Unga i åldern 18–30 år som har varit omhändertagna som barn. Unga brottslingar över 16 år och personer under 30 år som har avtjänat fängelsestraff.
- Personer med narkotikamissbruksproblem eller andra beroenden och som genomgår behandling.
- Personer som avtjänar eller har avtjänat fängelsestraff och har laglig rätt till arbete.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Tillhandahålla sysselsättningsmöjligheter för personer som inte har tillträde till arbetsmarknaden eller riskerar social utestängning.

Kontroll

Innan byggarbetena inleddes skulle den vinnande arbetsgivaren lämna in en plan med en redogörelse för hur arbetsintegrationen skulle genomföras, inbegripet den typ av arbeten och uppgifter som skulle utföras av de personer som anställdes.

För att visa efterlevnad av villkoret skulle den vinnande anbudsgivaren lämna in följande handlingar för varje nyanställd person som omfattades av integrationsåtgärderna inom en månad från det att personen anställdes:

- Anställningsavtal, med uppgift om typ av arbetsuppgifter, varaktighet och arbetstider.
- Bevis på registrering i socialförsäkringssystemet.
- Uppgifter om den anställda personen, med bevis för att personen riskerade social utestängning som utfärdats av socialtjänsten.

Varje rapport om utfört arbete skulle åtföljas av en förklaring om att inga ändringar hade gjorts i den överenskomna arbetsintegrationsplanen.

Kontraktsvärde

32,1 miljoner euro under 48 månader.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- [Avtal 44/2016 av den 21 juli](#) från Kastilien och Leóns regionalregering om obligatoriska riktlinjer för upphandlande myndigheter som tillhör regionala regeringsorgan för socialt ansvarsfull offentlig upphandling.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kastilien och León.
- Vinnande tjänsteleverantör:
- Anställda.
- Offentliga sociala tjänster. Den vinnande anbudsgivaren fick välja vilka personer som skulle anställas inom ramen för arbetsintegrationsprogrammet, på villkor att de tillhörde någon av de stödberättigande grupperna. På den upphandlande myndighetens begäran kunde offentliga myndigheter hänvisa kandidater via de socialkontor som drivs av regionalregeringens avdelning för familjefrågor och lika möjligheter som har ansvar för stödberättigande personer som riskerar social utestängning.

Samhällskonsekvenser

- Bestämmelsens huvudsyfte är att öka möjligheterna till hållbar integration på arbetsmarknaden av personer som omfattas av arbetsintegrationsinsatser.
- Entreprenören ska utse en person inom den grupp som ansvarar för att övervaka och stödja de anställda på arbetsplatsen för att säkerställa att placeringarna ger önskat resultat. Denna person fungerar som den upphandlande myndighetens kontaktperson för övervakningen av detta villkor.
- I slutet av kontraktet sammanträffar entreprenören med den upphandlande myndigheten för att bedöma hur arbetsintegrationsprogrammet har fungerat, vilka framsteg som har gjorts när det gäller stödmottagarnas anställbarhet, vilken kompetens de har skaffat sig och vilka problem som har

uppstått. Man tittar även på hur många av stödmottagarna som har fått fast anställning och diskuterar möjligheterna att fortsätta med arbetsintegrationsprogrammet inom ramen för entreprenörens anställningspraxis. Företrädare för regionalregeringens avdelning för familjefrågor och lika möjligheter kan också delta i bedömningarna.

Lärdomar och framtida utmaningar

De upphandlande myndigheterna har ofta reservationer mot att tillämpa denna typ av förfaranden på grund av risken för juridiska problem. Pionjärprojekt av den här typen kan därför ge stora resultat. Detta kontrakt är det första i sitt slag och har upprepats i andra upphandlingsförfaranden från Kastilien och Leóns regionalregering. Det rör sig bland annat om följande:

- Anläggande av ett äldreboende och ett dagcentrum i Salamanca
- (A2019/001392, en länk till förfarandet finns [här](#)). Detta kontrakt förutser 8 680 arbetstimmar för personer som riskerar social utestängning. En av målgrupperna är kvinnor som fallit offer för könsrelaterat våld.
- Anläggande av en vårdcentral i Calzada de Vanduciel (Salamanca) (2020008538, en länk till förfarandet finns [här](#)), som omfattar 1 140 arbetstimmar.
- Anläggande av en vårdcentral i Parada del Molino (Zamora) (2020008470, en länk till förfarandet finns [här](#)), som omfattar 1 520 arbetstimmar.
- Anläggande av en vårdcentral i Bembibre (León) (2020008470, en länk till förfarandet finns [här](#)), som omfattar 1 370 arbetstimmar.

Den främsta utmaningen framöver är att främja arbetsintegrationsklausuler som villkor för fullgörandet av byggentreprenadkontrakt som de upphandlande organen lägger ut för upphandling under överinseende av Kastilien och Leóns regionalregering, när detta är genomförbart med tanke på varaktigheten och budgeten för sådana byggentreprenader. Målet är att minst 3 % av det totala antalet arbetstimmar under fullgörandet av kontrakt utförs av arbetstagare som omfattas av ett arbetsintegrationsprogram.

Kontakt

María del Rocío Andrés, juridisk rådgivare, samordning av tjänster, avdelningen för familjefrågor och lika möjligheter, Junta de Castilla y León, mrocio.andres@jcy.es, +34 983 410 942.

15. Vägarbeten för arbetsmarknadsintegration

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Eurométropole i Strasbourg (lokal myndighet), Frankrike.

Produkt- eller tjänstesektor: Anläggningsarbete, vägarbeten.

Introduktion och upphandlingsmål

Staden Strasbourg och Eurométropole har tillämpas sociala klausuler i sina offentliga upphandlingskontrakt i över tjugo år vid det här laget. Klausulerna granskas systematiskt för att ta hänsyn till kontraktsföremål, personalbehov och teknisk kapacitet. Detta system, som kan tillämpas av alla lokala myndigheter, har förstärkts tack vare Strasbourgs strategi för främjande av socialt och miljömässigt ansvarsfulla inköp (SPASER)¹⁵.

Den 7 april 2019 offentliggjorde Eurométropole i Strasbourg [en offentlig upphandling](#) för att välja uppdragstagare för reparationen av Rue Coulaux i Port du Rhin. Syftet var att tillhandahålla sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden, personer som tillhör missgynnade grupper eller riskerar social utestängning och har små möjligheter att hitta arbete på grund av detta.

Kontraktsföremål

Reparation av en väg i Port du Rhin i Strasbourg, Frankrike.

Upphandlingsetapp och kriterier

Den upphandlande myndigheten inledde en öppen upphandling under tröskelvärdet (artikel 27 i dekret 2016-360 av den 25 mars 2016) och delade upp kontraktet i två delar.

Del 1 avsåg reparation av vägbanan. Enligt artiklarna 38 och 52 i förordning 2015-899 av den 23 juli 2015 (fransk lag) var entreprenörerna skyldiga att åta sig att anställa "personer som står långt från arbetsmarknaden" (personer som omfattas av arbetsintegrationsåtgärder eller prioriterade grupper som har särskilt svårt att få arbete)¹⁶, med integration på arbetsmarknaden som mål.

Ett särskilt villkor som endast gällde del 1 var att den vinnande anbudsgivaren skulle åta sig att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden för 245 arbetstimmar under kontraktets löptid. Tack vare de sysselsättningsmöjligheter som skapas genom kontraktet får de personer som anställs möjlighet att förvärva nya eller förbättra befintliga kvalifikationer och skaffa sig arbetslivserfarenhet, vilket i sin tur ökar deras anställbarhet och hållbara integration.

¹⁵ SPASER är ett nationellt instrument som har införts genom Frankrikes lag om offentlig upphandling och lagen om den sociala ekonomin, enligt vilka lokala myndigheter som spenderar över 100 000 euro per år ska införa en strategi för socialt och miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling.

¹⁶ Närmare bestämt unga med låg utbildningsnivå, unga som aldrig har haft ett arbete, arbetssökande som har varit registrerade hos arbetsförmedlingen i över ett år utan avbrott eller har varit arbetslösa till och från under mer än två år eller är över 50 år, socialbidragstagare, särskilt personer som omfattas av programmen RSA och A.S.S., personer som integreras på arbetsmarknaden via sociala företag som arbetar med integrationsfrågor (SIAE), arbetstagare med funktionsnedsättning som erkänts av kommissionen för rättigheter och självständighet för personer med funktionsnedsättning (CDAPH) etc.).

Buden utvärderades enligt följande kriterier:

- Tjänsternas pris: 80 %.
- Entreprenörens tekniska kapacitet: 10 %.
- Miljöskydd: 10 %.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Skapa anställningsmöjligheter för personer som står långt bort från arbetsmarknaden. De grupper som detta upphandlingsförfarande inriktades på anges i de särskilda kontraktsvillkoren (CCAP)¹⁷.

Kontroll

Endast för del 1:

Under fullgörandet av kontraktet kontrollerade Relais Chantiers¹⁸ på begäran från företrädaren för Eurométropole Strasbourg handlingarna för att kontrollera att entreprenören verkligen fullgjorde sitt åtagande att främja sysselsättningsmöjligheter för de berörda grupperna. I slutet av varje kvartal informerade den vinnande anbudsgivaren Relais Chantiers om den "sysselsättningsfrämjande" tjänsten, och lämnade in följande handlingar:

- Uppgifter om direkt eller indirekt rekrytering med samtliga lönebesked, intyg från underleverantörer eller intyg om tillhandahållande av personal i de fall rekryteringen skedde via företag för arbetsmarknadsintegration eller företag där personer som omfattas av integreringsinsatser tillfälligt kan placeras.
- Andra sociala skyldigheter som föreskrevs i kontraktet, i förekommande fall.

Entreprenören var skyldig att utse en person som rapporterade till Relais Chantiers om genomförandet av bestämmelserna om anställning av personer som står långt från arbetsmarknaden. Denna person fungerar som den upphandlande myndighetens kontaktperson för övervakningen av detta villkor.

Kontraktsvärde

366 657,46 euro (exklusive moms)

Regleringsform

- Kontraktet låg visserligen under EU:s tröskelvärde men innehöll bestämmelser om anställning av personer som är utestängda från arbetsmarknaden som ett villkor för fullgörandet av byggentreprenaderna enligt artikel 70 i direktiv 2014/24/EU. Kontraktet delades även upp i delar enligt artikel 46 (uppdelning av kontrakt i delar) i direktiv 2014/24/EU.
- [SPASER](#) – den franska strategin för främjande av socialt och miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling.

¹⁷ Cahier des Clauses Administratives Particulières (CCAP) är en avtalshandling som innehåller alla rättsliga och finansiella bestämmelser för fullgörandet av kontrakt, såsom betalningsvillkor, finansiering, eventuella säkerheter, leveransvillkor, böter, tidsfrister för genomförandet, kontrollförfaranden osv. De särskilda kontraktsvillkoren utgör således avtalshandlingen för fullgörandet av kontrakt.

¹⁸ En offentlig-privat organisation som har bildats för att genomföra arbetsintegrationsklausuler i offentliga upphandlingskontrakt för den upphandlande myndighetens räkning via Strasbourgs sysselsättningspool.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Eurométropole Strasbourg.
- Vinnande tjänsteleverantörer:
- Social klausul om integreringsstöd: Relais Chantiers.
- Anbudsgivarens anställda.

Samhällskonsekvenser

- Förfarandets huvudsyfte var att öka möjligheterna till hållbar integration på arbetsmarknaden av personer som omfattas av arbetsintegrationsinsatser. Tillgängliga uppgifter från Relais Chantiers (2015) visar att genomförandet av kontrakt som detta sedan 2010 har lett till över 3,5 miljoner utförda arbetstimmar (vilket motsvarar fler än 450 heltidskontrakt under fem år).

Lärdomar och framtida utmaningar

- En utvärdering bekräftade att de sociala klausuler som har tillämpats i stadens offentliga upphandlingar under många år har gett positiva resultat. Utvärderingen av hur det gick för stödmottagarna bekräftar att systemet bidrar till att lösa integrerings- och kompetensproblem hos personer som står långt från arbetsmarknaden.
- Den visade att 55 % av personerna i de grupper som omfattas av sociala klausuler fortfarande hade arbete eller deltog i utbildning sex till tolv månader efter det att de anvisades platsen och att 39 % fortfarande är anställda hos det företag som gav dem deras första chans.

Kontakt

Bruno Koebel, biträdande direktör för effektivitetsvinster och rättsliga frågor, staden Strasbourg och Eurométropole Strasbourg, Bruno.Koebel@strasbourg.eu

16. *Skienmodellen för sysselsättning av god kvalitet i byggbranschen*

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Skiens kommun, Norge.

Produkt- eller tjänstesektor: Byggverksamhet.

Introduktion och upphandlingsmål

Skien kommun arbetar för att främja anständigt arbete och motverka arbetslivskriminalitet, social dumpning och utnyttjande av arbetstagare i leveranskedjorna. I detta syfte har kommunen infört standardvillkor i sina kontrakt för utvalda varor, tjänster och anläggningsarbeten som anses vara särskilt utsatta när det gäller arbetstagar rättigheter. Denna uppsättning gemensamma kontraktvillkor som är tillämplig på dessa "högriskbranscher" kallas Skienmodellen.

Skienmodellen infördes genom ett beslut från kommunstyrelsen 2014 och reviderades 2019. En sammanfattning av modellen (på norska) finns [här](#). Modellen är obligatorisk för alla bygg- och anläggningskontrakt och tillämpas på kontakt för varor och tjänster när det är praktiskt genomförbart och proportionerligt.

Genom att fastställa dessa normer vill Skien skapa lika villkor för leverantörerna och skapa förutsättningar för arbetsgivare som följer lagstiftningen, investerar i sysselsättning av god kvalitet och agerar som socialt ansvarsfulla företag.

Skien ingår också i ett mellankommunalt inköspartnerskap – Grenlandskommunenes innkjøpsenhet – tillsammans med fem andra kommuner (Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn och Siljan). I januari 2019 införde även dessa kommuner Skienmodellen.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Svartarbete och arbetslivskriminalitet är svåra att mäta, men de ekonomiska konsekvenserna uppskattas till omkring 1,2 % av Norges BNP, eller 28 miljarder norska kronor (ungefär 3 miljarder euro).¹⁹

Med tanke på problemen med arbetslivskriminalitet och svartarbete inom bygg- och anläggningsbranschen har Skien kommun gjort upphandling till ett centralt inslag i sina initiativ för anständigt arbete, rättvisa arbetsnormer och sysselsättning av god kvalitet.

Skienmodellen är resultatet av en gemensam insats mellan Skien kommun som upphandlande myndighet och alla andra berörda aktörer inom offentlig upphandling. Kommunen höll diskussioner med bygg- och anläggningsbranschens sammanslutningar, som instämde i de största problemen inom branschen, och fackföreningar, som framförde sina förslag om lämpliga åtgärder och upphandlingskrav för att förbättra resultaten. De upphandlande myndigheterna höll med om att det var nödvändigt att förbättra arbetsnormerna och samtidigt säkerställa att kraven inte skapade ytterligare hinder för tillförlitliga leverantörers deltagande i offentliga upphandlingar.

Kommunen enades om en samordnad strategi tillsammans med de andra upphandlande myndigheter som ingår i det mellankommunala upphandlingspartnerskapet om hur arbetsvillkor och arbetsnormer kunde

¹⁹ Enligt uppgifter från Economics Norway, i en rapport som beställts av det norska arbets- och socialdepartementet: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2017/norway-strategies-to-tackle-work-related-crime>

hanteras via upphandlingar. Detta har utmynnat i standardbestämmelser och standardkontrakt som är mer förutsägbara för leverantörerna och skapar stabilitet i upphandlarnas arbete.

Modellen omfattar följande områden²⁰:

- *Företagen ska främst använda fast anställda*

Stabila anställningsförhållanden ökar säkerheten för arbetstagarna och gör det lättare för myndigheterna att kontrollera entreprenörernas löneutbetalningar och säkerställa en god arbetsmiljö. Bygg- och anläggningsbranschen behöver dock en viss grad av flexibilitet beroende på de varierande projektvolymerna eller marknadscykeln. Kommunen kräver därför att de arbetstagare som deltar i genomförandet av kontrakten ska vara anställda hos entreprenörerna enligt norsk lag, som förbjuder nolttimarskontrakt. Enligt modellen ska tillfälligt anställda (som hyrs in från bemanningsföretag) godkännas på förhand av den upphandlande myndigheten. Leverantörerna ska också kunna visa att de tillfälligt anställda som hyrs in för byggtreprenader har anställningskontrakt med lön enligt rättsligt bindande kollektivavtal.

- *Lärlingar*

För att främja specialisering och lämpliga utbildningsnivåer inom de berörda sektorerna kräver kommunen att lärlingar ska användas i kontrakt som omfattar specialiserat arbete. Leverantörerna ska dessutom vara anslutna till ett lärlingssystem.

För att säkerställa att detta krav inte påverkar mindre kontrakt och leverantörer på ett oproportionerligt sätt gäller det endast för kontrakt med en löptid längre än tre månader och ett värde över 0,5 miljoner norska kronor (ungefär 50 000 euro) för bygg- och anläggningskontrakt och ett värde över 2 miljoner norska kronor (200 000 euro) för varu- och tjänstekontrakt. Alla andra undantag måste godkännas av kommunen.

- *Användning av kompetent arbetskraft*

Åtgärder för att främja lämpliga kvalifikationer och kompetensnivåer begränsar risken för utnyttjande av utsatta arbetstagare som saknar kunskap om branschen och sina rättigheter. Eftersom lärlingar är ett krav behövs det även kompetenta anställda som kan agera som handledare. Skiensmodellen kräver att majoriteten av de anställda som deltar i bygg- och anläggningskontrakt har relevant yrkeskompetens.

- *Begränsning av antalet underleverantörer*

Begränsningar av antalet underleverantörer möjliggör förbättrad uppföljning och kontroll av arbetsvillkoren och de normer som den upphandlande myndigheten tillämpar. Kommunen har därför infört en regel om att huvudentreprenören endast får anlita underleverantörer i ett led. Det finns inga begränsningar av antalet underleverantörer eller storleken på de delar av kontraktet som läggs ut på underleverantörer, men alla underleverantörer måste stå under huvudentreprenörens direkta kontroll för att undvika fragmentering av ansvarsskyldigheterna. Underleverantörerna ska anges i kontraktet.

Denna bestämmelse tar hänsyn till eventuella specialiseringsbehov i kontraktet och förhindrar inte mindre aktörers möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. De upphandlande myndigheterna får därför göra undantag från denna regel före upphandlingen av marknadsrelaterade skäl eller under fullgörandet av kontraktet, men då endast av speciella skäl eller på grund av oförutsedda omständigheter.

- *Förebygga människorättskränkningar i leveranskedjan*

Leverantörerna ska införa riktlinjer om respekt för de mänskliga rättigheterna och ILO:s grundläggande konventioner för den egna verksamheten och i leveranskedjan. Detta ska kontrolleras och rapporteras.

²⁰ Denna uppdaterade version saknar en punkt om anlitande av underleverantörer som ingick i den ursprungliga versionen. Punkten har tagits bort eftersom det var tveksamt om bestämmelserna var lagliga.

Uppföljningar ska göras av underleverantörerna i leveranskedjan. Utöver de ovannämnda kraven ställer kommunen även ytterligare krav;

- *Inga kontantutbetalningar:* Alla löner och andra ersättningar ska sättas in på personalens bankkonton. Löneutbetalningarna ska ske till bankkonton och arbetsgivaren måste kunna spåra löneutbetalningarna. Alla andra utbetalningar än löner från leverantören i samband med genomförandet av kontraktet ska också ske på elektronisk väg och vara möjliga att spåra. Leverantörerna ska ange sin bank på begäran.
- *Minimilön och arbetsvillkor* Kommunens leverantörer ska säkerställa att de anställdas löner och arbetsvillkor inte är sämre än kraven i berörda landsomfattande kollektiva löneavtal.

Kontroll

Kraven ingår i kontraktsvillkoren. Genom att delta i upphandlingen är entreprenörerna därför skyldiga att följa villkoren under fullgörandet av kontrakten.

Anbudsgivarna ska på begäran lämna dokumentation om sina anställdas löner och arbetsvillkor. Anbudsgivarna ska intyga att de följer [ILO:s konvention nr 94 om offentlig upphandling](#).

Den upphandlande myndigheten får ålägga anbudsgivarna dagsböter om de eller någon av deras underleverantörer använder olaglig eller inte kontraktsenlig arbetskraft och situationen inte rättas till före den tidsfrist som kunden har fastställt skriftligen. Dagsböterna ska tas ut till en tusen del av kontraktsvärdet, men minst 1 000 norska kronor (ungefär 100 euro) per affärsdag till dess att situationen rättas till.

I händelse av upprepade brott mot modellens villkor som entreprenören underlåter att avhjälpa kan den upphandlande myndigheten upphäva kontraktet med en karantänperiod för entreprenörens framtida deltagande i upphandlingsförfaranden.

Kontraktsvärde

Beror på upphandlingskontraktet.

Regleringsform

- Artikel 18.2 (obligatoriska sociala bestämmelser) och artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU. Dessa bestämmelser måste tillämpas i enlighet med direktivet om utstationering av arbetstagare (direktiv 96/71/EG i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2018/957).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Skiens kommun och dess avdelningar, organ osv.
- Fackföreningar och arbetsgivarorganisationer (modellen baseras på ett trepartssamarbete mellan kommunerna och arbetsmarknadens parter).
- Bygg- och anläggningsleverantörer.
- Arbetstagare.

Samhällskonsekvenser

- Ändamålsenlig och socialt ansvarsfull offentlig upphandling och en modell som har inspirerat andra kommuner att ta samhällsansvar.
- Ökat anseende för kommunen hos allmänheten genom samhällsansvar.
- Främja anständigt arbete och förbättra arbetskvaliteten.
- Förbättrad kontroll av hälsa och säkerhet på arbetsplatsen (säkrare arbetsmiljöer).
- Främja lärlingsutbildning och användning av kompetent arbetskraft, fler regionala företag har anslutit sig till ett lärlingssystem.
- Främja seriösa och tillförlitliga entreprenörer, som i sin tur ger stabilitet, kvalitet och förutsägbarhet.
- Rättvis konkurrens och lika villkor för leverantörerna.
- Minskat skattefusk och skattebedrägeri – minskad arbetslivskriminalitet.

I en rapport om åtgärder för att undanröja social dumpning inom offentlig upphandling konstaterar Riksrevisjonen att många lokala myndigheter har utrymme för förbättringar på detta område och rekommenderar dem att följa Skiens exempel. Allt fler norska lokala myndigheter inför också Skiensmodellen. År 2019 tillämpade omkring 180 av 426 kommuner i Norge olika typer av upphandlingsmodeller för att säkerställa socialt ansvarsfull offentlig upphandling. Skiensmodellen var den första i sitt slag och flera olika modeller tillämpas i dag hos norska kommuner. En del modeller är en kopia av Skiensmodellen, medan andra har justerats för att tillgodose intressen och behov inom olika områden, branscher och politiska mål.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Dialog med arbetsmarknadens parter och berörda aktörer inom branschen är en viktig aspekt för att sätta upp realistiska krav och säkerställa efterlevnad och faktiska resultat.
- Det är viktigt att tillämpa en stegvis strategi när kraven fastställs. De normer som infördes inom bygg- och anläggningsbranschen byggde på tidigare åtgärder som vidtagits av kommunen. De påskyndades dock inom denna bransch mot bakgrund av de höga riskerna för bristande efterlevnad.
- Standardbestämmelser och standardkontrakt är användbara verktyg för att uppnå efterlevnad över hela linjen. Det är möjligt att kombinera gemensamma normer för centrala och övergripande frågor som arbetstagarrättigheter och sysselsättningens kvalitet med anpassningar av förfarandena till de upphandlande myndigheternas specifika behov.
- Modellen sågs över 2019 för att anpassa och förbättra den utifrån den praktiska erfarenheten fram till dess och göra den förenlig med den nationella lagstiftningen och EES-lagstiftningen efter införlivandet av direktivet om offentlig upphandling från 2014. Kommunen övervägde hur modellen påverkade marknaden, arbetstagarna och kommunens behov och politik. Enligt den tidigare modellen var det t.ex. ett krav att löner skulle betalas till ett norskt bankkonto. Skien frågade sig dock om detta verkligen var nödvändigt. Kommunen behöver bara kunna spåra pengarna, vilket kan göras ändå, även fast bankkontot inte är norskt. Enligt den gamla versionen av modellen berörde kravet avseende lärlingar endast norska entreprenörer. Detta är nu ett allmänt krav (när det finns behov av att främja anställning av lärlingar).
- Modellen kommer att ses över vartannat år så att den kan anpassas till förändringar och utveckling när det gäller marknader och arbetslivskriminalitet, och även till kommunens behov.
- Uppföljning och kontroll av modellens krav är en ständig utmaning. Digitalisering, information i realtid och systematisk datainsamling är centrala verktyg för att uppnå detta mål.

Kontakt

Ingrid Buset, rådgivare, Fagforbundet, Ingrid.Buset@fagforbundet.no

Anette Wessel Gerner, chef för den mellankommunala upphandlingsenheten, Skiens kommun, AnetteWessel.Gerner@skien.kommune.no

Jonas Bals, rådgivare, LO (Landsorganisasjonen i Norge), Jonas.bals@lo.no

17. Grangegormans sysselsättningsstadga, Irland

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Grangegorman Development Agency, Irland.

Produkt- eller tjänstesektor: Byggverksamhet.

Introduktion och upphandlingsmål

Myndigheten för utveckling av Grangegorman (GDA) har tillsammans med sysselsättnings- och utbildningssamordnaren och Grangegorman Labour and Learning Forum (GLLF) utformat och genomfört [Grangegormans sysselsättningsstadga](#).

Efter en [undersökning 2009](#) om de sysselsättningsmöjligheter som skapades genom byggprojektet i området Grangegorman i Dublins innerstad utformades en strategi som därefter vidareutvecklades till Grangegormans sysselsättningsstadga. Stadgan infördes 2012 i ett skede av hög arbetslöshet i Irland (omkring 16 %). Arbetslösheten var ännu högre i områdena kring Grangegorman, med stora ekonomiska och sociala problem. Insatserna inriktades på förbättrad infrastruktur för utbildning, hälsa och rekreation. I centrum för utvecklingen står konsolideringen av Technological University Dublin (TU Dublin), Irlands största universitet, som ligger på Grangegormanområdet. Universitetets traditionella samhällsengagemang och uppsökande verksamheter bidrog stort till att skapa gehör för sysselsättningsstadgan hos de boende i grannskapet och stödjare.

Stadgans syfte är att säkerställa att lokalsamhället, särskilt arbetslösa personer, kan utnyttja de sysselsättningsmöjligheter som Grangegorman-projektet ger – ett projekt för att bygga ett nytt stadskvarter i Dublins norra innerstadsområde.

Stadgan stakar ut vad entreprenörer och underleverantörer kan göra för att optimera de sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter som Grangegorman-projektet ger de boende i Grangegorman. Stadgan innehåller även bestämmelser om övervakning och rapportering.

Alla entreprenörer och underleverantörer som tilldelas kontrakt informeras om stadgan för att säkerställa att de har en god förståelse av vad som krävs av dem i fråga om rapportering och framtidsplanering och identifierar potentiella jobb som kan rekryteras lokalt. Stadgan är tillämplig på entreprenörerna för det arbete som är omfattat av kontraktet med GDA. Den har utformats för att respektera entreprenörernas rättigheter enligt Irlands och EU:s lagstiftning och ska tolkas i enlighet med dessa lagar.

Upphandlingsetapp och kriterier

Detta exempel på god praxis avser fasen efter upphandlingen.

Upphandlingsdokumenten innehåller hänvisningar till Grangegormans sysselsättningsstadga och dess villkor att integrera sociala hänsyn i fullgörandet av kontrakt. Stadgan är inte bindande och den vinnande entreprenören kan välja om den vill ansluta sig eller ej. Hittills har alla entreprenörer anslutit sig till stadgan.

Stadgans skyldigheter gäller endast fullgörandet av byggentreprenaderna och kontraktet. GDA:s mål är att säkerställa att minst 20 % av de nya arbetstillfällena som skapas i samband med byggprojekten erbjuds till boende i Grangegorman och därefter till boende i omgivande områden. Om entreprenören samtycker till att följa stadgan åtar den sig att vidta alla rimliga åtgärder för att minst 10 % av de nya arbetstillfällena som skapas för att fullfölja projektet tillsätts av personer som är nya på arbetsmarknaden eller långtidsarbetslösa. Entreprenören ska behandla lokala boende på ett rättvist sätt och ta särskild hänsyn till dem vid rekrytering.

Inom fyra veckor från det att kontraktet inleds och/eller innan nya arbetstillfällena erbjuds ska entreprenören dessutom delta i introduktionsmöten för att presentera sig (enligt artikel 5 i stadgan). Syftet med dessa möten är att presentera projektet och entreprenören för lokala boende och företag, så att entreprenören kan knyta kontakter och utforma lämpliga anställnings- och utbildningsmöjligheter för de boende i området.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

GDA:s sysselsättningsstadga är en stödåtgärd som syftar till att integrera människor som står långt från arbetsmarknaden och långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden. Detta uppnås genom sociala hänsyn i villkoren för projektens fullgörande, dvs. att entreprenörerna genomför stadgan.

Kontroll

- GDA:s designgrupp ansvarar för att övervaka entreprenörernas genomförande av stadgan och rapporterar till sysselsättningssamordnaren.
- Möten anordnas varje månad mellan sysselsättningssamordnaren och entreprenörens kontaktperson för att övervaka och granska genomförandet av stadgan.
- Sysselsättningssamordnaren övervakar och granskar effektiviteten hos de åtgärder som entreprenören vidtar för att infria sina åtaganden eller mål enligt stadgan.
- Entreprenörens kontaktperson och sysselsättningssamordnaren övervakar och rapporterar gemensamt om antalet lokala boende som har anställts i projektet.

Kontraktsvärde

Varierar från kontrakt till kontrakt.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Grangegorman Development Agency
- Vinnande entreprenörer och underleverantörer:
 - Entreprenör 1: John Sisk & Son och FCC Construcción (underleverantörer: SISK, FCC, Sodexo, Building Management Services, Kennedy Security, Duggan Systems Ltd., Techrete Ireland & UK, Crown Roofing Ltd., Wintrop Engineering, Cleartech, Designer Group).
 - Entreprenör 2: Energy Centre, John Paul Construction
 - Entreprenör 3: Purcell Construction

Samhällskonsekvenser

- Strukturell och social förnyelse av Grangegorman för en hållbar framtid för boende och företag i området.
- Social inkludering i form av sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter för marginaliserade sociala grupper.
- Tack vare att lokalbefolkningen är delaktig i utvecklingen av området har en känsla av lokalt ägande av projektet utvecklats. Detta har i sin tur lett till att lokalbefolkningen engagerar sig och stöder projektet.
- Samverkans effekter har skapats mellan offentliga och privata intressen till förmån för de boende i Grangegorman.
- Sysselsättnings- och utbildningsmöjligheterna i samband med Grangegormans utvecklingsprojekt har optimerats.

- Stöd genom utbildning, praktikplatser och sysselsättningsmöjligheter för människor som står långt från arbetsmarknaden, särskilt långtidsarbetslösa.
- Efterlevnaden mäts varje månad genom att antalet lokalt anställda under en viss månad räknas i förhållande till det totala antalet anställda på platsen under samma månad. Enskilda arbetstagare identifieras inte, man mäter endast procentandelen lokalt anställda per månad. Genomsnittligt antal anställda per år: 2015 – 130 totalt/24 lokalt, dvs. 19 % av de anställda var boende i området. 2016 – 49 totalt/8 lokalt, dvs. 17 %. 2017 – inget byggarbete. 2018 – 275 totalt/35 lokalt, dvs. 13 %. 2019 – 760 totalt/76 lokalt, dvs. 10 %²¹. Minskningen avspeglar den gradvisa förbättringen av situationen på arbetsmarknaden och den minskade arbetslösheten i Irland. Med anledning av detta har stadgan anpassats och inriktas på människor som står långt från arbetsmarknaden och har mer specifika stödbehov.

Andra fördelar

- Modellen tillämpas även av Technological University (TU) Dublin, vilket visar att detta exempel på god praxis är överförbart.
- Uppgifter om de entreprenörer som arbetar med Grangegorman Development anges även på GDA:s egen webbplats (www.ggda.ie/employment-and-training). På så sätt är det möjligt att kontakta arbetsgivare direkt, även om man inte bor inom stadgans geografiska tillämpningsområde.
- Stadgan har lett till samarbete mellan olika myndigheter. Entreprenörerna eller underleverantörerna anmäler lediga platser till sysselsättningsmyndigheten, som vidarebefordrar uppgifterna till Intreo (Department of Employment Affairs and Social Protection), som i sin tur sprider dem bland berörda organ, såsom lokala arbetsförmedlings-, bemannings- och andra personalrelaterade tjänster.
- Ett introduktionsmöte anordnades den 21 januari 2020 vid Grangegorman Development Agency. Evenemanget riktades till lokala boende och boende i andra delar av innerstaden (särskilt områden med stora ekonomiska och sociala problem). Gensvaret överträffade förväntningarna. GDA fick kontakt med cirka 400 personer från dessa områden som var intresserade av att arbeta med fastighetsförvaltning i TU Dublins nya campus i Grangegorman, som kommer att öppna om några månader. Dessa arbetstillfällen är de första fasta anställningarna inom Grangegorman Development och även de första sysselsättningsmöjligheterna för kvinnor (byggbranschen är fortfarande mansdominerad i Irland).

Lärdomar och framtida utmaningar

- GDA fortsätter att tillämpa stadgan trots att de förändrade förhållandena på arbetsmarknaden gör att det är svårare att uppnå stadgans ursprungliga mål.
- GDA överväger nu hur man kan stödja organisationer och projekt (även sociala företag) som inriktar sig på andelen på 5 % som fortfarande inte är integrerad på arbetsmarknaden, enligt den irländska regeringens definition av personer som inte har "full sysselsättning".
- I detta syfte har Grangegorman Labour and Learning Forum (GLLF) inrättat Grangegorman Business & Enterprise Group, vars mål är att öka medvetenheten om de möjligheter som Grangegorman Development erbjuder lokala företag och undersöka hur GLLF kan stödja lokala näringsidkare (särskilt små företag och mikroföretag).

Kontakt

Kathleen McCann, sysselsättnings- och utbildningsmyndighetschef vid Grangegorman Development Agency, kathleen.mccann@ggda.ie

²¹ Dessa siffror och en mer generell översikt över sysselsättningsstadgans effekter på den socioekonomiska profilen för Dublins nordvästra innerstadsområde finns här: <http://ggda.ie/assets/Joining-up-the-Dots-3-Report.pdf> (s. 91–94).

SEKTOR 3. Livsmedels- och cateringtjänster

18. Reserverad upphandling för sociala företag

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Departementet Vendée, Frankrike.

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

På grundval av ett beslut från kommunalrådet beslutade departementet 2010 att främja användningen av ekologiska produkter av hög kvalitet i skolor (gymnasier).

Tanken var att genom olika upphandlingar koppla ihop jordbruks- och livsmedelscentraler med producenter av ekologiska livsmedel, som grönsaker, frukt och mejeriprodukter.

En behovsanalys som gjordes 2010 visade att det fanns ett socialt företag som sysselsatte personer med funktionsnedsättning och var verksamt inom jordbruksbaserade livsmedelstjänster och certifierade ekologiska producenter, som eventuellt kunde kopplas ihop via departementets kontrakt. Efter att ha utlyst en reserverad upphandling tilldelade departementet Vendée ett kontrakt 2011 till det sociala företaget som hade identifierats i behovsanalysen. Företaget sysselsätter cirka tio personer med funktionsnedsättning inom jordbruksbaserade livsmedelstjänster. Efter en ny utlysning 2015 förlängdes kontraktet i sex år.

Tjänsterna tillhandahålls till fler än 30 skolor inom departementet. I genomsnitt 100 ton produkter bearbetas per år.

Efter det att det första kontraktet hade undertecknats införde departementet en möjlighet att leverera råvaror till de sociala företaget som hade vunnit upphandlingarna av livsmedelsleveranser 2012 och 2016. Departementet och skolorna bildade en inköpsgrupp för att uppmuntra de berörda aktörerna att anlita livsmedelscentralen.

Kontraktsföremål

Jordbruksbaserade livsmedelstjänster: lagring, bearbetning (rengöring, skalning och skärning), förpackning av råvaror och leverans av bearbetade produkter.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen reserverades för organisationer som sysselsatte mellan 55 och 100 % personer med funktionsnedsättning. De offentliggjorda upphandlingsdokumenten innehöll inga geografiska krav. Kraven utformades på ett objektivt sätt i upphandlingsdokumenten för att så många anbudsgivare som möjligt skulle svara.

Endast ett anbud inkom efter offentliggörandet av upphandlingen. Anbudet granskades enligt de tilldelningskriterier som hade fastställts för upphandlingen:

- Pris: 35 %, baserat på en beräknad årlig volym av bearbetade livsmedel.
- Miljöprestanda: 25 %, baserat på de föreslagna tjänsterna och de energikällor som skulle användas för ett miljövänligt tillhandahållande av tjänsterna.
- Teknisk kvalitet: 25 %, baserat på personalens och den institutionella organisationens kvalitet samt de avkastningsgarantier som lämnades för bearbetningen av livsmedlet.

Den vinnande anbudsgivaren var organisationen ADAPEI-ARIA 85. Detta sociala företag arbetar med personer med funktionsnedsättning och erbjuder inte bara en arbetsplats, utan även medicinskt och socialt stöd. Organisationen sysselsätter sammanlagt över 1 400 personer i Frankrike, varav cirka tio är anställda hos det företag som genomför det kontrakt som tilldelades i Vendée.

Socialpolitiskt mål och referensstandard

Det ursprungliga kontraktet, som tilldelades före antagandet av EU:s direktiv om offentlig upphandling från 2014, reserverades i enlighet med artikel 15 i den franska lagen om offentlig upphandling från 2006.

Kontroll

- Ett kontrollsystem har införts för att kontrollera andelen anställda med funktionsnedsättning. Enligt fransk lag ska ett kontrollsystem inrättas för "anpassade företag" som ingår avtal med franska myndigheter. Syftet är att sätta upp mål (procentandel personer med funktionsnedsättning, stöd och en rörlighetsplan för dessa personer). Systemet ska godkännas och få finansiellt stöd från de statliga myndigheterna. De statliga myndigheterna ska genomföra regelbundna kontroller. Kontraktet föreskriver även att entreprenören ska lämna in en verksamhetsrapport varje år, med följande uppgifter: Procentandel personer med funktionsnedsättning som anställs för fullgörandet av tjänsterna, de olika typer av tjänster som tillhandahålls och antal arbetstimmar för de berörda personerna.
- Anbudsgivaren ska under genomförandet av kontraktet kontinuerligt redogöra för mängden bearbetade grönsaker, frukt och mejeriprodukter, leveranser till skolorna och efterlevnad av bestämmelserna om ekologiska produkter.
- I specifikationerna anges att den upphandlande myndigheten har rätt att utföra analyser av de levererade produkterna. Analyserna ska tillhandahållas av ett officiellt laboratorium med tillstånd för sådana analyser (t.ex. LEAV, Vendées miljö- och livsmedelslaboratorium).
- Sanktioner i händelse av bristande efterlevnad anges i upphandlingsdokumenten. Sanktionerna definieras både i upphandlingsdokumenten (böter för uteblivna betalningar) och i det kontrakt som organisationen ingick med de statliga myndigheterna; minskat stöd, kontraktet förlängs inte eller sägs upp.

Kontraktsvärde

Kontraktet är värt omkring 105 000 euro per år och avser livsmedelstjänster i form av bearbetning av ekologiska livsmedel (särskilt grönsaker, frukt och mejeriprodukter).

Regleringsform

- Artikel 20 (reserverade kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Departementet Vendée.
- Vinnande tjänsteleverantör: Det sociala företaget ADAPEI-ARIA 85.
- Stödmottagare: Fler än 30 skolor (gymnasier). Kommunen Olonne-sur-Mer och ett gymnasium i Luçon köper in de livsmedel som behövs.
- Stöd under upphandlingsförfarandet: RESECO (tidigare känd som RGO, Réseau Grand Ouest), en oberoende sammanslutning vars mål är att förena och ansluta kommuner och stödja dem i arbetet med miljömässig och socialt ansvarsfull upphandling.

Samhällskonsekvenser

Genom att tilldela ett reserverat kontrakt till ett socialt företag som arbetar med personer med funktionsnedsättning säkerställde departementet Vendée positiva samhällskonsekvenser och främjade samtidigt användningen av lokalt producerade ekologiska livsmedel, med följande resultat:

- Tio personer har anställts för att utföra de kontrakterade livsmedelstjänsterna.
- Över 1,8 miljoner måltider som innehåller mer än 100 ton ekologiska produkter levereras till 34 skolor varje år. Ekologiska produkter utgör 10–15 % av innehållet i de måltider som serveras.

Andra fördelar

- Cateringprojektet kommer att leda till minskade koldioxidutsläpp på uppskattningsvis 281,59 ton per år.
- De minskade transportbehoven kommer att leda till besparingar av primärenergi på uppskattningsvis 1,03 GWh per år. Det sociala företagets gemensamma leveranser minskar leveransvolymerna med två tredjedelar (2 200 leveranser om varje skola sköter sina egna leveranser jämfört med omkring 700 leveranser om skolorna utnyttjar det sociala företagets tjänster). Denna praxis skapade affärsmöjligheter för små producenter med lägre logistikkostnader som fanns i närliggande områden. Fler än 30 små producenter av ekologiska grönsaker, frukt och mejeriprodukter levererar för närvarande livsmedel inom ramen för ordningen till ett värde på cirka 170 000 euro per år.
- Projektet har även gett upphov till andra fördelar, bland annat inrättandet av en inköpsgrupp, vilket leder till sänkta kostnader för upphandlingar och kontraktsförvaltning, och andra tjänster som tillhandahålls av det sociala företaget, t.ex. medicinskt och socialt stöd till de anställda.
- Frankrike har satt upp bekämpning av matsvinn som ett politiskt mål. Detta projekt bidrar till att öka elevernas medvetenhet om betydelsen av att minska matsvinn och vikten av hållbar utveckling.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Modellen har varit till stor hjälp för utformningen av en gemensam och allmän strategi för livsmedels- och cateringbranschen som omfattar de tre pelarna för hållbar utveckling – miljö, samhälle och ekonomi.
- Strategin att tilldela ett reserverat kontrakt till ett socialt företag har på ett effektivt sätt bidragit till att koppla ihop livsmedelsleverantörernas behov med ett antal köparens försörjningsbehov.
- Departementet Vendée överväger nu att utvidga programmet till att även omfatta andra köpare (seniorbostäder, skolor och kommuner). Sedan 2016 tillämpar departementet Vendée även en liknande strategi för upphandling av fisk- och köttprodukter.
- Projektet har lyfts fram både ute i Europa (via RESECO, som var involverad i projektet) och i Frankrike särskilt via en nätgemenskap på temat catering som drivs av RESECO och CNFPT (Centre National de la Fonction Publique Territoriale): <https://e-communautes.cnfpt.fr/alimentation-restauration-collective>. CNFPT är en organisation som kopplar ihop olika aktörer för att bilda tekniska och rättsliga grupperingar.

Kontakt

Mickaël Tessier, juridiskt sakkunnig för departementet Vendées upphandlingar, mickael.tessier@vendee.fr

19. Socialt ansvarsfull upphandling av livsmedel och drycker av staden Oslo

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Oslo stad, Norge.

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

Oslo stad har 50 myndigheter. Varje myndighet ansvarar för att köpa in det som krävs för den dagliga verksamheten. Utvecklings- och kompetensmyndigheten (AID) är den centrala rådgivande enheten för upphandlingar. AID utarbetar och förvaltar stadens myndighetsövergripande ramavtal och tillhandahåller även vägledning, standardkontraktsmallar, utbildning och rådgivningstjänster för alla myndigheter.

Under åren 2017–2018 genomförde AID upphandlingar rörande tre ramavtal för livsmedel och drycker, frukt och grönsaker samt mejeriprodukter. Utöver omfattande miljökrav, bland annat krav på ekologiska alternativ, tillämpade Oslo stad ett antal sociala kriterier och kontraktsklausuler för att säkerställa respekt för de grundläggande mänskliga rättigheterna och arbetstagarrättigheterna i leveranskedjorna för jordbruksprodukter som är förknippade med höga risker i detta avseende.

Staden tillämpar sociala kriterier i alla kontrakt där produktionsprocesserna medför risker för negativa effekter för internationella mänskliga rättigheter och arbetstagarrättigheter. Kraven i den gällande policyn för socialt ansvarsfull offentlig upphandling har anpassats till de viktigaste internationella ramverken såsom FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet inom ansvarsfullt företagande.

Kontraktsföremål

Upphandling av livsmedel och drycker, inklusive frukt, grönsaker och mejeriprodukter, för olika anläggningar och tjänster som tillhandahålls av Oslo stad, t.ex. barnomsorg, äldreboenden och annat.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen organiserades som ett förhandlat förfarande under konkurrens.

Urvalskriterier:

För att komma i fråga som leverantör till Oslo stad var företagen skyldiga att dokumentera sina kvalitetsledningssystem och ha ett lämpligt spårbarhetssystem för kontroll av efterlevnaden av sociala klausuler i leveranskedjan.

Specifikationer:

- Rättvisemärkt kaffe (allt kaffe måste vara rättvisemärkt och certifierat för Fairtrade-märkningen eller motsvarande).
- Rättvisemärkta bananer (alla bananer måste vara rättvisemärkta och certifierade för Fairtrade-märkningen eller motsvarande).

Tilldelningskriterier:

- Även andra rättvisemärkta produkter kunde tilldelas märkningar (andra produkter som erbjöds som rättvisemärkta måste vara märkta med Fairtrade, UTZ eller motsvarande).

Villkor för fullgörande av kontrakt

- Kontraktet omfattar Oslos ordinarie sociala klausuler för fullgörande av kontrakt (se beskrivning nedan under rubriken "Regleringsform").

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

En ny upphandlingsstrategi togs fram 2017 genom dialog med interna och externa berörda aktörer. Strategin grundar sig på hållbarhetsprinciper. Huvudmålet är att Oslo ska genomföra lämpliga och kostnadseffektiva upphandlingsförfaranden och tillhandahålla sunda och hållbara lösningar, såväl på kort som på lång sikt. De underordnade målen är att upphandlingarna ska bidra till att göra Oslo till en grönare, mer socialt inkluderande och mer innovativ stad som ger invånarna, företagen och näringslivet lösningar och tjänster som tillgodoser deras nuvarande och framtida behov. Underordnat mål 3 handlar om sociala aspekter av upphandling och innehåller strategiska riktlinjer som anger att "kommunen inte ska handla med leverantörer som driver verksamhet som kan knytas till brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner eller folkrättsliga bestämmelser som Norge har förpliktat sig att följa genom FN-resolutioner". Det anges vidare att "Oslo stad aktivt ska arbeta för att kommunens globala leveranskedjor skyddar de grundläggande mänskliga rättigheterna, ILO:s konventioner och folkrättsliga bestämmelser som Norge har förpliktat sig att följa genom FN-resolutioner". Slutligen ska kommunen "tillämpa kategoristyrning" (strategisk styrning av produktgrupper genom handelspartnerkap) "för att öka andelen fairtradeprodukter".

Kommunstyrelsens förordning mot barnarbete: Den första förordningen mot barnarbete från Oslos kommunstyrelse antogs 1996. Förordningens bestämmelser användes i ett begränsat antal kontrakt. År 2005 beslutade man att bestämmelserna skulle tillämpas på alla standardkontrakt för varor som är förknippade med höga risker för kränkningar av mänskliga rättigheter och arbetstagar rättigheter.

"Oslomodellen": Under 2012 ansökte Oslo om att bli medlem i FN:s Global Compact-initiativ. En reviderad förordning om genomförandet av initiativets tio principer på upphandlingsområdet antogs. En förstärkt social standardklausul och sociala urvalskriterier skrevs även in i förordningen. Klausulen och kriterierna tillämpades på alla kontrakt som avsåg högriskvaror. I och med den senaste förordningen, som kallas Oslo modellen och antogs 2017, vidareutvecklas och förstärks de sociala kraven. De omfattar nu kontrakt avseende tjänster och byggtreprenader som är förknippade med högriskprodukter, t.ex. byggmaterial.

Etisk Handel Norge: Under 2017 blev Oslo medlem i Etisk Handel Norge. Etisk Handel Norge är ett flerpartsinitiativ med icke-statliga organisationer, fackföreningar, företag och Norges näringslivsorganisation. Initiativet fungerar som ett resurscentrum och språkrör för etiska handelsmetoder. Genom sitt medlemskap i Etisk Handel Norge vill Oslo lyfta fram sitt åtagande om att verka för etisk handel genom offentlig upphandling. Staden uppmantrar sina leverantörer och partner att införa etisk handel.

Fair Trade City: Oslo är också en rättvis handelstad. En styrkommitté som består av företrädare för kommunen, näringslivet och icke-statliga organisationer har inrättats och agerar för att främja rättvis handel²² inom ramen för stadens kärnverksamheter, även inom offentlig upphandling, och bland allmänheten. Det viktigaste steget på detta område under de två senaste åren har varit att kommunen har infört kategoristyrning för att öka andelen rättvisemärkta produkter som handlas upp.

Kontroll

Leverantörerna måste agera aktivt för att främja internationella mänskliga rättigheter och säkerställa att villkoren i hela leveranskedjan åtminstone motsvarar de grundläggande mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner och berörd nationell arbetslagstiftning i de producerande länderna. Följande kontrolltekniker tillämpades:

²² Begreppet "rättvis handel" avser handelsvillkor som säkerställer att arbetstagarna i leveranskedjorna för de varor som köps in har anständiga arbetsvillkor, att de åtminstone får gällande minimilön och att producenterna tillämpar goda handelsvillkor i form av ett minimipris för varorna.

- Egendeklarationer som lämnades in 2018.
- Intern övervakningsprocess 2019–2020.
- Samordnad övervakningsprocess 2019–2020. Tillsammans med ett antal andra offentliga myndigheter leder Oslo stad en grupp av experter på samordnad övervakning av sociala kriterier i kontrakt avseende livsmedel och drycker. Detta initiativ ingår i ett projekt som startades och leds av Etisk Handel Norge. Syftet är att visa att övervakningsprocessen blir effektivare om flera stora offentliga myndigheter går samman och anlitar gemensamma leverantörer, vilket även sparar resurser för både myndigheter och leverantörer.

Vid bristande efterlevnad utfärdar Oslo stad först en varning och bötfäller därefter leverantören, vilket den har gjort i andra kontrakt. Stadsförvaltningen har utfärdat varningar om upphävande av kontrakt vid två tillfällen. I det första fallet utfärdades en varning efter en oberoende granskning vid en produktionsanläggning för arbetskläder i Kina. I det andra fallet utfärdades varningen efter en oberoende granskning vid huvudkontoret för en tidigare leverantör av medicinsk utrustning i Norge. I båda fallen vidtog leverantörerna dock korrigerande åtgärder, som var väl dokumenterade och godkändes av förvaltningen. Inga kontrakt har således upphävts endast på grund av brott mot sociala kontraktsklausuler avseende globala leveranskedjor. De lokala myndigheterna har dock rätt att upphäva kontrakt på grund av överträdelser av bestämmelserna mot barnarbete eller andra grundläggande arbets- och människorättsliga lagar, även om leverantörerna vidtar korrigerande åtgärder.

Kontraktsvärde

Det beräknade årliga värdet för de tre kontraktsområdena livsmedel och drycker, frukt och grönsaker samt mejeriprodukter uppgår till 80 miljoner norska kronor (6,9 miljoner euro). Under 2018 uppgick det totala kontraktsvärdet till 78 720 462 norska kronor (6,8 miljoner euro).

Regleringsform

- Artikel 18.2 (iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Oslo stad
- Vinnande tjänsteleverantörer:
 - Drycker och livsmedel – Servicegrossistene AS
 - Frukt och grönsaker – Cater Drammen AS
 - Mejeriprodukter – Tine SA

Samhällskonsekvenser

Staden fick mer ansvarsfulla leverantörer genom att tillämpa sociala urvalskriterier, med följande resultat:

- Andelen offentligt upphandlade rättvisemärkta och ekologiska bananer ökade från 3 till 50 % under de första fyra månaderna 2019.
- Under samma period ökade andelen rättvisemärkt kaffe från 9 till 13 %.

Detta visar att centrala ramavtal och kategoristyrning är effektiva verktyg för en mer etisk handel. Staden samarbetar med leverantörerna för att göra marknaden mer socialt ansvarsfull och öka försörjningen av rättvisemärkta och ekologiska alternativ till bra priser.

Andra fördelar

- Andelen organiska livsmedel ökade också parallellt med ökningen av rättvisemärkta produkter.

Lärdomar och framtida utmaningar

Nästa steg för att kontinuerligt göra Oslo stads upphandlingar mer socialt ansvarsfulla kommer att vara att

- överväga sociala tilldelningskriterier, t.ex. baserat på riskbedömningar för utvalda produkter,
- överväga progressiva sociala klausuler om fullgörande av kontrakt, t.ex. att öka andelen andra utvalda rättvisemärkta produkter under kontraktperioden.

Kontakt

Katja Khardikova, samordnare hållbar upphandling, Oslo stad katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no

20. **Obligatoriska bestämmelser om rättvis handel i kommunen Madrids kontrakt**

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Staden Madrid, Spanien.

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

Den 18 juli 2016 antog kommunen Madrid en förordning om införande av obligatoriska sociala klausuler i den lokala myndighetens offentliga kontrakt, koncessioner och tillstånd.

Enligt förordningen ska offentliga organ tillämpa en bestämmelse om rättvis handel i sina upphandlingar, med ett krav på att åtminstone en rättvist handlad produkt ska ingå i den utvalda kategorin i upphandlingen. Bestämmelsen omfattar utvalda produkter vid inköp av livsmedel för catering- och restaurangtjänster.

Förordningen ingår i en bredare plan från Madrids kommun för att främja ett positivt klimat för ansvarsfull konsumtion och rättvis handel. Dessa bestämmelser ingick redan i den kommunala förordningen om konsumtion från 2011 (se artiklarna 48, 49 och 50 om ansvarsfull offentlig upphandling och sociala kriterier).

Som ett led av genomförandet av den lokala lagstiftningen tillhandahöll kommunen webbmoduler och exempel för företag som lämnade anbud (se avsnittet "Kontroll"). Syftet med bestämmelsen var att göra förfarandet mer smidigt och tillgängligt för alla företag.

Upphandlingsetapp och kriterier

Förordningen föreskriver att en bestämmelse om rättvis handel ska ingå i föremålet för upphandlingen, i dess titel och i meddelandet om upphandling. Den obligatoriska bestämmelsen om rättvis handel kan antingen ha formen av en särskild klausul om fullgörande av kontraktet eller ett tilldelningskriterium, beroende på upphandlingens egenskaper. Att anbudsgivarna lämnar in en märkning (se avsnittet "Referensstandarder") eller liknande anses vara strikt nödvändigt för upphandlingen. I tilldelningskriterierna får rättvis handel utgöra upp till 10 % av poängen. I förordningen definieras och avskiljs rättvisemärkta produkter utifrån begreppet rättvis och ansvarsfull handel, på följande sätt:

- Begreppet "rättvis" avser respekt för arbetstagarrättigheter och miljöskydd enligt Europaparlamentets resolution om rättvis handel och utveckling (2005/2245(INI)).
- Begreppet "ansvarsfull" avser samma resolution från Europaparlamentet (2005/2245(INI)). Det är värt att notera att begreppet ansvarsfull handel inte omfattar specifikationer om lägsta pris och premier för rättvis handel till producenterna. Det har således en mindre strikt definition än definitionen av rättvis handel.

De produkter som omfattas av förordningen är kaffe, te eller andra infusioner, socker, sötsaker, kakor, kokos och chokladprodukter. Kriterierna avseende rättvisemärkning för dessa produkter ska följas av cateringtjänster, restauranger, kaféer, lunchmatsalar och varuautomater. I dessa fall ska minst en av dessa produkter vara 100 % rättvis eller ansvarsfull.

Klausulen är även obligatorisk för mindre kontrakt. Enligt spansk lagstiftning omfattar mindre kontrakt särskilda behov eller åtgärder som inte systematiskt upprepas över tid, och deras beräknade värde får inte vara högre än 15 000 euro.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Förordningen om rättvis handel för lokala myndigheter ingår i ett bredare initiativ för förbättringar på området rättvis handel i Spanien. Mellan 2000 och 2016 ökade de totala utgifterna för rättvisemärkta

produkter från 10 miljoner euro till 40 miljoner euro. För att stödja denna utveckling har centralregeringen och de lokala myndigheterna åtagit sig att öka allmänhetens medvetenhet om denna fråga och höja de offentliga utgifterna för rättvis och ansvarsfull handel. Den kommunala förordningen från 2016 utfärdades som ett led i insatserna för att främja en ansvarsfull handel enligt staden Madrids förordning om konsumtion från 2011.

Som en hänvisning för definitionen av rättvisemärkta produkter föreskriver förordningen ett krav på att följande normer och organisationer ska inbegripas:

- Världshandelsorganisationen: den ledande organisationen inom kontroll och standardisering av rättvis handel.
- Fairtrade: internationell organisation för rättvis handel som utfärdar Fairtrade-märkningen till producenter och företag som uppfyller internationella normer.
- Naturland Fair: internationell organisation för ekologiskt jordbruk som är verksam i 58 länder världen över.
- EcoCert: internationell hållbarhetssammanslutning som tillhandahåller certifieringar för rättvis handel, bland annat för hållbart jordbruk och ansvarsfulla inköp.
- Fair for Life: internationell organisation för rättvis handel som fokuserar på mänskliga rättigheter och rättvisa arbetsvillkor.
- Símbolo de Pequeños Productores: internationellt nätverk av små och medelstora ekologiska producenter som främst är verksamt i latinamerikanska länder.
- Rainforest Alliance Certified: certifieringar av produkters miljömässiga, sociala och ekonomiska hållbarhet.
- UTZ certified: hållbarhetsmärkning som omfattar hela leveranskedjan.
- Andra märkningar och organisationer med motsvarande mål och syfte.

Kontroll

- Anbudsgivaren intygar att man använder rättvisemärkta produkter via en onlinemodul som tillhandahålls av staden Madrids förvaltning. Detta kontrolleras under tilldelningsetappen.
- Företagen har tillgång till en mall och exempel under upphandlingsförfarandet för att göra det lättare för dem att fylla i dokumenten.
- Förfarandet är nytt, både för den administrativa personalen och anbudsgivarna, och Madrids kommun anordnade därför särskild utbildning om rättvis handel för personalen.

Regleringsform

- Artikel 43 (märken) i direktiv 2014/24/EU.
- Dekret utfärdat av Madrids kommunala myndighet i juli 2016 om genomförande av ett nationellt ramdekret från ekonomiministeriet om införande av sociala klausuler i stadens myndigheters offentliga upphandlingar (19 januari 2016). Bestämmelserna infördes därefter i lagen om offentlig upphandling från november 2017 som införlivade direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Madrids kommun (avdelningen för upphandling och tjänster och avdelningen för ekonomi, innovation och sysselsättning).
- Anbudsgivare och vinnande leverantörer

Sociala konsekvenser

- Förordningen har lett till att företagen och de offentliga myndigheterna ägnar ökad uppmärksamhet åt användning av rättvisa och ansvarsfulla handelsprodukter i sina cateringtjänster. De produkter som omfattas av förordningen är de som mest påverkas av konsumtionen av rättvisemärkta produkter: under 2016 stod kaffe för 43 % av all försäljning av rättvisemärkta produkter, följt av socker och godsaker (40 %), te (3 %) och andra livsmedel (7 %).
- Förordningen har således bidragit till att förbättra de sociala villkoren för arbetstagare inom kakao-, te- och sockerproduktionen på grundval av rättvisemärkningen. Madrids kommunala myndigheter utfärdade 126 kontrakt med bestämmelser om rättvis handel under perioden 2016–2018, 46 under 2018. Här ingår kontrakt för 47 förskolor med lunchmatsalar.

Lärdomar och vägen framåt

- Madrids kommun har konsekvent använt rättvisemärkning som ett hjälpmedel för att förbättra den lokala förvaltningens positiva effekter på samhället.
- På grund av det stora antalet entreprenörer och kontrakt förordar stadens tjänstemän datoriserad övervakning för ett effektivt genomförande av kontrakten. Åtgärder för att standardisera märkningarna skulle dessutom snabbt leda till en effektivare tillämpning av etiska kriterier och kriterier för rättvis handel i upphandlingarna och utvidga tillämpningsområdet.
- Med tanke på att initiativet har varit mycket lyckat överväger kommunfullmäktige för närvarande att utvidga antalet produkter i förteckningen över rättvisemärkta produkter.

Kontakt

Maria Sanchez Rebollo, generaldirektoratet för upphandling och tjänster, rebollosmc@madrid.es (primär kontakt).

Angel Rodrigo Bravo, staden Madrid, Dg.contraser@madrid.es (sekundär kontakt).

21. Uppdelning i delar av reserverade kontrakt med komplicerad budgetstruktur

Status: Slutlig

Namn på upphandlande myndighet, land: Kommunen Korfu, Grekland.

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

Socialt företagande för social och yrkesmässig integration av människor med psykosociala problem har aktivt främjats i Korfu ända sedan systemet för psykisk hälso- och sjukvård reformerades tidigt under 2000-talet. I detta sammanhang har kommunen Korfu skapat en stark medvetenhet om "sociala inköp" och har vid det här laget stor erfarenhet av att använda reserverade upphandlingar för företag för arbetsmarknadsintegration.

Just i detta fall var tanken att öka kommunens sociala inköp genom att handla upp cateringtjänster för två olika kommunala enheter med olika finansieringskällor i en gemensam reserverad upphandling (en utbildningsenhet finansierades via bidrag till kommunen från det grekiska inrikesministeriet, och en enhet för social välfärd samfinansierades av EU och nationella medel via ett projekt inom den nationella strategiska referensramen (NSRF)).

Kontraktsföremål

Tillhandahållande av skolluncher för Korfus musikskola och färdiglagade rätter för kvinnor och barn som var inhysta på Korfus sociala härbärke för offer för familjevåld.

Upphandlingsetapp och kriterier

Korfus kommun inledde förfarandet den 28 december 2017 i form av en reserverad upphandling för sociala företag för arbetsmarknadsintegration. Upphandlingen baserades endast på ett kostnadskriterium (lägsta pris). Upphandlingen var utformad på ett objektivt sätt och det angavs tydligt att den var öppen för företag för arbetsmarknadsintegration verksamma inom cateringbranschen i Grekland och i alla andra medlemsländer. Företagens personal skulle utgöras av minst 30 % personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare.

Det särskilda med denna upphandling var den upphandlande myndighetens initiativ att dela upp kontraktet i delar för att hantera den komplicerade omständigheten att de två kommunala enheterna hade olika finansieringskällor (olika varaktighet, olika betalningsförfaranden osv.). De två delarna definierades enligt följande:

- Del 1: Cateringtjänster för Korfus musikskola under en period som inleddes den dag då kontraktet undertecknades och avslutades den 31 december 2018 eller senare om det fanns varor kvar i lager (och fram till dess att lagret var slut).
- Del 2: Cateringtjänster för måltider till kvinnor och barn inhysta vid kommunens härbärke för offer för familjevåld under en period som inleddes den dag då kontraktet undertecknades och avslutades på dagen för slutförandet av det samfinansierade projektet, den 31 november 2018.

Den upphandlande myndigheten angav i meddelandet om upphandling att anbud kunde lämnas in för en eller båda delarna.

Endast ett anbud inkom under upphandlingen. Anbudsgivaren var KoiSPE Corfu New Horizons, ett lokalt socialt företag med inriktning på arbetsintegration av personer med psykosociala problem, som var mycket aktivt inom cateringbranschen. Anledningen till att inga fler anbud inkom var att de tjänster som upphandlades (nylagade måltider), var komplicerade, kombinerat med ön Korfus geografiska läge, eftersom företag

etablerade på andra håll måste säkra transport av de nylagade målen via båt från fastlandet (överresan tar minst en och en halv timme) varje dag.

Kontraktet tilldelades den enda anbudsgivaren, KoiSPE Corfu New Horizons. Leverantören fullgjorde tjänsterna på ett kompetent sätt och enligt kontraktet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det socialpolitiska målet var att öka tillträdet för företag för arbetsmarknadsintegration till den lokala offentliga upphandlingsmarknaden genom användning av en enda reserverad upphandling som täckte flera kommunala enheters inköpsbehov trots att de hade olika finansieringskällor.

Kontroll

Kontrollerna av anbudsgivarnas verksamhet avseende arbetsmarknadsintegration och den obligatoriska andelen missgynnade arbetstagare genomförs både under upphandlingsetappen och under fullgörandet av kontraktet. Den upphandlande myndigheten begär att budgivarna (och därefter entreprenören) lämnar in relevanta intyg som utfärdats av behöriga myndigheter. I Grekland utfärdas sådana intyg av registret över sociala företag vid ministeriet för arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor och (särskilt för företag med formen KoiSPE) hälsoministeriets direktorat för psykisk hälsa.

Kontraktet fullgjordes med lyckat resultat fram till slutet av december 2018 för del 1 och till slutet av november 2018 för del 2.

Kontraktsvärde

Det sammanlagda kontraktsvärdet för båda delarna uppgick till 177 653 euro exklusive moms. Värdet för del 1 uppgick till 113 243 euro och för del 2 till 64 410 euro.

Regleringsform

- Artikel 20 (reserverade kontrakt) och artikel 46 (uppdelning av kontrakt i delar) i direktiv 2014/24/EU.
- Införlivad genom artiklarna 20 och 59 i Greklands lag nr 4412/2016 om offentlig upphandling.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kommunen Korfu.
- Vinnande tjänsteleverantör: KoiSPE Corfu New Horizons, ett socialt företag med den juridiska formen KoiSPE (socialt kooperativ med begränsat ansvar) som specialiserar sig på arbetsintegration för personer med psykosociala problem.
- Stödjande aktörer: EAADHSY, den grekiska oberoende myndigheten för offentlig upphandling (ansvarig för revision av och vägledning till de nationella upphandlande myndigheterna), och regionen för de joniska öarna (ansvarig för förvaltningen av det regionala operativa programmet inom NSRF via sin särskilda regionala förvaltningsmyndighet), stod till tjänst med tekniskt stöd och rådgivning till kommunen för att hantera problemen i samband med kontraktets olika finansieringskällor. Deras positiva inställning och samarbete bidrog till att insatsen blev så lyckad.

Samhällskonsekvenser

Den vinnande anbudsgivaren, KoiSPE Corfu New Horizons, har 234 medlemmar (personal inom psykvården och yrkesverksamma som arbetar med människor med psykosociala problem) och bedriver ett stort antal olika yrkesverksamheter, bland annat catering, städning, produktion och bearbetning av livsmedel, förvaltning av parkeringsplatser och skötsel av friluftsområden. Företaget har 85 anställda, varav 60 är personer som lider av psykisk ohälsa. Andelen arbetstagare med funktionsnedsättning är därför över 70 %, vilket överskrider den lägsta gränsen på 30 % som fastställdes för upphandlingen.

Samhällskonsekvenserna av just denna upphandling har inte mätts. KoiSPE Corfu New Horizons har dock mätt samhällskonsekvenserna av sin ekonomiska verksamhet under de senaste fem åren (2014–2018) genom en extern utvärdering som utfördes av oberoende experter – en sakkunnig inom psykiatri och en personalexpert. Företaget hade offentliga kontrakt under ungefär hälften av den perioden. Enligt tillgängliga uppgifter har de samhällskonsekvenser som KoiSPE Corfu New Horizons har uppnått i form av hälsa och välbefinnande för de personer som lider av psykisk ohälsa som företaget sysselsätter gett följande resultat:

- Betydande minskning av antalet återfall (–35 %).
- Betydlig förbättring av kommunikationsindikatorer på arbetsplatsen (+25 %).
- Minskat behov av att utnyttja psykvården.
- Yrkesmässig och social inkludering.
- Förbättrad stresshantering.
- Förbättrad inlärningsförmåga.
- Betydligt inkomststöd.

Generellt sett har den ekonomiska verksamhet som KoiSPE Corfu New Horizons bedriver även bidragit till öns ekonomiska och sociala utveckling, vilket har gett följande fördelar:

- Ökad medvetenhet bland allmänheten.
- Hållbart lokalt socialt företagande.
- Utformning av god praxis för andra utsatta grupper.
- Minskat behov av tjänster från de underordnade hälso- och socialvårdssystemen.

Andra fördelar

- Denna goda praxis kan med fördel tillämpas av andra upphandlande myndigheter i Grekland och i andra länder som genomför projekt inom NSRF – särskilt på regional nivå.

Lärdomar och framtida utmaningar

Detta var ett djärvt initiativ från en liten lokal myndighet som satsade på en mer komplex modell för reserverade upphandlingar. De viktigaste lärdomarna kan sammanfattas enligt följande:

- Socialt ansvarsfull upphandling kan tillämpas på ett effektivt sätt även om kontraktsbudgeten utgörs av komplexa finansieringskällor.
- Uppdelning av kontrakt i delar är ett smart tillvägagångssätt som dels kan användas för att underlätta sociala företags tillträde till den offentliga upphandlingsmarknaden och dels för att skapa flexibilitet i komplexa upphandlingar.
- Den största utmaningen i dessa fall är att alla parter som deltar i finansieringen av projektbudgeten måste vara överens om att tillämpa en enda reserverad upphandling trots att de har olika finansieringsmekanismer. För att detta ska lyckas krävs ett nära samarbete mellan den upphandlande myndigheten och den behöriga NSRF-förvaltningsmyndigheten. En annan viktig aspekt är att de nationella revisionsmyndigheterna med ansvar för offentliga upphandlingar delegerar sina befogenheter.

Den viktigaste utmaningen inför framtiden är att öka medvetenheten bland lokal upphandlande myndigheter och regionala NSRF-förvaltningsmyndigheter när det gäller samordnade insatser för att främja en socialt ansvarsfull upphandling av offentliga kontrakt som är kopplade till projekt som samfinansieras av EU.

Kontakt

Athanasios Papavlassopoulos, generaldirektör för KoiSPE Corfu New Horizons, thanassiou@yahoo.gr och koi-spekerk@yahoo.gr

22. Reserverade kontrakt för arbetsmarknadsintegration för att uppnå flera hållbarhetsmål

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Den federala offentliga planeringsavdelningen för social integration, fattigdomsbekämpning, den sociala ekonomin och federal stadspolitik (PPS SI), Belgien (<https://www.mi-is.be>).

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

PPS SI är en federal offentlig upphandlingsmyndighet i Belgien vars uppdrag är att garantera värdiga livsvillkor för personer som lever i fattigdom genom att utforma, genomföra, utvärdera och följa upp den federala politiken för social inkludering. I detta sammanhang ansvarar PPS SI även för förvaltningen av de operativa programmen inom Fead (fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt) i Belgien, som tillhandahåller livsmedelsstöd till behövande personer. Som nationell förvaltningsmyndighet för Fead handlar PPS SI upp alla livsmedelsprodukter som ska distribueras kostnadsfritt till personer som lever under fattigdomsgränsen.

För denna upphandling hade den upphandlande myndigheten satt upp tre mål:

1. Säkerställa hälsosamma och näringsrika produkter för dem som har det sämst ställt i Belgien.
2. Bidra till att förebygga matsvinn genom krav på att osålda överskott av grönsaker ska användas som råvaror.
3. Förbättra missgynnade arbetstagares integration på arbetsmarknaden genom att reservera upphandlingsförfarandet för sociala företag för arbetsmarknadsintegration.

Kontraktsföremål

Beredning, förpackning och transport till på förhand fastställda förvaringslokaler av soppa som beretts av överskottsgrönsaker. Soppor var en av de livsmedelsprodukter som skulle distribueras kostnadsfritt inom ramen för Belgiens nationella Fead-program till dem som har det sämst ställt.

Upphandlingsetapp och kriterier

PPS SI inledde upphandlingsförfarandet 2018 som ett förhandlat förfarande under konkurrens, där förhandlingen reserverades för skyddade arbetsplatser och ekonomiska aktörer vars huvudsakliga mål är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer. Kontraktsvärdet underskred EU:s tröskelvärde och tack vare förfarandet kunde budgivarna skraddarsy sina anbud efter den upphandlande myndighetens förväntningar och förhandla om priset om det överskred den tillgängliga budgeten.

Upphandlingen definierades på ett objektvt sätt. Den var öppen för alla typer av företag för arbetsmarknadsintegration baserade i Belgien som uppfyllde kriterierna för "inkludering och social ekonomi" i artikel 59 i lagen av den 26 mars 1999 (om Belgiens handlingsplan för sysselsättning från 1998), och för företag baserade i ett annat EU-land eller ett land som är part i avtalet om offentlig upphandling och uppfyller motsvarande kriterier enligt nationell lag.

Med tanke på den komplexa och innovativa karaktären hos denna upphandling anordnade den upphandlande myndigheten ett informationsmöte för potentiella anbudsgivare innan tidsfristen för inlämnande av anbud löpte ut.

Kontraktet tilldelades det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet på grundval av bästa förhållande mellan kvalitet och pris, som bedömdes utifrån följande två kriterier:

1. Föreslaget pris per enhet för slutprodukten (70 % av den totala poängsumman).
2. Beskrivning av det valda tillvägagångssättet för att fullgöra kontraktet (30 % av den totala poängsumman), som i sin tur innefattade tre delkriterier:
 - Grad av tillförlitlighet avseende den föreslagna källan till överskottsgrönsaker.
 - Grad av trovärdighet avseende den föreslagna produktionsprocessen för soppan.
 - Grad av trovärdighet avseende det föreslagna schemat för leverans av produkten till de förvaringsområden som angetts av den upphandlande myndigheten.

Under upphandlingsetappen inkom endast ett anbud från ett konsortium av flera sociala företag, som också tilldelades kontraktet. Anledningen till att inga fler anbud inkom var att de tekniska specifikationerna för tjänsterna var mycket krävande (stränga tekniska specifikationer för livsmedelsprodukter, strikta leveranstider, leverans i kylld miljö osv.), vilket överskred kapaciteten hos andra aktörer inom sektorn för sociala företag.

Det vinnande konsortiet utförde tjänsterna på ett kompetent sätt och i enlighet med kontraktet under perioden oktober 2018 till juli 2019.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det socialpolitiska målet för denna upphandling, vilket tydligt angavs i meddelandet om upphandling, var social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer. I Flandern omfattar personer som kan få anställning för arbetsmarknadsintegration i sociala företag personer med (lindriga) psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar och andra personer som inte kan arbeta på den reguljära arbetsmarknaden (personer med allvarliga psykiska problem, bland annat flyktingar som har genomgått traumatiska händelser, personer som saknar nödvändig social kompetens osv.).

Kontroll

Följande aspekter kontrollerades före tilldelningen av kontraktet:

- Administrativa krav som anbudsgivarna skulle uppfylla (status som socialt företag, solvens osv.).
- Överskottsgrönsakernas ursprung.
- Produktions- och förpackningsmetoder.
- Leveransplanering.

De administrativa kraven kontrollerades av inköpsexperter från finansavdelningen på grundval av tillgängliga uppgifter från databaserna över finansiella och fiskala uppgifter (Knuispuntbank) och via registret över erkända sociala företag. Kontrollerna av de övriga tre aspekterna sköttes av förvaltningsmyndigheten för Fead på grundval av anbudshandlingarna.

Följande aspekter kontrollerades under genomförandet av kontraktet:

- Kvalitetskontroll av produkten.
- Kvalitet på leveranserna.

Förvaltningsmyndigheten för Fead kontrollerade produkternas och leveransernas kvalitet. För att kontrollera produkternas kvalitet tas prover som skickas till ett laboratorium för analys. För att kontrollera leveransernas kvalitet görs en eller flera kontroller på plats vid leveranstillfället.

Efter leveranserna jämfördes alla leveransdokument med motsvarande fakturor för att kontrollera att den avtalade kvantiteten hade levererats som planerat.

Även om inga sociala kriterier för fullgörandet av kontraktet hade fastställts införde PPS SI en uppsättning miljöprestandakriterier, t.ex. användning av återvunnet papper och prioritering av elektroniskt datautbyte för att begränsa pappersförbrukningen, i enlighet med sin Emas-märkning för att minimera sina verksamhets miljöpåverkan.

Kontraktsvärde

Kontraktets sammanlagda värde uppgick till 134 500 euro (exklusive moms).

Regleringsform

- Artikel 20 (reserverade kontrakt) i direktiv 2014/24/EU,
- införlivad genom artikel 15 i Belgiens lag om offentlig upphandling av den 17 juni 2016.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Den federala offentliga planeringsavdelningen för social integration (PPS SI).
- Vinnande tjänsteleverantör: Ett konsortium av tio sociala företag för arbetsmarknadsintegration under ledning av Trabajo Arbeidskansen vzw.
- Stödjande aktörer: Den belgiska sammanslutningen av livsmedelsbanker gav sitt stöd till processen genom att tillåta att produkten levererades till deras anläggningar för vidaredistribution till PPS SI:s Fead-partnerorganisationer.

Samhällskonsekvenser

Tanken med denna första pilotinsats var att undersöka hur upphandlingar kan utformas på ett sätt som bidrar till målen för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Den upphandlande myndigheten hoppas kunna bygga vidare på denna erfarenhet genom att tillsammans med andra regionala myndigheter ta fram liknande projekt inom ESF+ under nästa programperiod 2021–2027.

Åtgärden att reservera kontraktet för skyddade arbetsplatser och sysselsättningsprogram bidrog till att öka de sociala effekterna, medan det förhandlade förfarandet under konkurrens användes för att uppmuntra anbudsgivarna att tillhandahålla en produkt som var utformad för att förebygga matsvinn (soppa beredd av överskottsgrönsaker). Den formella utvärderingen av förfarandet har inte avslutats ännu, men de viktigaste samhällskonsekvenserna har varit följande:

- Sociala företag fick möjlighet att testa sin förmåga att producera färska livsmedelsprodukter enligt stränga tekniska specifikationer och investera i nödvändig utrustning och system.
- Det vinnande konsortiet av tio sociala företag samarbetade för att fullgöra detta kontrakt, och har tack vare detta förbättrat sin kapacitet för att samarbeta med andra sociala företag och konkurrera om offentliga kontrakt i framtiden.
- Den upphandlande myndigheten kunde säkra en hållbar och hälsosam livsmedelsprodukt för dem som har det sämst ställt och aktivt använda grönsaksöverskott och undvika matsvinn.

Andra fördelar

- Genom att grönsaksöverskott började användas till den soppa som skulle levereras lyckades den upphandlande myndigheten minska matsvinnet och därmed minska mängden organiskt avfall som hanteras av det regionala avfallshanteringssystemet. Att använda grönsaksöverskott är också en resurseffektiv och ekonomisk lösning för Belgiens genomförande av Fead-programmet.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Denna goda praxis kan med fördel tillämpas av upphandlande myndigheter i alla andra EU-länder som genomför projekt inom ramen för Fead-programmet. För dem som är intresserade av att genomföra liknande upphandlingar kan följande tips vara användbara:
- De sociala företagens kapacitet och förmåga att gå ihop i konsortier är mycket viktiga framgångsfaktorer. Den upphandlande myndigheten bör undersöka marknadens kapacitet för att säkerställa att de anbud som lämnas in är konkurrenskraftiga och att anbudsgivarna kan leverera de önskade produkterna eller tjänsterna.
- Denna fallstudie har starka innovativa aspekter eftersom det är ett exempel på hur man både kan främja hållbara sociala verksamheter (socialt ansvarsfull upphandling) och ett hållbart utnyttjande av naturresurser (förebyggande av matsvinn) inom ramen för ett EU-program som genomförs på nationell nivå.

De viktigaste lärdomarna kan sammanfattas enligt följande:

- Socialt ansvarsfull offentlig upphandling kan bidra både till hållbara sociala verksamheter och till ett hållbart utnyttjande av naturresurser när de upphandlande myndigheterna kombinerar olika verktyg på ett nyskapande sätt.
- Fead-programmets karaktär som livsmedelsdistributionsprogram gör det väl lämpat för att uppnå hållbarhetsmål för matsvinn.

De framtida utmaningarna handlar bland annat om följande:

- Stödja sociala företag för att stärka deras kapacitet att delta i denna typ av upphandlingar.
- Förbättra de tekniska kraven så att logistiken blir enklare och mer kostnadseffektiv (t.ex. genom att begränsa behovet av kylförvaring).
- Utforma särskilda samarbetsmetoder mellan Fead-programmet och ESF-programmen (t.ex. lokala ESF-initiativ) i syfte att förstärka finansieringskällorna för sysselsättnings- och utbildningskostnaderna för den här typen av upphandlingar.

Kontakt

Tom Anthuenis, direktör för European Funds services (PPS SI), tom.anthuenis@mi-is.be

23. AQUA Mühle och städerna Feldkirch och Bregenz går samman för sociala livsmedelstjänster

Status: Identifierad

Namn på upphandlande myndighet, land: Städerna Bregenz och Feldkirch, Österrike.

Produkt- eller tjänstesektor: Livsmedels- och cateringtjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2017 och 2018 utnyttjade Bregenz och Feldkirch, två kommuner i västra Österrike, upphandlingslagens möjligheter för att främja social och ekologisk hållbarhet. Syftet med de två upphandlingar som granskas i denna fallstudie var att tillhandahålla hälsosamma livsmedel till alla offentliga skolor och daghem och samtidigt bidra till ett socialt mål.

De offentliga upphandlingarna om cateringtjänster för alla offentliga skolor och daghem innehöll tilldelningskriterier som baserades på sysselsättning för långtidsarbetslösa personer och personer med funktionsnedsättning. AQUA Mühle, ett socialt företag för arbetsmarknadsintegration, vann båda kontrakten.

Kontraktsföremål

Sociala och miljömässiga hänsyn i upphandlingar för tillhandahållande av livsmedel till offentliga skolor och daghem i distriktet Vorarlberg i Österrike.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tilldelningskriterier: Totalt 100 poäng tilldelades utifrån följande kriterier:

- Pris (50).
- Kvalitet på menyplanering (5).
- Formella kriterier för menyplanering (20).
- Livsmedlens kvalitet (10).
- Minskad miljöbörda (5).
- Minskade svarsperioder (5).
- Anställning av långtidsarbetslösa (2,5).
- Anställning av personer med funktionsnedsättning (2,5).

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Den grundläggande referensstandarderna var den österrikiska *Bundesvergabegesetz 2006*, som gör det möjligt att integrera socialpolitiska och ekologiska kriterier (5. Abschnitt: Grundsätze des Vergabeverfahrens, §19 (6); 6. Abschnitt: Die Ausschreibung – 4. Unterabschnitt: Bestimmungen über den Leistungsvertrag, §99(1)).

Det sociala syftet med denna upphandling var inkludering av missgynnade personer genom arbetsmarknadsintegration för att motverka långtidsarbetslöshet, vilket kopplades ihop med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Kontroll

AQUA Mühle tilldelades båda kontrakten eftersom företaget var den anbudsgivare som fick högst totalpoäng. Det fick dessutom poäng för inkludering av långtidsarbetslösa personer och personer med funktionsnedsättning som anställda i företaget.

När det gällde anställning av personer med funktionsnedsättning lämnade AQUA Mühle in intyg på de anställdas status som personer med funktionsnedsättning från den offentliga försäkringskassan (Gebietskrankenkasse). För långtidsarbetslösa lämnade anbudsgivaren in intern dokumentation som bevis till den upphandlande myndigheten.

Företaget lämnade även in uppgifter om interna indikatorer och beräkningar avseende andelen ekologiska livsmedelsprodukter samt uppgifter om sina viktigaste livsmedelsleverantörer till den upphandlande myndigheten.

Hittills har dessa kriterier inte utvärderats ytterligare.

Kontraktsvärde

Båda kontrakten hade en löptid på ett år. Kontraktet i Bregenz hade ett värde på cirka 300 000 euro, medan kontraktet i Feldkirch var värt omkring 400 000 euro. Sammantaget motsvarar de 150 000 måltider i offentliga skolor per år.

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kommunerna Bregenz och Feldkirch.
- Vinnande leverantör: AQUA Mühle är ett socialt företag för arbetsmarknadsintegration. Företaget bedriver ett antal olika verksamheter, bland annat livsmedelstjänster, och är väl etablerat i regionen. Det vann båda kontrakten. AQUA Mühle erbjuder utbildning och sysselsättning för långtidsarbetslösa och andra utsatta grupper. Organisationen har lång erfarenhet av livsmedelstjänster. Den tillhandahåller cateringtjänster för såväl offentliga institutioner som privata organisationer och enskilda individer, driver ett kafé och producerar hälsosam färdigmat.

Samhällskonsekvenser

- Införandet av sociala kriterier i denna upphandling bidrog till arbetsmarknadsintegration av långtidsarbetslösa personer och personer med funktionsnedsättning i området. De upphandlande myndigheterna kunde säkerställa livsmedel av god kvalitet för sina offentliga skolor och samtidigt uppnå sociala och miljömässiga mål.

- Eftersom den vinnande anbudsgivaren var ett lokalt företag var ett mervärde med de sysselsättningsmöjligheter som skapades genom upphandlingen att det genererade välståndet kom närsamhället till godo.

Andra fördelar

- Miljöfördelar uppnåddes genom minskade transportbehov i regionen i samband med tillhandahållandet av skolmåltider, samtidigt som mer ekologiska livsmedel främjades.
- Denna goda praxis är i princip överförbar, men alla sociala företag för arbetsmarknadsintegration kanske inte är tillräckligt stora eller har tillräcklig erfarenhet eller möjlighet att delta i upphandlingar som denna.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Närmare kontakter med den upphandlande myndigheten innan kontraktet inleds kan vara till hjälp, eftersom man då bättre kan bedöma möjliga framtida situationer som kan påverka kontraktsföremålet. Upphandlaren ansåg bland annat att en tätare dialog mellan den upphandlande myndigheten och entreprenören om aspekter såsom eventuella ändringar av kontraktsvolymen (t.ex. fler daghem) hade varit till nytta.

Kontakt

Clara Moder, forskare, arbeit plus – Social Enterprises Austria, clara.moder@arbeitplus.at

SEKTOR 4. Möbler

24. Emilia-Romagna satsar på möbler med minskad miljö- och samhällspåverkan

Status: Slutlig version

Namn på upphandlande myndighet, land: Intercent-Emilia Romagna, Italien.

Produkt- eller tjänstesektor: Möbler.

Introduktion och upphandlingsmål

Den regionala myndigheten för utveckling av Emilia Romagnas elektroniska marknader (Intercent-ER) är en banbrytande regional institution för gemensamma inköp som finansieras av Emilia Romagnas regionalstyrelse.

Sedan Intercent-ER inledde sin verksamhet 2006 agerar myndigheten som central inköpsenhet för den regionala offentliga förvaltningen och driver e-upphandlingssystemet. Intercent-ER har etablerat sig som en ledande institution i miljövänlig och socialt ansvarsfull upphandling och hållbar praxis och har tilldelats Compraverde-forumets utmärkelse för socialt ansvarsfull upphandling två år i rad (ett årligt nationellt evenemang för hållbar offentlig upphandling i Italien).

Under 2018 inleddes ett upphandlingsförfarande för inköp av möbler för den offentliga förvaltningens kontorslokaler. Syftet med upphandlingsförfarandet var att förse kontoren med nya möbler med minskad miljöpåverkan. Bortskaffandet av de möbler som skulle bytas ut ingick också i upphandlingen. Möblerna skulle doneras till en välgörenhetsorganisation, t.ex. Röda korset eller andra frivilligorganisationer som är registrerade i Italien eller i ett annat land.

Kontraktetsföremål: Inköp av nya möbler med minskad miljö- och samhällspåverkan.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingsförfarandet inleddes den 21 november 2017 och offentliggjordes på Intercent-ER:s webbplats och på EU:s TED-portal. Myndigheten tillämpade ett tvåstegsförfarande. Två rundor med frågor och svar var tillåtna under den öppna fasen. Frågorna och svaren offentliggjordes öppet på webbplatsen. Upphandlingen delades upp i tre delar utifrån möblernas material och tekniska specifikationer. Syftet med uppdelningen var att göra det enklare för specialiserade leverantörer att lämna in anbud. Kontrakten hade en löptid på 24 månader, med möjlighet till förlängning med tolv månader efter förfallodatomet. Kontrakten tilldelades på grundval av det mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet. Anbudens tekniska kvalitet och miljömässiga och sociala standard beaktades.

Sju företag deltog i upphandlingen, varav tre olika företag tilldelades delar för metallmöbler, trämöbler och stolar.

Tilldelningskriterier

Tilldelningskriterierna vägdes enligt följande:

- Kostnad – 30 %.
- Tekniskt anbud – 70 %.

Det tekniska anbudet innehöll sociala kriterier som gav sju av 70 poäng (10 %), uppdelat enligt följande::

- Två poäng för en SA 8000-certifiering eller motsvarande, mot barnarbete, tvångsarbete och diskriminering på arbetsmarknaden.
- Två poäng för en BS OHSAS 18001-märkning eller motsvarande om säkerhet och hälsoskydd.
- Tre poäng för återanvändning av gamla möbler, vilket skulle visas i form av en förklaring som bifogades anbudet.

Dessutom kunde upp till fem poäng tilldelas för en Emas-märkning, ISO 14001 eller en norm för koldioxidavtryck eller motsvarande.

Villkor för fullgörande av kontrakt

Kontraktsvillkoren omfattade även en mekanism för bedömning och förbättring av leveranskedjan i kontraktets övervakningsfas genom inrättande av ett utvärderingssystem. Övervakningsmekanismen bygger på förklaringar från anbudsgivarna om hur de kommer att genomföra kontraktbestämmelserna mot bakgrund av upphandlingens sociala mål. När dokumentationen har inkommit övervakar Intercent-ER:s personal genomförandet och kontrollerar efterlevnaden, vilket beskrivs i avsnittet om kontroll nedan. I syfte att undvika social dumpning uppmuntras anbudsgivarna att kartlägga leveranskedjan för sina produkter och kontrollera att organisationen efterlever de sociala normerna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Upphandlingsförfarandet hade ett dubbelt socialpolitiskt mål:

- Främjande av sociala märkningar och normer – förvaltningen ville säkerställa att de företag som anlitas av den regionala myndigheten tillämpar adekvata sociala normer i syfte att främja en policy för social hållbarhet i regionen.
- Återanvändning av gamla möbler – det sociala målet syftade till att skapa förutsättningar för positiv samverkan mellan den offentliga förvaltningen, privata företag och ideella organisationer.

Upphandlingsförfarandet byggde på två viktiga sociala referensstandarder som angavs i tilldelningskriterierna, SA 8000 och BS OHSAS 18001:

- SA 8000 är en internationell certifieringsstandard som uppmuntrar organisationer att utforma, upprätthålla och tillämpa socialt godtagbar praxis på arbetsplatsen. Den omfattar områden som barnarbete, föreningsfrihet, diskriminering, arbetstider och ledningssystem med arbetstagarna i fokus.
- Märkningen BS OHSAS 18001 rör arbetsmiljöbedömningar. Organisationer som ansöker om att certifieras enligt BS OHSAS 18001 ska ha ett system för säkerhet och hälsoskydd för sina anställda.

Miljönormerna överensstämde med ministerdekretet av den 11 januari 2017 om tekniska specifikationer för möbler och energibesparing. Dekretets huvudsyfte är att främja energibesparingar inom den offentliga förvaltningen enligt EU:s 2020-mål.

Kontraktsvärde

Kontraktets sammanlagda värde uppgår till 4,1 miljoner euro för två år, uppdelat enligt följande:

- Del 1: 1,65 miljoner euro (trä möbler).
- Del 2: 1,05 miljoner euro (metall möbler).
- Del 3: 1,38 miljoner euro (kontorsstolar).

Kontroll

En särskilt viktig aspekt av upphandlingen var uppföljningsmekanismen för att kontrollera att kontraktet fullgjordes på ett ändamålsenligt sätt. Kontrollerna omfattade följande:

- Det vinnande företaget skulle samtycka till externa revisioner för att kontrollera att de sociala miniminormerna uppfylldes.
- Inom sex månader från tilldelningen av kontraktet skulle företaget förse Intercent-ER med en tydlig och dokumenterad översikt över leveranskedjan för de produkter som skulle levereras.
- Företaget skulle ha ett system för övervakning och utvärdering av leveranskedjan med tonvikt på "kontinuerliga förbättringar" av miljönormerna och de sociala normerna.
- Inom tolv månader från inledandet av kontraktet skulle entreprenören lämna uppgifter om de korrigerande åtgärder som vidtagits längs leveranskedjan.

Regleringsform

- Artikel 67 (tilldelningskriterier) och artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Italiens lagstiftningsdekret av den 18 april 2016.

Aktörer

- Upphandlande myndighet:
 - Regionen Emilia Romagna.
 - Intercent-ER – regional offentlig upphandlingsmyndighet, som samordnar upphandlingen.
- Deltagare i preliminära marknadsundersökningar:
 - Armet s.r.l.
 - Mobilferro s.r.l.
 - Metalplex s.p.a.
 - L.T. Form2 s.r.l.
 - Laezza s.p.a.
 - Moschella sedute s.r.l.
 - SO.C.A.M. "società cooperativa"
- Vinnande tjänsteleverantörer:
 - Del 1 (trämöbler): Metalplex s.p.a.
 - Del 2 (metallmöbler): Mobilferro s.r.l.
 - Del 3 (kontorsstolar): Moschella sedute s.r.l.

Sociala konsekvenser

- Upphandlingen innebär en innovation i de regionala myndigheternas strategi för tillämpning av sociala kriterier i offentliga upphandlingar. Intercent-ER rapporterar att upphandlingen har rönt intresse hos lokala enheter och icke-statliga organisationer som arbetar med hållbar utveckling och social hållbarhet. Med tanke på att kontraktet nyligen har inletts har ingen organisation som ska ta emot de begagnade möblerna utsetts ännu. Intercent-ER övervakar dock processen.
- Regionen började verka för socialt hållbar upphandlingspraxis 2011. Sedan dess har Intercent-ER utfärdat 30 kontrakt med kriterier för social hållbarhet. Initiativet ses som framgångsrikt. Nu för tiden är de flesta företag och andra aktörer som lämnar in anbud till offentliga upphandlingar SA 8000-certifierade. Allt fler av dem konkurrerar dessutom på grundval av socialt ansvarsfulla egenskaper.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Intercent-ER vill gärna fortsätta att tillämpa socialt ansvarsfulla upphandlingsförfaranden med ännu mer ambitiösa mål. Förvaltningen lyfter dock fram betydelsen av spridningsinstrument, främst utbildning, både för den regionala förvaltningens personal och för företagen, för att skapa mer konkreta resultat.
- Intercent-ER kommer att fortsätta att belöna och värdera budgivarnas sociala ansvar som ett sätt att optimera de sociala företagen och resurserna i regionen. Den regionala myndigheten hoppas dessutom kunna tillämpa och koppla ihop nationella och regionala strategier för social integration genom integrerade offentliga upphandlingar och utveckla en socialt ansvarsfull marknad på såväl utbuds- som efterfrågesidan. Socialt ansvarsfull upphandling är därför en central faktor för genomförandet av ansvarsfull efterfrågan inom produktsektorer som är mer negativt inställda till förändringar. Intercent-ER kommer att verka för en mer allmän tillämpning av klausuler om socialt ansvarsfull upphandling i framtida kontrakt.

Kontakt

Rossella Galli, regionen Emilia Romagna, rossella.galli@regione.emilia-romagna.it, 051 5273480 (primär kontakt).

Elisabetta Bonfiglioli, regionen Emilia Romagna, elisabetta.bonfiglioli@regione.emilia-romagna.it, 0515273027 (sekundär kontakt).

25. Centraliserad upphandling av kontorsmöbler åt rumänska offentliga institutioner

Namn på upphandlande myndighet, land: Nationella byrån för centraliserad upphandling (ONAC), Rumänien

Produkt- eller tjänstesektor: Möbler.

Introduktion och upphandlingsmål

Syftet med detta offentliga upphandlingsförfarande är att göra ekonomiskt effektiva centraliserade inköp av kontorsmöbler och samtidigt öka de berörda aktörernas (upphandlande myndigheter och budgivare) medvetenhet om den sociala aspekten.

ONAC är ett centraliserat organ för offentlig upphandling som undersöker kundernas (statliga och offentliga institutioner) behov avseende kontorsmöbler. Därefter beslutar ONAC vilka produkter som ska köpas in genom det centraliserade systemet, definierar de tekniska specifikationerna för de valda produkterna och köper in kontorsmöblerna centralt genom att upprätta ett ramavtal med minst tre ekonomiska aktörer.

ONAC håller på att förbereda inköp av kontorsmöbler. Syftet med förupphandlingen är att identifiera den rumänska regeringens och de offentliga institutionernas särskilda behov samt att pröva potentiella ekonomiska aktörers intresse av att integrera sociala hänsyn i förfarandet. Förfarandet förväntas inledas i april 2020.

Kontraktsföremål

Kontorsmöbler

Upphandlingsetapp och kriterier

Förupphandling:

Förupphandlingsetappen tillkännagavs i SEAP (Rumäniens elektroniska system för offentlig upphandling) och genomfördes i tre steg:

1. Inlämning av en enkät genom ett öppet samråd¹, i vilket sex ekonomiska aktörer deltog.
2. När upphandlingsdokumenten utarbetades hölls ett första möte med potentiella ekonomiska aktörer för att informera dem om ONAC:s avsikt att inleda ett inköp med sociala och miljömässiga kriterier.
3. Ett andra möte hölls i form av en marknadsundersökning med potentiella anbudsgivare efter att ha sammanställt de offentliga myndigheternas behov, i syfte att färdigställa upphandlingsdokumenten.

Fem ekonomiska aktörer deltog i det andra mötet. När de offentliga myndigheternas behov har bedömts kommer ett tredje möte att hållas.

Följande frågor ställdes under marknadsundersökningen:

¹ <http://e-licitatie.ro/pub/notices/mc-notice/view/100059944>; ONAC skickade även inbjudningar till 25 ekonomiska aktörer, 4 profilkuster och den rumänska sammanslutningen av möbeltillverkare.

- Stöder ni i främjandet av politiska åtgärder för socialt ansvar inom den offentliga upphandlingen genom införande av utvärderingsfaktorer avseende detta? *Svaret från de potentiella leverantörerna var enstämmigt jakande.*
- Vilka politiska åtgärder för socialt ansvar föreslår ni för detta centraliserade ramavtal? *De potentiella leverantörerna gav bland annat följande svar: investeringar i lokalsamhället (sociala projekt), inkludering, användning av teknik för att lösa sociala problem, företagsetik, användarrättigheter, ekonomisk och social rättvisa, miljöskydd, lika möjligheter och moralisk integritet.*

Tekniska krav:

En av delarna avser tillhandahållande av möbler som kan höjjusteras så att all personal kan använda den utrustning som passar deras behov. Detta omfattar personer med fysisk funktionsnedsättning eller ländryggsproblem, som måste stå när de arbetar.

Tilldelningskriterier:

Avtalet kommer att tilldelas på grundval av det ekonomiskt fördelaktigaste anbudet. Kriterierna kommer att viktas på följande sätt:

- Pris: 80 %
- Utökad produktgaranti (garanti): 10 %
- Det föreslagna sociala projektets värde: 10 %.

När det gäller garantin ges följande poäng:

- 0 poäng om den ekonomiska aktören erbjuder en treårig garanti (minimikrav),
- 5 poäng för fyra års garanti,
- 10 poäng för fem års garanti.

Det sociala projektet omfattar tillhandahållande av möbler för sociala tjänster, såsom specialskolor, förskolor eller äldreboenden. Anbudsgivarna kommer i upphandlingsdokumenten (anmälan om deltagande, specifikation, ramavtal och därpå följande kontrakt) att informeras om att det sociala projektet måste ha ett direkt samband med de produkter som tillhandahålls, i enlighet med artikel 67 i direktiv 2014/24/EU. Det sociala projektet måste slutföras under kontraktets första år.

Villkor för fullgörande av kontrakt:

Kontraktsdokumentationen innehåller en förklaring om iakttagandet av miljömässiga, sociala och arbetsrelaterade villkor under hela kontraktets löptid.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det socialpolitiska målet för detta förfarande är att tillhandahålla ändamålsenliga och inkluderande offentliga tjänster, med beaktande av användarnas särskilda behov. Ett särskilt mål i Rumäniens nationella strategi för social inkludering av personer med funktionsnedsättning (2014–2020) är att tillhandahålla möjligheter att skapa arbetsplatser åt personer med funktionsnedsättning (beroende på typen av funktionsnedsättning), såsom arkitektoniska anpassningar eller anpassade möbler. I detta avseende kommer personer med funktionsnedsättning att kunna utföra enskilda aktiviteter eller gruppaktiviteter om de har möbler som är anpassade efter sina behov. Dessutom kommer ONAC att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska aktörerna uppfyller tillämpliga skyldigheter på de miljö-, social- och arbetsrättsliga områden som fastställs i unionsrätten och i nationell rätt vid fullgörandet av offentliga kontrakt. Den förklaring som ingår i kontraktsdokumentationen är utformad enligt artikel 18 i direktiv 2014/24/EU, som kräver överensstämmelse med tillämplig miljö-, social- och arbetsrätt.

Kontroll

De föreslagna sociala projekten kommer att utvärderas på grundval av storleken på det investerade kapitalet. Frigörandet av den finansiella garantin för ett gott genomförande kommer att vara beroende av att det angivna projektet fullgörs.

En uppsättning tekniska minimikrav har begärts av anbudsgivarna för delen rörande de höjdbarbara kontorsmöblerna, och anbud som inte uppfyller kraven kommer att avvisas.

Kontraktsvärde

Det totala värdet av kontraktet har ännu inte fastställts, men det uppskattas att det kommer att överskrida det tröskelvärde för publicering i *Europeiska unionens officiella tidning* som fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1828 av den 30 oktober 2019.

Regleringsform

- Artiklarna 18.2, 40, 42, 67 och 70 i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

Följande aktörer deltar i upphandlingen:

- Upphandlande myndighet: ONAC såsom centraliserat organ för offentlig upphandling.
- Stödmottagare: upphandlande myndigheter som är registrerade i användarregistret och som meddelar sina behov till ONAC.
- Anställda vid de upphandlande myndigheterna såsom slutanvändare av de inköpta möblerna.
- Ekonomiska aktörer som lämnar anbud för att delta i det centraliserade förfarandet och deras anställda.

ONAC kommer att göra inköp å de upphandlande myndigheters vägnar som är registrerade i användarregistret och som har meddelat dem sina behov. I februari 2020 var 2 978 användare registrerade i användarregistret enligt http://onac.gov.ro/wp-content/uploads/2019/10/RU_07.10.2019_ONAC.pdf

Med tanke på att den första centraliserade offentliga upphandlingen av tryckpapper omfattade 1 153 offentliga institutioner kan man förvänta sig att över 1 000 användare kommer att delta i den centraliserade offentliga upphandlingen av kontorsmöbler.

Sociala konsekvenser

- Genom att tilldela ytterligare poäng för den sociala aspekten när det gäller de medel som anslås till sociala projekt avser ONAC att rikta in en del av anbudsgivarnas vinst på sociala projekt.
- För att främja inkludering på arbetsmarknaden av personer med funktionsnedsättning och/eller atypisk längd har ONAC skapat en särskild del som syftar till att underlätta dessa gruppers integration på arbetsplatsen.

Andra fördelar

- Eftersom detta förfarande är den första centraliserade upphandlingen av kontorsmöbler i Rumänien förväntas effekten av att använda sociala kriterier bli mycket stor, eftersom ONAC:s inköp kommer att ses som ett riktmärke av andra nationella upphandlingsmyndigheter.
- Dessutom kan ONAC:s upphandlingsförfarande kopieras av andra centraliserade upphandlingsenheter i andra EU-länder.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Ingen uppgift eftersom förfarandet fortfarande pågår.

Kontaktperson

Alin Ion Izvoran, Nationella byrån för centraliserad upphandling, chef, alin.izvoran@onac.gov.ro,
0786.826.901

SEKTOR 5 – Trädgårdstjänster

26. Samarbete med sociala kooperativ för arbetsmarknadsintegration i Toscana

Namn på upphandlande myndighet, land: ESTAR, Italien

Produkt- eller tjänstesektor: Trädgårdsskötsel

Introduktion och upphandlingsmål

I maj 2017 inleddes ett öppet förfarande för skötsel av Toscanas hälso- och sjukvårdsinrättningars grönområden av den upphandlande myndigheten ESTAR (ett teknisk-administrativt regionalt stödorgan som inrättats genom lag 40/2005).

Syftet med upphandlingen var att inkludera sociala kooperativ av typ B (nedan kallade *sociala kooperativ*) som deltagare och främja integrationen av personer med funktionsnedsättning och mindre gynnade personer på arbetsmarknaden, samtidigt som man säkerställer en positiv inverkan på miljön. Detta uppnåddes genom att

- dela upp kontraktet i elva delar (varav åtta var reserverade för sociala företag) och
- inkludera miljömässiga och sociala krav.

Kontraktsföremål

Skötsel av hälso- och sjukvårdsinrättningars grönområden i regionen Toscana i Italien.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tilldelningskriterier

De tilldelningskriterier som användes för de reserverade delarna 1–8 var följande:

Sociala kriterier (totalt 22 poäng):

- Åtgärder och förfaranden avseende rekrytering, urval och arbetsplatsplacering av arbetstagare som ska integreras på arbetsmarknaden – 4 poäng
- Arbetsorganisationsmetoder – 7 poäng
- Metod för att stödja arbetstagarna under utförandet av tjänsten – 7 poäng
- Utbildning, inklusive antal timmar och mål per individ – 4 poäng

Miljökriterier (totalt 40 poäng):

- Användning av tekniker som gör att bekämpningsmedel kan undvikas (fytofarmaceutiska produkter) – 12 poäng
- Användning av bevattningsmetoder och bevattningsteknik som minskar vattenförbrukningen – 2 poäng
- Plantering av inhemska växtarter som är anpassade till områdets egenskaper (dvs. klimat, vattenbehov och endemiska sjukdomar) – 5 poäng
- Användning av kompost som gödselmedel – 8 poäng

- Användning av återvunna eller återanvända behållare och emballage – 5 poäng
- Användning av produkter som uppfyller europeiska ekologiska kriterier – 8 poäng

Villkor för fullgörande av kontrakt

Kontrakten för var och en av de åtta delarna innehåller sociala och miljömässiga klausuler som de sociala kooperativen ska genomföra. Enligt de sociala klausulerna ska de vinnande sociala kooperativen

- främja stabila anställningar för den rekryterade personalen genom att erbjuda anställningsavtal för hela kontraktstiden, dvs. 72 månader, och
- förbinda sig att under avtalets hela löptid anställa personal som tidigare har anställts för att utföra samma tjänster vid hälso- och sjukvårdsorganens anläggningar, personal som tillhör kategorierna arbetstagare med sämre förutsättningar eller med funktionsnedsättning (klausul om anställningsskydd). Uppdragstagaren kan anställa ny personal i samma kategorier för att uppfylla skyldigheten att minst 30 % av den anställda personalen utför de tjänster som anges i kontraktet.

Dessutom kräver miljöklausulerna att de vinnande sociala kooperativen inför metoder, tekniker och produkter som inte använder en alltför stor mängd vatten eller vissa bekämpningsmedel, och i förekommande fall använder återvunna och återanvända material.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Tillhandahålla möjligheter till arbetsmarknadsintegration för anställning av personer med funktionsnedsättning eller som är mindre gynnade.
- Ge sociala kooperativ tillgång till marknaderna för offentlig upphandling.
- Säkerställa anständiga arbetsnormer för personer som är anställda i sociala kooperativ.

Kontroll

Övervakningen utförs av hälsovårdsmyndigheterna i regionen Toscana och ESTAR (centralt inköpsorgan). Hälso- och sjukvårdsorganen fastställer tidsplanen och hur övervakningen ska utföras på grundval av sina bestämmelser. ESTAR kan utföra särskild övervakning av de kontroller som utförs av hälso- och sjukvårdsmyndigheterna, såsom stickprovskontroller och inspektionsbesök, för att säkerställa att de avtalsenliga skyldigheterna uppfylls fullt ut. Vid dessa särskilda kontroller kan hänsyn tas till de skyldigheter som ingår i de tekniska specifikationerna samt till de tjänster som ingår i det tekniska anbudet från den uppdragstagare som är föremål för den upphandlande myndighetens utvärdering.

Kontraktsvärde

Cirka 24 miljoner euro för de åtta reserverade delarna, av ett sammanlagt kontraktsvärde på 40 miljoner euro för alla elva delar (varaktighet 72 månader)

Belopp per del:

- Del 1: 3 110 000 euro
- Del 2: 6 000 000 euro
- Del 3: 3 400 000 euro
- Del 4: 810 000 euro
- Del 5: 1 910 000 euro
- Del 6: 625 000 euro
- Del 7: 3 610 000 euro
- Del 8: 4 685 000 euro

Regleringsform

Denna praxis härrör från ett samförståndsavtal som undertecknades den 10 april 2017 för en period på fem år mellan regionen Toscana, ESTAR, ConfCooperative Toscana, Federsolidarit , Legacoopsociali, Lega Coop Toscana och den allmänna italienska kooperativsammanslutningen (AGCI) i syfte att främja förbindelserna mellan de offentliga institutionerna och de sociala kooperativen. I samförståndsavtalet anges att de upphandlande myndigheterna åtar sig att använda verktyg såsom reserverade kontrakt över och under tröskelvärdet för sociala kooperativ och uppdelning i delar för att garantera deltagandet av små och medelstora företag.

Regionen Toscana har utarbetat regional lag nr 58 av den 31 oktober 2018, "Normer för socialt samarbete i Toscana". Samförståndsavtalet var en hörnsten för utarbetandet av denna lag. I denna nya lag inför regionen Toscana innovativa åtgärder som leder till både arbetsplatsplacering f r mindre gynnade personer och personer med funktionsnedsättning och förvaltning av sociala t nster, hälso- och sjukv rdst nster och utbildningst nster.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: ESTAR – inköpscentral
- Intressenter i samförståndsavtalet: Sociala kooperativa organisationer
- Anbudsvinnande sociala kooperativ och deras anställda

Sociala konsekvenser

- De anbudsvinnande sociala kooperativen stärks genom deras deltagande i offentlig upphandling, vilket därmed bidrar till kapacitetsuppbyggnad f r aktörerna och säkerställer hållbarheten hos deras program och projekt. På grund av de sociala kooperativens funktion och arbete i Italien leder detta också till att mindre gynnade personer integreras på arbetsmarknaden och att de kan dra nytta av de stödåtgärder dessa kooperativ erbjuder.

Andra fördelar

- Införandet av miljökriterier f r de produkter och tekniker som ingår i skötsel av grönområden minskar t nsternas miljöpåverkan och kan också gynna arbetstagarnas hälsa.

Lärdomar och framtida utmaningar

Trots det framgångsrika genomförandet av denna särskilda praxis har de upphandlande myndigheterna hittills inte offentliggjort så många anbudsinfordringar med hjälp av verktygen i samförståndsavtalet (dvs. reserverade kontrakt eller uppdelningar i delar) som undertecknarna av samförståndsavtalet hade förväntat sig. Undertecknarna rapporterar att mycket få kontrakt av denna typ har offentliggjorts. Därför är den framtida utmaningen att omvandla regionens politik till konkreta åtgärder. Den politiska vilja som krävs för att genomföra socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar finns, vilket framgår av samförståndsavtalet och den toskanska regionala lagen från 2018. För att uppmuntra och stödja upphandlande myndigheter (t nstem n och chefer) när det gäller att införa sociala hänsyn i sina anbudsinfordringar finns det dock ett verkligt behov av en mer riktad medvetandehöjning och utbildning om socialt ansvarsfull offentlig upphandling.

Kontaktperson

Francesco Fragola, regional talesman för Confcooperative Tuscany, fragola.f@confcooperative.it

27. Reserverade kontrakt för trädgårdstjänster i Kastilien-La Mancha

Namn på upphandlande myndighet, land: Regionalregeringen i Kastilien-La Mancha, Spanien

Produkt- eller tjänstesektor: Trädgårdsskötsel

Introduktion och upphandlingsmål

Departementet identifierade en möjlighet att inleda ett upphandlingsförfarande för trädgårdstjänster i form av ett reserverat kontrakt. Även om nationell och regional lagstiftning om offentlig upphandling främjar reserverade kontrakt som ett verktyg för yrkesmässig och social inkludering av personer med olika former av sämre förutsättningar är de upphandlande myndigheterna ändå ovilliga att tillämpa sådana förfaranden i vissa fall. Detta beror ofta på bristande kunskap om aktörerna inom den sociala ekonomin och deras potential att tillgodose offentliga myndigheters behov.

I detta förfarande var förupphandlingen därför mycket viktig för att förstå de möjligheter som finns på marknaden, se till att kontraktskraven var anpassade till särdragen hos sociala företag för arbetsmarknadsintegration och deras anställda och därmed garantera att tjänsten levererades på ett framgångsrikt sätt.

Förfarandet omfattar även sociala hänsyn för fullgörandet av kontraktet. Kontraktets totala värde ligger betydligt under tröskelvärdet för tillämpning av direktiv 2014/24/EU.

Kontraktsföremål

Trädgårdstjänster som ska utföras vid huvudkontoret för det regionala ekonomidepartementet i Kastilien-La Mancha och vid ett utbildningscentrum i staden Toledo.

Upphandlingsetapp och kriterier

Anbudsinfordran offentliggjordes den 2 augusti 2019².

Departementet avsåg att inleda detta förfarande som ett reserverat kontrakt för sociala företag för arbetsmarknadsintegration. Departementet har gjort betydande ansträngningar under förupphandlingen för att se till att kontraktskraven för trädgårdstjänsten är anpassade till egenskaperna hos sociala företag för arbetsmarknadsintegration och deras arbetstagare. Denna marknadsundersökning var en av departementets första erfarenheter av förupphandling.

Efter den inledande fasen av marknadsundersökningen undersökte departementet närmare särdragen hos sociala företag för arbetsmarknadsintegration, inklusive det kollektivavtal som gäller för denna typ av aktör.

Förfarandet omfattade sociala hänsyn som villkor för fullgörandet av kontraktet. I kontraktet ingick en skyldighet att upprätta anställningsförhållanden som är förenliga med det tillämpliga kollektivavtalet när det gäller lön, utbildning och socialförsäkringskyldigheter.

Enligt kontraktsvillkoren måste anställningsavtalen dessutom ha en minsta löptid på 20 timmar per vecka. Uppdragstagaren skulle förse den upphandlande myndigheten med information om arbetsvillkoren för de personer som anställts för genomförandet av kontraktet.

Uppdragstagaren var också skyldig att integrera en jämställdhetsdimension i genomförandet av kontraktet (t.ex. ett åtagande om likabehandling och att presentera data uppdelade efter kön).

²https://contrataciondelestado.es/wps/wcm/connect/e632650d-197a-4981-95c0-ff6bcf877dc6/DOC_CD2019-843013.html?MOD=AJPERES (på spanska).

Jämställdhetsperspektivet skulle ingå i alla dokument, rapporter, data, osv. Allt material för spridning skulle vara könsneutralt.

De kvalitativa tilldelningskriterierna gällde användningen av inhemska växter, icke-kemiska ogräsbekämpningsmedel, hållbara växtskyddsmedel och organiska gödselmedel. Dessa kriterier var värda högst 10 poäng (2,5 poäng för varje kriterium), medan de återstående 90 poängen fastställdes enbart på grundval av priset.

De kriterier som avgjorde rangordningen mellan erbjudanden som fick samma poäng omfattade följande sociala kriterier (i denna ordning): a) Anbudsgivaren med störst andel arbetstagare med funktionsnedsättning eller andra former av social utestängning, med företräde för antalet fast anställda om andelen är lika, b) minsta andelen visstidsanställningar och c) största andelen anställda kvinnor.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Skapa arbetstillfällen för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och riskerar social utestängning.
- Ge sociala företag för arbetsmarknadsintegration tillgång till marknaderna för offentlig upphandling.
- Säkerställa anständiga arbetsnormer för personer som är anställda i sociala företag för arbetsmarknadsintegration.

Kontroll

Den upphandlande myndigheten övervakar efterlevnaden av sociala klausuler och rapporterar om denna på kvartalsbasis. I detta syfte får myndigheten vid behov begära en skriftlig förklaring från uppdragstagaren.

Uppdragstagaren är också skyldig att utse en person som ska ansvara för kontakterna med den upphandlande myndigheten och övervaka genomförandet av kontraktet, med särskild hänsyn till hur arbetsuppgifterna organiseras mellan arbetstagarna, deras närvaro på arbetet eller eventuella ändringar i gruppen.

Kontraktsvärde

23 747 euro över 2 år.

Regleringsform

- Artikel 20 (reserverade kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Införlivat i spansk lagstiftning (lag 9/2017, disposición adicional 4a), varvid konkurrensen begränsas till skyddade verkstäder, skyddade sysselsättningsprogram och sociala företag för arbetsmarknadsintegration vars personal till minst 30 % består av personer med funktionsnedsättning eller andra typer av sämre förutsättningar.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: ekonomidepartementet, regionalregeringen i Kastilien-La Mancha
- Vinnande tjänsteleverantörer: sociala företag för arbetsmarknadsintegration
- Anställda vid det vinnande företaget: arbetstagare som ansvarar för utförandet av trädgårdstjänsterna anställs av uppdragstagaren. När ett nytt kontrakt för tjänsterna ingås finns det ett åtagande att införliva nuvarande personal i enlighet med direktiv 2001/23/EG.

Sociala konsekvenser

- Kontraktet har underlättat arbetsmarknadsintegrationen av tre heltidsanställda med funktionsnedsättning – såväl fysisk (två) som intellektuell (en) – i en vanlig arbetsmiljö vid den offentliga förvaltningen.
- De anställda är helt integrerade med den övriga personalen vid departementet, som erkänner värdet av deras arbete. Tjänsten har utförts framgångsrikt utan större problem och ligger helt i linje med den upphandlande myndighetens specifikationer och förväntningar.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Erfarenheten har varit helt och hållet positiv och departementet har därför delat med sig av detaljerna för detta förfarande med andra upphandlande myndigheter för att uppmuntra att det upprepas. Även om man enligt regional lag är skyldig att reservera minst 6 % av kontraktsvärdet för specifika tjänster är de upphandlande myndigheterna ibland ovilliga att tillämpa sådana förfaranden eftersom de uppfattas som relativt nya och därmed okända.
- När det befintliga kontraktet har slutförts kommer en ny anbudsinfordran att inledas enligt samma metod. I detta fall ämnar departementet att öka värdet av kvalitetskriterier i tilldelningskriterierna (som fortfarande till stor del bestäms av priset). Departementet avser också att nå andra målgrupper, till exempel genom att upprätta partnerskap med offentliga arbetsförmedlingar och socialtjänster som kan hänvisa till sociala företag för arbetsmarknadsintegration med relevanta profiler.
- Att lägga ned tid på förupphandlingen har garanterat att specifikationen av tjänsten passar de lösningar som finns tillgängliga på marknaden för reserverade kontrakt.

Kontaktperson

María Jesús Hernández García, regionsekreterare vid den regionala delegationen för ekonomi, näringsliv och sysselsättning, regionstyrelsen för Kastilien-La Mancha,
delegacionprovincialeconomiaempresasyempleoto@jccm.es, +34 925 38 91 79

28. Reserverade kontrakt som ett verktyg för att skydda de mest utsatta människorna och miljön

Namn på upphandlande myndighet, land: Salamancas kommun (Spanien)

Produkt- eller tjänstesektor: Trädgårdsskötsel

Introduktion och upphandlingsmål

Genom ett avtal av den 11 november 2016 införde Salamancas kommun främjandet av reserverade kontrakt i sin offentliga upphandlingsverksamhet. [Avtalet](#) var ett direkt svar på bestämmelser som införts i den spanska lagstiftningen, vilka pekade på den viktiga roll som reserverade kontrakt spelar för att främja den sociala ekonomin. I beslutet fastställs en minimiandel lokala utgifter som är öronmärkta för reserverade kontrakt – minst 17,56 %. Enligt avtalet ska reserverade kontrakt gälla för särskilda typer av tjänster: trädgårdsskötsel, skadedjursbekämpning, rengöring, catering, insamling av begagnade kläder, insamling och hantering av avfall samt oljeåtervinning.

Huvudsyftet med de reserverade kontrakt som utförs av sociala företag för arbetsmarknadsintegration är att utveckla individanpassade vägar för människor som riskerar social utestängning som leder till arbete och social integration genom utförandet av miljötjänster. Genom att förena sociala, miljömässiga och ekonomiska mål bidrar båda kontrakten positivt till kommunens social- och sysselsättningspolitik.

Anbudsinfordran offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* i mars 2018.

Kontraktsföremål

Tjänster reserverade för sociala företag för arbetsmarknadsintegration avseende rengöring och underhåll av lokala parker, grönområden, stadsträd och idrottscentrum.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tilldelningskriterierna för trädgårdsskötselkontraktet omfattade ett antal sociala bestämmelser utöver de krav som är särskilt knutna till rätten att tilldelas reserverade kontrakt.

- Pris (upp till 35 poäng)
- Sysselsättning av människor i mindre gynnade situationer utöver den minimiandel som krävs (upp till 10 poäng)
- Användning av utsläppsnåla fordon och maskiner (upp till 5 poäng)
- Användning av nya växtarter (upp till 5 poäng)
- Sociala kriterier (15 poäng), inklusive fastställande av en jämställdhetsplan (5 poäng), åtgärder som möjliggör balans mellan arbetsliv och privatliv (5 poäng) och utbildningsprogram för anställda (5 poäng)
- Miljökriterier (15 poäng), inklusive utsläppsbegränsande åtgärder (5 poäng), medvetandehöjande åtgärder (5 poäng) eller organisation av avfallshantering (5 poäng)
- Tjänsteorganisationens kvalitet (15 poäng)

Anbudet vanns av La Encina, ett socialt företag för arbetsmarknadsintegration. La Encina har varit verksamt i Salamanca sedan 2000, då företaget skapades av den lokala Caritasavdelningen (den katolska kyrkans organisation för socialt bistånd).

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Minskad fattigdom och social utestängning genom främjande av inkluderande arbetsmarknader.
- Ta itu med behoven hos de mest utsatta befolkningsgrupperna för att göra det möjligt för dem att vara aktiva på arbetsmarknaden.
- Förbättra och stärka politiken för aktiv inkludering genom en helhetsstrategi för insatser som drar nytta av civilsamhällets organisationers erfarenhet av att hantera målgrupperna.

Kontroll

Kontrollen av kontraktskraven ägde rum under tilldelningsfasen. Därefter övervakar kommunen efterlevnaden av kraven – både de sociala och de tekniska – under kontraktets hela genomförande. Uppdragstagaren är också skyldig att lämna in en årlig verksamhetsrapport.

Kontraktsvärde

2 177 403,48 euro under fyra år (inklusive en eventuell förlängning med ytterligare två år).

Regleringsform

- Artiklarna 20 (om reserverade kontrakt) och 67 (om tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.
- Möjligheten att använda reserverade kontrakt togs först upp av Salamancas kommun i avtalet från 2016. I december 2018 betonade en ny lokal lag (*Instrucción*) återigen kommunens åtagande om socialt ansvarsfull offentlig upphandling och uppmanade till en integrering av sociala kriterier i alla upphandlingsförfaranden. Dessa sociala kriterier bör särskilt främja ökad kvalitet på sysselsättningen, förbättrade möjligheter till anställning för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden³ (inbegripet personer med funktionsnedsättning), främjande av jämställdhet, tillgänglighet, miljömässig hållbarhet, rättvis handel och ökad öppenhet i alla skeden av kontraktsförfarandena.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Salamancas kommun
- Vinnande tjänsteleverantörer: sociala företag för arbetsintegration.
- Stöd för integration av social klausul: arbetsförmedling och socialtjänst

³ Bland mindre gynnade personer som är berättigade till sysselsättningsklausuler ingår också a) personer med minimiinkomst eller medlemmar i ett hushåll som har rätt till minimiinkomst, b) personer som inte har rätt till minimiinkomst, antingen på grund av att deras bosättningsperiod inte är tillräckligt lång eller för att de har utnyttjat hela förmånsperioden för minimiinkomst, c) unga i åldern 18–30 år som har varit omhändertagna som barn, ungdomsbrottslingar över 16 år och personer under 30 år som har avtjänat fängelsestraff, d) personer med narkotikamissbruksproblem eller andra beroenden och som genomgår behandling, e) personer som avtjänar eller har avtjänat ett fängelsestraff och har laglig rätt till arbete, f) långtidsarbetslösa, g) kvinnor som har utsatts för könsrelaterat våld och h) hemlösa personer som mottar stödjourer.

- Stödmottagare: anställda, som antingen har hänvisats till La Encina av lokala arbetsförmedlingar och socialtjänster, eller som har anställts genom individanpassade integrationsplaner som tillhandahålls av den lokala Caritas-avdelningen.

Sociala konsekvenser

- Nya sysselsättningsmöjligheter för människor som befinner sig i en situation av social utestängning tack vare reserverade kontrakt som möjliggör social inkludering och sammanhållning.
- Ökad social och ekonomisk avkastning för staden genom att göra det möjligt för lokala aktörer inom den sociala ekonomin att delta i verksamhet som främjar hållbar utveckling på lokal nivå.
- Positiva resultat för både lokalsamhället och de anställda, som får tillgång till inkomstmöjligheter som förbättrar deras livskvalitet.
- Utveckling av hållbara metoder för miljön.

Andra fördelar

- Partnerskap med organisationer i det civila samhället kan bidra till de offentliga arbetsförmedlingstjänsternas och sociala tjänsternas hållbarhet.
- Tillgången till offentlig upphandling för ideella aktörer har ökat, vilket ger större utrymme för sociala företag som sätter människor i centrum för sin verksamhet.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Sedan 2000 har den upphandlande myndigheten och den sociala ekonomin samarbetat i form av tillfälliga avtal. Avtalet om reserverade kontrakt har dock utökat utrymmet i Salamanca för formella anställningar och väl etablerade arbetsvillkor för personer i mindre gynnade situationer.
- Partnerskap mellan offentliga myndigheter och det civila samhället kan hantera samhällsutmaningar på ett ändamålsenligt sätt. Ett viktigt inslag i en sådan innovativ styrningsstruktur är ett faktiskt deltagande av människor som riskerar att drabbas av social utestängning. Deras röst är avgörande för att förstå hur de upplever integrationsvägarna och vilka förbättringar som krävs.
- Reserverade kontrakt har varit en drivkraft för arbete och social inkludering av människor som är mindre gynnade på olika sätt och för vilka det är mycket svårt att få tillgång till den vanliga arbetsmarknaden. De huvudsakliga grupper som förekommer som anställda är migranter utan resurser, personer med tidigare missbruksproblem eller långtidsarbetslösa.
- Tillhandahållandet av miljötjänster har gjort det möjligt för sociala företag för arbetsmarknadsintegration att öka sin specialisering och ha en mer hållbar strategi för sin verksamhet. La Encina använder till exempel inte längre ogräsbekämpningsmedel eller kemiska växtskyddsprodukter, och använder nu maskiner med låga utsläpp.

Kontaktperson

Ana Fe Félix Iglesias, chef, La Encina Servicios Integrados, laencina_ei@infonegocio.com, 923193149

SEKTOR 6 – Hälso- och sjukvård

29. Tillhandahållande av tjänster till personer som lever med hiv i Ukraina

Namn på upphandlande myndighet, land: Nationella folkhälsocentrumet, Ukraina

Produkt- eller tjänstesektor: Hälso- och sjukvård

Introduktion och upphandlingsmål

Ukraina har reformerat den rättsliga och tekniska ramen för offentlig upphandling under de senaste åren, bland annat genom utvecklingen av den välkända [ProZorro](#)-plattformen. De främsta målen har varit att öka insynen och minska möjligheterna till korrupktion, samtidigt som man ökar förtroendet bland företagen och därmed uppmuntrar till ökad konkurrens om offentliga kontrakt. Enligt Ukrainas [associeringsavtal](#) med EU håller lagstiftningen om offentlig upphandling gradvis på att harmoniseras med EU:s upphandlingsdirektiv. I april 2020 kommer en ny lag om offentlig upphandling att träda i kraft genom vilken flera nya bestämmelser införs som är relevanta för socialt ansvarsfull offentlig upphandling.

En av de sociala utmaningar som Ukraina står inför är att ta hand om 240 000 människor som lever med hiv. Samtidigt som framsteg har gjorts när det gäller att minska antalet aidsrelaterade dödsfall och nya hiv-infektioner kände under 2018 mindre än hälften av de hiv-smittade personerna till sitt hälsotillstånd och endast 35 % fick någon behandling. Under 2019 tog Ukrainas nationella [folkhälsocentrum](#) över ansvaret för upphandlingen av tjänster för personer som lever med hiv. Dessa tjänster tillhandahölls tidigare av internationella humanitära organisationer. Detta ingår i en [bredare uppsättning reformer](#) av Ukrainas hälso- och sjukvårdssystem, inklusive inrättandet av ett centralt upphandlingsorgan för läkemedel. Den icke-statliga organisationen [100 % Life](#), den största patientledda organisationen i Ukraina, spelar också en viktig roll för att stödja tillhandahållandet av hiv-tjänster i hela landet och i den omgivande regionen.

Kontraktsföremål

Vård- och stödtjänster för personer som lever med hiv

Upphandlingsetapp och kriterier

Marknaden för tillhandahållande av de efterfrågade tjänsterna är ganska begränsad i Ukraina, vilket ledde till ett antal inställda anbudsförfaranden under 2019. Ukrainas folkhälsocentrum beslutade att tilldela separata kontrakt för att täcka alla regioner och stödtjänster för hiv-patienter. Kvalificeringskriterierna (urvalskriterierna) för kontrakten omfattar följande krav:

- Bevis på tidigare erfarenhet av att genomföra liknande kontrakt. Ett liknande kontrakt definieras som ett tjänsteavtal, välgörenhetsavtal, bidrag, bidrag i flera led eller annat avtal som bekräftar förekomsten av minst två års erfarenhet av att tillhandahålla tjänster såsom förebyggande och behandling av hiv, omsorgsstöd och socialt skydd för grupper som löper ökad risk för hiv och personer som lever med hiv.
- Tillgång till personal med relevanta kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter, inbegripet minst en anställd med högre kvalifikationer i socialt arbete, socialpedagogik, medicin, folkhälsa eller psykologi och minst fem anställda som har genomgått specialiserad utbildning om vård av personer med hiv eller andra kroniska sjukdomar.

I de tekniska specifikationerna anges vilken typ av stöd- och omsorgstjänster som ska tillhandahållas, bland annat följande:

- Inhämta informerat samtycke från deltagarna.

- Bedömning av deltagarnas hälso- och sjukvårdsbehov.
- Utarbetande av individuella stödplaner – detta inbegriper strukturerade tematiska möten med fokus på varje deltagares särskilda behov och säkerställande av tillgången till socialt stöd för att förbättra deras livskvalitet och hälsa.
- Säkerställa aktiv vidarehänvisning (inbegripet hänvisning till sjukvårdsinrättningar, program för skademinskning, behandling av narkotikamissbruk osv.).

Öka deltagarnas motivation för och medvetenhet om att ta hand om sin egen hälsa, inbegripet att informera släktingar och vänner om sin hiv-status och bete sig på ett säkert sätt.

Vid tillhandahållandet av ovanstående tjänster måste leverantörerna

- anpassa tiden och platsen för tjänsteleveransen till mottagarnas behov,
- uppvisa förståelse av diagnos och behandlingsförlopp från den tidpunkt då en kund får ett positivt resultat från snabbtestet för hiv,
- utveckla metoder för att motivera kunder, inbegripet kunder med komplexa behov,
- tillämpa ett internt övervakningssystem och utse enskilda specialister som ansvarar för dess genomförande,
- säkerställa kontinuerlig tillgång till ett utbildningssystem för de direkta tjänsteleverantörerna.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Under 2013 fastställde UNAIDS följande [90-90-90-mål](#) för globala framsteg när det gäller hiv-behandling fram till 2020:

- 90 % av de personer som lever med hiv ska känna till sin hiv-status.
- 90 % av de personer som vet att de är hiv-positiva ska ha tillgång till behandling.
- 90 % av de personer som får behandling ska ha en reducerad virusmängd.

Ukrainas regering och parlament har antagit olika lagar, dekret och beslut om behandling av hiv och tuberkulos som finns att tillgå [här](#). I dessa fastställs den grundläggande rättsliga, organisatoriska och finansiella ramen för den verksamhet som bedrivs av offentliga myndigheter som är direkt ansvariga för hiv/aids i Ukraina.

Kontroll

Bevis på tidigare liknande kontrakt som fullgjorts, meritförteckningar för relevant personal, projektplan.

Kontraktvärde

Tio kontrakt med uppskattade värden på mellan 250 000 ukrainska hryvnia (10 000 euro) och 10,9 miljoner hryvnia (405 000 euro). Kontrakten omfattar följande ukrainska regioner:

- Dnipropetrovsk.
- Donetsk.
- Transkarpatien.
- Zaporizhzhia.
- Poltava.
- Sumy.
- Cherson.
- Tjerkasy.

- Vinnytsia.
- Volyn.

Regleringsform

Det finns ingen motsvarighet i ukrainsk lag till det enklare systemet för sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och andra särskilda tjänster, vilket innebär att dessa omfattas av samma regler som andra offentliga kontrakt. Enligt 2016 års lag om offentlig upphandling begränsades användningen av andra förfaranden än det öppna förfarandet och andra tilldelningskriterier än kostnad till särskilda fall. Genom 2020 års lag om offentlig upphandling införs ett antal nya bestämmelser:

- Möjlighet att reservera kontrakt under tröskelvärdet för företag som anställer personer med funktionsnedsättning.
- Obligatorisk uteslutning av budgivare som dömts för brott såsom barnarbete eller människohandel.
- Obligatorisk uteslutning av anbudsgivare som har skatte- eller socialförsäkringsavgiftsskulder, såvida inte en överenskommelse har ingåtts med de berörda skattemyndigheterna.
- Möjlighet att använda det selektiva förfarandet (utöver det öppna förfarandet och den konkurrenspräglade dialog som är tillgängliga inom ramen för 2016 års lag om offentlig upphandling).
- Krav på att tekniska specifikationer tar hänsyn till tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller villkor rörande design för alla, för all upphandling som är avsedd att användas av fysiska personer.
- Förmåga att tillämpa livscykelkostnader.
- Införande av regler rörande onormalt låga anbud.

Icke-kostnadsbaserade (kvalitativa) tilldelningskriterier får användas, men de får dock inte ges mer än 30 % av de tillgängliga poängen, utom i konkurrenspräglade dialoger där det inte finns någon sådan gräns. Det bör noteras att de allra flesta kontrakt i Ukraina tilldelas på grundval av lägsta pris, och att en elektronisk auktion används för att fastställa anbudet med lägst pris. I framtiden, inom ramen för 2020 års lag om offentlig upphandling, kan mer kvalitativa strategier användas för att upphandla hiv-tjänster.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Ukrainas nationella folkhälsocentrum (ansvarigt för upphandlingen av tjänsterna)
- 100 % Life (organisation som stöder och representerar patienter)
- Ukrainas hälsoministerium (tillsyn av folkhälsocentrumet)
- ProZorro-plattformen (offentliggörande av och deltagande i anbuds förfaranden)

Sociala konsekvenser

- Att öka medvetenheten om och hänvisa ett större antal hiv-smittade människor till behandling kommer att bidra till en minskning av antalet nya infektioner och samtidigt förbättra livskvaliteten för de drabbade och deras familjer. Samarbetet med kvalificerade och erfarna organisationer, inklusive icke-statliga organisationer, samt inriktningen på att engagera patienterna när det gäller deras egen vård anses vara avgörande för att dessa kontrakt ska röna framgång.

Andra fördelar

- Öppna förfaranden för tilldelning av kontrakt, inbegripet förfaranden för hälso- och sjukvårdstjänster samt läkemedel, medför omfattande fördelar för det ukrainska samhället. Genom att öka insynen i och konkurrensnivån för offentliga upphandlingar uppskattas det att ProZorro har bidragit till att spara 10 % av de offentliga utgifterna, som kan riktas in på sociala behov. Privata personer och företag kan se hur de offentliga medlen används, vilket ökar förtroendet för statliga tjänster.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Upphandling av hiv-stödtjänster kräver en förståelse av marknaden och användning av riktade kriterier för att säkerställa ett bra resultat.
- Kraven på tidigare erfarenhet och personalkvalifikationer måste vara proportionella för att säkerställa att en rad organisationer, inklusive icke-statliga organisationer och sociala företag, kan delta i upphandlingen.
- De tekniska specifikationerna bör också avspegla de resultat som eftersträvas med tjänsterna, utan att vara alltför normativa.

Kontaktperson

Artem Kremen, Ukrainas nationella folkhälso centrum, a.kremen@phc.org.ua

30. Ansvarsfull upphandling av skyddshandskar för hälso- och sjukvården i Finland

Namn på upphandlande myndighet, land: Tammerfors stad (Tuomi Logistiikka Oy), Finland

Produkt- eller tjänstesektor: Hälso- och sjukvård

Introduktion och upphandlingsmål

Det är känt att produktionsmetoderna för skyddshandskar för hälso- och sjukvård medför problem i fråga om arbetstagarnas rättigheter och hälsa, arbetstid och arbetsvillkor. Dessa problem har påpekats av Finnwatch, en icke-statlig organisation inriktad på globalt företagsansvar, liksom av andra organisationer. Tillverkning, användning och bortskaftande av skyddshandskar medför också olika miljöproblem. Till exempel brukade vinylhandskar av PVC användas inom hälso- och sjukvården. På grund av materialet var sådana handskar svåra att bortskafta. Avfallshantering av PVC-avfall är ytterst problematisk på grund av materialets klorinnehåll. Vinylhandskar utsätter också användaren för kemikalier och orsakar hudproblem för många.

Tammerfors stad (Tuomi Logistiikka Oy) inledde därför ett upphandlingsförfarande för skyddshandskar för användning inom hälso- och sjukvården där leverantörerna var skyldiga att använda ansvarsfulla produktionsmetoder. Kommunen tog också hänsyn till miljöaspekter genom att beakta skyddshandskarnas livscykelkostnader i stället för att endast ta hänsyn till inköpspriset.

Kontraktsföremål

Upphandling av skyddshandskar för hälso- och sjukvården i Tammerfors stad

Upphandlingsetapp och kriterier

Kommunen inkluderade krav avseende produktionsmetoder i upphandlingsdokumenten i enlighet med artiklarna 18.2 och 42 i direktiv 2014/24/EU.

Leverantörerna/tillverkarna var skyldiga att följa ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter på arbetet i hela den globala värdekedjan som avser tillverkning av skyddshandskar. Kraven fastställdes som klausuler om fullgörande av kontrakt. Livscykelkostnader beaktades också som ett kontraktstilldelningskriterium.

Socialpolitiskt mål och referensstandard

Genom sin upphandling strävar Tammerfors stad efter att främja globalt ansvar, arbetstagarnas och miljöns välbefinnande samt en mer rättvis ekonomi. Denna upphandling var därför inriktad på kostnadsbesparingar, miljö kvalitet och sociala hänsyn. Staden ville också ha ett förnuftigare produkturval: i tidigare avtal fanns nästan tio typer av skyddshandskar tillgängliga för användning, men staden siktade nu på endast en typ av skyddshandskar.

Kontroll

Erbjudandena måste åtföljas av ett frågeformulär för egenbedömning av sociala och etiska aspekter som tagits fram av arbets- och näringsministeriet i Finland. Syftet med frågorna var att klargöra produktionens sociala ansvar i riskländerna. Dessa frågor gällde tillverkningsvillkoren för de varor som levererades i kontraktet, oavsett om varorna tillverkas av leverantören eller av en underleverantör. Anbudsgivarna i denna upphandling fyllde i frågeformuläret och ombads också att lämna in en hållbarhetsrapport eller liknande

förklaring för att undersöka deras tillämpning av ILO-deklarationen. Genomförandet av företagets ansvar övervakas årligen under hela avtalsperioden av Tammerfors stad.

Kontraktsvärde

Kontraktsvärdet för inköp av skyddshandskar var cirka 300 000 euro mellan januari 2016 och oktober 2016.

Regleringsform

- Artiklarna 42 (tekniska specifikationer) och 18.2 (principer för upphandling – efterlevnad av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter) i direktiv 2014/24/EU.
- I den finska lagen om offentlig upphandling och koncessioner anges att upphandlande myndigheter ska sträva efter att organisera sina upphandlingar så att de kan genomföras på ett så ekonomiskt, högkvalitativt och systematiskt sätt som möjligt genom att utnyttja befintliga konkurrensvillkor och ta hänsyn till miljömässiga och sociala aspekter.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Tammerfors stad
- Leverantör: Abena Finland Oy
- Slut användare av handskarna: personal inom den offentliga hälso- och sjukvården och de patienter de behandlar

Sociala konsekvenser

Inriktningen på livscykelkostnader ledde till inköp av nitrilhandskar snarare än vinylhandskar. Nitrilhandskar har ett dyrare inköpspris per enhet, men det är totalt sett billigare att köpa in en större mängd nitrilhandskar om man beaktar livscykelkostnaderna. Det minskar också kostnaderna för logistik. Kostnaden är därför cirka 100 000 euro lägre än i det tidigare kontraktet om skyddshandskar. Samtidigt kan Tammerfors stad minska miljöeffekterna av sin upphandling och samtidigt uppmärksamma arbetstagarnas rättigheter och arbetsvillkor.

Sammanfattning

- Betydande kostnadsbesparingar uppnåddes genom att beakta livscykelkostnaderna. Detta ledde till ett mer rationaliserat urval av produkter och till produkter av högre kvalitet.
- Upphandlingen främjar renare materialcykler eftersom bortscaffandet av nitrilhandskar är miljövänligare än bortscaffandet av vinylhandskar.
- Vid upphandlingen beaktas produktionskedjans sociala aspekter.

Andra fördelar

- Nitrilhandskar ger bättre skydd och har större mekanisk hållfasthet än latexhandskar. De är icke-allergiframkallande och kan bortscaffas genom förbränning.
- Lägre logistikkostnader genom effektivisering av inköpet av skyddshandskar till att omfatta endast en typ av handskar.

Lärdomar och framtida utmaningar

Tammerfors stad lärde sig att det är möjligt att köpa handskar av högre kvalitet till en lägre kostnad, med mindre miljöpåverkan och med mer hållbar produktion.

Kontaktperson

Nina Wihlman, Category Manager på Tuomi Logistiikka Oy, Nina.wihlman@tuomilogistiikka.fi

31. Oslos strategi för att främja ideella tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster

Namn på upphandlande myndighet, land: Oslo kommun, Norge.

Produkt- eller tjänstesektor: Hälso- och sjukvård

Introduktion och upphandlingsmål

Ideella organisationer har en lång tradition när det gäller att tillhandahålla hälso- och sjukvård samt sociala tjänster till personer med omsorgsbehov i Oslo. Oslo kommun erkände det samhälleliga värde som ideella aktörer tillför. Kommunen försökte stärka denna typ av tjänsteleverantörs tillgång till marknaden för offentlig upphandling och uppnå målet att minst 25 % av det totala antalet vårdhemsplatser i Oslo ska drivas av ideella leverantörer senast 2025.

Sedan juni 2019 driver kommersiella aktörer 1 188 vårdhem i Oslo, vilket utgör 29 % av det totala antalet. Ideella operatörer driver för närvarande 746 platser, eller omkring 18 % av det totala antalet. De återstående 53 % av platserna är offentliga.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster är en lagstadgad skyldighet som Oslo kommun kan välja att fullgöra som direkt leverantör eller, alternativt, genom att ingå avtal med operatörer som tillhandahåller tjänsten för kommunens räkning. Sådana kontrakt bör i största möjliga utsträckning motsvara de krav som kommunen beaktar när den agerar som direkt tjänsteleverantör.

Kontrakten för hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster är vanligtvis av högt värde och varar i flera år (ofta upp till tio år). Det är viktigt att sådana tjänster uppfyller de behov som identifierats av tjänsteanvändare och tjänsteanvändargrupper. Detta innebär att priset inte nödvändigtvis är den viktigaste aspekten i bedömningen av tjänsterna, som också kan behöva anpassas till användarnas föränderliga behov.

Oslos strategi för ökad tillgång för och främjande av ideella tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster är integrerad i en bredare strategi för offentlig upphandling som Oslo kommun genomför (kommunstyrelseproposition 1104/17). Denna strategi har det allmänna målet att förenkla och använda reglerna för offentlig upphandling på ett mer strategiskt sätt, och har varit i kraft sedan januari 2017, efter införlivandet av direktiv 2014/24 i den nationella lagstiftningen (lag nr 73 av den 17 juni 2016 och förordning nr 974 av den 12 augusti 2016 om offentlig upphandling).

För att uppnå målet om 25 % ideella leverantörer avser kommunen att fasa ut en del av de kontrakt som för närvarande innehas av kommersiella aktörer, samtidigt som den inför en rad åtgärder som syftar till att öka deltagandet av ideella företag på den lokala upphandlingsmarknaden.

Oslo kommun har satt fokus på hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster på grund av den ytterligare sociala dimensionen av deras verksamhet. I detta avseende avser kommunen att se till att de offentliga medel som används för en socialt inriktad verksamhet återbetalas i form av fördelar för samhället.

I strategin förutses fyra huvudsakliga instrument för att uppnå det förväntade målet. Dessa instrument är olika och omfattar hela upphandlingscykeln.

- **Reserverade kontrakt:** Strategin syftar till att maximera utrymmet för användning av reserverade kontrakt för ideella aktörer som ett sätt att öka deras betydelse totalt i tillhandahållandet av hälso-

och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster. Kontrakt som ingås som en följd av ett reserverat kontrakt får inte överskrida tre år, i enlighet med artikel 77.

- **Införa hänsyn av särskild betydelse för ideella aktörer:** För kontrakt som är öppna för alla typer av konkurrenter syftar strategin till att lägga särskild vikt vid kvalitetskriterier, antingen som en del av tekniska specifikationer, tilldelningskriterier, kvalificeringskrav, genomförandekriterier eller de allmänna kontraktsvillkoren. Dessa hänsyn är bland annat användarnas behov av kvalitet, kontinuitet, universell design, godtagbar prissättning, tillgänglighet och ett heltäckande tjänsteutbud, expertis och erfarenhet, användardeltagande och skydd av användarnas integritet. Kunden kan också betona sina behov av mångfald, kontinuitet och innovation. Mobiliseringen av resurser i användarens omedelbara miljö är också en prioritering.
- **Inkludera avtalsbestämmelser som säkerställer kvaliteten på tjänster till medborgarna och goda arbetsvillkor för de anställda:** Stadsfullmäktige har antagit Oslomodellen för hälso- och sjukvårdssektorn samt den sociala omsorgssektorn (stadsfullmäktigebeslut 1006/19). I denna uppförandekod fastställs kravet att arbetstagare som fullgör ett avtal för Oslo stad huvudsakligen ska vara fast anställda. Detta gäller även underleverantörer. Arbetsstyrkan inom hälso- och sjukvårdssektorn samt den sociala omsorgssektorn har en betydande andel deltidsanställda – i genomsnitt två av tre i norska kommuner. Långa, roterande skift och nattarbete gör det svårt att genomdriva krav på heltidsarbete. Därför ska kommunen kräva att de anställda arbetstagarna kommer så nära heltid som möjligt och att detta mål åtminstone ska främjas närhelst så är möjligt. Enligt koden måste alla arbetstagare som har kontakt med patienter och användare kommunicera väl på norska, både muntligt och skriftligt. Detta krav är obligatoriskt men ska motiveras för de enskilda yrkeskategorierna och vara förbundet med befattningens innehåll. Den norska arbets- och välfärdförvaltningen (NAV) ska vara den huvudsakliga kanalen för nyanställningar inom sektorn. Stadsfullmäktige strävar också efter att sektorn ska vara så inkluderande som möjligt med arbetstagare som kan behöva extra stöd eller ledsagare för att kunna delta fullt ut i arbetet.
- **Dialog med ideella aktörer:** För att stärka de ideella aktörernas ställning inom hälso- och sjukvårdssektorn kommer kommunen att främja en systematisk dialog med ideella vårdgivare och de sammanslutningar som företräder deras intressen. Denna dialog kommer särskilt att inriktas på vad som krävs för att tillhandahålla tjänster av hög kvalitet till kommunen och samhället, vad som är genomförbart för dem som leverantörer och hur deras tillgång till offentlig upphandling kan förbättras. För varje upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster ska kommunen vidta förupphandlingsåtgärder som syftar till att bedöma i vilken utsträckning ideella organisationer kan delta i varje upphandling.

Kontraktsvärde

Detta beror på de särskilda kontrakt som upphandlas. Oslo kommun lade ut över 59 miljarder norska kronor (5,9 miljarder euro) på hälso- och sjukvård, vård, omsorg och sociala tjänster under 2018 (Norges statistiska centralbyrå).

Regleringsform

- Artiklarna 20, 40, 67, 70 och 77 i direktiv 2014/22/EU.
- Oslos strategi för ökad tillgång för och främjande av ideella tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Oslo stad
- Vinnande leverantörer: ideella leverantörer av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster

- Stöd för integration av sysselsättningsklausul: arbets- och välfärdsförvaltningen i Norge (NAV)
- Deltagare i dialogen: leverantörsorganisationer och användargrupper
- Användare: mottagare av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster

Sociala konsekvenser

- Strategin antogs inte förrän i oktober 2019 och de sociala konsekvenserna har ännu inte identifierats eller kvantifierats. Huvudsyftet med en sådan bestämmelse är att öka andelen platser på vårdhem som drivs av ideella tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster. Genom att öka andelen ideella aktörer till minst 25 % fram till 2025 vill staden också främja en multiplikatoreffekt, eftersom många av dessa aktörer arbetar enligt och för ett socialt mål. Fördelarna med att staden ingår avtal med ideella leverantörer kommer därför att återgå till samhället i stort.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Strategin, som antogs i oktober 2019, håller på att genomföras.

Kontaktperson

Oslo stadsfullmäktige, avdelningen för äldre, hälsa och arbete, postmottak@byr.oslo.kommune.no

SEKTOR 7 – Sociala tjänster

32. Integration på arbetsmarknaden av invandrare med hjälp av en samhällspåverkande obligation

Namn på upphandlande myndighet, land: Finlands arbets- och näringsministerium

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2015 ökade antalet personer som anlände till Finland snabbt. Som en del av svarsåtgärderna genomförde arbets- och näringsministeriet ett projekt för att hjälpa nyanlända invandrare få tillgång till arbetsmarknaden. Arbetslösheten för invandrare var ungefär dubbelt så hög som för finländarna.

På grundval av forskning och en marknadsundersökning beslutade ministeriet att driva projektet som en samhällspåverkande obligation – en form av avtal om sociala resultat där en privat partner tillhandahåller finansiering och tar på sig resultatrisk. Med upphandling genom samhällspåverkande obligationer betalar det offentliga organet endast om vissa resultat uppnås. I detta fall baserades resultatindikatorerna på ett minskat behov av arbetslöshetsutbetalningar och ökade skatteintäkter från anställningen av deltagarna i programmet.

Detta projekt, som kallades den samhällspåverkande obligationen Koto, var ett av de första som genomfördes i Europa och samfinansierades av Europeiska investeringsfonden och Europeiska kommissionen tillsammans med ett antal andra privata och institutionella investerare.

Kontraktsföremål

Ett upphandlingsförfarande inleddes i slutet av 2015 för att utse en projektledare för den samhällspåverkande obligationen. Projektledaren skulle bland annat ansvara för följande uppgifter:

- Inrättande av en investeringsfond.
- Marknadsföring av fonden till externa investerare, såsom stiftelser och privatpersoner.
- Hitta instruktörer och arbetstillfällen samt organisera utbildning för deltagarna.

Målantalet deltagare i programmet fastställdes till 2 500 under tre år, med tjänster som omfattar utbildning och yrkesspecifik utbildning. När deltagarna väl blivit sysselsatta skulle de få fortlöpande yrkesmässigt, språkligt och kulturellt stöd.

Upphandlingsetapp och kriterier

I december 2015 offentliggjordes ett förhandsmeddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* med en begäran om information från marknaden. I förhandsmeddelandet beskrevs ministeriets intresse av att inrätta en samhällspåverkande obligation för att testa nya modeller för utbildning och sysselsättning för att påskynda anställningen av invandrare. Flera organisationer svarade på förhandsmeddelandet och en informationsdag hölls, under vilken utkast till dokument tillhandahölls och marknadsaktörer kunde lämna synpunkter.

I mars 2016 offentliggjordes ett meddelande om upphandling inom ramen för det öppna förfarandet, som inbjöd till inlämning av förslag på projekthantering för den samhällspåverkande obligationen. Projektledaren skulle bland annat ansvara för följande uppgifter:

- Projektets utformning och förvaltning
- Organisering av utbildning och sysselsättning för migranter i enlighet med projektets resultat, i samarbete med tjänsteleverantörerna
- Övervakning, interimrapportering och slutrapportering

Tilldelningskriterierna var inriktade på projektplanen (60 %) och den erfarenhet som projektledarens personal har (40 %). Endast ett anbud mottogs som svar på anbudsfordran, från Epicus Oy (nu FIM Vaikuttavuussijoitus Oy). Detta återspeglar projektets innovativa karaktär och det relativt få antalet företag som är verksamma på denna marknad. En rad tjänsteleverantörer ingick i anbudet som underleverantörer för att tillhandahålla utbildning och arbetsförmedling på olika orter i Finland.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det främsta socialpolitiska målet med upphandlingen var att skapa sysselsättningsmöjligheter och främja integrationen av invandrare på den finska arbetsmarknaden. Projektet betraktades också som en möjlighet att testa modellen med samhällspåverkande obligationer i Finland och fastställa dess potential för att kunna användas av andra.

Kontroll

Projektledarens betalning fastställs genom att jämföra de skatter som genereras och de arbetslöshetsförmåner som sparats in av

- deltagare i programmen med samhällspåverkande obligationer och
- en kontrollgrupp som integreras med hjälp av en traditionell modell.

Jämförelsen kommer att göras i slutet av kontraktperioden. Om projektet leder till besparingar för myndigheterna erhåller projektledaren hälften av dem. Dessutom får projektledaren ett arvode på 1 500 euro för varje deltagare som får mer än 70 dagars utbildning.

Kontraktsvärde

Kontraktet hade ett uppskattat värde på 8 625 000 euro. Det totala kontraktsvärdet kommer dock att fastställas på grundval av resultatet enligt kontraktsvillkoren. Det totala värdet av investeringsfonden inom ramen för den samhällspåverkande obligationen är 14,2 miljoner euro.

Regleringsform

- Artiklarna 40 (om preliminära marknadsundersökningar) och 70 (om villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande organ: Finlands arbets- och näringsministerium
- Strategiska partner: Hansel (inköpscentral), Sitra (Jubileumsfonden för Finlands självständighet)
- Projektledare: Epicus Oy
- Andra investerare: Europeiska Investeringsfonden

- Tjänsteleverantörer

Programdeltagare

Sociala konsekvenser

- Resultaten hittills tyder på att omkring hälften av deltagarna i den samhällspåverkande obligationen Koto lyckades få en anställning, vilket är betydligt bättre än kontrollgruppen.
- Deltagarna i programmet får enskild coachning, utöver språkutbildning och arbetsförmedlingstjänster. Utbildningen varar normalt 3–4 månader.
- Stöd ges också till arbetsgivare, av vilka vissa inte hade någon tidigare erfarenhet av att anställa invandrare.
- I slutet av 2019 fanns totalt 2 211 deltagare i den samhällspåverkande obligationen Koto, varav 869 hade fått anställning. Det handlar om många olika typer av arbeten och arbetsgivare, främst inom catering- och restaurangsektorn, logistik, rengöring och tillverkning. Programdeltagarnas demografiska fördelning är 63 % män och 37 % kvinnor, vilket delvis återspeglar det större antalet manliga invandrare i Finland.
- Deltagare med högre utbildning har också erbjudits utbildning i affärsverksamhet och entreprenörskap, inklusive ett [program för nystartade teknikföretag](#).

Andra fördelar

- Ministeriet har gjort besparingar på minst 20 miljoner euro genom detta initiativ sedan 2016. Framgången för den samhällspåverkande obligationen har gjort att andra finska offentliga myndigheter har använt denna modell, till exempel för att tillhandahålla ungdomstjänster.
- Ministeriet beslutade också att upphandla ett andra projekt med en liknande modell, denna gång för att ge sysselsättningsstöd till långtidsarbetslösa som inte är invandrare. Detta projekt upphandlades med hjälp av förfarandet för konkurrenspräglad dialog, och kontraktet inleddes 2019.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Sonja Hämmäläinen, migrationschef vid ministeriet och beställaren av projektet, säger: "Det är av avgörande betydelse för projektet och dess framgång att ha en mellanhand som förstår hur komplicerade påverkansinvesteringar är, eftersom det finns så många saker som spelar in. Man måste samla in privata investeringar, anställa den nya projektledaren, mäta påverkan på ett nytt sätt ... Att ha en oberoende mellanhand som kan bolla idéer tillbaka till dig är nyckeln till framgång."

Kontaktperson

Susanna Piepponen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet, susanna.piepponen@tem.fi

33. Gemensam utformning av upphandling av underhåll av allmännyttan

Namn på upphandlande myndighet, land: Seoul Housing and Communities Corporation, Sydkorea

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Detta initiativ handlar om att gemensamt utforma den offentliga upphandlingen av tjänster för Seoul Housing and Communities Corporation (Seouls bostads- och lokalsamhällsföretag, SH) och Seoul Social Economy Center (Seouls centrum för den sociala ekonomin, SSEC). Initiativet hade följande två syften:

- Att säkerställa en god livsmiljö för invånarna i allmännyttans hyreshus, som huvudsakligen är låginkomsthushåll, genom att tillhandahålla kvalitativa underhållstjänster från organisationer och företag inom den sociala ekonomin.
- Att öppna upp en ny marknad för sociala företag i ett storskaligt offentligägt lägenhetskomplex.

I Korea finns det fyra kategorier av organisationer och företag inom den sociala ekonomin som är rättsligt definierade: sociala företag, kooperativ, samhällsföretag och självhjälpsföretag. I detta fall bestod konsortiet av ett kooperativ och ett socialt företag.

Enligt ett förslag från 2017 som lades fram av SSEC och några organisationer och företag inom den sociala ekonomin inrättade SH och SSEC ett underhållskontor för allmännyttiga bostäder (hyreslägenheter) enligt en modell för en social ekonomi. Denna integrerade förvaltningsmodell ägs av lokalsamhället och ger fler perspektiv på bostadsvälfärd.

Den omfattar inte bara traditionellt underhåll av byggnader (t.ex. rengöring, säkerhet, vatten och avlopp, elektricitet, hissar osv.), utan också samhällstjänster i lägenhetskomplexet (t.ex. sysselsättningsrådgivning för boende, öppen vård av äldre och barn, förvaltning av allmänutrymmen, kulturella evenemang osv.).

Kontraktsföremål

Tillhandahållande av underhåll och förvaltning av allmännyttiga hyresbostäder samt samhällstjänster

Upphandlingsetapp och kriterier

Seoul Housing and Communities Corporation (SH) utformade anbudsförfarandet så att det skulle säkerställa att organisationer och företag inom den sociala ekonomin kunde delta i initiativet genom att lägga till följande aspekter:

- Gemensam utformning av kontraktprocessen med sektorn för den sociala ekonomin
 - Minskning av kvalifikationshindren för deltagande i anbudsförfarandet för att säkerställa att organisationer och företag inom den sociala ekonomin som är nya marknadsaktörer kan delta.
 - Användning av ett reserverat kontrakt för företag inom den sociala ekonomin
- Coachning av organisationer och företag inom den sociala ekonomin så att de kan erhålla certifiering för underhåll av kollektiva bostäder, såsom allmännyttiga lägenhetskomplex.

Det instrument som användes vid förfarandet för offentlig upphandling var ett reserverat kontrakt för sociala företag (liknande artikel 77 i direktiv 2014/24/EU), baserat på artikel 9, Avtalsmetoder, i Sydkoreas [lag om kontrakt i vilka en lokal myndighet är part](#) och artikel 12, Offentliga institutioners förmånliga inköp, i [lagen om främjande av sociala företag](#) i dess ändrade lydelse till och med den 30 juni 2013.

Följande ekonomiska aktörer hade rätt att lämna anbud (gemensamma anbud uppmuntrades):

- Bostadsförvaltningstjänst (85 % av det totala kontraktet): bostadsförvaltningsföretag
- Skötsel av bostäder (15 % av det totala kontraktet): välfärdsföretag eller sociala företag enligt definitionen i artiklarna 7 och 8 i lagen om främjande av sociala företag.

Följande kriterier användes vid utvärderingen av anbuderna:

- Företagets kapacitet: 80 %
(Utvärdering på grundval av företagets ekonomiska status och tillgångar, tidigare erfarenhet av liknande projekt i fråga om storlek och innehåll, antal tekniker med erforderlig kompetens, procentuell andel investeringar i forskning och utveckling, riskhanteringspolicyer och tidsplanering)
- Konkurrensförmåga rörande den föreslagna kostnaden för hela projektet: 20 %

SH valde ett konsortium av organisationer och företag inom den sociala ekonomin som består av ett kooperativ och ett socialt företag som utförde de uppgifter som utförs av en leverantör av underhållstjänster och en leverantör av sociala tjänster. Initiativet inleddes 2017 i ett lägenhetskomplex i stadsdelen Shinnae, Jungang-distriktet, Seoul, där de kontrakterade organisationerna och företagen inom den sociala ekonomin ansvarar för driften av underhållskontoren för hela komplexet (1 300 hushåll).

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det socialpolitiska målet med förfarandet var att underlätta för organisationer i den sociala ekonomin att delta i ett anbuds förfarande för tillhandahållande av kvalitativa underhållstjänster för allmännyttiga hyresbostäder. Ett ytterligare mål var att skapa arbetstillfällen för invånarna i lägenhetskomplexet, där koncentrationen av låginkomstfamiljer är hög.

Kontroll

Den upphandlande myndigheten kontrollerade att de ekonomiska aktörerna uppfyllde kriterierna i enlighet med nationell lagstiftning.

Kontraktet för förvaltningen av underhållskontoret är värt omkring 300 000 euro, och kontraktet för att skapa arbetstillfällen inom den öppna hälso- och sjukvården är värt omkring 1,1 miljoner euro.

Därmed var det totala värdet av de upphandlade tjänsterna 1,4 miljoner euro under två år (från oktober 2015 till oktober 2017), även om anbudet delades upp i tre kontrakt (två för underhåll, ett för öppen hälso- och sjukvård).

Regleringsform

- Artikel 9, Avtalsmetoder, i [lagen om kontrakt i vilka en lokal myndighet är part](#), vilken tillåter reserverade kontrakt liknande dem som grundar sig på artikel 77 i direktiv 2014/24/EU.
- Artikel 12, Statliga institutioners förmånliga inköp, i [lagen om främjande av sociala företag](#), i sin ändrade lydelse till och med den 30 juni 2013.
- Korea är part i WTO:s avtal om offentlig upphandling, och de åtgärder som tillämpas är förenliga med detta avtal.

Aktörer

- Projektledare och upphandlande myndighet: Seoul Housing and Communities Corporation (SH) – ett kommunalt företag med ansvar för uppförande och förvaltning av allmännyttiga hyresbostäder
- Stöd för sociala företag: Seoul Social Economy Centre (SSEC)
- Anbudsgivare: organisationer inom den sociala ekonomin – inklusive Green Environment Korea, som tillhandahöll tjänsterna
- Stödmottagare: boende i lägenhetskomplexet, som deltog både som konsumenter och som anställda hos tjänsteleverantören vid genomförandet.

Sociala konsekvenser

- I detta fall samarbetade ett myndighetskontor och sektorn för social ekonomi från upphandlingsprocessens utformningsstadium, och hade ett gemensamt intresse av att tillhandahålla bättre tjänster och miljö till invånarna i allmännyttiga bostäder.
- Organisationer och företag inom den sociala ekonomin erkänns för sin specialkunskap om de tekniska och sociala aspekterna av uppförande och underhåll av allmännyttiga bostäder. Det offentliga företaget ökade anbudets sociala värde genom att revidera sin konventionella anbudsmetod till förmån för organisationer och företag inom den sociala ekonomin.
- Tjänsteleverantören skapade arbetstillfällen för personer bosatta i allmännyttiga hyresbostäder, främst hemmakar/omsorgsgivare som söker deltidsarbete eller arbetslösa boende.

Andra fördelar

- Fallet skulle lätt kunna kopieras och utvidgas till att omfatta andra allmännyttiga och privata kollektiva bostäder (enorma lägenhetskomplex med tusentals hushåll), som är den vanligaste typen av bostadshus i staden Seoul. Denna modell kan därför öppna upp ett nytt affärsområde för företag inom den sociala ekonomin med utmärkta framtidsutsikter och sociala konsekvenser.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den beskrivna modellen utformades ursprungligen som ett integrerat förslag med olika tjänster anpassade till invånarnas behov (inklusive fastighetsförvaltning, omsorg och yrkesutbildning) som ett slags modell för en cirkulär ekonomi i ett bostadshuskomplex. Det faktum att olika leverantörer var ansvariga för tillhandahållandet av olika tjänster gjorde det ibland svårt att tillhandahålla tjänsterna på ett sammanhängande och heltäckande sätt.
- Vid en eventuell kopiering av detta ärende bör kontraktets storlek utökas och upphandlingen bör omfatta fler integrerade tjänster. Kontraktets löptid bör förlängas för att erhålla ett stabilare tillhandahållande av tjänster.
- Mer flexibla villkor rekommenderas för att bilda ett konsortium bland företagen.

Kontaktperson

Ahreum Kim, gruppchef, sekretariatet för Global Social Economy Forum (GSEF), ahreum.kim@gsef-net.org

Li Yoo, chef, Seoul Social Economy Center, lilyatom@sehub.net

34. Gemensam utformning och genomförande av en tjänst som syftar till att förbättra kunskaperna och kompetensen hos föräldrar med minderåriga barn

Namn på upphandlande myndighet, land: Brescias kommun, Italien

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Enligt förfarandet ska ekonomiska aktörer väljas ut som lämpar sig för att tillsammans med Brescias kommun delta i en gemensam utformning av en tjänst som riktar sig till familjer med minderåriga barn (under 18 år). Slutmålet med den tjänst som kommer att tillhandahållas i ett senare skede är att

- främja en korrekt utveckling och uppväxt för alla barn i deras familjer, genom att främja familjeförhållandena och genom att skydda barnet eller den minderåriga från alla störningar som kan påverka dennes välbefinnande,
- stödja en bättre integrering av familjer i lokalsamhällen.

Denna tjänst kommer att riktas till familjer med minderåriga barn som bor i Brescias kommun och som spontant söker sig till tjänsten eller är skyldiga att arbeta tillsammans med den efter ett domstolsbeslut.

Om standarderna för en tjänst som ska upphandlas är väl definierade kan kommunen inleda ett standardiserat offentligt upphandlingsförfarande. Men om kommunen vill definiera sina standarder på ett bättre sätt eller införa nya innovativa aspekter kan en process med gemensam utformning vara ett intressant sätt att involvera ekonomiska aktörer och hitta nya idéer för en förbättrad utformning och leverans av tjänster.

Tidigare organiserade Brescias kommun sina tjänster för barn och deras familjer på ett centraliserat sätt. År 2015 genomförde kommunen en omorganisation av tjänsterna: fem territoriella tjänster inrättades med en person som ansvarar för varje tjänst. Med denna anbudsinfordran ville kommunen förbättra hur den befintliga tjänsten organiseras på territoriell nivå genom att skapa territoriella och yrkesövergripande grupper som är inriktade på samhällsarbete⁴. Syftet med samhällsarbetet är att undvika umbäranden för och marginalisering av familjer, och i de mest extrema fallen att skydda barn, samt att så mycket som möjligt undvika att barnen separeras från sina familjer.

Idén med denna anbudsinfordran kom från den regelbundna dialogen och samarbetet mellan Brescias kommun och de aktörer som deltar i "Piano di Zona" (zonindelning) i Brescia. En sådan plan krävs enligt italiensk lag nr 328/2000, som fastställer reglerna för planering och omorganisation av socialpolitik och sociala tjänster. Denna plan är ett instrument för programplanering av tillhandahållandet av sociala tjänster på lokal nivå. I förordningen fastställs de prioriteringar, strategiska mål, metoder, medel och mänskliga

⁴ Samhällsarbete är den process genom vilken socialarbetare och andra yrkesverksamma hjälper människor att förbättra sina förhållanden och samhörighet med det lokalsamhälle där de bor genom kollektiva åtgärder.

resurser som är nödvändiga för att genomföra ett integrerat system för offentliga tjänster och sociala insatser.

Kontraktsföremål

Gemensam utformning av en tjänst som syftar till att förbättra kunskaperna och kompetensen hos föräldrar med minderåriga barn

Upphandlingsetapp och kriterier

Det första steget i förfarandet var ett öppet förfarande som syftade till att välja ut den eller de ekonomiska aktörer med vilka den gemensamma utformningsverksamheten för tjänsten i fråga skulle genomföras. Anbuden utvärderades på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Poäng på mellan 0 och 80 tilldelades projektets kvalitet, medan högst 20 poäng kunde tilldelas för det ekonomiska anbudet.

Kvalitetskriterierna var följande:

- Organisation av tjänsten – högst 40 poäng tilldelades enligt följande:
 - Det allmänna utarbetandet av projektförslaget (20 poäng) med särskild hänvisning till den verksamhet som krävs för varje yrkesprofil och uppnåendet av de övergripande målen för tjänsten
 - Beskrivningen av förfaranden och metoder för utformning, utvärdering och planering av insatserna i samarbete med den offentliga socialtjänsten (10 poäng)
 - Beskrivningen av hur de olika yrkesprofilerna samarbetar med de särskilda befintliga tjänsterna (såsom familjerådgivningsprojektet PIPPI⁵, eller fosterhemsprojekt) och de nya tjänster som ska genomföras (t.ex. utbildningstjänster vid kommunala förskolor) (10 poäng)
- Yrkeskunnig arbetsgrupp: Högst 25 poäng, fördelade på följande sätt:
 - Antal av och kvalitet på den personal som kommer att anställas i den tjänst som gemensamt ska utformas (med angivande av antalet heltids- och deltidsanställda, genomsnittlig tjänstgöringstid i arbetet, särskild ytterligare erfarenhet och kvalifikationer inom det område som anges i kraven) (10 poäng).
 - Mekanismer för samordning och stöd för att skapa ett gemensamt språk bland de olika deltagande yrkesutövarna (metoder för att stärka teambyggnaden, verktyg för utveckling av integrerade yrkesövergripande utvärderingar, särskilda prestationsmål för varje yrkesutövare och fastställande av de delresultat och slutresultat som uppnåtts) (10 poäng).
 - Utbildning och teknisk fortbildningsplan som föreslås till personalen, med undantag för den obligatoriska utbildning som krävs enligt lag och den som föreslås i det ekonomiska erbjudandet (5 poäng).
- Arbete med lokalsamhället – högst 15 poäng som tilldelas enligt följande:

⁵ PIPPI-programmet (Programmet för insatser för förebyggande av institutionalisering) inleddes 2010 som ett resultat av ett samarbete mellan ministeriet för arbetsmarknadsfrågor och socialpolitik, Paduas universitet, tio italienska städer och sociala tjänster som syftar till att skydda minderåriga. Programmets mål är att förnya interventionsförfarandena för att minska risken för dålig behandling av barn i deras ursprungsfamiljer och därav följande separation av barnen från deras familj. Detta uppnås genom att på ett sammanhängande sätt formulera de olika åtgärdsområdena kring behoven hos barnen i sådana familjer, med beaktande av föräldrarnas och barnens synvinkel vid uppbyggnaden av analysen och bemötandet av dessa behov.

- Beskrivning av hur man arbetar med olika yrkesprofiler jämte de institutioner och aktörer som är verksamma inom det territoriella området, samt av de instrument som underlättar samarbetet (10 poäng).
- Innovativa förslag för att utveckla och stärka föräldrarnas kunskaper och färdigheter (5 poäng).

De olika yrkesprofilerna arbetar med familjerna på följande sätt:

- Psykologen erbjuder stöd ur psykologisk, utbildningsmässig, social och klinisk synvinkel.
- Utbildarens uppgift är att stödja förhållandena mellan föräldrar och barn och inom familjen genom att arbeta i familjens hem inom ramen för deras dagliga liv.
- Socialarbetaren har till uppgift att se till att hushållens behov av omsorg och hygien tillgodoses.
- Fosterhemsrådgivaren stöder de pågående fosterhemsprojekten eller de projekt som ska aktiveras.
- Den etnokliniska konsulten har ansvaret för att underlätta förståelsen, förbindelserna och förhandlingarna mellan en utländsk familj och de olika tjänster och yrkesutövare som berörs.
- Den kulturella och språkliga medlaren har till uppgift att underlätta informationen om tjänsterna till familjer från icke-italienska kulturer.
- Tjänstesamordnaren garanterar tjänstens kvalitet, kontrollerar genomförandet av verksamheten och den berörda personalen och övervakar tjänstens effektivitet och ändamålsenlighet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Förbättra den strategiska programplaneringen och den operativa planeringen av de beskrivna tjänsterna.
- Förbättra utvecklingen av samhällsarbetet i de fem territoriella områdena i Brescia.
- Öka den förebyggande strategin för tjänsterna i fråga för att undvika umbäranden, övergrepp eller störningar som kan drabba barn och minderåriga.
- Förbättra integrationen av de familjer som drar nytta av tjänsten i det lokala samhället och förebygga utbildningsfattigdom.

Kontroll

När det gäller den tekniska och ekonomiska kapaciteten kontrollerade den upphandlande myndigheten uppfyllandet av kraven för följande sex yrkesprofiler (psykolog, utbildare, socialarbetare, fosterhemsrådgivare, etnoklinisk konsult, kulturell och språklig medlare och tjänstesamordnare) genom kontroll av meritförteckningarna för de yrkesutövare som anbudsgivaren föreslagit.

Kontraktsvärde

Det årliga kontraktsvärdet för tjänsten är 600 275 euro exklusive moms, vilket uppgår till totalt 2 401 102,10 euro exklusive moms för fyra år. Detta belopp måste kompletteras med de resurser som de utvalda ekonomiska aktörerna måste tillhandahålla i form av medfinansiering.

Regleringsform

- Artiklarna 74–77 om det enklare systemet för sociala och andra särskilda tjänster i direktiv 2014/24/EU.
- Artikel 55 i lagstiftningsdekret nr 117 av den 3 juli 2017 (kodex för tredje sektorn), som definierar instrumentet för gemensam utformning av tjänster, bland andra samarbetsformer, mellan den offentliga förvaltningen och aktörer inom tredje sektorn.
- Italiensk lag nr 328/2000, som fastställer reglerna för planering och omorganisation av socialpolitik och sociala tjänster.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Brescias kommun
- Partner i Brescias lokala åtgärdsplan: kommuner, föreningar, sociala kooperativ, Caritas (en sammanslutning av katolska organisationer som tillhandahåller bistånd, utveckling och sociala tjänster) och de församlingar som aktivt deltar i planeringen och genomförandet av socialpolitik och sociala tjänster på lokal nivå.
- Vinnande tjänsteleverantör: en grupp bestående av tre sociala kooperativ: (i detta anbudsförfarande deltog två grupper med tre sociala kooperativ var i anbudsförfarande).
- Användare av den gemensamt utformade tjänsten: familjer med minderåriga barn (både föräldrar och barn).

Sociala konsekvenser

Verksamheten inleddes efter sommaren 2019 och konsekvenserna har ännu inte bedömts. Nyckelindikatorerna kommer att vara den förväntade minskningen av antalet fall där barn skiljs från sina familjer och fall av våld mot kvinnor i hemmet. De viktigaste sociala konsekvenser som hittills har uppnåtts är följande:

- En gemensam utformning av denna tjänst tillsammans med sociala kooperativ har lett till tjänster av högre kvalitet, på grund av inkludering av perspektiv från sociala kooperativ som har erfarenhet av området och är medvetna om omständigheterna för de familjer som använder tjänsten.
- Den gemensamma utformningen har bidragit till användningen av en förebyggande strategi inom tjänster för skydd av barn och inom de tjänster som riktar sig till minderåriga och deras familjer, jämte andra projekt och insatser som inletts av kommunen.
- Partnerskapsarbetet mellan de olika berörda aktörerna (i synnerhet med skolor, ökat stöd till familjer med hjälp av andra familjer) har stärkts.
- Skyddsnet har skapats runt familjer i svåra situationer i syfte att förhindra isolering och marginalisering.

Andra fördelar

- Förfarande med att ta initiativ till gemensam utformning av tjänster har redan kopierats i Brescia. Denna anbudsinfordran är andra upplagan inom ramen för tjänster riktade till barn, minderåriga

och deras familjer. Ett förfarande för att påbörja gemensamma utformningsprocesser för omorganisering av de tjänster som syftar till att bekämpa extrem fattigdom och social utestängning inleddes också. En liknande anbudsinfordran skulle kunna inledas när det gäller området för funktionsnedsättning.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den tidsram som krävs för att inrätta ett liknande administrativt förfarande för gemensam utformning av tjänster är 30 % längre än den som krävs för ett standardiserat offentligt upphandlingsförfarande, vilket påverkar de därmed förknippade personalkostnaderna och kräver mycket god organisation och planering från kommunens sida.
- Det var nödvändigt att en preliminär strategisk planeringsövning genomfördes inom ramen för den lokala åtgärdsplanen innan denna gemensamma utformningsprocess inleddes. Syftet med planeringen var att identifiera de behov, prioriteringar och resurser som kommunen hade i fråga om det övergripande tillhandahållandet av sociala tjänster. Denna övning bidrog till att fastställa standarderna för tjänsten.
- Kompetent personal med kunskap om gemensamma utformningsprocesser och om den sociala situationen på lokal nivå är av avgörande betydelse, både hos kommunen och andra deltagande aktörer. Det är också nödvändigt att ha tillförlitliga uppgifter om den sociala situationen.

Kontaktperson

Massimo Molgora, Området för omsorg och utbildning, chef för Sektorn för sociala tjänster,
MMolgora@comune.brescia.it

35. Deltagandebaserat fastställande av kvalitetsnormer för utformning, organisation och tillhandahållande av vård- och omsorgstjänster och deras inkludering i offentlig upphandling

Namn på upphandlande myndighet: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia (kommuncentrumet för sociala tjänster i Gdynia), Polen

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Under 2011 och 2012 anordnade Gdynias stad evenemanget "Gdynias dialog om kvaliteten på vård- och omsorgstjänster". Syftet var att identifiera och bemöta behoven och förväntningarna hos de berörda aktörerna för vård- och omsorgstjänster för att förbättra kvaliteten på dessa tjänster. Det var en möjlighet att hålla en bred debatt med deltagande av alla berörda parter: över 1 000 personer deltog, inklusive mottagare och leverantörer av vård och omsorg. Mottagarna och leverantörerna träffades både i grupper och enskilt. De som inte kunde delta i någon av de 18 sammankomsterna besöktes och intervjuades i sina hem. Deltagarna tillfrågades vad de anser vara en god vård- och omsorgstjänst.

Som en följd av detta formulerades gemensamma kvalitetskriterier, riktlinjer och standarder som bör leda till en förbättring av kvaliteten på vård och omsorg och av kvaliteten på arbetet inom vård- och omsorgssektorn.

De standarder för vård- och omsorgstjänster som definierades integrerades sedan i förfarandena för offentlig upphandling. Genom att fastställa krav rörande anställning av vård- och omsorgsgivare (såsom minimilön, förekomsten av ett riktigt kontrakt och av en utbildningsfond – för specialiserad utbildning och yrkesutbildning som utvecklar de vård- och omsorgsrelaterade kvalifikationerna och färdigheterna – eller arbetsgivarnas bidrag till en lokal utbildningsfond), försöker de lokala myndigheterna förbättra framtoningen av vård- och omsorgsgivaryrket och av vård- och omsorgsgivarnas utbildningsnivå. Mottot för "Gdynias dialog om kvaliteten på vård- och omsorgstjänster" var *Vi vill se. Vi vill lyssna. Vi vill besluta tillsammans.*

Kontraktsföremål

Tillhandahållande av ändamålsenliga och inkluderande vård- och omsorgstjänster med beaktande av de särskilda behoven hos mottagarna av vård och omsorg.

Upphandlingsetapp och kriterier

Förupphandling:

Det första resultatet av förupphandlingsprocessen var "Stadgan om vård- och omsorgstjänster av god kvalitet" som beskrev övergripande värden och de viktigaste kvalitetskriterierna som identifierats av intressenterna, såsom effektivitet, god förvaltning, positiv inställning till samarbete, informationsflöde, ömsesidig respekt, tillgänglighet, ansvar, anpassningsförmåga och solidaritet.

Specifikationer

Vid upphandlingsförfaranden omfattar de tekniska specifikationerna för vård- och omsorgstjänster de grundläggande krav som fastställts på grundval av samrådet. Det mest fördelaktiga anbudet väljs på grundval av följande tilldelningskriterier:

- Pris – 45 %.

- Kvaliteten på den vård- och omsorgsgivande personal som ska anvisas till kontraktet och deras antal – 45 % (kvaliteten bedöms med hänvisning till den anvisade personalens yrkeskvalifikationer).

Arbetsvillkor för vård- och omsorgsgivare – 10 % av *villkoren för fullgörande av kontraktet*

I kontrakten ingår stränga krav för att säkerställa anständiga arbetsvillkor för vård- och omsorgsgivare (inklusive löner och arbetstid) och möjligheten till personlig utveckling och höjning av yrkeskvalifikationerna. Fram till 2014 var till exempel uppdragstagaren skyldig att inrätta en utbildningsfond på 1 % av lönefonden för att användas till specialiserad utbildning för vård- och omsorgsgivare.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

”Gdynias standard för vård- och omsorgstjänster som tillhandahålls i bostaden” utarbetades, eftersom det fortfarande inte finns några rättsliga normer för vård- och omsorgstjänster eller riktlinjer som rekommenderas av det polska ministeriet för familje-, arbetsmarknads- och socialpolitik.

I dokumentet beskrivs hur man organiserar och tillhandahåller vård- och omsorgstjänster av god kvalitet på ett sätt som uppfyller de lokala intressenternas behov. Målen för vård- och omsorgstjänsterna och de förväntade resultaten definieras först, sedan presenteras katalogen över lokala vård- och omsorgstjänster, inklusive ett brett utbud av personliga tjänster och hemtjänst.

Därefter fastställs skyldigheterna och rättigheterna för organisatörer och leverantörer av vård- och omsorgstjänster och vård- och omsorgsgivare, samt kraven på vård- och omsorgsgivarnas yrkeskvalifikationer. De viktigaste värdena för anställning av vård- och omsorgsgivare är följande: införande av en åtta timmars arbetsdag och förekomsten av ett anställningsavtal, anständiga lönevillkor, icke-diskriminering i fråga om anställningsvillkor och tillgång till yrkesutbildning.

Standarden fastställdes av borgmästaren i Gdynia som en lokal princip för tillhandahållande av vård- och omsorgstjänster och måste sedan maj 2011 ingå i specifikationer och kontraktsklausuler.

Referensstandarderna innefattade relevanta ILO-kärnkonventioner såsom

- ILO:s stadgar – artikel 427,
- C100 – konventionen angående lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde,
- C111 – konventionen angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning,
- C140 – konventionen om betald ledighet för studier,
- C175 – konventionen om deltidsarbete.

Kontroll

Kontrollen och övervakningen baseras på följande indikatorer:

- Kvantitativa och kvalitativa kriterier för tillhandahållande av vård- och omsorgstjänster i enlighet med Gdynias standard för vård- och omsorgstjänster.
- Säkerställande att ersättningen till vård- och omsorgsgivarna är förenlig med polsk lag (lägsta lagstadgade timtaxa, som inte är lägre än de tillämpliga lönestandarder som anges i polsk lagstiftning och som beror på utbildningsnivån och yrkeskvalifikationerna).
- Säkerställande av de arbetsförhållanden och den personliga skyddsutrustning som krävs.
- Säkerställande av den anställningsform som krävs (anställningsavtal).
- Säkerställande av arbetstidsstandarder (åtta timmars arbetsdag).

- Tillhandahållande av utbildning till vård- och omsorgsgivare.
- Utbildningsnivå för vård- och omsorgsgivare, inklusive antalet fullt kvalificerade vård- och omsorgsgivare.
- Ersättning av vård- och omsorgspersonal, effektivitet i organisationen av ersättarna.

Kontraktvärde

Mellan 2011–2018 genomfördes 39 offentliga upphandlingsförfaranden med sociala klausuler och 39 kontrakt om vård- och omsorgstjänster ingicks till ett sammanlagt värde av 49,1 miljoner zloty, eller cirka 11,4 miljoner euro.

Regleringsformer

- Artiklarna 67 (tilldelningskriterier) och 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Lokal förordning – Gdynias borgmästarförordning nr 2073/11/VI/R, 24 maj 2011.

Aktörer

Mer än 1 000 direkta och indirekta intressenter avseende vård- och omsorgstjänster deltog i dialogprocessen, bland annat följande:

- Slutanvändare (pensionärer och deras familjemedlemmar).
- Personal på frontlinjen (vård- och omsorgsgivare).
- Volontärer.
- Socialarbetare.
- Chefer för tjänsteinköpare och tjänsteleverantörer.
- Lokala myndigheter.

Sociala konsekvenser

- En gemensam vision om vård och omsorg av god kvalitet i den lokala miljön.
- En förbättring av kvaliteten på arbetsvillkoren inom vård- och omsorgssektorn, vilken anses vara en undervärderad sektor med dåliga arbets- och lönevillkor.
- Förbättring av vård- och omsorgsgivarnas kompetens och utbildningsnivå.
- Förbättring av framtoningen av vård- och omsorgsgivaryrket.
- Förbättring av kvaliteten på vård- och omsorgstjänsterna för användarna och därmed kvaliteten på deras dagliga liv.

Andra fördelar

- Gdynias erfarenheter av att använda en deltagandeprocess för att fastställa de offentliga tjänsternas väsentliga innehåll och sociala värde och av att använda sysselsättningsfrämjande instrument vid offentlig upphandling bekräftar att dessa kan vara verktyg som kan förbättra kvaliteten på dessa tjänster, påverka arbetsmarknaden och främja socialt ansvarsfulla företag.
- Den deltagandeprocess som ledde till definitionen av socialt ansvarsfulla standarder för offentlig upphandling har framgångsrikt testats och genomförts och fungerar fortfarande i dag. Processen är reproducerbar för andra sociala tjänster och kan också utföras av andra organisationer.

Lärdomar och framtida utmaningar

- De pågående demografiska processerna och förändringarna i familjemodellen utgör redan en allvarlig utmaning för socialpolitiken och kommer utan tvivel att innebära att både vård- och omsorgstjänsternas omfattning och skala måste anpassas, liksom utgifternas nivå och ändamålsenlighet.
- En deltagandebaserad strategi för planering, organisation och tillhandahållande av vård- och omsorgstjänster gör dem mer ändamålsenliga, mer inkluderande och skräddarsydda för mottagarnas individuella behov, samtidigt som den gör det möjligt att tillhandahålla anständiga villkor för uppdragstagare för tjänsternas genomförande.

Kontaktperson

Katarzyna Stec – Gdynias kommuncentrum för sociala tjänster, Polen, k.stec@mopsgdynia.pl

36. Sociala omsorgstjänster som tillhandahålls av flera organisationer

Namn på upphandlande myndighet: Vårdsavdelningen vid Rigas stadsfullmäktige, Lettland

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

I staden Riga tillhandahålls för närvarande sociala omsorgstjänster av flera organisationer genom ett ramavtal. Detta verktyg har använts av Rigas stadsfullmäktiges vårdsavdelning under de senaste sex åren.

Dessförinnan brukade den upphandlande myndigheten offentliggöra en anbudsfordran som vanligen vanns av en enda aktör med mycket begränsad kapacitet vad gäller territoriell täckning vid utförandet av tjänsterna. Den lettiska avdelningen av välgörenhetsorganisationen Samaritans ifrågasatte denna praxis vid det statliga offentliga upphandlingskontoret (såsom överprövningsorgan) och hävdade att den representerade en monopolisering av tillhandahållandet av sociala tjänster i Riga. Ärendet avgjordes till förmån för den lettiska Samaritans. Detta har lett till att upphandlingsförfaranden som möjliggör monopol har upphört. De har ersatts med ett mer konkurrenskraftigt och öppet upphandlingsförfarande med större insyn. För att uppnå detta har den upphandlande myndigheten använt ramavtal för sociala omsorgstjänster i staden Riga. Dessa tjänster omfattas av det enklare systemet enligt artiklarna 74–77 i direktiv 2014/24/EU.

De tjänster som upphandlas inom denna ram omfattar hjälp med tillhandahållande av personlig omvårdnad och/eller hushållsarbete för personer som på grund av sin ålder eller funktionsnedsättning inte själva kan utföra dessa sysslor. Målgruppen är personer som antingen bor ensamma eller där de familjemedlemmar som bor med personen inte kan tillhandahålla nödvändig omsorg på grund av ålder, hälsa eller anställningssituation. Ramavtalet omfattar också tillhandahållandet av omsorg för minderåriga med funktionsnedsättning.

Kontraktsföremål

Ramavtal med flera operatörer för tillhandahållande av omsorgstjänster i hemmet till användare av Rigas sociala tjänster under 2020.

Upphandlingsetapp och kriterier

Ramavtalet tilldelades inom ramen för upphandlingsförfarandet för sociala omsorgstjänster (i enlighet med bilaga 2 till den lettiska lagen om offentlig upphandling), som är en typ av öppet förfarande. Leverantörerna av sociala tjänster förväntas tillhandahålla 250 000 timmars tjänster och tillhandahålla en akuttjänst 130 gånger under kontraktets löptid. Enskilda kontrakt undertecknas med tjänstemottagarna, och omsorgsplanerna måste avtalas i enlighet med de allmänna villkoren.

Anbudsgivarna måste uppfylla följande kriterier när det gäller sin tekniska och yrkesmässiga kapacitet:

- De anlitar tillhandahållare av sociala tjänster med minst en utbildning inom social omsorg på första högskolenivån, eller åtminstone en yrkesutbildning inom social omsorg (efter att ha lämnat en yrkesskola eller annan utbildningsanstalt som genomför yrkesutbildningsprogram) och anhörigvårdare (som uppfyller reducerade utbildningskrav).
- De säkerställer en regelbunden utveckling av yrkeskompetensen, i enlighet med kabinettförordning nr 338 av den 13 juni 2017 om krav på leverantörer av sociala tjänster, punkt 9.

I det tekniska anbudet var anbudsgivarna tvungna att lämna följande information:

- Distriktsenheterna och det antal vårdgivare och timmar omsorgstjänster i hemmet som tillhandahålls.
- Arrangemangen för tillhandahållande av tjänster, inklusive arrangemangen för hantering av kundernas klagomål och de resurser som ska användas.
- Tjänstens varaktighet, arbetstidens organisation för omsorgsgivare och efterlevnaden av lagstadgade krav.
- Innehållet i tjänsten för vuxna och minderåriga, inklusive information om efterlevnaden av lagstadgade krav, arbetsmetoder och material som används för arbetet, tjänstedokumentation och dokumentförvar.
- De företag och organisationer som lämnar in anbud utvärderas på grundval av sin kapacitet i fråga om territoriell täckning, personalens kvalifikationer och erfarenhet samt den infrastruktur de har till sitt förfogande.

Sex anbud mottogs och alla sex leverantörerna togs med i ramavtalet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Rigas kommun beslutade att använda ett ramavtal (i enlighet med artikel 33 i direktiv 24/2014/EU) för att säkerställa

- tjänsternas fysiska tillgänglighet, dvs. tjänsterna levereras lokalt, nära användarnas bostad,
- tjänsternas höga kvalitet, dvs. att organisationerna kan tillhandahålla omsorgstjänster i hemmet, har erfarenhet och uppfyller yrkesmässiga krav,
- tillgängligheten, dvs. att ramavtalet möjliggör bildandet av ett nätverk av tillhandahållare av sociala tjänster i Riga och ökar tillgången till omsorgstjänster i hemmet.

Syftet med det offentliga kontraktet är att förbättra livskvaliteten för individen och/eller familjen, tillhandahålla grundläggande personliga behov, bistå med hushållsarbete och tillhandahålla personlig omvårdnad för personer som har objektiva svårigheter att ta hand om sig själva på grund av ålder eller funktionsnedsättning.

Kontroll

- Upphandlingskommissionen undersökte om de tekniska anbuden uppfyllde kraven i artikel 1.6 i kabinettförordning nr 338 av den 13 juni 2017 om krav på tillhandahållare av sociala tjänster.
- När anbudsgivarna lämnade in anbudsdocumenten var de tvungna att lämna in ett intyg från en specialist som bekräftade att anbudsgivaren uppfyller det särskilda kravet på yrkesmässig utveckling.
- Bedömningen av kvaliteten på de tjänster som anbudsgivaren tillhandahåller utförs vid behov av specialister vid Rigas socialtjänst.
- Anbudsgivarna måste göra en egenbedömning av tjänstekvaliteten minst en gång om året.
- Kontraktsövervakningen utförs av serviceleverantörens anställda.
- Årsrapporter och fakturor lämnas till den upphandlande myndigheten.

Kontraktsvärde

Uppskattning: Ramavtalets sammanlagda värde får inte överstiga 12 877 609 euro exklusive moms. Utgifterna per person och timme får inte överstiga 4,44 euro och utgifterna för omsorgstjänster i hemmet i

nödsituationer får inte överstiga 30 euro per dag. Ramavtalets inledande löptid är ett år, med början den 1 januari 2020.

Regleringsform

- Artiklarna 74–77 om det enklare systemet för sociala och andra särskilda tjänster i direktiv 2014/24/EU.
- Kabinettsförordning nr 338 av den 13 juni 2017 om krav för tillhandahållare av sociala tjänster.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Valfärdsavdelningen vid Rigas stadsfullmäktige
- Organisationer som ingår i ramavtalet:
 - *Latvijas Samariešu apvienība*, föreningen Samariterna i Lettland
 - *Latvijas Sarkanais Krusts*, lettiska Röda korset
 - *Biedrība SIA Mājas aprūpe*, ett socialt företag som tillhandahåller omsorgstjänster i hemmet i Riga
 - *Svētā Jāņa Palīdzība*, en lettisk medlem av Johanniterinternationalen, en humanitär frivilligorganisation
 - *SIA Pirmāis Patronāžas Serviss*, en organisation som är aktiv inom socialt arbete för äldre och personer med funktionsnedsättning
 - *AS Aprūpes birojs*, en organisation som tillhandahåller professionell hälso- och sjukvård till patienter i hemmet

Sociala konsekvenser:

- En förbättring av de sociala tjänsterna och deras territoriella täckning för människor som inte kan ta hand om sig själva i staden Riga, och följaktligen en förbättring av livskvaliteten för dessa personer och deras familjer.
- Varje användare kan välja den lämpligaste tjänsteleverantören enligt olika kriterier, t.ex. religiös eller icke-religiös organisation.

Andra fördelar

- Användningen av ett ramavtal är särskilt fördelaktigt eftersom det finns ett stort antal socialvårdsorganisationer som kan tillhandahålla lämpliga sociala omsorgstjänster för Rigas kommuns räkning, men det finns ingen enda organisation som kan tillhandahålla alla de sociala tjänster som behövs i territoriet. Detta verktyg har gjort det möjligt att skapa ett nätverk av leverantörer av sociala tjänster i Riga, på grund av deras samarbete inom ramen för ramavtalet, samtidigt som den ideella sektorn för sociala tjänster har stärkts genom att ge aktörerna inom den tillgång till offentliga upphandlingar, vilket de inte tidigare brukade ha.
- Sociala omsorgstjänster tillhandahålls av flera organisationer, och det finns inget monopol för en viss organisation. Sociala företag har förbättrad tillgång till offentliga kontrakt.
- Konkurrensen regleras och den bästa tjänsteleverantören väljs inte bara på grundval av det lägsta priset, utan på grundval av det lämpligaste erbjudandet för användaren.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Ramavtalets löptid är ett år och kan förlängas årligen i upp till högst fyra år. Vissa andra lokala kommuner har fastställt (i sina lokala rättsakter) att avtalet kan undertecknas för att täcka en treårsperiod. Om avtalets löptid är längre än ett år ger det mer stabilitet för tjänsteanvändarna och

tjänsteleverantörerna. Om avtalen är längre än ett år är det emellertid svårare för nya tjänsteleverantörer att ta sig in på marknaden.

- I de fall där den sociala omsorgstjänst som tillhandahålls är boende bör villkoren i avtalet gälla i mer än ett år. Vissa lokala kommuner genomför dock sina upphandlingsförfaranden årligen, så det finns en risk för att användarna måste flytta från en bostad till en annan varje år.

Kontaktperson

Agnese Fridenberga, juridisk expert, agnese.fridenberga@providus.lv

Andris Bērziņš, chef för föreningen Samaritans i Lettland samariesi@samariesi.lv

37. Upphandling av sociala tjänster för självständigt boende i Kaisiadorys, Litauen

Namn på upphandlande myndighet, land: Kaisiadorys kommun, Litauen

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Den litauiska framstegsstrategin för 2030 utgör en strategisk ram för att styra de offentliga myndigheternas åtgärder för att möta sociala, ekonomiska och miljömässiga utmaningar under de närmaste åren. En av de viktigaste pelarna i strategin är att göra det möjligt för lokalsamhällen, ideella aktörer och icke-statliga organisationer att delta direkt för att ta itu med sådana utmaningar på ett mer ändamålsenligt sätt. Detta har haft vissa betydande konsekvenser när det gäller organisationen av offentlig upphandling och de offentliga myndigheternas roll som direkta tillhandahållare av sociala tjänster. För det första anges i strategin att den offentliga sektorn endast bör tillhandahålla tjänster när icke-statliga organisationer, organisationer i det civila samhället och privata företag inte kan tillhandahålla dem. För det andra, enligt vad som anges i det nationella framstegsprogrammet 2014–2020, bör minst 15 % av de offentliga sociala tjänster som tillhandahålls på lokal nivå upphandlas och utföras av sådana privata aktörer.

Syftet med att främja privata aktörers ökade tillhandahållande av sociala tjänster är att

- säkerställa en högre kvalitet på tjänsterna genom förbättrad mätning av sociala konsekvenser,
- komma tillrätta med bristen på expertis och erfarenhet när det gäller utökningen av tjänster, och
- främja utvecklingen av resultatbaserade (konsekvensbaserade) strategier för offentliga inköp av tjänster, snarare än metoder som baseras på verksamhet och insatsvaror och -tjänster.

Enterprise Lithuania, ett ideellt organ som lyder under ekonomi- och innovationsministeriet och som arbetar för att främja entreprenörskap och företagsutveckling, har utarbetat en [handbok för överföring av offentliga tjänster](#). Vägledningen riktar sig till lokala myndigheter och syftar till att öka kunskapen om regler för offentlig upphandling, effektmätningmetoder och tillgänglig finansiering samt ge råd i viktiga rättsliga frågor.

Enterprise Lithuania har också väglett vissa lokala myndigheter i deras utformning av upphandlingen av stödtjänster för främjande av social och ekonomisk integration av personer med psykiska hälsoproblem. För närvarande lever människor med psykiska hälsoproblem självständigt ute i samhället. Förutom att ta hand om deras välbefinnande försöker de offentliga myndigheterna främja integrationen av människor med psykiska hälsoproblem i samhället och öka deras livskvalitet. I synnerhet saknar personer med psykiska hälsoproblem möjligheter att delta i samhället, ha hobbyer och erkännas som värdefulla medlemmar av samhället bortom negativa stereotyper. Ett stort hinder för ekonomisk integration är bristen på arbetstillfällen som är tillgängliga i lokalsamhället (eller på ett rimligt avstånd) och som passar varje persons förmåga.

I december 2019 inledde Kaisiadorys kommun det första förfarandet för att köpa in stödtjänster för självständigt boende i syfte att öka självständigheten och integrationen för personer med psykisk funktionsnedsättning. Tjänsternas konsekvenser kommer att mätas efter sex månader. Betalningen av tjänsten baseras på ett dubbelt system som innebär att leverantören får en bonus om det förväntade resultatet uppnås eller beläggs med en påföljd om så inte är fallet.

Kontraktsföremål

Upphandling av tjänster för att främja ett självständigt boende i det egna hemmet för personer med psykisk funktionsnedsättning och som leder till deras anställning och sociala integration.

Upphandlingsetapp och kriterier

För att genomföra ovannämnda resultatbaserade strategi och säkerställa att det finns lämpliga anbudsgivare tillgängliga utnyttjade den upphandlande myndigheten de möjligheter som fanns att tillgå enligt den litauiska lagen om offentlig upphandling, som genomför direktiv 2014/24/EU. Den använde sig i synnerhet av marknadsundersökningar före upphandlingen och ett förhandlat förfarande under konkurrens. Andra viktiga faktorer var definitionen av de förväntade målen för förfarandet, både på kort och lång sikt, och fastställandet av det dubbla betalningssystemet.

I samråden före upphandlingen deltog potentiella tillhandahållare av sociala tjänster och lokalsamhällen. Samråden syftade till att ta reda på om tjänsteleverantörerna skulle kunna uppnå de resultat som kommunen förväntade sig, diskutera eventuella kontraktsvillkor och identifiera de villkor som skulle kunna utgöra ett problem för tjänsteleverantörerna. Dessa dialoger organiserades också för att hitta potentiella samarbeten mellan tjänsteleverantörer om en enda tjänsteleverantör inte ensam kunde uppfylla alla de mål som kommunen fastställt. Samråden rörde kvalitetskriterier för tjänster, som definierades av kommunen och validerades av de potentiella leverantörer och intressenter som deltog i den fasen.

Bedömningen av anbuderna gjordes på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Priset (kostnad per person och månad) var värt 60 % och kvaliteten 40 %.

Kvaliteten bedömdes utifrån tre kriterier, och anbudsgivarna uppmanades att föreslå en uppsättning parametrar för var och en av dem:

- Tjänstemottagarna kan försörja sig själva genom anställning och tjäna sitt uppehälle. Detta mäts genom det antal månader per år som människor är anställda – efter det att avtalet med tjänsteleverantören ingåtts – och deras inkomstnivå (högst 15 poäng).
- Tjänstemottagarna kan sköta sin egen hygien och egenvård (högst 15 poäng).
- Beskrivning av den eller de tjänster som föreslås, däribland hur tillhandahållandet av tjänsten påverkar målgruppen och uppfyller den upphandlande myndighetens syften (inklusive volontärers deltagande i resultatåtgärden och partnerskap med lokala icke-statliga organisationer och privata företag) (högst 10 poäng).

Genomförandet av sådana kriterier, enligt vad som föreslås av den vinnande anbudsgivaren, definierar mätningen av konsekvenserna och betalningen.

Anbudsgivarna uppmanades att föreslå ett pris för tjänsten per person och månad. Kontraktets högsta värde är lika med *det fasta priset per person per månad * 10 (antal användare) * 12 (antal månader)*.

Förfarandet var öppet för alla typer av aktörer och vanns av en ideell tjänsteleverantör, i linje med det strategiska målet i handboken för överföring av offentliga tjänster att utvidga den roll som aktörer inom den sociala ekonomin spelar som tjänsteleverantörer, särskilt för tjänster som omfattas av det enklare systemet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Utveckling av sociala färdigheter: syftet med de upphandlade tjänsterna är att öka känslan av ansvar och självbestämmande för människor med psykiska hälsoproblem. Detta innebär ett självständigt boende, att lära sig hur man interagerar med lokalsamhället och en ökning av det sociala

deltagandet. Det stöd som ges bör leda till ökad förmåga för användarna att kommunicera och uttrycka sina behov, samt att ta egenansvar för sina beslut och handlingar.

- Matcha anställningsmöjligheter med varje persons förmåga och kompetens: att få tillgång till avlönad anställning och ha rätt att förvalta sin egen inkomst aktiverar människors faktiska rätt att bestämma över sina liv och deras självständighet.
- Tillhandahålla en fullständig uppsättning stödtjänster som gör det möjligt att integrera personer med psykiska hälsoproblem i arbetslivet och samhället: att tillhandahålla en fullständig uppsättning sociala tjänster som tillgodoser varje persons behov utöver hälso- och sjukvård är en viktig förutsättning för att säkerställa en hållbar integration av dessa personer.

Kontroll

För att underlätta bedömningen av förslagen fastställde den upphandlande myndigheten sin strategi och angav de förväntade resultaten på medellång sikt samt de förväntade konsekvenserna på lång sikt, jämte en metod för att mäta dessa vid kontroll.

Kontraktsvärde

Kontraktet ingicks i december 2019 och löper ut i november 2020 (12 månader), med en eventuell förlängning på ytterligare 12 månader. Det totala värdet av det tilldelade kontraktet var 55 000 euro för ett år, med en eventuell förlängning med ett ytterligare år för samma belopp.

Regleringsform

- Artiklarna 40 (om preliminära marknadsundersökningar) och 74–77 (om det enklare systemet för sociala och andra särskilda tjänster) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kaisiadorys kommun
- Vinnande tjänsteleverantörer: tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala omsorgstjänster, både privata och ideella.
- Stöd: Enterprise Lithuania (och deras konsulter) har väglett kommunen under hela upphandlingscykeln, från fastställandet av tjänstebehoven till inledandet av förfarandet och kontraktets tilldelning. De stöder också den upphandlande myndigheten under genomförandet av kontraktet. Nästa milstolpe är deras första konsekvensmätning efter sex månader.
- Stödmottagare: personer med psykisk funktionsnedsättning som mottagare av den upphandlade tjänsten.

Sociala konsekvenser

- Huvudsyftet med de tjänster som tillhandahålls är att öka den sociala och ekonomiska integrationen av personer med psykiska hälsoproblem som lever ute i samhället.
- Kommunen kunde utnyttja erfarenheterna och sakkunskapen hos icke-offentliga aktörer, särskilt ideella leverantörer av sociala tjänster, för att finna innovativa sätt att tillhandahålla tjänster för personer med psykiska hälsoproblem.
- Denna upphandling syftade till att integrera resultatbaserade offentliga inköp som ett sätt att öka de sociala tjänsternas ändamålsenlighet och ge bästa möjliga valuta för pengarna.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Genomförandet av denna nya metod var inte lätt på grund av det begränsade antal tjänsteleverantörer som kunde utföra kontraktet enligt den upphandlande myndighetens krav. Kommunen ansträngde sig dock för att bjuda in både privata och ideella leverantörer som redan tillhandahöll liknande tjänster och för att se till att samhällsgrupper (användargrupper, handikapporganisationer osv.) skulle kunna göra sina röster hörda. Betoningen på samråd och förhandlingar är en viktig aspekt i handboken för överföring av offentliga tjänster.
- Kommunerna måste få hjälp med att genomföra konsekvensbaserade upphandlingar och förmedla dem till marknaden, eftersom denna strategi för upphandlingsförfaranden är mer komplex än traditionella strategier. Å andra sidan saknar offentliga myndigheter – särskilt på lokal nivå – ofta yrkesutövare som är vana vid att arbeta med socialt inriktade leverantörer och hantera de utmaningar som är kopplade till förupphandling.
- Kommunerna bör planera sin upphandlingsverksamhet på lång sikt, eftersom konsekvensbaserade förfaranden är mer komplexa och kräver en djupare analys i varje upphandlingsskede.
- Det är mycket viktigt att samarbeta med potentiella leverantörer för att öka medvetenheten om de fördelar som marknadsundersökningar ger och förklara varför de bör delta i dessa.

Kontaktperson

Aušra Pulauskaitė, projektledare hos Enterprise Lithuania, a.pulauskaite@enterpriselithuania.com

38. Resultatorienterade tjänster för stöd till ungdomar, inklusive krav på social avkastning

Namn på upphandlande myndighet, land: Rotterdams stad, Nederländerna

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

År 2014 inrättades en ny ungdomslag i Nederländerna, som omstrukturerade och decentraliserade ungdomstjänsterna för att möjliggöra mer lokala strategier. Till följd av detta gick 15 kommuner i regionen Rijnmond (en provins i västra Nederländerna) samman för att bilda det gemensamma programmet för stöd till unga i Rijnmond (GR-JR), som leds av Rotterdams kommun. Vid omupphandlingen av sina ungdomstjänster 2018 beslutade GR-JR att använda en resultatriktad finansieringsmodell, som skulle flytta fokus från utfall till resultat, för att ge incitament till större uppdragstagaransvar för resultaten och uppmuntra till innovation.

För att säkerställa ett kontinuerligt och lämpligt tillhandahållande av omsorg har GR-JR delat in ungdomstjänsterna i olika delar och använder ett ramavtal så att flera olika leverantörer kan ingå avtal per del. Ramavtalets inledande löptid är tre år (med början den 1 januari 2018) och kan förlängas två gånger, varje gång med ett år. De tjänster som tillhandahålls inom ramavtalet omfattas av det enklare systemet (artiklarna 74–77 i direktiv 2014/24/EU).

Kontraktsföremål

Stöd till ungdomar – del A: fosterhem (tillfällig eller långsiktig placering av ungdomar i en stabil hemmiljö)

Upphandlingsetapp och kriterier

GR-JR tillämpade ett öppet förfarande och anbudsgivarna fick poäng enligt följande tilldelningskriterier:

- Personalens kunskap, sakkunskap och erfarenhet (30 poäng).
- Genomförande av resultatorienterat stöd för ungdomar (40 poäng).
- Samarbete – hur anbudsgivaren kommer att samarbeta med andra aktörer för att säkerställa ett helhetsstöd till ungdomar (30 poäng).

Eftersom betalning endast görs på grundval av resultat ombads anbudsgivarna att tillhandahålla beskrivningar av hur de kommer att genomföra det resultatorienterade stödet till ungdomar, däribland följande:

- Hur organisationen är utrustad för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig användning av de nya möjligheter som ges genom resultatriktad finansiering, inbegripet för att fastställa mål, prioriteringar och åtgärder, och hur den kommer att säkerställa att tid och resurser finns tillgängliga för att uppnå de nödvändiga resultaten.
- I vilken utsträckning organisationen erkänner, kontrollerar och hanterar risker vid införandet av resultatorienterade finansieringsmetoder.
- I vilken utsträckning organisationen tillhandahåller integrerad omsorg som omfattar hela bredden av ungdomstjänster och där så är relevant samarbetar med andra vårdgivare.

Anbudet bedömdes på en skala från 0 till 5 (från "Dåligt" till "Utmärkt"). Bedömningsgruppen bestod av minst fem medlemmar, däribland tjänstemän och kontraktsförvaltare hos GR-JR.

Avslutningsvis inkluderade GR-JR klausuler om social avkastning i kontrakten med de slutliga vinnarna. Tjänsteleverantörerna måste uppfylla en bredare skyldighet med avseende på social avkastning som är inriktad på att erbjuda arbetsrelaterade möjligheter till personer som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden (dvs. personer som får arbetslöshetsunderstöd eller ungdomar i utbildningsprogram). Detta bygger på Rotterdams protokoll om social avkastning, som innehåller en förteckning över alla verksamheter som anses relevanta och en metod för att värdera dessa verksamheter. Underlåtenhet att uppfylla kraven leder till ett bötesbelopp på 125 % av det belopp som inte uppfyllts.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Detta anbudsförfarande är ett resultat av den nationella ungdomslagen (1 mars 2014), som syftar till att göra det möjligt för ungdomar att utvecklas på ett hälsosamt och säkert sätt till att vara oberoende och tillräckligt självförsörjande för att delta i samhället. Dessutom tillämpar Rotterdam klausuler om social avkastning i alla kontrakt som är värda över 50 000 euro i syfte att skapa sysselsättningsmöjligheter för människor som annars skulle ha svårt att arbeta.

Kontroll

För att bevisa sin kärnkompetens att arbeta med kundgruppen måste anbudsgivarna tillhandahålla en referens från ett liknande arbete, som fullgjorts högst tre år innan tidsfristen för anbud löper ut.

GR-JR kommer att övervaka tjänstens prestanda med hjälp av fyra nationellt definierade indikatorer: kundnöjdhet, måloppfyllelse, misslyckande och väntetider. Tjänsteleverantören kan också begära ytterligare indikatorer, om dessa ger en god överblick över uppnådda resultat. Dessutom kommer tjänsteleverantörens resultat att övervakas varje kvartal utifrån fyra perspektiv:

- Återkoppling från den lokala gruppen (en definierad grupp bestående av kommunens personal som arbetar med ungdomsstöd) om metoden för samarbete, tillgänglighet, öppenhet, behandling av tjänsteanvändarna, samarbete med andra organisationer och hur snabbt åtgärder vidtas.
- Kontroll av klagomål från tjänsteanvändare genom årliga intervjuer med ungdomar.
- Resultatgenomförande.
- Antal behandlade ungdomar och genomsnittligt kundpris.

GR-JR och leverantören kommer att diskutera resultat och nödvändiga åtgärder fyra gånger om året. En finansieringsöversikt lämnas in årligen för att beräkna betalningen baserat på totalsumman för de anslagna programbudgetarna för det totala antalet bistådda/stödda ungdomar. Denna översikt måste åtföljas av en revisionsberättelse (såvida inte den årliga omsättningen är lägre än 125 000 euro, då en självdeklaration räcker).

Dessutom måste leverantören rapportera om uppfyllandet av klausulen om social avkastning. GR-JR tillhandahåller ett "socialt avkastningsprotokoll" med en förteckning över tillämpliga verksamheter för social avkastning och det finansiella värdet av dessa verksamheter. För anställningen av en person som får arbetslöshetsersättning tillgodoräknas till exempel 30 000 euro per år mot uppdragstagarens sociala bidrag, eller 20,51 euro per timme. Detta ökar till 35 000 euro per år eller 29,92 euro per timme om personen har varit arbetslös i mer än ett år. För att spåra bidragen måste leverantörerna registrera sociala avkastningsaktiviteter i GR-JR:s system för registrering av social avkastning. Leverantören måste visa att den anställda ingår i en av målgrupperna, förutom att tillhandahålla ett lönebesked eller ett anställningsavtal.

Det finns olika sätt att integrera social avkastning i den offentliga upphandlingen i Nederländerna. Alternativen omfattar ett fastställande av särskilda villkor för fullgörande, införande av tilldelningskriterier eller reservation av ett kontrakt för företag med skyddade anställningar. För fler exempel, se fallen i denna samling från Wageningen (s. X) eller Haarlem (s. X).

Kontraktsvärde

Kontraktet för ungdomsstödtjänster under tre år hade ett värde på 50 miljoner euro totalt (18 miljoner euro för del A).

Regleringsform

- Artiklarna 46 (om uppdelning av kontrakt i delar) och 67 (om tilldelningskriterier) i direktiv 2015/24/EU. Dessutom beskrivs i artiklarna 74–77 det enklare systemet för sociala och andra specifika tjänster, vilket möjliggör större flexibilitet när det gäller förfaranden och uppmuntrar till användning av kvalitativa kriterier.
- 2014 års direktiv som genomförs i Nederländerna genom lagen om offentlig upphandling 2020 (ändrad den 1 juli 2016).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Rotterdams stad och GR-JR
- Vinnande tjänsteleverantör: Enver
- Stödmottagare: Ungdomar som mottar stödtjänster inom ramen för GR-JR, plus anställda som rekryterats för att fullgöra skyldigheter avseende social avkastning.

Sociala konsekvenser

- Genom att använda en resultatriktad finansieringsmekanism kan GR-JR se till att de upphandlade ungdomstjänsterna leder till verkliga resultat och inte bara till utfall. Programmet uppmuntrar till innovation och samarbete genom att inte vara alltför normativt rörande vad tjänsten är, utan genom att snarare fokusera på vad som bör uppnås.

Andra fördelar

- Arbetsmarknaden i Rotterdam är stadd i förändring. Hamnen brukade sysselsätta många lågutbildade, men automatisering och andra förändringar på arbetsmarknaden innebär att det inte längre finns några arbetstillfällen för dessa arbetstagare. Dessutom har hamnen flyttats längre bort från staden, och resan dit har blivit alltför svår för många lågavlönade arbetsökande.
- Genom Rotterdams policy för social avkastning granskas varje kontrakt inom den offentliga sektorn som är värt mer än 50 000 euro av en expert på social avkastning för möjligheter till social avkastning. Ett kontrakt måste anslå mellan 0–50 % av kontraktsvärdet till att erbjuda anställningsmöjligheter, med i genomsnitt 5 % per kontrakt.
- En av vinnarna av detta anbuds förfarande var till exempel Enver, en organisation som stöder ungdomar och deras familjer i regionen Zuid-Holland (Sydholland) genom att tillhandahålla tjänster av god kvalitet för ungdomar, med en skyldighet till social avkastning motsvarande 2 % av organisationens samtliga kontrakt med GR-JR. Förutom att tillhandahålla kvalitativa närtjänster erbjuder Enver direkt arbetstillfällen och praktikplatser till människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden, däribland personer som får socialt bistånd, utsatta ungdomar som behöver extra stöd, och personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning.
- Under 2018 ledde Rotterdams initiativ för social avkastning till att 2 519 personer som befann sig långt ifrån arbetsmarknaden anställdes av företag.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Sociala avkastningsaktiviteter måste anpassas till verkligheten i sektorn. Det finns många lediga platser inom exempelvis hälso- och sjukvården, men dessa platser kan bara sökas av personer med relevanta examensbevis och kan för närvarande inte tillsättas med människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

- Rotterdam uppdaterade 2019 sin policy för social avkastning för att erbjuda arbetsgivare större flexibilitet och fler möjligheter till anpassning. Detta har möjliggjort nya strategier som är mer relevanta för målgruppen, såsom att ta itu med skuldproblem (som drabbar hälften av personer med socialt bistånd) och att föra människor närmare arbetsmarknaden genom att tillåta utbildning och (arbetsplatsförlagd) yrkesutbildning samt språkkurser som en officiell social avkastningsverksamhet.
- För att övervaka genomförandet av den sociala avkastningen krävs att leverantörerna rapporterar sin verksamhet, tillsammans med bevis. Leverantörernas återkoppling är att den administrativa bördan för närvarande är hög. Rotterdam samarbetar med flera organisationer för att hitta lösningar som fungerar för båda parter.

Kontaktperson

Sophie Harbers, social avkastningsrådgivare, Rotterdams stad, s.harbers@rotterdam.nl

39. Gränsöverskridande gemensam utformning och samförvaltning av tjänster för psykisk hälsa

Namn på upphandlande myndighet, land: GECT GO/EZTS GO, en europeisk gruppering för territoriellt samarbete vid namn "Kommunterritorium: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (Slo) och Občina Šempeter-Vrtojba (Slo)", Gorizia, Italien

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Denna goda praxis framkom inom ramen för [Salute-Zdravstvo-projektet](#), ett Interreg-projekt från 2014–2020 som samfinansierades av Slovenien och Italien och som genomfördes av GECT GO/EZTS GO som enda stödmottagare. Projektet syftar till att stärka och förbättra tillhandahållandet av och kvaliteten på hälso- och sjukvårdstjänster samt sociala tjänster för befolkningen i gränsområdet mellan Italien och Slovenien genom ett pilotprojekt för integrering av tjänster och hjälpmedel på hälso- och sjukvårdsområdet.

Upphandlingsmålet var att skapa innovativa gränsöverskridande projekt för att tillgodose behoven hos ungdomar som har problem med sin psykiska hälsa, både när det gäller att tillhandahålla vård samt social integration och integration på arbetsmarknaden.

Europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) har inrättats för att främja gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt samarbete mellan medlemsländerna och deras regionala och lokala myndigheter. Grupperingarna gör det möjligt för dessa partner att genomföra gemensamma projekt, utbyta erfarenheter, förbättra samordningen av fysisk planering och bilda enskilda juridiska enheter för att övervinna de svårigheter som beror på olika lagstiftning och förfaranden i olika territorier.

Kontraktetsföremål

Gemensam utformning och gemensam förvaltning av innovativa och experimentella strategier, interventioner, tjänster och individanpassade projekt som syftar till social inkludering för ungdomar med psykiska hälsoproblem.

Upphandlingsetapp och kriterier

I anbudsinfördran, som utarbetades av en gemensam arbetsgrupp⁶, krävdes att anbudsgivarna skulle lämna in ett preliminärt projektförslag med kriterier, metoder för konkret genomförande och operativa förslag för gemensam förvaltning av enskilda och kollektiva insatser med stöd av en hälsobudget⁷. Projektförslagen skulle innehålla inslag av innovation, experimentering, kvalitet och starka och tydliga gränsöverskridande konsekvenser. Förslagen utvärderades för utarbetandet av följande program:

- *Program för samförvaltning och territoriellt stöd:* Projektförslag som syftar till att säkerställa samordning och övervakning av all gränsöverskridande verksamhet som är gemensamt utformad

⁶ Deltagare: psykologer, utbildare, socialarbetare, sjuksköterskor osv. från följande slovenska och italienska enheter: Hälsocentrumet Nova Gorica (ZD Nova Gorica), Idrijas psykiatriska vårdanstalt (PB Idrija), CSM–AAS2-centrumet för psykisk hälsa, samt samordnare.

⁷ Hälsobudgeten utgör en innovativ ledningsmöjlighet att främja vård i hemmet som kan inriktas på mottagarnas färdigheter när det gäller självbestämmande och möjligheten att anpassa vården efter deras behov (t.ex. hälsa, omsorg, rehabilitering, boende, sysselsättning och sociala behov).

och samförvaltd och som bland annat syftar till att uppmuntra till utbyte och konsolidering av de berörda aktörernas arbetsförbindelser.

- *Arbetsutbildningsprogram:* Projektförslag som syftar till att erbjuda möjligheter till arbetsplatsutbildning med hög möjlighet till deltagande av personer med olika psykiska hälsoproblem. Förslagen kommer att tillhandahålla olika möjligheter för användarna att få utbildning i minst tre typer av entreprenörsverksamhet (t.ex. grönt, socialt jordbruk, administrativa områden, catering, kamratstöd i arbetslivet, kultur- och kommunikationsverksamhet osv.), där hänsyn även tas till ett gränsöverskridande territoriellt perspektiv.
- *Socialt program:* Projektförslag på området samhällsanpassningsverksamhet för användarna. Aktiviteter som är av rehabiliterande karaktär och som syftar till att bygga upp sociala relationer genom kultur- och utbildningsverksamhet med möjligheter att umgås är mycket välkomna.
- *Bostadsprogram:* Projektförslag som syftar till att tillhandahålla individanpassat bostadsstöd, antingen genom att tillhandahålla privata bostäder eller gemensamt boende. Partnern åtar sig att göra bostäder tillgängliga, helst i området Mestna občina Nova Gorica (Slovenien), för högst fyra personer, utrustade med anpassningsbara privata utrymmen.

Den högsta totala poäng som kan tilldelas förslagen är 100 poäng, fördelat på följande sätt:

- Projektförslag (inklusive punkterna ovan): högsta poäng: 85
- Finansiell affärsplan: högsta poäng: 15

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det sociala syftet med denna upphandling är att integrera ungdomar med psykiska hälsoproblem i samhället och på arbetsmarknaden, mot bakgrund av inrättandet av ett nätverk av gränsöverskridande hälso- och sjukvårdstjänster som ska användas på andra områden inom hälso- och sjukvården.

Kontroll

Minst var sjätte månad sammanträder arbetsgruppen för att övervaka projektmålen. Dagordningen för det halvårsvisa översynsmötet ska delas upp i följande punkter:

- Kontroll av uppnådda rehabiliteringsmål.
- Kontroll av intressenternas informationsnivå.
- Översyn av arbetsdelningsarrangemangen inom den gemensamma gruppen.
- Utbyte av god praxis och diskussioner om svåra situationer.

Resultaten från detta möte ska registreras i protokoll och bevaras av arbetsgruppens samordnare.

Kontraktsvärde

Det totala kontraktsvärdet var 367 213,11 euro under en period på 18 månader.

Regleringsform

Artiklarna 74–77 om det enklare systemet för sociala och andra särskilda tjänster i direktiv 2014/24/EU

Aktörer

- Upphandlande myndighet: GECT GO/EZTS GO
- Anbudsgivare: Italienska och slovenska enheter i tredje sektorn/ideella aktörer
- Vinnande tjänsteleverantör: *La Collina Società Cooperativa Sociale Onlus Impresa Sociale*, ett italienskt socialt kooperativ
- Tekniskt stöd: Insiel, regionen Friuli Venezia Giulias interna IKT-företag
- Medlemmar i arbetsgruppen och institutioner som deltar i projektet:
 - Det slovenska hälsoministeriet
 - Centraldirektoratet för hälsa, socialpolitik och funktionsnedsättning i regionen Friuli Venezia Giulia i Italien
 - Det slovenska nationella folkhälsoinstitutet, NIJZ (*Nacionalni inštitut za javno zdravje Republike Slovenije*)
 - Det slovenska sjukförsäkringsinstitutet, ZZZS (*Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije*)

Sociala konsekvenser

- Tack vare projektet utbyts god praxis mellan yrkesverksamma inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården genom den särskilt inrättade italiensk-slovenska arbetsgruppen, som deltog i den gemensamma utformningen av innehållet i anbudsinfördran.
- Ett exempel på god praxis i fokus är hälsobudgeten, som vanligen används i Italien, men inte i Slovenien. Syftet med anbudsförfarandet är att tillämpa god praxis i form av hälsobudgetkonceptet för särskild individanpassad vård för användare på det slovenska territoriet Nova Gorizia.

Andra fördelar

- Detta ärende är en verklig nyhet i territoriet, och utgör en särskild möjlighet att utbyta god praxis, erbjuda tjänster av bättre kvalitet till medborgarna och överföra färdigheter och kunskap över gränserna.
- Projektet stärkte också samarbetet mellan den italienska och slovenska tredje sektorn/ideella leverantörer.
- Det är en god praxis som kan överföras till andra platser. Det kan tillämpas både av europeiska regioner i form av interregionalt samarbete och i länder utanför EU.

Lärdomar och framtida utmaningar

- De italienska enheterna inom den tredje sektorn visade sig vara mycket bättre förberedda att delta i anbudsförfarandet. För ett mer meningsfullt samarbete skulle slovenska leverantörer av ideella tjänster kunna dra nytta av utbildning och kapacitetsuppbyggnad för att kunna lägga bud på offentliga upphandlingskontrakt.
- Sedan oktober 2019 ska alla anbudsinfördringar i Italien offentliggöras på elektroniska plattformar. De slovenska anbudsgivarna stötte på vissa problem när de ansökte via den italienska elektroniska plattformen i regionen Friuli Venezia Giulia⁸, eftersom det efterfrågades information som endast

⁸ (<http://appalti.regione.fvg.it/>).

italienska enheter innehar, såsom ett skatteregistreringsnummer. Dessutom fann de upphandlande myndigheterna att anbudsgivarna endast deltog i de ansökningsomgångar som publicerades i deras respektive länder. För att säkerställa ett meningsfullt gränsöverskridande samarbete, där slovenska operatörer deltog i upphandlingar på det italienska territoriet och vice versa, kartlade GECT GO/EZTS GO alla tillgängliga elektroniska plattformar för att identifiera en som skulle passa deras behov. I detta syfte deltog de i pilotprojektet "B-Solutions", som främjas av kommissionens generaldirektorat för regional- och stadspolitik (GD REGIO) och förvaltas av sammanslutningen av europeiska gränsregioner (AEBR) som en av de åtgärder som föreslås i meddelandet Att stärka tillväxt och sammanhållning i EU:s gränsområden⁹. Detta hjälpte den upphandlande myndigheten att identifiera den bästa befintliga plattformen, vilken de nu använder¹⁰.

- De rättsliga ramarna för organisationer inom den tredje sektorn/ideella organisationer skiljer sig åt mellan de två länderna. Detta har skapat problem, såsom att slovenska ideella enheter inte har något momsnummer och därmed inte kan bilda ett konsortium eller en europeisk ekonomisk intressegrupp (EEIG) med italienska aktörer för att lämna ett anbud. Att arbeta för en europeisk rättslig ram för alla företag och organisationer inom den sociala ekonomin skulle vara en hållbar lösning.

Kontaktperson

Fabiana Pieri, teknisk chef vid den europeiska grupperingen för territoriellt samarbete (GECT GO-EZTS GO), fabiana.pieri@euro-go.eu

⁹ <https://ec.europa.eu/futurium/en/border-regions/pilot-projects>.

¹⁰ [Net4Market.com](https://www.net4market.com).

SEKTOR 8 – Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

40. Använda upphandling i Katalonien för att stärka arbetstagarnas rättigheter i leveranskedjor för elektronik

Namn på upphandlande myndighet, land: Den katalanska sammanslutningen av lokala myndigheter (*L'Associació Catalana de Municipis – ACM*), Spanien

Produkt- eller tjänstesektor: Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Introduktion och upphandlingsmål

Den katalanska sammanslutningen av lokala myndigheter (*L'Associació Catalana de Municipis – ACM*) representerar över 1 000 lokala organ, eller 95 % av kommunerna i regionen. En av dess uppgifter är att fungera som central inköpsenhet, och kombinerar därmed behoven hos medlemmarna och tillhandahåller administrativa besparingar för dem. Under 2018 blev ACM medlem i [Electronics Watch](#), en internationell sammanslutning för övervakning av mänskliga rättigheter i leveranskedjorna för IKT. ACM:s sociala klausuler, som härrör från referenskontrakt från Electronics Watch, läggs nu till medlemmarnas anbud, inklusive ett nytt ramavtal för skrivare där 156 kommuner deltar.

Kontraktsföremål

Ramavtal med flera operatörer för skrivare, multifunktionella enheter och bredformatskrivare.

Upphandlingsetapp och kriterier

Villkor för fullgörande av kontrakt:

Vinnande budgivare som omfattas av ramavtalet måste se till att arbetstagarnas rättigheter och säkerhetsbestämmelser följs i produktionskedjan i de fabriker där de varor som omfattas av kontraktet produceras. För detta ändamål ska den vinnande anbudsgivaren

- utföra företagsbesiktning så att de fabriker som producerar elektroniska varor uppfyller bestämmelserna i den kod för arbetsnormer som fastställs i avtalsvillkoren från Electronics Watch¹¹,
- lämna följande till den upphandlande myndigheten (inom 30 dagar efter formaliseringen):
 - Ett redovisningsformulär som informerar den upphandlande myndigheten om var de fabriker är fysiskt belägna där varorna som omfattas av kontraktet produceras.
 - I förekommande fall ska uppdragstagaren årligen informera den upphandlande myndigheten om revisioner av de fabriker där de varor som omfattas av kontraktet producerades.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Electronics Watch-klausulerna kräver att uppdragstagarna genomför en företagsbesiktning för att ge insyn i leveranskedjan, samarbetar med oberoende övervakare och åtgärdar överträdelser av arbetstagarnas rättigheter och säkerhetsnormer.

¹¹ http://electronicswatch.org/electronics-watch-contract-conditions-for-supply-contracts-v-2-0_2556796.pdf.

Klausulerna från Electronics Watch är förenliga med direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och avspeglar FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Klausulerna innehåller en kod för arbetsnormer som hänvisar till nationell lagstiftning i produktionsländerna samt till grundläggande ILO-konventioner.

Kontroll

Kontrollen bygger på uppgifter från fabrik som är direkt kopplade till kontraktsföremålet. Uppdragstagarna uppger de registrerade namnen och fullständiga fysiska adresserna för fabriker som tillverkar specifika produktmodeller för medlemmar i Electronics Watch. Electronics Watch kommer att utföra övervakningen för ACM:s räkning för att undersöka efterlevnaden av de i upphandlingsdokumenten angivna normerna avseende arbetstagares rättigheter.

Kontraktsvärde

1 127 385,51 euro per år

Regleringsform

- Artiklarna 18.2 (iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter) och 70 (om villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: ACM och Electronics Watch som medlem.
- Vinnande leverantörer:
 - Basso SA
 - Gircopi SI-Sistemes D'organització SA
 - Konica Minolta Business Solutions Spain
 - Ricoh Sistemas
- Oberoende övervakningsorganisation: Electronics Watch
- Användare av ramavtalet: Kommuner som är medlemmar i ACM

Sociala konsekvenser

- Uppdragstagarna reagerade positivt på den ursprungliga begäran om utlämnande av uppgifter. Uppdragstagarna tillhandahöll detaljerad information om leveranskedjan när det gäller specifika produktmodeller och produktionsplatser som används inom ramen för kontraktet. På grundval av befintliga övervakningsresultat för dessa modeller och platser kunde Electronics Watch utarbeta en riskbedömning för ACM. ACM planerar redan att inkludera avtalsvillkoren från Electronics Watch i ytterligare två ramavtal – för IKT och videoinspelning av plenum.
- Informationen från en leverantör stärkte en pågående engagemangsprocess med en skrivarfabrik i södra Asien. På basis av uppgifter om produktionsplats har en övervakningsplan redan genomförts. Övervakningen utförs av lokala partner till Electronics Watch – lokala organisationer i det civila samhället med sakkunskap om övervakning av arbetstagarnas rättigheter.

Andra fördelar

- Den standardiserade Electronics Watch-processen möjliggör en enkel överföring av övervakning och en uppföljningsmodell efter anslutning.
- Insynen i leveranskedjan har också ökat för andra medlemmar i Electronics Watch i Europa som köper in samma produktmodeller.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Det är viktigt att informera anbudsgivare/potentiella uppdragstagare om de därmed förknippade skyldigheterna under kontraktsförvaltningsfasen för att underlätta efterlevnaden.
- IKT-industrin – både återförsäljare och varumärken och deras leverantörer – måste förbättra insynen i leveranskedjan. För närvarande är det fortfarande svårt för industrin att lämna ut information på komponentnivå. Detta är dock av grundläggande betydelse för att möjliggöra insyn i leveranskedjan.
- Om fler offentliga myndigheter ber om information om produktionsplatser och produktionsprocesser bidrar det till att fastställa detta som standardpraxis inom branschen.

Kontaktperson

Victor Torrents, den katalanska sammanslutningen av kommuner (ACM), victor.torrents@acm.cat

41. Socialt ansvar i ramavtal om datorer och bärbara datorer, Finland

Namn på upphandlande myndighet, land: Hansel Ltd, Finland

Produkt- eller tjänstesektor: Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Introduktion och upphandlingsmål

Hansel är den nationella inköpscentralen i Finland. Hansel och dess kunder (finska offentliga myndigheter) har åtagit sig att främja socialt ansvarsfull och hållbar offentlig upphandling. I detta syfte erkänns säkerställande av att upphandlade varor och tjänster tillverkas på ett rättvist och socialt ansvarsfullt sätt som en prioritering.

Hansel har därför utarbetat en uppförandekod för upphandling av elektroniska produkter med fokus på socialt ansvar. Valet att fokusera på denna typ av inköp baserades på det faktum att dessa produkter ofta tillverkas i länder där mänskliga rättigheter och arbetstagarrättigheter inte alltid verkställs i tillräckligt hög grad. Koden syftar till att främja och säkerställa anständiga arbetsvillkor för arbetstagare i hela leveranskedjan för datorer och andra IKT-relaterade produkter. Koden ska användas i alla framtida förfaranden (ramavtal, kontrakt) som Hansel inleder på detta leveransområde. Denna metod har integrerats i andra produkter och tjänster genom en allmän version av koden som ska tillämpas vid andra typer av upphandling.

I koden anges leverantörernas skyldighet att förbinda sig att följa koden och se till att alla de minimikrav som ingår i den uppfylls inom ramen för deras egen verksamhet som uppdragstagare, liksom hos de enheter som ingår i leveranskedjan.

För att prova genomförandet av koden inledde Hansel ett förfarande för IKT-produkter. Parallellt med detta har andra sektorsspecifika pilotförfaranden lanserats enligt samma principer, inklusive ett förfarande för ett ramavtal om kontorsmöbler. Koden har översatts till engelska och kan användas av andra upphandlande myndigheter i Finland och på andra håll.

Anbudsinfordran utfärdades 2017 och kontraktet tilldelades 2018¹².

Kontraktsföremål

Ramavtal för kontorsdatorutrustning och mobil datorutrustning, inklusive surfplattor, hybrid datorer, bärbara datorer, allt-i-ett-datorer, stationära datorer osv. samt annan IKT-relaterad utrustning, tillbehör och tjänster.

Upphandlingsetapp och kriterier

Ett öppet förfarande användes och kriterier för socialt och miljömässigt ansvar beaktades som tilldelningskriterier med en vikt på 20 %:

- I tilldelningskriterierna för miljöansvar (10 %) ingick att skadliga ämnen (t.ex. kvicksilver, tetrabromobisfenol A, ftalater och PVC) inte används, och att återvunnen eller biologiskt nedbrytbar plast används i plastdelar och plastförpackningar.
- När det gäller sociala kriterier (10 %) utvärderade Hansel leverantörens öppenhet när det gäller de platser där slutmonteringsanläggningar och komponentleverantörer är belägna samt arbetsvillkoren på slutmonteringsplatserna. Betalningen av löner som det går att leva på och antalet

¹² <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:461029-2017:TEXT:SV:HTML&tabId=0>.

arbetstimmar (högst 48 timmar per vecka inklusive övertid) skulle bekräftas genom en revisionsrapport från en oberoende tredje part.

Dessa kriterier visade sig vara svåra att uppfylla (se avsnittet om lärdomar). Anbudsgivarna var också tvungna att ange sitt åtagande att följa kravspecifikationerna (inklusive uppförandekoden) vid inlämning av anbudet.

Det högsta antal deltagande anbudsgivare som planerades för ramavtalet var fyra.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Huvudsyftet med koden (och förfarandet) är att säkerställa att anständiga arbetsnormer och arbetsvillkor efterlevs i hela den leveranskedja som deltar i tillverkningen av IKT-produkter som köps in av finska myndigheter.

För att uppnå detta mål hänvisar uppförandekoden till följande standarder och konventioner:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948).
- Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FN 1966).
- Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (FN 1966).
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag.
- ILO:s åtta grundläggande konventioner: nr 29 om tvångsarbete (1930), nr 87 om föreningsfrihet och skydd av organisationsrätten (1948), nr 98 om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten (1949), nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde (1951), nr 105 om avskaffande av tvångsarbete (1957), nr 111 om diskriminering (anställning och yrkesutövning) (1958) nr 138 om minimiålder (1973) och nr 182 om de värsta formerna av barnarbete (1999).
- FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 32 (1989).
- FN:s konvention mot korruption (2003).
- Gällande lagstiftning om arbetarskydd, arbetsvillkor och arbetsförhållanden i det land där varor och tjänster produceras, inklusive lagstiftning om minimilöner, och bestämmelser om social trygghet.

Dessutom följande:

- Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet.
- Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och om slutligt omhändertagande av riskavfall.
- Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (Stockholmskonventionen).
- Rotterdamkonventionen om hantering av förhandsgodkännande för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, 10.9.1998 och dess tre regionala protokoll.
- All miljöskyddslagstiftning som gäller i det land där varorna och tjänsterna produceras.

Kontroll

Syftet med detta projekt är att skapa konkreta kriterier och tillförlitliga kontrollmekanismer för bedömningen av socialt ansvar i samband med inköp av produkter. I detta avseende anger koden referensstandarderna för kontraktsvillkoren och styr även kontrollerna under genomförandet av kontraktet. Utöver tillämpliga standarder innehåller koden även andra sociala krav och mekanismer för att hantera bristande efterlevnad och överträdelser. Leverantören och/eller dess moderbolag ska offentliggöra en årlig hållbarhetsrapport. Leverantörer ska vidta relevanta avtalsåtgärder för att genomföra uppförandekoden i sin egen verksamhet samt längs leveranskedjan.

En av de viktigaste aspekterna i koden är kopplad till utbytet av resultat rörande revisioner av socialt ansvar och vidtagna korrigerande åtgärder, bland annat genom spridning av sammanfattande versioner av revisionsrapporter. Syftet med att sprida denna information är å ena sidan att öka kunskapen om kraven på socialt ansvar i (globala) leveranskedjor och å andra sidan att undvika överlappningar och flerfaldiga granskningar av aktörer som uppfyller kraven utförda av olika upphandlande myndigheter.

Kontraktsvärde

Ramavtalets uppskattade värde är 180 miljoner euro. Den ursprungliga löptiden är två år och kan förlängas till högst fyra år.

Regleringsform

Artiklarna 18.2 (om obligatoriska sociala bestämmelser), 71 (om anlåtande av underleverantörer) och 67 (om villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Inköpscentral: Hansel Ltd
- Huvudpartner: Finnwatch
- Leverantörer
- Kontrollörer/revisorer
- Anställda och deras företrädare (fackföreningar)
- Det civila samhällets organisationer som arbetar med utveckling.

Partnerskap utgjorde kärnan i koden och utformningen av IKT-avtalet. Hansel inledde projektet i partnerskap med Finnwatch, en icke-statlig organisation som arbetar med att främja företagets ansvar på det globala planet för att säkerställa anständiga arbetsnormer vid offentlig upphandling.

Finnwatch gav Hansel experthjälp vid utarbetandet och övervakningen av kriterier med anknytning till socialt ansvar för de olika etapperna i en upphandlingsprocess. Spridningen av detta initiativ mellan upphandlande myndigheter på alla nivåer som god praxis har fått stöd av det finska solidaritetscentrumet för fackföreningar (SASK) och KEPA (paraplyorganisationen för finska organisationer i det civila samhället som arbetar med utvecklingssamarbete).

Sociala konsekvenser

- Till följd av dessa ansträngningar har leverantörerna och de upphandlande myndigheterna blivit mer medvetna om frågor om socialt ansvar. En rapport om pilotprojektet, som syftar till att utbyta kunskap om socialt ansvar mellan leveranskedjorna, offentliggjordes också online av [Finnwatch](#) (på finska). De viktigaste inslagen i rapporten var att dialog och kommunikation med potentiella leverantörer var avgörande för att främja en ömsesidig förståelse av följderna av kontraktskraven i fråga om genomförande, revision osv. För att höja kraven över miniminormerna bör även kontrollinsatserna intensifieras under genomförandefasen. De flesta finska leverantörer saknar

kapacitet att direkt övervaka standarderna i globala leveranskedjor och är beroende av moderbolagens enheter för socialt ansvar. Därför måste upphandlande myndigheter översätta viktiga dokument till engelska för att säkerställa att kraven kan förstås i globala enheter.

- Sådana krav har en positiv inverkan på produktionsnivån, från monteringsfabrikerna till längre upp i leveranskedjan, om ett ökande antal upphandlande myndigheter anger sådana standarder i sina förfaranden.

Andra fördelar

- Att utbyta revisionsrapporter med andra upphandlande myndigheter kan spara resurser och minska den administrativa bördan för både anbudsgivare och myndigheter.

Lärdomar och framtida utmaningar

- En viktig faktor för att uppförandekoden skulle bli framgångsrik var att genomföra en grundlig preliminär marknadsundersökning med de potentiella leverantörerna. Marknadsundersökningen inleddes flera månader före det planerade offentliggörandet av meddelandet om upphandling och ledde till viktig information om relevanta standarder och realistiska krav.
- Det visade sig vara svårt att kontrollera kriterierna för socialt ansvar under upphandlingsförfarandet. När revisionsrapporter bifogades anbudet bevisade dessa inte nödvändigtvis det faktiska kriteriet (dvs. arbetstiden). Å andra sidan utförs vanligen inte revisioner vid produktionsanläggningar i EU. Eftersom dessa redan omfattas av striktare EU-regler inriktas revisionsinsatserna på mer problematiska områden där de är mer relevanta.
- Samma produkter tillverkas i flera monteringsfabriker. I detta fall är det svårt att genomföra revisioner i praktiken (vilka produktionsanläggningar bör till exempel väljas? Hur garanteras den övergripande efterlevnaden?)
- Lokala leverantörer eller återförsäljare får inte alltid tillfredsställande svar från sina globala leverantörer på frågor från den upphandlande myndigheten.
- Det kan vara en utmaning för upphandlande myndigheter att se till att arbetsnormer och sociala normer följs, särskilt i globala leveranskedjor. Initiativ som uppförandekoden är avgörande för att uppvisa konkreta strategier för att göra detta. En öppen spridning av sådana resurser med god insyn är avgörande för att främja en ökad användning av andra upphandlande myndigheter.
- Det hade varit mycket praktiskt om andra upphandlingsmyndigheter i EU använde avtalsvillkor som liknar uppförandekoden i sina upphandlingskontrakt. Detta skulle avskräcka aktörer som inte uppfyller kraven från att delta i offentliga upphandlingar och främja uppåtgående konvergens när det gäller mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter i de globala leveranskedjorna.
- Att utbyta information om revisionsrapporter från leverantörer med andra upphandlingsmyndigheter i hela EU skulle vara effektivt och användbart, särskilt på marknader där leverantörerna är verksamma på olika upphandlingsmarknader, såsom IKT.

Kontaktperson

Kalle Hietaranta, enhetschef, kategoristyrning, Hansel Ltd, kalle.hietaranta@hansel.fi

42. Tvåstegsstrategi vid socialt ansvarsfull offentlig upphandling av IKT-maskinvara

Namn på upphandlande myndighet, land: Förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling, Tyskland

Produkt- eller tjänstesektor: Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Introduktion och upphandlingsmål

Förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling beslutade att använda en tvåstegsstrategi i denna pilotanbudsfordran för huvudföremålet (datorer och bildskärmar) samt kringutrustning (tangentsbord och datormöss), som innehöll en kombination av bindande minimikriterier (tekniska specifikationer) och avancerade kriterier (ett koncept med sociala anbudsgivare som belönades i tilldelningskriterierna). Detta byggde på tidigare marknadsundersökningar om frågor som rör mänskliga rättigheter och arbetsrätt i IKT-leveranskedjan och på vad marknaden erbjuder (och kan bevisa) i detta avseende.

I sitt anbudsfordringsförfarande efterfrågade förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling därför sociala kriterier som bindande tekniska specifikationer för den första nivån i leveranskedjan (slutmontering) för datorer och bildskärmar. Detta kombinerades med höga krav på kontrollens kvalitet (antingen märkningar eller en likvärdig provningsrapport från en oberoende tredje part eller bevis från externa revisioner). De sociala kriterierna omfattade både ILO:s grundläggande konventioner och ytterligare sociala kriterier (hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, minimilön och social trygghet, arbetstid). Tilldelningskriterierna gav dessutom poäng för ett "anbudsgivarkoncept" om socialt ansvarsfulla åtgärder i senare led i produkternas leveranskedja, från den andra nivån i leveranskedjan ned till utvinningen av råvaror (och dessutom på den första nivån för kringutrustningen). Den offentliga myndigheten strukturerade begäran om detta anbudsgivarkoncept genom ledande frågor om kunskaperna om leveranskedjan för kontraktsföremålet, en motsvarande riskanalys, förebyggande åtgärder och kontroll.

Anbudsfordringsförfarandet visar att det är möjligt att efterfråga sociala kriterier och ändamålsenlig kontroll för produkter med en komplex leveranskedja, även om dessa kriterier går utöver vad som krävs av märkningarna.

Kontraktetsföremål

Tillhandahållande av hållbara arbetsplatsdatorer och bildskärmar samt kringutrustning (tangentsbord och datormöss), med beaktande av mänskliga rättigheter och arbetsnormer i leveranskedjan (tillverkning och utvinning av mineraler) för de varor som ska levereras.

Upphandlingsetapp och kriterier

Tekniska krav:

När det gäller upphandlingens huvudföremål (datorer och bildskärmar) uppmanas i anbudsinfordran anbudsgivarna att uppfylla följande obligatoriska kriterier för den första nivån i leveranskedjan:

1. Efterlevnad av ILO:s grundläggande arbetskonventioner:

- Förbud mot tvångsarbete och skuldslaveri (ILO:s konventioner nr 29 och 105).
- Icke-diskriminering (ILO:s konventioner nr 100 och 111).
- Förbud mot exploaterande barnarbete och anställning av barn under 15 år (ILO:s konventioner nr 138 och 182).
- Föreningsfrihet och rätt till kollektivförhandlingar (ILO:s konventioner nr 87 och 98).

2. Efterlevnad av andra arbetsnormer och sociala normer:

- Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen (ILO:s konventioner nr 155 och 170).
- Minimilön och sociala förmåner (ILO:s konventioner nr 131 och 102).
- Begränsning av arbetstiden (ILO-konvention nr 1).

Tilldelningskriterier:

Anbudsgivarna uppmanas dessutom att lämna in ett dokument med titeln "**anbudsgivarkoncept**" för att bevisa ytterligare produktrelaterad efterlevnad av följande:

- För den första nivån för kringutrustning (tangentsbord och datormus): samma kriterier som anges i avsnitt 1, dvs. ILO:s konventioner.
- För den andra nivån i leveranskedjan och däröver, både för anbudets huvudföremål (datorer och bildskärmar) och för kringutrustningen, ombeds anbudsgivaren att tillsammans med erbjudandet lämna in en beskrivning av alla åtgärder denne har vidtagit för att bevisa efterlevnaden av ILO:s grundläggande arbetskonventioner (enligt förteckningen i avsnitt 1) samt efterlevnaden av andra arbetsnormer och sociala normer (enligt förteckningen i avsnitt 2).
- Undvikande av användning av konfliktmineraler i de varor som ska levereras, i enlighet med OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfulla leveranskedjor för mineraler från konflikttrubbade områden och högriskområden.

För anbudsgivarkonceptet kan högst 25 000 poäng erhållas. För kringutrustning (dvs. tangentsbord och datormus, för nivå 1) ska anbudsgivaren bevisa efterlevnaden av ovannämnda ILO-standarder och andra standarder (2 000 poäng).

När det gäller det huvudsakliga kontraktsföremålet (datorer och bildskärmar) och kringutrustning (tangentsbord och möss) ges ytterligare poäng för anbudsgivarkonceptet avseende efterlevnad av sociala normer i ytterligare nivåer i leveranskedjan (23 000 poäng – från nivå 2):

- Kunskap om leveranskedjan – högst 4 000 poäng.
- Riskanalys av arbetsförhållanden – högst 4 000 poäng.
- Korrigering och förebyggande åtgärder – högst 5 000 poäng.
- Kontrollåtgärder, såsom sociala revisioner – högst 5 000 poäng.
- Klagomålsmekanism – högst 5 000 poäng.

De åtgärder som presenteras i anbudsgivarkonceptet kommer att ingå i avtalet. Ju mer verkningsfulla och långtgående ansträngningarna för social hållbarhet är, desto högre bedöms kvaliteten vara.

Se tabell nedan.

KG	K	Type	Designation	Reference to the specification	Length of the answer	Weighting score	Minimum score	maximum attainable score	Points awarded	Points x weight	Met / Not Met	0-10 points
KG 1			Workstation PC			0	0	15000		0	fulfilled	
KG 2			Monitors			1000	0	10000		0	fulfilled	
KG 3			Sustainability and social justice			1000	0	25000		0	fulfilled	
	3.1	B	Standards in the first stage of the supply chain for peripheral devices (key question 1)		M	100		2000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.2	B	Knowledge of the supply chain (key questions 2.1 and 2.2)		M	100		4000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.3	B	Risk analysis on working conditions (key questions 3.1 and 3.2)		M	100		4000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.4	B	Corrective and preventive measures (key question 4.1)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.5	B	Control measures (key question 4.2)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.6	B	Complaints office and complaint management (leading question 4.3)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
						1000	0	27500		0	fulfilled	

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Den upphandlande myndigheten bidrar till respekten för arbetsnormer och sociala normer och ger incitament till "föregångare".
- Den upphandlande myndigheten främjar medvetenheten rörande kunskaperna om leveranskedjan och uppmuntrar till genomförandet av ambitiösa åtgärder för att bekämpa arbetskraftsexploatering, utnyttjande av barn och konfliktråvaror samt främjande av hälsa och säkerhet.
- För produkter med en komplex leveranskedja syftar kombinationen av minimikriterier som bindande kriterier (i detta sammanhang för de nivåer i leveranskedjan där en stor del av marknaden redan följer vissa sociala standarder) och avancerade kriterier som tilldelningskriterier (i detta sammanhang för föregångarna bland anbudsgivarna) till att uppmuntra företag att efterleva internationella normer för företagets ansvar.

Kontroll

Anbudsgivaren ska visa att ovannämnda ILO-konventioner och andra grundläggande arbetsnormer efterlevs genom något av följande:

- En märkning, till exempel en TCO-certifierad märkning eller motsvarande.
- En likvärdig inspektionsrapport utfärdad av en oberoende tredje part (produktspecifik undersökning av tillverkningsförhållandena på grundval av erforderliga arbetsnormer och sociala normer).
- Tillverkarens medlemskap i den elektroniska branschens medborgarkoalition (EICC), inklusive inlämning av alla aktuella revisionsrapporter (avseende de varor som ska levereras) från en oberoende tredje part i enlighet med EICC:s validerade kvalitetskrav för revisionsprogram.

Kontraktswärde

1,8 miljoner euro

Regleringsform

- Artiklarna 18.2, 43 och 67 i direktiv 2014/24/EU

- Införlivat genom den tyska lagstiftningen om offentlig upphandling (särskilt förordningen om tilldelning av offentliga kontrakt (VgV) och lagen om förbud mot konkurrensbegränsningar (GWB))

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling, Tyskland
- Anbudsgivare
- Extern konsult för sociala kriterier

Sociala konsekvenser

- Den upphandlande myndigheten var medveten om att en ändamålsenlig kontroll under 2016 av efterlevnaden av arbetsnormer och sociala normer samt andra frågor ännu inte kunde tillhandahållas av en lång rad anbudsgivare för hela leveranskedjan, men åtminstone för den första nivån i leveranskedjan. Dessutom går vissa IKT-företag längre än så och efterlever sociala normer utöver den första nivån och till och med när det gäller mineralerna i deras produkt. Genom att använda en kombination av obligatoriska miniminormer (tekniska specifikationer), men även ytterligare standarder som tilldelningskriterier, kräver upphandlingsmyndigheten en miniminorm för social efterlevnad, men också incitament och stöd till företag som går längre än detta.

Andra fördelar

- Överföringspotentialen för alla offentliga myndigheter: De bindande tekniska specifikationerna (i kombination med de höga kraven på kontrollens kvalitet) kan och bör användas av varje offentlig myndighet som ett grundläggande krav, oberoende av kontraktsvolymen och den offentliga myndighetens resurser. För de ytterligare tilldelningskriterierna måste den offentliga myndigheten ha en minsta nivå av personalresurser på grund av behovet av att utvärdera anbudsgivarkoncepten.
- Överföringspotentialen till alla IKT-produktgrupper (även de för vilka det inte finns några märkningar inklusive sociala kriterier): Genom anbudsförfarandet möjliggörs olika typer av ändamålsenlig kontroll som lämpar sig för ett bredare utbud av IKT-produkter.

Lärdomar och framtida utmaningar

- En positiv reaktion från anbudsgivarna: nästan alla anbudsgivare uppfyllde minimikraven.
- Det är en god idé att ha en kombination av olika kontrollmetoder (märkningar och andra ändamålsenliga ikontrollmetoder; enbart anbudsgivardeklarationer godtogs inte i detta fall).
- Positiva incitament för företag att förbättra sin strategi rörande mänskliga rättigheter bortom den första nivån i leveranskedjan.
- Förslag till ytterligare förbättringar för att förbättra anbudsgivarnas förståelse av kraven: Använd en tydlig layout (underrubriker, rutor, fotnoter, teckensnitt). Använd preliminära marknadsundersökningar för att förklara och säkerställa en bättre förståelse av kraven för företag. Gör tydlig åtskillnad mellan det första steget i leveranskedjan (obligatoriska kriterier) och de andra stegen i leveranskedjan (tilldelningskriterier).

- Inkludera i förekommande fall en checklista eller ett formulär för anbudsgivare som anger vilka handlingar och bevis som har bifogats.
- Förslag till ytterligare förbättringar för att förbättra kvaliteten på anbudsgivarkoncepten: Striktare krav, såsom att uttryckligen ange att poäng endast tilldelas för konkreta svar på de vägledande frågorna. Marknadsdialog och aktuell marknadsforskning är alltid användbara vid förberedelserna av ett anbuds förfarande.

Kontaktperson

Annelie Evermann, extern konsult för sociala kriterier, förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling, annelie.evermann@weed-online.org

43. Digital inkludering – genomförande av tillgänglighetskriterier i webbdesign

Namn på upphandlande myndighet, land:Utbildningsstyrelsen, Finland

Produkt- eller tjänstesektor: Webbdesign

Introduktion och upphandlingsmål

Utbildningsstyrelsen i Finland ansvarar för förskoleverksamhet och barnomsorg, grundskoleutbildning, allmän och yrkesinriktad gymnasieutbildning samt vuxenutbildning. Den hanterar också en stor del av internationaliseringen av studier i Finland, till exempel utbytesprogram för studenter och lärare.

Styrelsen behövde förnya tre webbplatser, och ville göra det på ett sätt som stödde målen och uppgifterna för ett modernt utbildningsorgan och erbjöd en god användarupplevelse.

Ett kontrakt tilldelades 2018 för webbdesign och utveckling av onlinetjänster. För att säkerställa att dessa tjänster är tillgängliga för alla användare angav Utbildningsstyrelsen att de måste uppfylla tillgänglighetskraven i EN 301 549 eller motsvarande.

Kontraktsföremål

Införande av ett webbplatshanterings- och publiceringssystem, utformning av användargränssnitt, webbdesign, genomförande och vidareutveckling av onlinetjänster samt underhåll.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen siktade inte på ett nyckelfärdigt system. I stället fokuserade den på att införskaffa resurser för en smidig utveckling. All personal (en användargränssnittsdesigner, två utvecklare och en tjänsteutformare) måste ha minst ett års erfarenhet av att tillämpa riktlinjerna för tillgängligt webbinnehåll (WCAG 2.0). Användargränssnittsdesignern och tjänsteutformaren förväntades också ha erfarenhet av Lean UX-design och annan användarcentrerad design. I genomförandeplanen måste leverantören beskriva hur en användarinriktad strategi skulle garanteras och vilken teknik som skulle användas för att säkerställa tillgängligheten.

Ett öppet förfarande användes och 60 % av de tillgängliga poängen tilldelades kvalitetskriterier, inklusive tillgänglighet, medan 40 % tilldelades kostnaderna. I [meddelandet om upphandling](#) hänvisades direkt till EN 301 549. Totalt fem anbud mottogs, som alla kunde erbjuda experter med tillräcklig erfarenhet av att tillämpa WCAG 2.0. Kontraktet tilldelades till [Wunder Finland Oy](#), ett litet eller medelstort företag som hade erfarenhet av att tillämpa tillgänglighetskriterier i utformningen av utbildningswebbplatser för Åbo universitet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Webbtillgänglighet är en inkluderande praxis som gör det möjligt för alla, särskilt personer med funktionsnedsättning eller någon form av synnedsättning, att uppfatta, förstå, navigera i och interagera

med onlinemiljön. Enligt [direktivet om webbtillgänglighet](#)¹³ ska offentliga myndigheter vidta nödvändiga åtgärder för att göra sina webbplatser och mobila applikationer tydliga, funktionsdugliga, begripliga och robusta. [EN 301 549](#) är den europeiska standarden för teknisk tillgänglighet inom den offentliga sektorn. Standarden offentliggjordes 2014 och tar upp en lång rad olika funktionsnedsättningar och specificerar de funktionella tillgänglighetskraven för IKT-produkter och IKT-tjänster, jämte en beskrivning av provningsförfarandena och utvärderingsmetoden för varje tillgänglighetskrav i en form som är lämplig för användning vid offentlig upphandling inom Europa. Enligt direktivet gäller följande tidsplan för uppfyllande av kraven i EN 301 549:

- Alla nya offentliga webbplatser som skapas från och med den 23 september 2019 måste uppfylla kraven.
- Alla offentliga webbplatser (inklusive befintliga webbplatser) måste uppfylla kraven senast den 23 september 2020.
- Alla mobilappar i den offentliga sektorn måste uppfylla kraven senast den 23 juni 2021.

Även om standarden är specifik för den offentliga sektorn hänvisar den till riktlinjerna för tillgängligt webbinnehåll (WCAG) och omfattar därmed bredare branschstandarder. Den europeiska standarden för universell utformning ([EN 17161](#)) kompletterar EN 301 549 genom att beskriva de processer som krävs för att uppfylla tillgänglighetsstandarder. På internationell nivå har det [globala initiativet för inkluderande IKT](#) utvecklat verktyg och vägledning för upphandling av tillgänglig IKT.

Kontraktvärde

Avtalet om förnyelse av tre webbplatser hade ett värde på 372 800 euro totalt.

Regleringsform

- Artiklarna 42 (om tekniska specifikationer) och 67 (om tilldelningskriterier) i direktiv 2014/24/EU.
- Enligt direktivet om webbtillgänglighet måste alla offentliga webbplatser uppfylla kraven i EN 301 549 eller motsvarande senast den 23 september 2020. Direktivet kräver också att offentliga organ offentliggör ett tillgänglighetsutlåtande på sina webbplatser som innehåller en länk till en återkopplingsmekanism som gör det möjligt för användare att rapportera underlåtenhet att uppfylla minimikraven för tillgänglighet. Övervakning och rapportering kommer att genomföras på nationell nivå från och med december 2021.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Utbildningsstyrelsen i Finland
- Vinnande tjänsteleverantör: Wunder Finland Oy
- Användarna beaktades genom att man samarbetade med det finska Statskontorets supportgrupp för digitalisering för att genomföra en kundinsiktsfas. Tre kundworkshoppar följt av intervjuer utgjorde grundlaget för den första [designsprinten](#). Som en följd av detta förväntas de berörda användarna av de förnyade webbplatserna få bättre tillgänglighet.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

Sociala konsekvenser

- Det är av avgörande betydelse för tillhandahållandet av offentliga tjänster och information till allmänheten att se till att användare med funktionsnedsättning kan få tillgång till den offentliga sektorns webbplatser. År 2020 förväntas en femtedel av EU:s befolkning ha någon form av funktionsnedsättning¹⁴, så det är viktigare än någonsin att säkerställa tillgänglighet för alla. Att från början integrera tillgänglighetskraven i projektet innebär att det inte fanns något behov av drastiska förändringar i utformningen, och eventuella framtida beslut om utformning av webbplatsen och möjliga nya funktioner kommer också att präglas av tillgänglighetshänsyn.

Andra fördelar

- Även om EN 301 549 är särskilt inriktad på tillgänglighet för användare med funktionsnedsättning förbättrar den också den allmänna användarvänligheten och tydligheten för andra användare, inklusive äldre och personer som tillbringar mindre tid online.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Styrelsen avsåg ursprungligen att upphandla webbdesigntjänsten via Hansel (Finlands centrala upphandlingsorgan för den offentliga förvaltningen). Detta ledde dock inte till några anbud som uppfyllde styrelsens särskilda kompetenskrav. Styrelsen beslutade därför att organisera sin egen upphandling med gott resultat (fem anbud som alla uppfyllde kompetenskraven).
- Den viktigaste iakttagelsen för framtida upphandlingar var att det fanns ett starkt samband mellan kvalitetskraven och företagets kompetensutvecklingspolicyer enligt beskrivningen i deras genomförandeplan. Styrelsen kommer sannolikt att använda liknande kriterier vid framtida upphandlingar av högkvalitativa tjänster.

Kontaktperson

Satu Meriluoto, Utbildningsstyrelsen, Finland satu.meriluoto@oph.fi

¹⁴ Källa: Europeiska kommissionen, [generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering](#).

SEKTOR 9 – Textilier

44. Tillämpning av ILO-konventionerna i tjeckiska anbudsförfaranden rörande textilier

Namn på upphandlande myndighet, land: Arbetsmarknads- och socialministeriet, Republiken Tjeckien

Produkt- eller tjänstesektor: Textilier

Introduktion och upphandlingsmål

Det tjeckiska arbetsmarknads- och socialministeriet (MoLSA) vill stödja och vara en av föregångarna för socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar i Tjeckien genom att förändra förutsättningarna, anordna dussintals evenemang och skapa metoder och en stödstruktur för dem som är villiga att styra sina organisationer i riktning mot hållbarhet. MoLSA försöker också göra de viktigaste intressenterna delaktiga så att de stöder den fortsatta utvecklingen av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar.

Kontraktsföremål

Textilier (särskilt underkläder) för vidare utdelning av välgörenhetsorganisationer till behövande. Detta inköp får finansiellt stöd från Europeiska kommissionens fond för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead).

Upphandlingsetapp och kriterier

För att förhindra kränkningar av arbetstagarnas rättigheter och de sociala rättigheterna vid tillverkning av textilier krävde MoLSA att anbudsgivarna skulle ha ett system som garanterar att arbetstagarnas rättigheter enligt ILO:s grundläggande konventioner (barnarbete, tvångsarbete osv.) inte har kränkts vid tillverkningen av de inköpta varorna. I detta skede riktade MoLSA endast in sig på förhållandena i de faktiska textiltillverkningsprocesserna och inte på produktionen av råvaror.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Under 2015 utarbetade MoLSA en egen strategi för socialt ansvarsfull offentlig upphandling, som ministeriet använder för att styra utarbetandet av anbudsförfaranden. Strategin fastställer grundläggande principer för ministeriet och är inriktad på upphandlingens miljömässiga och sociala konsekvenser. Den upphandlande myndigheten erkänner sin potential att påverka marknaden och vill förbättra hållbarhetseffekterna av sina inköp.

Den första strategin (som antogs 2015) ledde till ett internt utarbetande av nya förfaranden inom organisationen, vilket har gjort det möjligt för MoLSA att använda över 20 miljoner euro på ett mer hållbart sätt. Genom sina inköp vill MoLSA minimera sina negativa miljöeffekter (fokus på avfallsminskning, etisk anskaffning av trä osv.), eliminera kränkningar av de mänskliga rättigheterna i sina leveranskedjor, stödja möjligheterna för små och medelstora företag samt sociala företag att bli leverantörer till offentliga institutioner, och stödja återintegreringen av mindre gynnade personer i samhället.

Med tiden har strategin utvecklats till mer strategiska tankar om köpkraft. Strategin har nyligen uppdaterats och är mer inriktad på utvecklingen av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar inom underordnade organisationer (arbetsförmedling, socialförsäkringsorgan). Övervakning och bedömning av följderna av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar i hela organisationen är ett av målen för framtiden.

Kontroll

Anbudsgivarna kunde visa att detta krav uppfylls genom medlemskap i Fair Wear Foundation (FWF) eller ett annat system för kontroll av arbetsförhållandena i deras leveranskedja. När en organisation ansluter sig till FWF åtar den sig att tillämpa FWF:s följande åtta arbetsmarknadsnormer i sin leveranskedja:

- Anställningen är frivillig.
- Det diskrimineras inte vid anställningen.
- Inget utnyttjande av barnarbete.
- Föreningsfrihet och kollektiv förhandlingsrätt.
- Utbetalning av löner det går att leva på.
- Ingen överdrivet lång arbetstid.
- Säkra och hälsosamma arbetsvillkor.
- Rättsligt bindande anställningsförhållande.

Anbudsgivarna måste också ange tillverkaren, varumärket och tillverkningsplatsen för varje produkttyp. Detta ger inköparen viss insyn i och kontroll av arbetsförhållandena i leveranskedjan.

Kontraktsvärde

Kontraktsvärdet var totalt 550 000 euro.

Regleringsform

Artikel 58 och bilaga XII, samt artikel 18.2 i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Arbetsmarknads- och socialministeriet (MoLSA)
- Anställda som arbetar för MoLSA:s leverantörer

Sociala konsekvenser

- Risken för en överträdelse av arbetsnormer och sociala normer under tillverkningen av textilier minskades genom att man använde sociala krav som särskilda villkor för deltagande.
- Man fick bättre insyn i leveranskedjan.

Andra fördelar

- Den vinnande anbudsgivaren anställer människor med belastningsregister, som får chansen att utveckla arbetsfärdigheter och referenser till stöd för deras återintegrering i samhället.
- Enligt uppgifter från vinnande anbudsgivare behöver produktionen inte läggas ut på entreprenad till länder vars arbetssystem köparen inte kan kontrollera.
- Att fokusera på socialt ansvarsfulla produktionsvillkor för de varor som köps in kan bidra till att skapa lika konkurrensvillkor för ekonomiska aktörer. Den upphandlande myndigheten behöver inte "köpa billigt på andras bekostnad".

Lärdomar och framtida utmaningar

- Om den upphandlande myndigheten så kräver kan textilindustrin i viss utsträckning garantera att arbetstagarnas rättigheter respekteras under produktionen.
- Enkla krav på insyn i leveranskedjan kan leda till oväntade fördelar som går utöver kontraktskraven, såsom återintegrering av brottslingar i samhället.
- Övervakningen av förhållandena under kontraktets fullgörande utgör fortfarande en utmaning.
- Det återstår fortfarande att finna ett sätt att övervaka villkoren för produktion av råvaror (t.ex. bomull).
- Enligt sin egen strategi fortsätter MoLSA att identifiera fler lämpliga anbudsförfaranden för att testa möjligheterna. Dessutom visar ministeriet upp de faktiska fallen för andra upphandlare för att lära dem och motivera dem att också bli hållbara upphandlare. Ministeriet försöker också att utarbeta interna förfaranden för hantering av kontrakten, övervakning och utvärdering av resultaten av kontrakten och bedömning av kontraktens värde.
- Öppenheten i de globala leveranskedjorna kräver samarbete. De extra kostnaderna och ansträngningarna för detta samarbete är motiverade om de gör det möjligt för köparen att vara säker på kvaliteten på villkoren i de inköpta produkternas hela leveranskedja.
- Det kanske inte finns några enkla lösningar inom ramen för socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar – det behövs tid, arbete och kritiskt tänkande. Men de medför flera fördelar, såsom en bättre organisation av upphandlingsprocessen, bättre förståelse för köparens behov och produktens kvalitet, ett gott samvete för de inköp som görs, rättvisa arbetsvillkor och pris, en inriktning på återkoppling och en kreativ strategi för en annars administrativ process. Det är värt besväret att ta det första steget och lära sig efter hand.

Kontaktperson

Adam Gromnica, adam.gromnica@mpsv.cz och Eva Chvalkovská, eva.chvalkovska@mpsv.cz,
arbetsmarknads- och socialministeriet

45. Gents strategi för upphandling av socialt ansvarsfulla arbetskläder

Namn på upphandlande myndighet, land: Gents kommun, Belgien

Produkt- eller tjänstesektor: Textilier

Introduktion och upphandlingsmål

År 2014 uppdaterade Gents stad sin upphandlingspolicy för att fullt ut integrera hållbarhet i sina upphandlingar. Som en del av detta arbete omfattar de sociala målen främjande av anställning av mindre gynnade grupper, främjande av lokal ekonomisk tillväxt och integrering av internationella standarder samt principer om rättvis handel. Efter detta började Gents stad år 2016 att samarbeta med föreningen för flamländska städer och kommuner (VVSG) för att tillämpa dessa mål på upphandlingen av arbetskläder.

Gent var den första rättvisemärkta staden i Belgien och den första rättvisemärkta huvudstaden i Europa, och främjar aktivt medvetenheten hos inköpare och leverantörer om frågan om rättvisemärkt mode.

Kontraktsföremål

Upphandling av socialt ansvarsfulla arbetskläder.

Upphandlingsetapp och kriterier

Kontraktet inleddes under första halvåret av 2018. Gent genomförde upphandlingen i tre faser:

- Tidigare offentliga upphandlingar analyserades i syfte att hitta bästa praxis för att införliva hållbarhet i specifikationerna för arbetskläder i regionen Flandern och på andra platser.
- Gent och VVSG genomförde en omfattande marknadsundersökning där man bedömde marknadens beredskap, insynen i leveranskedjorna och potentialen hos märkningarna inom sektorn, och samlade in leverantörernas synpunkter på hållbar efterfrågan och användningen av sociala klausuler vid offentlig upphandling. Denna studie fick Gent att inse att marknaden inte var redo att tillhandahålla de miljömässiga och sociala konsekvenser som krävdes.
- En verktygslåda för socialt ansvarsfulla arbetskläder¹⁵ skapades för leverantörer och upphandlare som ger dem vägledning för att göra förbättringar under kontraktets gång. Staden delade upp ramavtalet i fem delar som krävde olika grader av sociala prestationer och miljöprestanda, där verktygslådan definierade varje prestations- och prestandanivå. I verktygslådan beskrivs också de bevis anbudsgivarna behövde lämna in och en färdplan i riktning mot mer ansvarsfulla arbetskläder, vilken leverantörerna åtar sig att följa genom avtalsklausuler.

Under förfarandets första fas var anbudsgivarna skyldiga att

1. underteckna uppförandekoden för "socialt ansvarsfull förvaltning av leveranskedjan",
2. fylla i enkäten om "socialt ansvarsfull förvaltning av leveranskedjan". Enkäten handlade om allmän information om företaget, öppenhet i leveranskedjan och sociala risker i leveranskedjan. Svaren i

¹⁵ <http://platforma-dev.eu/wp-content/uploads/2018/06/Toolbox-VVSG-EN.pdf>.

denna enkät bedömdes inte, utan fungerade som en grundläggande mätning eller egenutvärdering som utgjorde grunden för dialogen mellan leverantören och Gents stad,

3. tillhandahålla en förteckning över de fordon med vilka leveranserna kommer att göras (utsläppsstandard minst Euro V eller bättre).

Nio leverantörer lämnade in anbud. Fem av dem uppfyllde ovannämnda skyldigheter och gick därför vidare till den andra fasen.

De tekniska specifikationerna skickades sedan till dessa fem utvalda kandidater. Detta var förfarandets andra fas.

Tilldelningskriterierna var olika beroende på delen, men bedömde i allmänhet priset, kvaliteten (testresultat från ett laboratorium och prover) och livslängden för kläderna. Den minimikvalitet som krävdes beskrevs i de tekniska kriterierna. Kvalitetskriterierna belönade leverantörer som erbjöd en högre kvalitet än den som krävdes enligt de tekniska kriterierna. Gents stad fick fem anbud och i slutändan tilldelades varje del till en egen leverantör.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Huvudmålet var att integrera garantier rörande internationella arbetskonventioner och öka insynen genom hela leveranskedjan för textilier.

Gent kräver dels respekt för de lägsta internationella arbetsnormerna samt de mänskliga rättigheterna och utbetalning av löner som det går att leva på, dels kontinuerlig förbättring av de sociala villkoren i leveranskedjorna för de upphandlade produkterna.

Uppdragstagaren (och underleverantörer som deltar i tillverkningen av de produkter som köptes in av Gents stad) var under urvalsfasen tvungen att förbinda sig till öppenhet och kontinuerlig förbättring av arbetsvillkoren i leveranskedjan under hela kontraktstiden för alla produkter. Denna förbättringsprocess gäller följande:

- Respektera och aktivt tillämpa de allmänna principer om företagets sociala ansvar och socialt ansvarsfull hantering av leverantörskedjan som fastställs i uppförandekoden. Principerna i uppförandekoden bygger på ILO:s internationella normer och överensstämmer med de huvudsakliga internationella standarderna, såsom ISO 26000, GRI, ETI, FLA, Fair Wear Foundation, BSCI, SA 8000 och liknande.
- Årligen rapportera om de sociala riskerna i kedjan. Detta måste göras på grundval av en externt verifierad riskrapport. Riskrapporter som utarbetats av hållbarhetsrevisorer (Ecovadis eller motsvarande) gör det möjligt för företagen att bedöma sina globala leverantörers miljöprestanda och sociala resultat.
- Vidta korrigerande åtgärder för att respektera principerna om företagets sociala ansvar och socialt ansvarsfull hantering av leverantörskedjan.

Kontroll

- Leverantörens prestanda kontrolleras av tredjeparter såsom Ecovadis eller motsvarande.
- Uppföljningsmöten med leverantörer hålls med jämna mellanrum.
- Flera olika rapporter om de fem leverantörernas prestationer har redan utarbetats av specialiserade revisorer.
- Gent samarbetar med sina leverantörer för att genomföra förbättringarna.

Kontraktsvärde

Kontraktet har ett uppskattat värde på 1,2 miljoner euro under en fyraårsperiod.

Regleringsform

- Artikel 46 om uppdelning av kontrakt i delar i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Gents stad
- Vinnande leverantörer:
 - Alsico, för hållbara arbetskläder
 - Bel-Confect, för standardarbetskläder
 - Stemico, för linne och haklappar för småbarn
 - Tric, för arbetskor
 - Fabory, för handskar och annan personlig skyddsutrustning
- Föreningen för flamländska städer och kommuner (VVSG)
- Hållbarhetsrevisorer

Sociala konsekvenser

- Sedan avtalets förberedelsefas inleddes har leverantörerna blivit mer medvetna om sitt ansvar för att uppnå detta mål.
- En leverantör blev medlem i Fair Wear Foundation, andra håller på att samla in information för att göra sina kedjor öppnare och andra är redan helt öppna och socialt ansvariga och arbetar nu med tredjepartskontrollsystem.

Andra fördelar

- Arbetskläderna (västar, byxor, T-tröjor) är tillverkade av organisk och rättvisemärkt bomull och återvunnen polyester när så är möjligt.
- Arbetskläderna måste levereras på ett koldioxideffektivt sätt.
- I slutet av klädernas livstid återvinns de till isoleringsmaterial och trädgårdsbänkar.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Leverantörerna av arbetskläder var villiga att samarbeta för att kontinuerligt förbättra arbetsvillkoren i leveranskedjan. Leverantörerna måste engageras, stimuleras och stödjars för att göra detta.
- Avtalsklausuler är endast en del av lösningen. För att lyckas krävs dialog och partnerskap med leverantörerna. Denna dialog bör påbörjas innan anbudet inleds och fortsätta under fullgörandet av ett kontrakt.
- Tidigare tilldelades denna typ av upphandling vanligtvis i en enda del. Att dela upp upphandlingen i delar visade sig bidra till att stödja en sund konkurrens och identifiera den lämpligaste kandidaten för varje del.
- Gent samarbetar med sina leverantörer för att uppnå målen under ramavtalets gång. Detta är en inlärningsprocess där staden och dess leverantörer försöker hjälpa varandra.

- Tillräcklig tid, tillräckliga resurser och politisk vilja är avgörande framgångsfaktorer för ett samarbete mellan köpare och leverantör för att uppnå verkliga effekter.
- Offentliga inköpare behöver viss teknisk kunskap på textilområdet. I Gent genomgick exempelvis den ansvariga tjänstemannen en utbildning för att ta reda på mer om hur textiliernas kvalitet analyseras (draghållfasthet, lugg, krympning).
- Om möjligt bör den offentliga inköparen välja ett förfarande som möjliggör förhandlingar. Ett öppet offentligt förfarande är mycket strikt och om exempelvis ett prov saknas finns det risk för att förfarandet måste stoppas och startas om från början.
- När de nya kontrakten väl hade tilldelats var det en prioritering att se till att allt organiserades i praktiken: anpassning av beställningssystemen, anordnande av uppstarts- och informationsmöten med slutanvändarna, säkerställande av att kläderna är tillgängliga innan de beställs, ingående av avtal om leveranser med leverantörerna och tvätterierna.
- De framtida utmaningarna omfattar att ta den tid som krävs för uppföljningsmöten och tredjepartsrapporter, uppmärksamma de leveranskedjor som ännu inte är helt öppna och vid behov vidta korrigerande åtgärder.

Kontaktperson

Aline De Cokere, upphandlare, Gents stad, Aline.DeCokere@stad.gent

46. Förenkling av kontrollen av efterlevnaden av ILO:s grundläggande arbetsnormer inom textilsektorn

Namn på upphandlande myndighet, land: Bonns stad, Tyskland

Produkt- eller tjänstesektor: Textilier

Introduktion och upphandlingsmål

Bonns stad har åtagit sig att se till att offentliga kontrakt endast tilldelas företag som säkerställer att de upphandlade varorna har erhållits eller tillverkats i enlighet med de miniminormer som fastställs i ILO:s grundläggande arbetsnormer.

Inom textilsektorn finns det flera etiska märkningar eller flerpartsinitiativ (såsom Fair Wear Foundation eller Ethical Trading Initiative) som kan bidra till att kontrollera att de grundläggande arbetsnormerna efterlevs antingen helt eller delvis. Att veta vilka märkningar eller motsvarande bevis som behövs för att verifiera varje specifik standard är dock inte alltid helt enkelt.

För att komma till rätta med detta har Bonns stad i samarbete med den icke-statliga organisationen FEMNET utvecklat ett enkelt frågeformulär om sociala kriterier som gör det möjligt för anbudsgivarna att enkelt kontrollera varje kriterium genom märkningar, medlemskap i ett initiativ eller alternativa bevis såsom sociala revisioner eller förvaltningsrevisioner av oberoende tredjeparter.

Frågeformuläret om sociala kriterier genomgick först en pilotstudie under 2016 i ett anbudsförfarande för uniformer för underhållspersonal av grönområden som tillverkades under socialt ansvarsfulla arbetsförhållanden. Utarbetandet av frågeformuläret präglades av marknadsanalyser, vilket hjälpte Bonn att fastställa lämpliga bevis för varje erforderlig social standard, samt att göra uppdelningar i delar i enlighet med den dokumenterade tillgången på etiskt tillverkade kläder på marknaden.

Under 2018 offentliggjordes en andra anbudsinfordran, som även inkluderar delar omfattande lädervaror. Syftet var att köpa in robusta arbetskläder och samtidigt stärka de leverantörer som redan har åtagit sig att producera produkter på ett socialt godtagbart sätt.

Kontraktsföremål

Tjänste- och skyddskläder inklusive lädervaror

Upphandlingsetapp och kriterier

Vid upphandlingen av arbetskläder 2018 viktades tilldelningskriterierna enligt följande:

- Pris (40 %).
- Användningsvärde (30 %) – lika många poäng kunde ges för kvalitet, tillverkning och utrustning. Poängen tilldelades av en granskningspanel bestående av användare, arbetsmiljötjänstemän och personalrådet (ett valt organ som företräder personalintressen och som är vanligt förekommande i tyska organisationer).
- Sociala kriterier (30 %) – poängen utdelades enligt frågeformuläret om sociala kriterier (beskrivs under "Kontroll").

Anbudena måste åtföljas av frågeformuläret om sociala kriterier, som innehöll nio frågor per produkt som skulle upphandlas. Frågorna rör tillverkningsvillkoren i det slutliga produktionsledet (dvs. den produktionsanläggning där den upphandlade produkten färdigställdes).

I frågeformuläret om sociala kriterier anges tydligt godtagbara kontrollformer (dvs. relevanta tredjepartsmärkningar för textilier, certifikat eller medlemskap). Vissa former av kontroll kan användas för att ge ett jakande svar på alla nedanstående frågor (och därmed ge högst 29 poäng). Andra former av kontroll ger ett jakande svar på endast några av frågorna nedan och poängsätter därefter. Antalet tillgängliga poäng per fråga viktades utifrån deras respektive sociala konsekvenser (högsta möjliga poäng för varje fråga anges nedan inom parentes):

1. Fastställer du som återförsäljare eller varumärke risker och deras inverkan på efterlevnaden av ILO-standarderna i det slutliga produktionsledet för den särskilda produkt som upphandlas? (2 poäng)
2. Har du som återförsäljare eller varumärke ett skriftligt åtagande att respektera ovannämnda sociala normer i det slutliga produktionsledet för den särskilda produkt som upphandlas, vilket också inbegriper eventuella underleverantörer? (1 poäng)
3. Stöder du, som återförsäljare eller varumärke, tillkännagivandet på det lokala språket av en uppförandekod (dvs. en samling riktlinjer och föreskrifter som företaget ålägger sig själv) i det slutliga produktionsledet för den särskilda produkt som upphandlas, vilket även omfattar eventuella underleverantörer? (3 poäng)
4. Känner du som återförsäljare eller varumärke till den produktionsanläggning där den produkt som upphandlas i den särskilda beställningen tillverkades som slutprodukt? (3 poäng)
5. Granskar du som återförsäljare eller varumärke efterlevnaden av ovanstående sociala standarder genom oberoende sociala revisioner i det slutliga produktionsledet för den särskilda produkt som upphandlas? (3 poäng)
6. Stöder du, som återförsäljare eller varumärke, efterlevnaden av ovannämnda sociala normer i kontraktets slutliga produktionsled genom att genomföra regelbundna och oberoende granskningar av ditt förvaltningssystem eller varumärkesföretag (när det gäller deras inverkan på efterlevnaden av de sociala standarderna)? (5 poäng)
7. Underlättas din eller varumärkets fastställande av möjliga risker när det gäller efterlevnaden av ovannämnda sociala normer i det slutliga produktionsledet för den särskilda beställningen av införandet av en anonym jourtjänst för klagomål? (3 poäng)
8. Om fastställandet av eventuella risker görs av dig eller varumärket, fastställs efterlevnaden av ovannämnda sociala normer i det slutliga produktionsledet av en oberoende kontaktperson på plats som inte är anställd av fabriken? (5 poäng)
9. Stöder du som återförsäljare eller varumärke producenterna genom att tillhandahålla utbildning om socialt ansvarsfulla produktionsvillkor för ledningen och de anställda vid produktionsanläggningen i det slutliga produktionsledet? (4 poäng)

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Genom denna upphandling avser Bonn att förbättra villkoren i leveranskedjan för textilier genom att säkerställa att de textilier som tillverkas för detta kontrakt tillverkas under förhållanden som uppfyller ILO:s följande grundläggande konventioner:

- Konventionen angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948 (nr 87).
- Konventionen angående tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949 (nr 98).
- Konventionen angående tvångs- eller obligatoriskt arbete, 1930 (nr 29) (och dess protokoll från 2014).
- Konventionen angående avskaffande av tvångsarbete, 1957 (nr 105).

- Konventionen om minimiålder för tillträde till arbete, 1973 (nr 138).
- Konventionen om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, 1999 (nr 182).
- Konventionen angående lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde, 1951 (nr 100).
- Konventionen angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, 1958 (nr 111).

Kontroll

I frågeformuläret om sociala kriterier anges vilka bevis som är nödvändiga för varje fråga. Men för att spara tid och resurser gjorde Bonn det också möjligt att besvara flera frågor samtidigt, genom att klargöra vilka märkningar eller initiativ som besvarade vilka frågor (och därmed bekräftade efterlevnaden av ILO:s grundläggande normer). Detta görs i fyra steg eller avsnitt:

- Avsnitt 1: Tillverkningsland. Om varorna inte är tillverkade i länder som förtecknas i DAC-listan över utvecklingsländer och territorier – förtecknas som bilaga – (enligt produktbeteckningen "Made in"), anses kraven i alla frågor vara uppfyllda och 29 poäng tilldelas.
- Avsnitt 2: Om avsnitt 1 inte är tillämpligt kan tillräcklig kontroll av alla ILO-standarder säkerställas genom
 - bevis på medlemskap i Fair Wear Foundation (FWF),
 - bevis på medlemskap i Fair Labor Association (FLA),
 - Bevis på märkning, intyg eller medlemskap som motsvarar FWF eller FLA

Om något av ovanstående gäller anses kraven i alla frågor vara uppfyllda och 29 poäng tilldelas.

- Avsnitt 3: Om avsnitt 2 inte är tillämpligt kan grupper av frågor besvaras med följande:
 - Bevis på innehav av International Association of Natural Textiles (IVN) certifierade märkning > Kraven i frågorna 2, 3 och 7 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. Sju poäng tilldelas.
 - Bevis på uppfyllande av standarden Social Accountability International Standard 8000 (SA 8000) > Kraven i frågorna 2, 3, 4, 5 och 7 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. 13 poäng tilldelas.
 - Bevis på innehav av Fairtrade Textile Standard-märkningen (FTT) > Kraven i frågorna 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 och 9 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. 24 poäng tilldelas.
 - Bevis på medlemskap i Business Social Compliance Initiative (BSCI) > Kraven i frågorna 2, 3, 5, 7 och 9 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. 14 poäng tilldelas.
 - Bevis på innehav av Sustainable Textile Production Certificate (STeP) > Kraven i frågorna 1, 2, 4, 5, 6 och 7 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. 14 poäng tilldelas.
 - Bevis på medlemskap i Ethical Trading Initiative (ETI) > Kraven i frågorna 1, 2, 3, 6, 7, 8 och 9 anses vara uppfyllda av kriterierna i standarden. 23 poäng tilldelas.
 - Bevis på likvärdig märkning eller likvärdigt certifikat eller medlemskap som uppfyller kraven i enskilda frågor i frågeformuläret. Poäng tilldelas på grundval av det antal frågor som kan verifieras.

- Avsnitt 4: Om avsnitt 3 inte är tillämpligt är det också möjligt att fylla i varje enskild fråga i frågeformuläret, förutsatt att dessa kan verifieras enligt respektive "alternativa hänvisningar" som anges i frågeformuläret.

Om det inte finns några bevis i form av märkningar, certifikat eller medlemskap (eller motsvarande), eller om frågeformuläret fylls i utan lämplig verifiering (enligt förteckningen i frågeformuläret), tilldelas noll poäng.

Kontraktsvärde

121 116,03 euro (tvåårskontrakt)

Regleringsform

- Artiklarna 18.2 (om iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter) och 67 (om villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Kollektivavtal och lagstiftningen om offentlig upphandling i Tyskland

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Bonns stad
- Vinnande leverantör
- Stöd för kontrollen: FEMNET

Sociala konsekvenser

Genom att kontrollera efterlevnaden av ILO:s grundläggande standarder är det möjligt att säkerställa att de varor som köps in produceras i miljöer där följande grundläggande arbetstagarrättigheter upprätthålls¹⁶:

- Föreningsfrihet och erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar.
- Avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.
- Faktiskt avskaffande av barnarbete.
- Avskaffande av diskriminering vid anställning och yrkesutövning.

Andra fördelar

- Bonn mottog elva anbud, vilket är en förbättring jämfört med deras tidigare anbud, och det är ett bra resultat för en specialiserad marknad.
- Bonn har förenklat processen för att kontrollera efterlevnaden av ILO:s konventioner genom att öka insynen för anbudsgivare och köpare rörande märkningar och initiativ.
- Denna strategi kan i hög grad kopieras av andra uppköpare av textilier. En liknande strategi skulle också kunna utarbetas för andra sektorer.

Lärdomar och framtida utmaningar

¹⁶ Detta tillvägagångssätt är berättigat enligt principen om lika behandling, enligt vilken jämförbara situationer inte får behandlas på olika sätt och olika situationer inte får behandlas på samma sätt, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling. I detta fall ansågs de olika riskprofilerna för överträdelse av de grundläggande arbetstagarrättigheterna som är tillämpliga på såväl utvecklade länder som utvecklingsländer motivera att de behandlades olika i frågeformuläret.

- Viktningen av de sociala kriterierna ökade mellan pilotupphandlingen och omupphandlingen av kontraktet, från 15 % till 30 % av de totala bedömningskriterierna. Detta innebär att en anbudsgivare ändå kan tilldelas kontraktet även om denne inte lämnar det billigaste anbudet.
- Dialogen med anbudsgivarna var ett viktigt steg för att säkerställa att frågeformuläret förstods, och för att ge anbudsgivarna möjlighet att ställa frågor om det allmänna upphandlingsförfarandet.

Kontaktperson

Sabrina Ahrend, enheten för upphandlingstjänster, Bonns stad, referatvergabedienste@bonn.de och Rosa Grabe, projektansvarig för rättvis offentlig upphandling, FEMNET, beschaffung@femnet-ev.de

47. Koncessioner för insamling av begagnade kläder och hantering av textilavfall i Madrid: reserverad del för sociala företag för arbetsmarknadsintegration

Namn på upphandlande myndighet, land: Madrids kommun, Spanien.

Produkt- eller tjänstesektor: Insamling av begagnade kläder och hantering av textilavfall

Introduktion och upphandlingsmål

Madrids kommun strävar efter att främja en hållbar och integrerad strategi för insamling och hantering av avfall. Detta innebär främjandet av ökade sysselsättningsmöjligheter för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden och riskerar social utestängning. Med erkännande av den roll som sociala företag för arbetsmarknadsintegration spelar som katalysatorer för sysselsättning bland dessa grupper av människor inledde kommunen ett förfarande för tilldelning av koncessionsavtal uppdelade i delar för insamling av begagnade kläder och hantering av textilavfall. Enligt avtalet ska 1 150 containrar placeras på olika platser i hela Madrids stad. En av delarna var reserverad för sociala företag för arbetsmarknadsintegration.

Kontraktsföremål

Insamling och hantering av begagnade kläder och textilavfall.

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingsförfarandet stöds av bestämmelsen i spansk lag om reserverade kontrakt (lag 9/2017, desposición adicional 4a) som införlivar artikel 24 i direktiv 2014/23/EU och artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. En reservation gjordes för en av de tre delarna av avtalet, där deltagandet begränsades till sociala företag för arbetsmarknadsintegration, som måste styrka att de är registrerade som denna typ av företag och intyga att deras status är giltig.

Förupphandling: Innan anbudet offentliggjordes fick sociala företag för arbetsmarknadsintegration möjlighet att samarbeta med den upphandlande myndigheten för att fastställa kapaciteten, diskutera möjligheten att dela upp kontraktet i delar, fastställa de avgifter som ska tillämpas för utplacering av containrar på offentliga platser, osv. Samråden var öppna för alla sociala företag för arbetsmarknadsintegration som var intresserade av kontraktet. I detta avseende kontaktade kommunen lokala paraplyorganisationer som spridde informationen bland sina medlemmar. Ett sådant grundligt förupphandlingsarbete ledde till en ökning av marknadsinformationen om den tredje sektorn i Madrids stad och främjade en bättre förståelse av situationen i denna sektor hos de upphandlande myndigheterna.

Koncessionen är uppdelad i tre delar som vardera omfattar olika distrikt i staden (del 1: 366 containrar, del 2: 419 containrar, del 3: 365 containrar). Del 3, som omfattar de södra distrikten, är reserverad för sociala företag för arbetsmarknadsintegration på grund av de socioekonomiska särdragen i området, som har en lägre inkomstnivå än genomsnittet. Dessutom var det lättare för leverantören att få tillgång till nödvändig infrastruktur för insamling och hantering av begagnade kläder på grund av tillgången på industrimark till priser som var lägre än genomsnittet i staden.

Förfarandet omfattar även sociala hänsyn som villkor för fullgörandet av kontraktet:

- Skyldighet att följa tillämpliga arbetsbestämmelser och sociala bestämmelser, inbegripet kriterier rörande tillgänglighet och universell design, och efterlevnad av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- En garanti om att den största möjliga andelen av textilierna och tygerna kan återanvändas.
- Krav på att förse den upphandlande myndigheten med alla relevanta handlingar om de anställda.
- Krav på att allt material för spridning som är kopplat till tjänstens utförande är könsneutralt.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Skapa arbetstillfällen för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och riskerar social utestängning.
- Främja tillgången till marknaderna för offentlig upphandling för aktörer i den sociala ekonomin.
- Säkerställa anständiga arbetsnormer för personer som är anställda i skyddade verkstäder, skyddade sysselsättningsprogram och sociala företag för arbetsmarknadsintegration.

Kontroll

De personer som anställs för utförandet av den reserverade delen hänvisas av Madrids stads offentliga socialtjänster. För att ha rätt till anställning måste de sökande inneha ett intyg utfärdat av en offentlig socialtjänst där det anges att de befinner sig i en situation av utestängning. De målgrupper som har rätt till anställning är mångfacetterade, och består av alltifrån långtidsarbetslösa, migranter, etniska minoriteter, ensamstående mödrar som riskerar att hamna i fattigdom eller offer för våld mot kvinnor.

För att främja målen för social integration och arbetsplaceringarnas hållbarhet följer deltagarna i arbetsintegrationsprogrammet en individanpassad integrationsplan. Förutom sina anställningskontrakt undertecknar de anställda ett enskilt integrationsavtal med en arbetsrådgivare som fastställer de specifika åtgärder som de åtar sig att vidta för att förbättra sin anställbarhet. Tonvikten läggs på arbetsrelaterade åtgärder, inklusive grundläggande kvalifikationer, såsom körkort eller truckkörkort, språkkunskaper och mjuka färdigheter, och även på aspekter såsom social inkludering, till exempel boende, fritid, hälsa och andra former av stöd till individen och dennes hushåll.

Coachning på arbetsplatsen hjälper arbetstagarna att utveckla sin arbetsspecifika kompetens samt sin punktlighet, hygien, kommunikation och interaktion med andra anställda.

Kontraktsvärde

Det totala kontraktsvärdet var 5 472 852,50 euro. Värdet av del 3 var 232 687,50 euro. Eftersom detta är en koncession har kontraktets värde uttryckts som det belopp som anbudsgivarna har betalat till den upphandlande myndigheten. Genom att fastställa ett lägre pris för del 3 (75 euro per container) avsåg den upphandlande myndigheten att kompensera för de högre kostnader som bärs av sociala företag för arbetsmarknadsintegration på grund av deras särskilda karaktär.

Regleringsform

- Artikel 24 i direktiv 2014/23/EU (möjliggör att reservationer tillämpas på koncessioner)
- Förfarandet är utformat inom ramen för den strategi för förebyggande och hantering av avfall som infördes av Madrids stad för perioden 2018–2022. Ett av målen med strategin är att fungera som en hävstång för sysselsättningen, bland annat bland människor som riskerar social utestängning.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Madrids kommun

- Vinnande leverantörer: Recumadrid och Solidanza
- Stödmottagare: Anställda.

Sociala konsekvenser

- Som en följd av detta kontrakt har sex nya heltidsanställningar skapats för personer med låg anställbarhet. De anställda är i vissa fall bosatta i de stadsdistrikt där insamlingen av kläder utförs, vilket främjar den sociala sammanhållningen i området. Tack vare anställningen får deltagarna i arbetsintegrationsprogrammet inte arbetslöshetsersättning eller socialt bistånd och bidrar som skattebetalare till samhället.
- Deltagarna i arbetsintegrationsprogrammet drar också nytta av de kompletterande tjänster som syftar till att säkerställa deras arbete och sociala delaktighet, såsom utbildning, hälso- och sjukvård och bostadsstöd.
- Möjligheterna till arbetsintegration kommer att öka i början av 2020, då ytterligare fyra heltidsarbeten kommer att skapas.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den preliminära marknadsundersökningsfasen var avgörande för att göra den upphandlande myndigheten medveten om kapaciteten hos sociala företag för arbetsmarknadsintegration, så att de kunde anpassa förfarandets egenskaper till att ge dem tillgång till marknaderna för offentlig upphandling.
- Partnerskap som en drivkraft för ökat deltagande av mindre aktörer: den vinnande anbudsgivaren var ett konsortium som bildades av två sociala företag för arbetsmarknadsintegration, Recumadrid och Solidanza, som har ett intresse i kontraktsföremålet och en gemensam bakgrund i arbetsintegration av mindre gynnade personer. De två organisationerna slog sig ihop för att uppfylla de nödvändiga tekniska och ekonomiska kraven i kontraktet.
- Medvetandehöjande åtgärder: fördelarna med detta kontrakt är både sociala och miljömässiga, eftersom uppdragstagarna arbetar för att främja återanvändningen av hushållsvaror och textilier. Kontraktet har använts av uppdragstagaren för att öka medvetenheten om alternativa konsumtionsalternativ (t.ex. begagnade klädbutiker), opinionsbildning i miljöfrågor eller avfallskedjor.
- Den största utmaningen ligger i att fullt ut erkänna det yrkesmässiga arbete som utförs av sociala företag för arbetsmarknadsintegration. Offentliga myndigheter bör i högre grad stödja företag inom den sociala ekonomin och den cirkulära ekonomin genom nya anbuds-förfaranden för insamling av begagnade kläder och hantering av textilavfall i form av hela reserverade kontrakt (inte bara delar).

Kontaktperson

Cristina Salvador, chef för [RECUMADRID](#), recumadrid@gmail.com, +34 91 425 23 84

48. Upphandling av arbetskläder för att öka sysselsättningen i Sverige

Namn på upphandlande myndighet, land

Upphandlingscenter Falun Borlänge-regionen (UhC)

Produkt- eller tjänstesektor: Textilier

Introduktion och upphandlingsmål

UhC är en regional inköpsenhet som gör inköp för sju olika kommuner i Dalarnas län. UhC har arbetat med socialt ansvarsfull offentlig upphandling sedan 2016. UhC har flera mål med anknytning till social hållbarhet, varav ett är att minst 30 % av alla upphandlingar årligen ska öka möjligheterna till anställning och/eller praktikplatser för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

UhC riktar också in sig på löner som man kan leva på i sina upphandlingar, dvs. den minimiinkomst som krävs för att en arbetstagare ska kunna tillgodose sina grundläggande behov, i samband med fullgörandet av avtalet. Syftet med detta är att göra industrin medveten om att offentlig upphandling bör användas för att främja rättvis handel och rättvisa arbetsvillkor.

Kontraktsföremål

Upphandling av arbetskläder för personal inom hemtjänst, subventionerade bostäder och förskolor i sex kommuner i Dalarnas län: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora och Ludvika.

Upphandlingsetapp och kriterier

UhC använder tre villkor med avseende på ökad sysselsättning för fullgörandet av kontrakt:

- Leverantören ska delta i en dialog med UhC om hur de på ett bättre sätt kan arbeta med sociala hänsyn. Syftet är att öka leverantörernas medvetenhet om sociala hänsyn.
- Leverantören ska undersöka möjligheterna att erbjuda anställning eller yrkespraktik till personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden (t.ex. långtidsarbetslösa eller personer med funktionsnedsättning).
- Leverantören ska erbjuda anställning eller yrkespraktik på tre till sex månader för minst en person som för närvarande är arbetslös.

Vid upphandling av arbetskläder behövde leverantören erbjuda minst en person som befinner sig långt från arbetsmarknaden yrkespraktik kopplad till kontraktsföremålet under tre till sex månader. De personer som kan erbjudas praktikplats är personer som har särskilda svårigheter att ta sig in eller etablera sig på arbetsmarknaden, såsom långtidsarbetslösa eller personer med funktionsnedsättning. Som ett alternativ kan leverantören erbjuda en person (enligt definitionen ovan) rätt till yrkesutbildning under tre till sex månader enligt Arbetsförmedlingens eller kommunens riktlinjer.

Målet är att praktikplatserna ska utvecklas till arbetstillfällen, även om detta inte är ett krav. Anställning av personer på denna grund får inte innebära att en annan person som redan är anställd av leverantören byts ut. Följande kontraktsvillkor för rättvis handel/lön som det går att leva på tillämpas:

UhC försöker öka andelen produkter som produceras under förhållanden där de anställda som arbetar med tillverkning av varorna får en lön som det går att leva på. En lön som det går att leva på innebär ersättning

som täcker en persons grundläggande behov. Leverantören förväntas ha en positiv inställning till att utveckla produkter och förfaranden som uppfyller detta. Målet är att 1–5 produkter (minst 1) inom ramavtalet ska produceras av en leverantör eller underleverantör som betalar sina anställda löner som motsvarar den lön som det går att leva på i det berörda landet. Det faktum att produkten tillverkades under rättvisa förhållanden kan till exempel bevisas genom en märkning avseende rättvis handel.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

UhC har en gemensam upphandlingspolicy för de kommuner som är anslutna till upphandlingscentrumet, med stark inriktning på social upphandling. I denna upphandling av arbetskläder ville UhC garantera löner som det går att leva på och anställningsmöjligheter. UhC beaktar särskilda krav rörande socialt ansvar från de sex kommunerna. Fokus ligger på krav avseende fullgörandet av kontraktet.

Kontroll

UhC följer kontinuerligt leverantörernas arbete med sociala hänsyn. När avtalen har ingåtts granskar UhC dem tillsammans med inköparen från kommunerna, den ansvariga inköparen vid UhC och leverantören. Vid upphandlingen av arbetskläder deltog även personal från Arbetsförmedlingen i de sex kommunerna som experter på att matcha de anställda med leverantören. Kommunerna måste se till att praktikplatserna har försäkring, vilket innebär att leverantören och kommunerna ingår ett praktikavtal. Kommunerna följer regelbundet upp med leverantören rörande praktik och anställning.

Kontraktsvärde

Ramavtal omfattande fyra år med ett uppskattat totalvärde på 795 000 euro.

Regleringsform

- Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- 17 kap. 1 § i den svenska lagen om offentlig upphandling (2016: 1145) (LOU).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Upphandlingscenter Falun Borlänge-regionen (UhC)
- De kommuner som berörs av detta ramavtal: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora och Ludvika.
- Vinnande leverantörer: Fristads och Procurator
- Stöd för integration av social klausul: De lokala arbetsförmedlingarna

Sociala konsekvenser

Syftet med UhC:s användning av sociala klausuler är främst att få in arbetslösa på arbetsmarknaden, främja rättvisa arbetsvillkor och utveckla långsiktiga lösningar för social hållbarhet. UhC har identifierat flera konsekvenser avseende ökad sysselsättning:

- Minskad utestängning
- Psykisk hälsa och säkerhet
- Ökad kompetens
- Kostnadseffektivitet

Lärdomar och framtida utmaningar

- Upphandlande organ bör komma ihåg att kraven på socialt ansvar bör gynna alla berörda parter.
- En tidig dialog med alla relevanta aktörer är nödvändig innan man inför banbrytande sociala krav för offentliga kontrakt.
- En viktig framtida utmaning blir att samarbeta med organisationer som kan matcha människor med särskilda kontrakt. I början samarbetade UHC inte med de lokala arbetsförmedlingarna. Som upphandlare har de inte kompetens och tillgång för att kunna matcha rätt person med varje arbete, men det har de lokala arbetsmarknadsförvaltningarna.

Kontaktperson

Maria Fridholm, offentlig upphandlare, Upphandlingscenter, Maria.fridholm@ludvika.se

SEKTOR 10 – Övrigt

49. Anställningsklausuler för transporttjänster i Warszawa

Namn på upphandlande myndighet, land: Warszawas stads lokaltransportmyndighet, Polen

Produkt- eller tjänstesektor: Transporter

Introduktion och upphandlingsmål

Warszawas stad har arbetat både med reserverade kontrakt (reserverade för organisationer vars personal till minst 30 % består av personer från grupper som hotas av social marginalisering) och anställningsklausuler (kontraktsanställning för arbetslösa, personer med funktionsnedsättning och ungdomar) som rör fullgörandet av kontraktet. Den vanligaste sociala klausulen är att kräva anställning inom ramen för ett anställningsavtal.

I denna upphandling ville staden öka sysselsättningen i Warszawa för de mindre gynnade grupper som nämns ovan och öka medvetenheten om möjligheterna att öka sysselsättningen genom offentliga kontrakt.

Kontraktsföremål

Reguljära transporttjänster som utförs som en del av den lokala kollektivtrafiken på busslinjer som övervakas av ZTM (kollektivtrafikmyndigheten i Warszawa).

Upphandlingsetapp och kriterier

Upphandlingen var ett öppet anbudsförfarande. Warszawas stad infogade ett krav rörande fullgörandet av avtalet. Den vinnande uppdragstagaren skulle erbjuda sysselsättning till 120 personer som vid tidpunkten var arbetslösa och befann sig långt från arbetsmarknaden. De erbjöds anställning som förare och trafikledare med heltidskontrakt. Uppdragstagaren var också skyldig att visa upp anställningsavtal för Warszawas stad för att verifiera anställningen.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Staden inriktade sig på två mål:

- ökad sysselsättning för arbetslösa, personer med funktionsnedsättningar och ungdomar
- ökad medvetenhet om möjligheterna att öka sysselsättningen genom offentlig upphandling.

Kontroll

Efter att ha börjat tillhandahålla tjänsten kontaktar staden uppdragstagaren för att kontrollera anställningen av förare och trafikledare och få ett register över anställda med information om antalet anställningsavtal. Aktören skickar en skanning av anställningsavtalet (med anonymiserade data på grund av kraven i den allmänna dataskyddsförordningen). Dessutom kontrollerar staden antalet anställningsavtal under besöken på aktörens bussdepåer.

Kontraktsvärde

Kontraktet undertecknades i februari 2016 och dess totala värde är 130 miljoner euro under en löptid på sju år, från 2016 till 2023.

Regleringsform

- Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- Huvudstaden Warszawas borgmästares förordning 1243/2015, genom vilken obligatorisk tillämpning av sociala klausuler införs i avtal värda över 30 000 euro i följande kategorier:
 - Catering och cateringtjänster.
 - Omsorgstjänster.
 - Rengöring och hemtjänst.
 - Vinter- och sommarrengöring av gator och trottoarer.
 - Underhåll av grönområden.
 - Bygg- och anläggningsarbeten.

I förordningen rekommenderas också användning av sociala klausuler i offentliga upphandlingsförfaranden för upphandlingar till ett värde av mindre än 30 000 euro, och för upphandlingar till ett värde av mer än 30 000 euro i andra kategorier än de obligatoriska. Tillämpningen av sociala klausuler i olika offentliga upphandlingar från och med den 1 oktober 2015 till och med den 31 mars 2019 har lett till att de har använts i 444 kontrakt med ett totalt värde på nästan 1 miljard euro.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Warszawas stads stadstransportmyndighet
- Leverantör: Mobilis SP

Sociala konsekvenser

- Mellan åren 2016–2023 har den allmänna medvetenheten ökat om möjligheterna till anställning inom ramen för offentliga kontrakt. Viktigast av allt är att den totala sysselsättningen har ökat och kommer att fortsätta öka. I detta avtal kommer 120 personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden att erbjudas heltidsanställning.
- Eftersom det är obligatoriskt att använda anställningsklausuler har Warszawas stad sett många fördelar i samband med den ökade sysselsättningen för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Mer än 16 500 personer har deltagit i fullgörandet av kontrakt som omfattas av sociala klausuler på grundval av anställningsavtal.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Tidigare uppdragstagare anlidade förare och trafikledare med anställningsavtal, men inte i samma utsträckning som när man använder särskilda krav i kontrakten. Eftersom klausulen om anställda är obligatorisk och har positiva sociala konsekvenser kommer transportmyndighetens nästa upphandling sannolikt att vara mycket likartad. Det nuvarande avtalet löper dock fram till 2023, och de framtida omständigheterna är svåra att förutse.

Kontaktperson

Radoslaw Maciak, tekniska avdelningen för förvaltning av vagnparken för kollektivtrafiken, Warszawas kollektivtrafikmyndighet, r.maciak@ztm.waw.pl

50. Reserverat kontrakt för avfallshantering i Rzgów, Polen

Namn på upphandlande myndighet, land: Rzgóws kommun, Polen

Produkt- eller tjänstesektor: Avfallshantering

Introduktion och upphandlingsmål

Den 23 november 2017 offentliggjorde Rzgóws kommun ett anbudsförfarande för insamling och hantering (återvinning eller bortskaffande) av kommunalt avfall från fastighetsägare i Rzgów, samt tillhandahållande av avfallspåsar till hushåll. Ett reserverat anbudsförfarande användes för att tilldela kontraktet, som värderades under EU:s tröskelvärde, för att skapa sysselsättningsmöjligheter för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Anbudsförfarandet omfattade miljökrav för hantering av kommunalt avfall – till exempel fastställda nivåer för materialåtervinning, förberedelse för återanvändning och återvinning med andra metoder och en minskning av omfattningen av det biologiskt nedbrytbara kommunala avfall som överförs till lagring – i linje med regionens avfallshanteringsplan. Dessutom omfattade anbudet sociala aspekter, såsom ett krav på att uppdragstagaren anställer personer från marginaliserade grupper.

Komunalka Rzgów, ett lokalt socialt kooperativ, var den vinnande anbudsgivaren. Kooperativet sysselsätter för närvarande elva personer, däribland långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning. Kooperativets huvudsakliga verksamhet är insamling av blandat och separerat avfall från invånarna i Rzgów.

Kontraktsföremål

Insamling och hantering av kommunalt avfall och tillhandahållande av avfallspåsar genom ett reserverat kontrakt för sociala företag.

Upphandlingsetapp och kriterier

Anbudsförfarandet för insamling och hantering av kommunalt avfall var reserverat för uppdragstagare som uppfyllde följande villkor:

- De har status som skyddade arbetsplatser eller deras verksamhet omfattar social och yrkesmässig integration av personer som tillhör socialt marginaliserade grupper.
- Minst hälften av de anställda tillhör socialt marginaliserade grupper enligt artikel 22.2 i den polska lagen om offentlig upphandling.

Med socialt marginaliserade grupper avses följande:

- Personer med funktionsnedsättning i den mening som avses i lagen av den 27 augusti 1997.
- Arbetslösa i den mening som avses i lagen av den 20 april 2004.
- Personer som är frihetsberövade eller som har frigetts från fängelser och som har svårt att integreras i samhället, enligt lagen av den 6 juni 1997.
- Personer med psykiska sjukdomar i den mening som avses i lagen av den 19 augusti 1994.
- Hemlösa i den mening som avses i lagen av den 12 mars 2004.
- Personer som av Republiken Polen beviljats flyktingstatus eller subsidiärt skydd enligt lagen av den 13 juni 2003.

- Personer upp till 30 års ålder och personer över 50 år som är registrerade som arbetsökande och arbetslösa.
- Personer som tillhör mindre gynnade minoriteter i den mening som avses i lagen av den 6 januari 2005.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Integration av människor från marginaliserade grupper på arbetsmarknaden samt förbättring av materialåtervinning, återanvändning och återvinning av kommunalt avfall i enlighet med 2022 års regionala avfallshanteringsplan.

Kontroll

Uppdragstagaren var skyldig att lämna in en handling till kommunen som bekräftade statusen som skyddad arbetsplats eller en förklaring som bekräftade att dennes verksamhet omfattar social och yrkesmässig integration av personer som tillhör socialt marginaliserade grupper, och att minst 50 % av de anställda som utför det arbete som kontraktet avser tillhör socialt marginaliserade grupper. Uppdragstagaren tillhandahöll en förteckning över personer (utan namn och efternamn) som uppfyller ovannämnda kriterier.

Kontraktsvärde

Det totala kontraktsvärdet var 378 000 zloty (motsvarande 89 559,45 euro) under en period på sex månader.

Regleringsformer

- Artikel 20 om reserverade kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- "Ekonomisk plan för avfallshantering i regionen Wielkopolska 2016–2022".

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Rzgów Konińska kommun, regionen Wielkopolska, Polen
- Vinnande tjänsteleverantör: Kooperativet Komunalka Rzgów
- Stödmottagare: Anställda hos det vinnande kooperativet från socialt marginaliserade grupper

Sociala konsekvenser

- Genom deltagande i offentlig upphandling stärks det sociala kooperativet Komunalka Rzgów, vilket bidrar till att säkerställa hållbarheten i deras program och projekt.
- För fullgörandet av detta kontrakt anlätte kooperativet tre personer som tillhörde en socialt marginaliserad grupp.

Andra fördelar

- Denna goda praxis kan kopieras eller överföras till andra organisationer och andra sektorer.
- Kommunen råder andra som vill kopiera denna praxis att använda reserverade kontrakt, eftersom de bidrar till att uppnå socialpolitiska mål genom upphandling av byggtreprenader eller tjänster.
- Miljöaspekterna av upphandlingen, såsom förbättrad materialåtervinning, återanvändning och återvinning av kommunalt avfall, ligger också i linje med stadens avfallshanteringsplan.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den upphandlande myndigheten ansåg att användningen av ett reserverat anbudsförfarande för sociala företag som anställer marginaliserade grupper för kommunal avfallshantering var framgångsrik, eftersom det sociala kooperativet på ett smidigt sätt utförde de arbeten som anges i kontraktet och erbjöd sysselsättning till de grupper som kommunen riktat in sig på, och därmed uppnådde den offentliga upphandlingens dubbla mål. Kommunen har sedan dess upprepat denna praxis i andra anbudsförfaranden om avfallshantering.
- I framtiden avser kommunen att använda dessa typer av kontrakt oftare och inom andra sektorer.
- Ett potentiellt nästa steg skulle kunna vara att kommunens strategi för social inkludering omfattar användningen av socialt ansvarsfull offentlig upphandling som ett sätt att uppnå de sociala mål som fastställs däri.

Kontaktperson

Iwona Maciejewska, chef för det sociala kooperativet Komunalka Rzgów,
iwona.maciejewska@komunalkarzgow.pl

51. Partnerskap mellan Lilles stad och GECCO, ett socialt företag, för produktion av biodiesel från spillmatoljor

Namn på upphandlande myndighet, land

Lilles kommun, Frankrike

Produkt- eller tjänstesektor

Lokala transporter

Introduktion och upphandlingsmål

I januari 2017 ingick Lilles kommun ett kontrakt med GECCO, ett socialt företag som är verksamt i Lille och i regionen Hauts-de-France. Kontraktet tilldelades för forsknings- och utvecklingstjänster (FoU) till ett värde under EU:s tröskelvärde. Det är inriktat på att utveckla biodiesel för offentliga fordon ur spilloljor och testa möjligheten att skapa ett gångbart alternativ till förbrukningen av standardbränsle.

GECCO är ett socialt företag som är specialiserat på insamling och återvinning av matavfall. Företaget sysselsätter tio personer med ett stort kompetensspektrum, inklusive fabriksarbetare, förare, ingenjörer, handelsresande, personer med doktorsexamen, projektledare och chefer. Som en del av detta partnerskap samarbetar GECCO och staden Lille för att optimera bränsledistributionen och fordonsunderhållet i samarbete med biltillverkare. Detta partnerskap syftar till att utveckla en cirkulär ekonomi i området genom att omvandla spillstekolja till bränsle för användning av offentliga fordon. Lilles stad har erhållit det biobränsle som produceras av GECCO och använt det i flera testfordon.

Kontraktsföremål

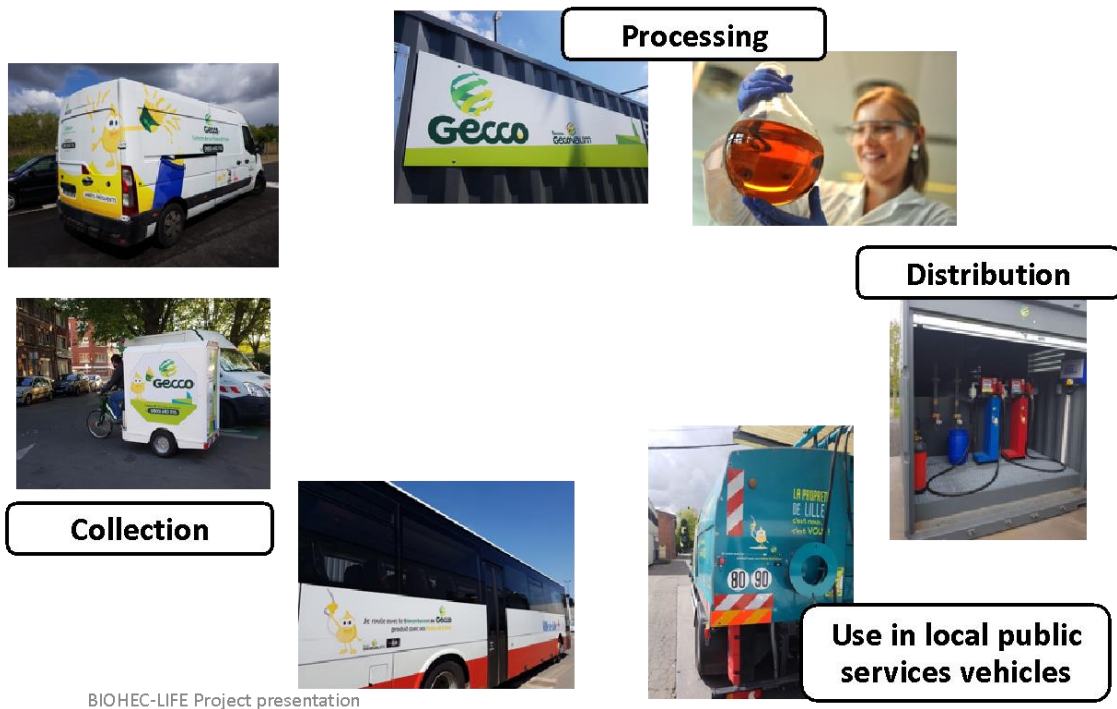
Forsknings- och utvecklingspartnerskap mellan en kommun och ett socialt företag för att främja utvecklingen av en innovativ produkt på området biobränslen för användning i offentliga fordon.

Upphandlingsetapp och kriterier/Regleringsform

Partnerskapet mellan kommunen och GECCO inrättades genom ett förhandlat förfarande utan offentliggörande och är uppdelat i två etapper:

- Fas 1: Under denna fas hade staden Lille tre fordon i drift – en långfärdsbuss, en sopbil och en vägrengörare – som körde på biobränsle som tillverkats av spillstekoljor. Teknisk övervakning av fordon, motorer och atmosfäriska utsläpp genomfördes. För varje fordonstyp användes testfordon som drevs av standarddiesel och röd diesel för att prova deras anpassning till biobränsle. Denna fas varade i 18 månader. Alla tre fordonen körs för närvarande på den nya varianten av bränsle som produceras av GECCO (B30).
- Fas 2: År 2020 kommer den experimentella användningen av biobränsle att skalas upp till omkring tjugo fordon (det slutliga antalet har ännu inte fastställts). Denna fas kommer att kombineras med en teknisk, ekonomisk, social och miljömässig studie för att validera användningen av konceptet.

I slutet av den försöksverksamhet som utvecklats inom ramen för detta partnerskap kommer den upphandlande myndigheten att bedöma om det är genomförbart att använda spilloljebänsle i större skala och inrätta upphandlingsförfaranden i enlighet med detta.

BIOHEC-LIFE Project presentation

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

För Lilles stad ingår denna strategi i stadens policy rörande

- utveckling av alternativa och förnybara energikällor,
- främjande av innovation och ett vetenskapligt forskningslaboratorium,
- utveckling av en cirkulär ekonomisektor som värdesätter avfall i korta avfallskedjor och har en inverkan på samhället i form av lokala arbetstillfällen, gröna arbetstillfällen kopplade till social inkludering och integration av människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden, och
- en höjning av medvetenheten bland livsmedelsproducenter och allmänheten om alternativa och förnybara energikällor. I detta avseende har GECCO också inrättat flera insamlingsställen över hela territoriet för stekolja, som sedan återanvänds som bränsle för den kommunala fordonsparken (genom GECCO:s parallella utveckling av frivilliga inlämningsplatser för stekolja i territoriet, som efter omvandling återanvänds i det pågående försöket med en tjänstefordonspark).

Kontraktsvärde

Det totala kontraktsvärdet är för närvarande 5 600 euro (fas 1 slutförd).

Regleringsform

- Artikel 14 i direktiv 2014/24/EU om forsknings- och utvecklingstjänster och om fastställande av kriterier för att undanta dessa från offentlig upphandling.
- I fransk lagstiftning utgör artikel 30-II i dekret 2016-360 av den 26 mars om offentlig upphandling grunden för förhandlade förfaranden utan offentliggörande för "produkter som uteslutande tillverkas för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål, utan lönsamhetsmål eller avskrivningar av forsknings- och utvecklingskostnader".

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Lilles kommun

- Vinnande leverantör: Det sociala företaget GECCO
- Partner: projektet stöds av EU:s Life-program, regionen Hauts-de-France, Métropole Européenne de Lille, Communauté de Communes Pévèle Carembault och McCain Food Europe. GECCO har också fått stöd för miljöinnovation genom BIOHEC-LIFE-projektet och dess partner (Lilles universitet, NEOECO, Pour la Solidarité-PLS och RREUSE).

Sociala konsekvenser

- Skapande av arbetstillfällen och yrkesintegration:
 - Tre permanenta arbetstillfällen har skapats sedan projektet inleddes, och sex andra arbetstillfällen förväntas i slutet av fas 2. Två av de nyanställda arbetade tidigare i yrkesintegrationsföretag.
 - Sedan uppstarten 2007 har GECCO anställt 23 personer. Innan de rekryterades var 43 % av dem arbetslösa, 13 % arbetade i yrkesintegrationsföretag och 17 % var praktikanter.
 - GECCO har delegerat en del av sin insamling av spillmatolja till två sociala företag och yrkesintegrationsföretag. Tolv personer arbetade med denna verksamhet under 2019, varav hälften hittade ett jobb.
- En utvärdering av den sociala avkastningen på investeringar har gjorts för projektet: resultaten visar att för varje euro som investeras i projektet återförs 1,40 euro i sociala effekter till territoriet.
- En höjning av allmänhetens (vuxna, tonåringar och barn) medvetande om avfallsåtervinning, avfallsfria strategier och begränsning av klimatförändringarna. Detta stöds genom kommunikationsåtgärder och workshoppar.

Andra fördelar

De andra positiva effekterna av detta experiment ur Lilles stads synvinkel är följande:

- Miljön: det nya biobränslet minskar miljöpåverkan (växthusgasutsläpp, förbrukning av icke-förnybar energi, utsläpp av fina partiklar) jämfört med fossila dieselbränslen: -95 % koldioxid, -65 % partikelutsläpp, 100 % förnybar energi.
- Innovation: genom att använda denna innovativa och ekodesignade process fungerar de lokala myndigheterna som katalysatorer för innovativa ekosystem som gör det möjligt för aktörer att testa och validera sina initiativ.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Utmaningen för GECCO är att vidareutveckla denna innovation som en källa till gröna arbetstillfällen. Detta kommer att åstadkommas genom att öka insamlingen av stekoljor, främja denna nya modell för omvandling och distribution av biodiesel till andra tjänstefordonsparker och öka dess inverkan genom nya partnerskap.
- Överförbarheten på EU-nivå har också undersökts och inledande kontakter har etablerats i vissa EU-länder.

Kontaktperson

Kontaktpersoner hos Lilles kommun:

- Underhållsledningen för den tekniska bedömningen av försöksverksamheten med tjänstefordonsparken: Pascal RAEPSAET, chef för underhåll och byggnader praepsaet@mairie-lille.fr

- Avdelningen för offentlig upphandling för det inledande upphandlingsförfarandet: Gaëtan KERSKENS, chef för offentlig upphandling, gkerskens@mairie-lille.fr
- Avdelningen för hållbar utveckling: Véronique Falise, chef för hållbar utveckling, vfalise@mairie-lille.fr

Kontaktpersoner hos företaget GECCO:

- Kontrakt och allmän projektledning: Michel MILLARES, VD, michel.millares@gecco.fr
- Projektteknisk förvaltning: Cédric HIS, FoU-chef, cedric.his@gecco.fr
- Kommunikation: Alicia BACHELET, projektledare alicia.bachelet@gecco.fr

52. Pilotprojekt för social sysselsättning i Finland

Namn på upphandlande myndighet, land: Vanda stad och Helsingfors stad, Finland

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Inom ramen för Europeiska socialfonden (ESF) inledde Finland och Sverige ett transnationellt projekt som ett gemensamt initiativ som syftar till att koppla samman offentlig upphandling och sysselsättning av mindre gynnade personer. Projektet, kallat Social Innovation and Employment through Public Procurement (SIEPP, social innovation och sysselsättning genom offentlig upphandling), inleddes 2017 och pågår fortfarande. SIEPP syftar till att ta itu med de stigande arbetslöshetssiffrorna i Sverige och Finland och är en uppföljning av ett framgångsrikt tidigare projekt som pågick mellan 2014 och 2017.

Att koppla samman offentlig upphandling och sysselsättning är en avgörande fråga, och genom att göra detta är det möjligt att skapa vägar till den öppna arbetsmarknaden för enskilda personer som har svårt att få tillgång till den på egen hand. Projektet gör det möjligt för partner med olika erfarenhetsnivåer att utbyta sakkunskap och lära av varandra. Dessutom främjar projektet ett internationellt utbyte av god praxis mellan EU-länderna för att säkerställa en gemensam strategi.

Projektet syftar till att skapa följande:

- Möjligheter till arbetsplatspraktik, lärlingsplatser och praktikplatser för människor som i normala fall befinner sig långt från den öppna arbetsmarknaden.
- Inhämta erfarenheter och information om innovativa processer för tillgång till arbetsmarknaden och tillämpning av sysselsättningskriterier, inbegripet nya partnerskap med privata företag och specialiserade aktörer för hantering av rekryteringsutmaningar, såsom det finska Institutet för hälsa och välfärd.
- Statistiska uppgifter som är jämförbara och kan återanvändas för att få gedigna kunskaper i frågan.
- Utveckling av ett certifikat för socialt ansvarsfulla leverantörer.
- Strategisk analys av arbetsmarknaden och den lokala sysselsättningssituationen.

Pilotupphandlingar för anställning av mindre gynnade personer har inletts i de finska städerna Vanda och Helsingfors. Dessutom har de finska och svenska partnererna gjort studiebesök i Warszawa, Paris, Glasgow, Rotterdam och Barcelona, där det finns förstahandserfarenhet när det gäller social integration inom offentlig upphandling. Besöken har bidragit till de lokala myndigheternas insamling av bästa praxis. De finska partnererna har riktat sin uppmärksamhet på genomförandet av hållbar offentlig upphandling och en sund kontrollmekanism.

Kontraktsföremål

Pilotupphandlingarna omfattar en 24-timmars boendetjänst för äldre

Upphandlingsetapp och kriterier

Innovativa pilotupphandlingar genomfördes i städerna Helsingfors (tio pilotupphandlingar) och Vanda (sex pilotupphandlingar). Vid pilotupphandlingarna fastställdes särskilda anställningskriterier och införlivade dem i små upphandlingar, med kontraktsvärden på omkring 10 000 euro vardera.

Upphandlingarna omfattar olika anbudsförfaranden och kontrakt i Helsingfors och Vanda. Huvudsyftet med denna process är att testa mindre upphandlingar som pilotupphandlingar för att skala upp metoden till att omfatta större kontrakt i framtiden.

Totalt förväntas dessa upphandlingar leda till minst 100 anställningsmöjligheter i Helsingfors och 30 i Vanda via direkta åtgärder och indirekta fördelar. En av pilotupphandlingarna avser till exempel en 24-timmars boendetjänst för äldre. Tjänsteleverantören är skyldig att anställa en arbetslös person under nio månader för varje 20 inköpta boendetjänstplatser (20 inköpta platser = 1 person, 40 platser = 2 osv.). Sysselsättningsinriktningen ligger på unga arbetslösa (yngre än 25 år, med över sex månaders arbetslöshet) och långtidsarbetslösa (som har fått över 300 dagars arbetslöshetsersättning). Målet är heltidsanställning för dessa personer.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Projektets huvudsakliga mål är att öka sysselsättningsmöjligheterna för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden, såsom migranter, långtidsarbetslösa, unga som varken arbetar eller studerar, personer över 50 år och personer med funktionsnedsättning. Framför allt ökar kategorin unga som varken arbetar eller studerar dramatiskt i Finland, och utgör 20 % av hela den unga befolkningen. Långtidsarbetslösheten växer särskilt snabbt i stora städer som Helsingfors och Vanda och i åldersgrupper under 40 år. Dessutom har asylsökande och invandrare svårt att få tillgång till arbetsmarknaden.

Kontroll

Villkoret om anställning är ett absolut krav enligt avtalet. Om det inte uppnås ska ett bötesbelopp på 9 000 euro betalas av tjänsteleverantören.

Kontraktsvärde

160 000 euro

Regleringsform

- Artikel 70 (om villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndigheter: Helsingfors kommun och Vanda kommun
- Transnationell utbildningspartner: Upphandlingsmyndigheten i Sverige
- Stödmottagare: Personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och som anställdes eller fick lärlingsplatser genom pilotupphandlingarna

Sociala konsekvenser

- Som ett direkt resultat av projektet har det skapats arbetsplatsplaceringar, lärlingsplatser och praktikplatser för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Erfarenheterna hittills visar att offentlig upphandling kan vara en effektiv och enkel åtgärd för att öka sysselsättningen. Om den används på rätt sätt och planeras väl har den stor potential att skapa arbetstillfällen.
- I vissa fall anställdes långtidsarbetslösa på försöksbasis som en del av projektet som sedan dess har anställts på heltid.
- Intervjuer och undersökningar med 20 företag som deltog i projektet visade att de hade en positiv eller neutral inställning till metoden. Ingen negativ inställning registrerades.
- I Helsingfors anser fyra av fem invånare att det är bra att använda sysselsättningsklausuler vid offentlig upphandling, och anser att staden och de företag den kontrakterar ska ta sitt ansvar genom att göra detta.

Andra fördelar

Utöver pilotupphandlingarna syftar projektet till att sprida kunskap, transnationellt lärande (med Sverige) och utbyte av bästa praxis.

Viktiga delar av SIEPP har innefattat gränsöverskridande workshoppar, studiebesök och möjligheter till ömsesidigt lärande under projektets gång. Studieresor om offentlig upphandling och sysselsättning genomfördes i Polen, Nederländerna, Frankrike, Storbritannien och Spanien, utöver Finland och Sverige. Workshoppar hölls i partnerländerna och samarbetet i frågan var konstant under projektets löptid. SIEPP förväntas avslutas i mars 2020. Samarbetet mellan finska och svenska parter har varit gott, och många transnationella lärdomar har samlats in från andra europeiska länder. Till följd av detta har dessutom följande skett:

- Samarbetet i pilotstäderna Helsingfors och Vanda mellan deras respektive upphandlingsavdelningar, kommunala arbetsförmedlingar och statliga lokala arbetsförmedlingar har stärkts.
- Det har skapats möjligheter för företag att visa att de tar sitt sociala ansvar.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Det har skett förbättringar av de sociala klausulerna under projektets gång, såsom att förlänga anställningsavtalsperioden från minst sex till minst nio månader. Avtalen har skraddarsyttts för att passa både arbetsgivaren och den anställde (t.ex. hel- eller deltid, vilken typ av anställning, detaljerad beskrivning av uppgifterna). Projektets resultat beror delvis på en kontinuerlig utvärdering och förbättring på grundval av projektets erfarenheter: att lära genom att göra och göra ändringar i enlighet därmed.
- Kommande steg är att utvidga användningen av sysselsättningsklausuler eller sociala klausuler i offentliga upphandlingar i Finland genom ett fortsatt genomförande i Helsingfors, Vanda och nätverket av intressenter. I 2020 års budgetriktlinjer för upphandlingarna för hela Helsingfors stad anges till exempel numera att sysselsättningsklausulen måste beaktas vid alla offentliga upphandlingar värda över 200 000 euro.
- Projektet har dock visat att varje land och kommun har olika processer för att upphandla och införa sociala klausuler. Det finns ingen strategi som passar alla. Dessutom har projektet betonat behovet av att förbättra kontrollfasen både kvantitativt och kvalitativt.
- Å andra sidan kan problemen och flaskhalsarna vid tillämpningen av sociala klausuler i offentliga kontrakt också vara liknande överallt. En operativ modell för sysselsättning genom offentlig upphandling har redan skapats i ett tidigare ESF-projekt. Denna ram används också i SIEPP-pilotstäderna.
- Det finska arbets- och näringsministeriet kommer att lansera ett accelerationsprogram för sysselsättning genom offentlig upphandling under våren 2020. Programmet bygger delvis på SIEPP:s piloterfarenheter och rekommendationer. Stöd för användningen av sociala klausuler vid offentlig upphandling har också uttalats i den finska statsministerns regeringsprogram.

Kontaktpersoner

Veera Laurila, ställföreträdande projektledare, Institutet för hälsa och välfärd: veera.laurila@thl.fi
Ville Grönberg, enhetsgruppchef, Institutet för hälsa och välfärd: ville.gronberg@thl.fi
Mika Villa, den nationella kontaktpunkten för ESF i Finland: mika.villa@ely-keskus.fi

53. Det gränsöverskridande ESF-projektet "Social Innovation and Employment through Public Procurement" (social innovation och sysselsättning genom offentlig upphandling) (SIEPP)

Namn på upphandlande myndighet, land: Upphandlingsmyndigheten i Sverige

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Projektet syftade till att öka användningen av sysselsättningsklausuler vid offentlig upphandling som ett verktyg för att skapa arbetstillfällen.

I juni 2016 antog den svenska regeringen den nationella strategin för offentlig upphandling. Denna strategi främjar en strategisk användning av offentlig upphandling som ett instrument för att hantera samhällsutmaningar, inklusive skapandet av sysselsättningsmöjligheter för alla. Upphandlingsmyndigheten har haft en framträdande roll i genomförandet.

Den identifierade Europeiska socialfondens (ESF) gränsöverskridande samarbete som en möjlighet att utveckla en nationell modell för hur sysselsättningsklausuler ska användas vid anbudsförfaranden. "Social Innovation and Employment through Public Procurement" (social innovation och sysselsättning genom offentlig upphandling) (SIEPP) var ett gränsöverskridande ESF-projekt mellan svenska och finska organisationer. För mer information om Finlands erfarenhet av ESF-projektet, se fall X (s. x).

Syftet med detta ESF-projekt, som inleddes i januari 2017 och varade i 34 månader, var att stärka de deltagande organisationernas kunskap och erfarenheter så att de bättre kunde ta hänsyn till sociala sysselsättningskriterier i offentliga upphandlingsförfaranden, genom sju tematiska transnationella workshoppar för utveckling av det ömsesidiga lärandet i frågor som är nära kopplade till en framgångsrik användning av sociala sysselsättningskriterier:

- Nuvarande situation och utbyte av bästa praxis och utmaningar.
- Innovativa sätt att tillämpa sysselsättningskriterierna, modellen för samhällspåverkande obligationer och användningen av bonusar.
- Rekryteringsprocess och arbetsmarknadsanalys.
- Stödåtgärder för särskilda målgrupper (t.ex. migranter).
- Statistik och ekonomisk konsekvensbedömning.
- Kommunikation och inverkan.
- Sociala företags roll och erkännande av ansvarsfulla leverantörer.

Dessutom har de transnationella partnerna gjort studiebesök i andra städer med större erfarenhet på detta område: Warszawa, Paris, Glasgow, Rotterdam och Barcelona.

På grundval av detta projekt har Sverige utvecklat en [nationell modell](#) och metod för användning av sysselsättningsklausulerna som kriterier för offentlig upphandling. Denna modell beskriver hur man använder upphandling som ett strategiskt instrument för att skapa sysselsättning för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Den omfattar alla etapper i upphandlingsprocessen: den förberedande fasen, upphandlingsfasen och fasen efter upphandlingen.

Den innehåller många intressanta aspekter, till exempel att främja jämställdhet mellan könen eller att uppmuntra deltagandet av sociala företag i upphandling genom reserverade kontrakt. Som en del av modellen har Upphandlingsmyndigheten också utvecklat [ett verktyg som hjälp till att beräkna de socioekonomiska fördelarna](#) för de berörda aktörerna: den anställde, den offentliga sektorn, den privata sektorn/företaget och de totala socioekonomiska fördelarna för landet.

Upphandlingsetapp och kriterier

Projektet syftar till att förbättra de upphandlande myndigheternas möjlighet att använda sociala anställningskriterier som tilldelningskriterier eller i klausuler om fullgörande av kontrakt, samt att övervaka resultaten och omsider samla in statistik för att utvärdera upphandlingsförfarandena efter upphandlingen.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Att öka sysselsättningsmöjligheterna för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden (i Sverige särskilt för invandrare som anlant för mindre än tre år sedan).
- Öka kännedomen om sysselsättningsklausuler bland statliga myndigheter och kommuner.
- Öka den upphandlande myndighetens användning av sysselsättningsklausuler och sysselsättningskriterier vid upphandlingsförfaranden.

Kontroll

Det åligger den upphandlande myndigheten att inrätta en kontrollmekanism.

Projektvärde

Belopp för ESF-projektet: cirka 1 miljon euro (för 34 månader). Den nationella strategi som utvecklas inom projektet gäller för alla upphandlingar som görs av offentliga myndigheter i Sverige, vars årliga värde är omkring 706 miljarder kronor (cirka 67 miljarder euro).

Regleringsform

- Artiklarna 67 (om tilldelningskriterier) och 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.
- Den svenska nationella strategin för offentlig upphandling (2016).

Aktörer

Partner i Sverige:

- Arbetsförmedlingen
- Göteborgs stad
- Stockholms stad
- Botkyrka kommun
- Helsingborgs stad
- Trafikverket

Partner i Finland:

- Institutet för hälsa och välfärd

- Helsingfors stad
- Vanda stad

Sociala konsekvenser

Projektet har utvecklat ett verktyg som är till hjälp vid beräkning av de socioekonomiska fördelarna för de berörda aktörerna: den anställda, den offentliga sektorn, den privata sektorn/företaget, staten och de totala socioekonomiska fördelarna för landet.

Verktyget kan användas på två sätt:

- För att beräkna de uppskattade effekterna av att införa sysselsättningskrav i upphandlingar redan innan den enskilda upphandlingen genomförs, och
- för att följa upp effekterna av en upphandling med sysselsättningsklausuler efter avslutad upphandling.

I ett exempel där en nyanländ invandrare får arbete med anställningsstöd under 12 månader uppgår den beräknade fördelen för samhället till över 200 000 kronor. Om 100 nyanlända invandrare anställs på ungefär samma villkor genom offentlig upphandling skulle de ekonomiska konsekvenserna för samhället under ett år vara över 20 miljoner kronor.

Dessutom stöder projektet betydande kvalitativa sociala konsekvenser:

- Det faktum att en person går från arbetslös till anställd leder ofta till betydande personliga förmåner, såsom förbättrad hälsa eller en ökad känsla av tillhörighet.
- Det har också en positiv inverkan på den enskildes chanser att få ett arbete i framtiden på grund av att denne har fått mer arbetslivserfarenhet.
- Denna typ av effekter, även om de inte mäts av verktyget, bör beaktas vid beslut om sysselsättningskrav, eftersom det finns positiva effekter utöver enbart de ekonomiska fördelarna.

Med undantag för Stockholms stad har de återstående partnererna gett mer än 1 260 personer visstidsanställning (baserat på rapporterade siffror, där statistiken från 2019 saknas i vissa fall). Stockholms stad uppskattade att de hundratals slutförda upphandlingarna har skapat tusentals arbetstillfällen. Det är inte möjligt att ge mer exakta siffror på grund av avsaknaden av ett enhetligt system för insamling och sammanställning av statistik om sociala krav och sysselsättningskrav vid upphandling i Sverige.

Andra fördelar

De viktigaste resultaten fram till december 2019:

- Utveckling av en nationell modell för strategisk upphandling i Sverige: denna består av riktlinjer som beskriver de åtgärder som krävs för att utveckla den strategiska upphandlingen och som fastställer vilka intressenter som måste delta, mallar och checklistor för offentliga myndigheter, och juridisk rådgivning för upphandlande myndigheter.
- Skapande av ett nätverk för utbyte och spridning av socialt ansvarsfull offentlig upphandling, både på nationell och internationell nivå, i EU och med FN, genom de informella kontakter som knutits under projektet.
- Omfattande samråd på nationell nivå och inom olika sektorer i Sverige: arbetsmarknadsdepartementet och arbetsförmedlingar, fackföreningar och den privata sektorn.

- Utveckling av ett webbaserat verktyg för att beräkna de socioekonomiska fördelarna med sysselsättningsklausuler.
- Utarbetande av stödmaterial om hur man främjar deltagandet av sociala företag med inriktning på arbetsmarknadsintegration i offentliga upphandlingar genom att använda reserverade kontrakt för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden.
- Projektet skapade en onlineplattform med namnet "kunskapsbank", där man kan hitta all delad kunskap, såsom sysselsättningsklausuler, bra exempel, erfarenheter från andra EU-länder från studiebesök, framgångsfaktorer och besvarade frågor samt utbildningsmaterial.
- Projektet tog även fram utbildningsmaterial som kan användas i enskilda organisationer eller tillsammans med andra organisationer.
- Den strategi som utvecklats genom projektet planeras att fortsätta tillämpas på nationell nivå och i olika regioner.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn är av avgörande betydelse för att ta itu med sociala och samhällsliga problem.
- Den offentliga sektorn bör erkänna att den expertis som finns i sociala företag och det civila samhällets organisationer också är avgörande.
- Ett viktigt villkor för framgång är att det finns politisk vilja att främja sysselsättningsklausuler vid upphandling. Det svenska projektet fick stöd från regeringen och den högsta ledningen vid Upphandlingsmyndigheten.
- Det finns ett behov av ytterligare spridning och kommunikation i hela landet till relevanta målgrupper även efter projektets slut.
- Det finns ett behov av ett centralt it-system för att övervaka, följa upp och samla in uppgifter om konsekvenserna på nationell nivå.
- De upphandlande myndigheterna behöver mer resurser för att stödja detta arbete i form av kontaktpersoner och samordnare i hela landet.
- Den gränsöverskridande strategin, studiebesöken inom EU och samarbetet med Finland gjorde det möjligt för svenska nationella myndigheter och intressenter att få kunskap som bidrog till att skapa den nationella modellen och kunskapsbanken.
- Det är också viktigt att ha en ansvarig organisation som underlättar matchningsprocessen mellan den privata sektorn och de arbetssökande.
- Idén med att skapa en nationell modell tillsammans med olika deltagande aktörer från olika områden i landet är en framgångsrik metod där stödmaterial skapas tillsammans med de faktiska användarna, vilket visar vad som fungerar och vad som inte fungerar på plats.
- Detta projekt kan kopieras i andra medlemsländer, med beaktande av skillnaderna i rättsliga ramar och styrande strukturer. I motsats till i Frankrike, där arbetsvillkor ofta regleras i lagstiftningen och kan ingå som krav i anbudsproceduren, är det till exempel viktigt i Sverige att se till att kollektivavtalen respekteras vid utformningen av anbudsproceduren. Till följd av detta är samråd med arbetsmarknadens parter, särskilt fackföreningar, en avgörande del av upphandlingsprocessen.

Helsingborgs stad består av olika upphandlingsenheter som håller reda på stadens inköpsbehov. Under förberedelserna för en ny upphandling vänder sig inköpsenheten till **arbetsmarknadsförvaltningen** (den matchande enheten) för att begära ett yttrande om huruvida sysselsättningsklausulerna är lämpliga. Arbetsmarknadsförvaltningen har sitt kontor vid inköpsenheten. Den ger ett yttrande på grundval av de bedömda behoven på arbetsmarknaden. Det slutliga beslutet fattas av upphandlingsenheten.

Helsingborgs stad arbetar nästan uteslutande med en **dialogklausul**. Detta innebär att leverantören har en skyldighet att tala med arbetsmarknadsförvaltningen om sina möjligheter att stödja människor som befinner sig utanför arbetsmarknaden i deras anställningsprocess.

Dialogklausulen är kort och okomplicerad: "Leverantören ska samarbeta med arbetsmarknadsförvaltningen för att integrera människor på arbetsmarknaden genom att till exempel erbjuda praktikplatser, rekrytera från arbetsmarknadsförvaltningens målgrupper eller på annat sätt ta socialt ansvar. Leverantören ska delta i de möten som föreslås av staden. I samråd mellan parterna träffas en överenskommelse om hur resultatet av samarbetet ska rapporteras och på vilket sätt socialt ansvar bör tas kontinuerligt under avtalsperioden."

Dialogklausulen främjar en "mjuk" dialog mellan den upphandlande myndigheten och uppdragstagaren. Den föreskriver inte att ett visst antal mindre gynnade personer ska anställas. Genom denna dialog förstår leverantören bättre vad den upphandlande myndigheten vill uppnå och den upphandlande myndigheten får bättre kunskap om vad uppdragstagaren kan erbjuda. De undertecknar slutligen ett avtal som anger hur många mindre gynnade personer som kommer att anställas och från vilken målgrupp.

Mer information finns i bilagan "[Du är en samhällsbyggare!](#)", som innehåller kortfattad och konkret information om olika samarbetsalternativ. Under genomförandeperioden för anbudsförfarandet är leverantörer välkomna att ställa frågor om detta via it-systemet för upphandling.

Helsingborgs kommun har arbetat med sysselsättningsklausulerna sedan 2015, med en lång rad olika leverantörer från olika branscher: byggentreprenörer, städtjänster, trädgårdsföretag, restauranger och kaféer, arkitektkonsulter, golvleverantörer, vårdhem osv. Det aktuella läget för november 2019 är att det finns sysselsättningsklausuler i 105 enskilda avtal med Helsingborgs stad från 33 upphandlingsförfaranden. Sedan inledningen år 2015 har cirka 320 personer fått anställning eller praktik av leverantörer med sysselsättningsklausuler i sina avtal. Kommunen uppskattar att omkring en tredjedel av dessa är en direkt följd av sysselsättningsklausulen. Kommunen ser också sysselsättningsklausulen som ett sätt att skapa starkare förbindelser med leverantören.

Kontaktperson

Patrick Amofah, projektledare, Upphandlingsmyndigheten, patrick.amofah@uhmynd.se

54. Myndigheten för Storlondons strategi för ansvarsfull upphandling

Upphandlande myndighet, land: Greater London Authority Group, Storbritannien

Produkt- eller tjänstesektor: Kollektivtrafik, polisverksamhet, brandsäkerhet, textilier, ekonomisk utveckling och strategisk policyledning för Londons stad.

Introduktion och upphandlingsmål

För myndigheten för Storlondon (*Greater London Authority, GLA*) innebär ansvarsfull upphandling att man är en föregångare när det gäller socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar upphandling för att uppnå en bättre livskvalitet och ett större värde för pengarna. Det handlar om att utveckla partnerskap för att hjälpa fler människor få ett arbete och förbättra anställningsvillkoren. Det innebär också att öppna tillgången till kontraktsmöjligheter för olika företag och frivilligorganisationer samt organisationer inom den samhällsliga sektorn, uppmuntra till bästa praxis bland leverantörerna och främja en ökad miljömedvetenhet.

I hela GLA är de sammanlagda årliga utgifterna för upphandling över 11 miljarder brittiska pund. Med tanke på verksamhetens omfattning har GLA möjlighet att driva på förbättringar och innovation och tillhandahålla socialt och ekonomiskt värde.

Deras policy för ansvarsfull upphandling bidrar till att säkerställa att beslut som fattas av medlemmar i GLA om inköp av varor, byggentreprenader eller tjänster anpassas till deras åtaganden och stödteaman, såsom att öka det sociala värdet, jämlikheten och mångfalden, och att integrera rättvisa anställningsmetoder.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Strategin reviderades i juli 2017 för att säkerställa att GLA:s upphandlingsverksamhet uppfyller alla relevanta nationella lagstiftningskrav, däribland 2015 års moderna slaverilag, 2012 års lag om socialt värde och 2010 års jämställdhetslag.

Den är också anpassad till den strategi för kompetens rörande transportinfrastruktur som offentliggjorts av transportministeriet. Utöver den brittiska lagstiftningen hänvisas nedan till upphandlingsförfaranden för varukontrakt som innehåller krav såsom användning av lärlingsplatser, som stöds av artiklarna 67 och 70 i EU:s direktiv 2014/24/EU.

Sociala teman som ingår i strategin för ansvarsfull upphandling under 2018/19 omfattar att skapa möjligheter till kompetens, utbildning och sysselsättning för tjänsteleverantörer i London samt åtgärder för att förbättra arbetsvillkoren i leveranskedjan för arbetstagaruniformer.

Skapa möjligheter till kompetens, utbildning och sysselsättning

Under 2018–2019 påbörjades 548 lärlingsutbildningar i leveranskedjan – varav över 50 % var för BAME-personer (svarta, asiater och personer från etniska minoriteter).

När leverantörer inbjuds att lämna anbud uppmanas de att redogöra för hur de avser att införliva minst ett resultat avseende strategiska arbetskraftsbehov och utbildningar (SLNT) för varje 1, 2 eller 3 miljoner brittiska pund som läggs ut, beroende på kontraktstyp. Genom att införliva detta krav i relevanta leverantörskontrakt skapar GLA större kompetens och fler sysselsättningsmöjligheter.

SLNT-resultaten omfattar

- en lärlingsplats

- en anställning för en arbetslös person
- 20 dagars arbetsplatsplaceringar eller pröva-på-dagar inom branschen
- 20 dagars deltagandeverksamhet i skolan
- 10 dagars arbetsplatsplaceringar för social rörlighet

I varje kontrakt måste lärlingsplatserna utgöra minst hälften av SLNT-resultaten, så att alla projekt välkomnar nya arbetstagare i branschen.

Etiska anskaffningsmetoder för textilinköp

Transport for London (TfL) är ett organ inom GLA. TfL har åtagit sig att se till att de personer som tillverkar deras anställdas uniformer behandlas rättvist. TfL inkluderar tydliga krav på att skydda mänskliga rättigheter och arbetsvillkor i relevanta kontrakt och har fastställt nya kompetensnivåer för tillbörlig aktsamhet för leveranskedjan vid offentlig upphandling.

Uniformerna tillverkas i Bangladesh och Kina. Varje år krävs enligt avtal (villkor) att fabriker genomgår en oberoende social revision av en tredje part avseende de nio principerna i ETI:s (Ethical Trading Initiative) grundkodex (<https://www.ethicaltrade.org/eti-base-code>). Därefter enas man om handlingsplaner för att ta itu med eventuella områden där det förekommer bristande efterlevnad. Via Sedex onlineplattform kan revisionsresultaten studeras och planerna kan spåras.

Kontroll

TfL erkänner de sociala revisionernas begränsningar när det gäller att ta itu med de bakomliggande orsakerna till bristande efterlevnad. Därför krävs i uniformskontraktet också att leverantören utför ytterligare åtgärder vid tillverkningsanläggningarna. Personalen har till exempel genomgått utbildning om arbetstagares rättigheter, hälsa och säkerhet och om arbetslagstiftningen i Bangladesh, inklusive hur och när klagomålsskrivelser ska användas för att framföra klagomål. En fabrik samarbetar med ett lokalt universitet för att vara värd för praktikanter i syfte att hjälpa dem att kvalificera sig som tekniker och designer. Detta bygger upp kapaciteten hos sårbara arbetstagare och hjälper dem att bättre förstå sina rättigheter på arbetsplatsen.

TfL har samarbetat med Fairtrade Foundation för att se till att den bomull som används i dess uniformer kommer från certifierade producenter, vilket innebär att både jordbrukare och arbetstagare behandlas rättvist. TfL har tillämpat detta synsätt på den etiska upphandlingen av uniformer i sitt senaste avtal om arbetskläder.

I en rapport från 2018 från International Corporate Accountability Roundtable och Corporate Responsibility Coalition konstaterades att "jämfört med de statliga myndigheter som figurerar i denna rapport är TfL:s upphandlingspraxis betydligt mer socialt ansvarsfull och avancerad".

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Myndigheten för Storlondon (GLA), som är medlem av GLA-gruppen. Följande organisationer ingår i gruppen:
 - Transport for London (TfL).
 - London Fire Commissioner (LFC).
 - Mayor's Office for Policing and Crime (MOPAC).
 - London Legacy Development Corporation (LLDC).
 - Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC).
- Stödmottagare:

- Arbetslösa/jobbsökande, BAME-personer
- Arbetstagare i leveranskedjan för textilier

Sociala konsekvenser

- TfL:s branschledande leverantörskompetensgrupp (SST) har bidragit till att skapa mer än 5 500 lärlingsplatser och 5 300 arbetstillfällen för arbetslösa Londonbor, inklusive mer än 100 före detta förbrytare.
- SST inrättades för att i partnerskap med uppdragstagarna ta itu med branschens kompetensbrist. Gruppen hjälper dem att anställa rätt personer för att tillhandahålla TfL:s projekt och tjänster, skapa möjligheter som tar itu med underrepresentation och i slutändan bidra till ekonomisk förnyelse. SST deltar i varje skede av upphandlingsprocessen. Gruppen genomför och utvärderar kontraktskrav, stöder leverantörer från början till slutet av deras kontrakt och arbetar med leverantörer på frivillig basis för att maximera de färdigheter och anställningsmöjligheter som uppstår under kontraktarbetets gång.
- SST kan sammanföra uppdragstagare med välgörenhetsorganisationer och anställningsbarhetspartner som bidrar till att upprätta arbetsinitiativ. Varje SST-program har fullständig extern finansiering, och deltagarna får stöd före, under och efter programmet. Detta minskar risken för att kandidaterna hoppar av.
- SST:s ansträngningar överbryggas klyftan mellan de potentiella kandidaterna till tekniska lärlingsutbildningar och de kvalifikationer, erfarenheter och beteenden som krävs.

Andra fördelar

- Tack vare kopieringen av denna strategi kommer fler arbetssökande att utbildas och stödjas.
- Över 200 anställda har fått utbildning i ansvarsfull upphandling.
- TfL:s strategi med att införliva SLNT-kraven i de relevanta leverantörskontrakten har införts i hela GLA och de andra funktionella organen.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Flera faktorer har varit avgörande för SST:s resultat: Stöd på högsta nivå, ett tydligt mandat genom policyn för ansvarsfull upphandling och ett nätverk av partner som har samma tänkesätt.
- Nästa utmaning för TfL är att arbeta för att alla nya lärlingar i leveranskedjan ska återspegla Londons mångfald. TfL arbetar med att utveckla en garantiprocess för socialt ansvarsfulla upphandlingsmetoder i sin leveranskedja för att kontrollera och belöna leverantörer som uppfyller kraven. TfL kommer att fortsätta uppmuntra till kopiering och spridning av sin bästa praxis till andra offentliga myndigheter.

Kontaktperson

Matt Galvin, ansvarig upphandlingschef, Greater London Authority Group, matthewgalvin@tfl.gov.uk

55. Införliva social inkludering och sysselsättning i byggnads- och säkerhetskontrakt

Namn på upphandlande myndighet, land: Dublins stadsfullmäktige, Irland

Produkt- eller tjänstesektor: Bygg- och anläggningsarbeten (utvecklingsavtal) och säkerhetstjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Dublins stadsfullmäktige (DCC) har en långsiktig strategi för att fullt ut integrera sociala och sysselsättningsrelaterade hänsyn i sina upphandlingsförfaranden. Kommunstyrelsen vill erbjuda sysselsättningsmöjligheter för social integration av mindre gynnade personer och medlemmar av utsatta grupper. DCC hade viss erfarenhet av att använda sysselsättningsklausuler i tidigare kontrakt. I syfte att öka de sociala konsekvenserna av upphandlingen använde DCC en ny strategi för två kontrakt som nådde stadiet för prioriterade anbudsgivare under 2019.

Kontraktsföremål

Kontrakt 1 – Bostadsbygge för bostäder med blandad boendeform

Kontrakt 1 avser ombyggnad av en tomt i Dublins norra innerstad till bostäder med blandad boendeform omfattande sociala bostäder, prisvärda köpebostäder och bostäder på den öppna marknaden. Förfarandet för konkurrenspräglad dialog användes tillsammans med en rad dialogmöten för att förfinas projektets rättsliga, tekniska och finansiella aspekter.

Kontrakt 2 – Ramavtal med en enda part för tillhandahållande av säkerhetstjänster

Avtal 2 avser tillhandahållande av säkerhetstjänster, inklusive kameraövervakning (CCTV) och larmövervakning, bemannad säkerhet, utryckning, nyckelinnehav och viss evenemangssäkerhet. Det selektiva förfarandet användes för att upprätta ett ramavtal med en enda aktör för en period på upp till fyra år.

Upphandlingsetapp och kriterier

I kontrakt 1 ingick en ny klausul om social anställning, som kräver att den vinnande anbudsgivaren säkerställer att

- 10 % av de personveckor som arbetas enligt kontraktet utförs av personer som har registrerats i ett nationellt arbetslöshetsregister under en sammanhängande period på minst tolv månader omedelbart före anställningen,
- 5 % av de personveckor som arbetas inom ramen för kontraktet utförs av personer som är anställda enligt ett registrerat system för lärlingsutbildning eller ett likvärdigt nationellt system för utbildning eller arbetsplatsförlagd utbildning,
- personer som är anställda enligt ovanstående klausuler kan gå vidare till heltidsanställningar och lärlingsutbildningar, beroende på tillgången på lämplig kompetens,
- anbudsgivaren samarbetar med utbildningsleverantörspartner för att identifiera utbildningsmöjligheter/kompetenshöjande program avseende sysselsättningsmöjligheter som uppstår till följd av projektet, och samordnar hur dessa tillhandahålls av utbildningspartner till lokalsamhället.

För kontrakt 2 tillämpades följande tilldelningskriterium för social inkludering ("förslag till social inkludering för kontraktet"):

- "För att stödja Dublins stadsfullmäktiges policy att proaktivt främja social inkludering och sysselsättning måste anbudsgivarna utarbeta ett program för hållbar sysselsättning (inklusive allt lämpligt mentorskap och all lämplig utbildning) och redogöra för hur det kommer att genomföras och vilka resurser som kommer att tilldelas under kontraktets löptid".
- Kriteriet hade en viktning på 20 %. Högsta möjliga poäng var 2 000 och den lägsta poäng som krävdes var 1 200.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Irland har ingen nationell policy för inkludering av sociala aspekter i anbudsproceduren, så det är upp till varje enskilda upphandlande myndighet att utarbeta och genomföra strategier. Under 2019 antog Irland en ny nationell policy för socialt företagande, som innehåller ett antal åtgärder för att öka de sociala företagens deltagande i offentlig upphandling. En rådgivande grupp för sociala hänsyn har också inrättats vid det centrala kontoret för offentlig upphandling (OGP).

Kontroll

För kontrakt 1 kommer följande övervakningssystem att införas:

- Byggherren ska utse en sysselsättningskoordinator som ska övervaka att byggherren och byggnadsentreprenören genomför de sociala sysselsättningskraven.
- Byggnadsentreprenören kommer att utse en kontaktperson som ska samarbeta med sysselsättningskoordinatoren för att främja och uppnå de sociala sysselsättningsmålen.
- Kontaktpersonen ska tillhandahålla kvartalsprognoser och rapporter om social sysselsättning och informera sysselsättningskoordinatoren och DCC om praktisk möjligheter.
- Regelbundna möten kommer att hållas mellan sysselsättningsansvarig och kontaktpersonen, och med DCC. Social sysselsättning ska vara en fast punkt på dagordningen.
- Byggnadsentreprenören måste lämna månadsrapporter, inklusive tidsrapporter, för att visa att de sociala sysselsättningsklausulerna följs.

För kontrakt 2 kunde anbudsgivarna lämna in en rad förslag och lämpliga bevis för att de kunde genomföra dem. Till exempel tillhandahölls bevis på förmågan att utbilda långtidsarbetslösa till att utföra säkerhetsarbete, och på hur företaget planerar att utöka dessa anställningar när personalen går i pension eller byter jobb.

Kontraktsvärde

Det uppskattade värdet på kontrakt 1 är 125,5 miljoner euro. Det uppskattade värdet på kontrakt 2 är 11 miljoner euro.

Regleringsform

Artiklarna 67 (om tilldelningskriterier) och 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

Upphandlande myndighet för kontrakt 1: projektgruppen för bostadsmarkinitiativet (HLI) inom DCC.

Upphandlande myndighet för kontrakt 2: samarbetsstrategi mellan DCC och Greenville Procurement Partners Limited (partner)

Sociala konsekvenser

Tilldelningen av båda kontrakten försenades av skäl som inte har något att göra med de sociala kriterier som beskrivs ovan. DCC hoppas kunna tilldela dessa kontrakt inom kort och börja se konsekvenserna av dessa nya strategier.

Alan Nangle, DCC:s verkställande direktör för upphandling, säger: "Vi tar vår roll i den sociala upphandlingen på stort allvar och erkände att vårt sätt att hantera den kunde förbättras. När det gäller sysselsättningen var vi tvungna att se till att de enskilda personerna åtminstone skulle ha färdigheter som skulle hjälpa dem behålla sin anställning hos företaget eller vara till fördel för dem när de sökte arbete någon annanstans."

Andra fördelar

- Kontrakt 1: En social anställningsklausul har nu också inkluderats i utvecklingsavtalet (DA) för ett annat stort kontrakt för uppförande av ett bostadsprojekt med blandad boendeform. Utvecklingsavtalet har delats med andra lokala myndigheter som genomför liknande projekt.
- Kontrakt 2: Efter att ha beviljats ett undantag från att använda OGP:s nationella ram för säkerhetstjänster på grundval av en social sysselsättningsklausul har Dublins stadsfullmäktige delat sina resultat och erfarenheter med OGP och andra lokala myndigheter.

Lärdomar och framtida utmaningar

Dublins stadsfullmäktige har lärt sig att inte alla avtal är lämpliga för införandet av sociala klausuler, eftersom de kanske inte kan tillhandahållas av marknaden. DCC rekommenderar att upphandlande myndigheter samråder med marknaden genom förfrågningar om information och överväger hur genomförandet av de sociala klausulerna ska övervakas.

I framtiden kommer Dublins stadsfullmäktige att sträva efter att utveckla metoder för social upphandling av varukontrakt samt byggentreprenader och tjänster.

Kontaktperson

Alan Nangle, verkställande direktör, Dublins stadsfullmäktige, alan.nangle@dublinCity.ie

56. Skapande av arbetstillfällen för att förhindra långtidsarbetslöshet på lokala marknader genom offentlig upphandling

Upphandlande myndighet: Dortmunds stad, Tyskland

Produkt- eller tjänstesektor: Bygg- och anläggningssektorn, sektorn för offentliga tjänster, t.ex. fastighetsförvaltning, säkerhet, transporter, osv.

Introduktion och upphandlingsmål

Dortmunds stad inledde ett projekt (2017–2019) för att ta itu med problemet med långtidsarbetslöshet och skapa sysselsättningsmöjligheter för långtidsarbetslösa genom

- en offentligt understödd arbetsmarknad (skapande av enkla/lågkvalificerade arbetstillfällen inom områden som är relevanta i urbana/sociala sammanhang), och
- offentlig upphandling och skapande av nya lågkvalificerade arbetstillfällen på den reguljära arbetsmarknaden i företag i Dortmunds stad.

I projektet ingick identifiering av nya tjänstesektorer där anbudsproceduren kan inledas som lämpar sig för inkludering av sysselsättningsklausuler för långtidsarbetslösa. Dortmunds stad införde ett "servicecenter för lokal sysselsättning" för att tillhandahålla särskilda råd för potentiella anbudsgivare om möjligheterna att integrera långtidsarbetslösa i offentliga kontrakt.

Det finns totalt 31 250 arbetslösa i Dortmund, varav 24 326 är långtidsarbetslösa (i december 2019).

Upphandlingsetapp och kriterier

Förupphandlingsetappen

Genomförandet inleds vanligtvis i förupphandlingsfasen genom kontraktsförberedelser. Förutom att utarbeta klara och tydliga anbudsdokument är det också nödvändigt att särskilt informera lokala och regionala hantverks-, industri- och branschorganisationer om upphandlingsförfarandena. Det övergripande målet är att öka potentiella anbudsgivares medvetenhet om sociala aspekter.

Kommunikationsprocessen för att nå ut till potentiella anbudsgivare inleds i förupphandlingsfasen och fortsätter under upphandlingsfasen och därefter.

Villkor för fullgörande av kontrakt

Upphandlingsfasen omfattar klausuler om fullgörande av kontrakt avseende sysselsättning, vilket är en nyhet i Tyskland. Uppdragstagaren får särskilda instruktioner om hur man i praktiken integrerar målgruppen långtidsarbetslösa. Kontraktsvärdet fastställs i upphandlingsdokumenten, så det finns inget behov av att utvärdera erbjudandena på grundval av olika priser. Det faktum att sysselsättningsklausulerna ingår i kontraktsvillkoren gör att alla företag får lika förutsättningar och säkerställer att principen om likabehandling respekteras. Det är inte nödvändigt att utvärdera anbudsgivarna när det gäller deras åtagande för de långtidsarbetslösa, eftersom alla företag i lika hög grad måste främja integrationen av långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det sociala målet är tredelat:

- Tillhandahålla ändamålsenliga och inkluderande sociala tjänster med beaktande av de särskilda behoven hos användarna.
- Öka budgivarnas sociala medvetenhet och åtaganden.
- Förbättra den sociala inkluderingen och livskvaliteten hos målgruppen.

Kontroll

Under kontraktets genomförande genomförs flera kontrollsteg, till exempel följande:

- Månatliga kontroller som grundar sig på fyra ögon-principen, vilket innebär att två personer oberoende av varandra kontrollerar om uppdragstagaren uppfyller kontraktsklausulerna. Målet är att förhindra missbruk och korruption.
- Permanent stöd till målgruppen och till uppdragstagare från externa grupper som är specialiserade på den sociala omsorgssektorn (en socialarbetare ger stöd till 30 långtidsarbetslösa).
- Regelbundna kontroller och stöd till uppdragstagare genom servicecenterteamet för lokal sysselsättning.

Projektvärde

Projektet (2017–2019) finansierades av regionen Nordrhein-Westfalen, Dortmunds stad och den lokala arbetsförmedlingen. Den totala budgeten uppgick till 5,8 miljoner euro. Inom ramen för projektet ingick Dortmunds stad avtal med leverantörer av tjänster och byggentreprenader, i vilka Dortmund garanterade en 100-procentig lönesubvention (omkring 24 000 euro) för anställning av en långtidsarbetslös person under ett år, vilket var en integrerad del av kontraktsvillkoren, och ingick i kontraktets fasta pris.

Lönerna för långtidsarbetslösa täcks nu till största delen av ett bidrag från arbetsförmedlingen på grundval av en ny lag (på tyska "Teilhabechancengesetz") som trädde i kraft den 1 januari 2019. Syftet med lagen är att ge heltäckande stöd till anställbara personer som har rätt till stöd för deras återinträde på arbetsmarknaden. Som en följd av detta garanterar nu Dortmunds stad att dess kontraktspartner får minst 70 % av lönen för en långtidsarbetslös person under ett år. Uppdragstagaren betalar högst 30 % av lönen till den långtidsarbetslösa personen.

Under 2020 uppgår Dortmunds stads budget till lönesubventioner inom ramen för upphandlingsförfaranden till 114 500 euro. Under åren 2021–2029 kommer den årliga budgeten för detta att vara 208 500 euro. Det planeras att 55–60 långtidsarbetslösa personer kommer att anställas varje år på detta sätt.

Regleringsform

- Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- Resolution från Dortmunds stadsfullmäktige av den 6 april 2017 (nr 07209-17).

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Dortmunds stad
- Stöd för integration av social klausul: Socialtjänsten ("Sozialamt"), arbetsförmedlingen ("Jobcenter") och handels- och industrifremjandet Dortmund ("Wirtschaftsförderung Dortmund")
- Vinnande tjänsteleverantörer:

Sociala konsekvenser

- Förhindra långtidsarbetslöshet: under de senaste två åren har 160 långtidsarbetslösa anställts till följd av deltagandet i upphandlingsförfaranden.
- Skapa en möjlighet för målgruppen att delta i det sociala livet.
- Öka medvetenheten hos de berörda aktörerna om långtidsarbetslöshetens hinder och sociala problem.
- Nollställa långtidsarbetslöshetens fastlagda generationscykel för att förhindra långtidsarbetslöshet i framtida generationer av drabbade familjer.
- Omvandla erhållandet av socialt bistånd till en verklig avlöningsmöjlighet för att öka de långtidsarbetslösas självförtroende genom att erbjuda dem lön i stället för socialt bistånd.
- På lång sikt minska de medel som behövs för socialt bistånd.

Andra fördelar

- Kommunen inrättade en särskild tjänst för att ge potentiella anbudsgivare råd om hur långtidsarbetslösa kan integreras genom upphandlingsförfaranden ("Servicecenter för lokal sysselsättning").

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den praktiska erfarenheten visar att det finns många möjligheter med denna strategi. I framtiden planerar staden Dortmund att öka stödet till anbudsgivare och potentiella uppdragstagare för att skapa arbetstillfällen i företag åt långtidsarbetslösa. Dessutom kommer ytterligare sociala finansieringsstrategier att tillhandahållas för att öka antalet potentiella deltagare.

Kontaktperson

Aiko Wichmann, upphandlingscentrum, Dortmunds stad, awichmann@stadt.do.de

57. Gemensam kontaktpunkt för integrering av sociala klausuler i La Rochelle

Namn på upphandlande myndighet, land: La Rochelle, Frankrike

Produkt- eller tjänstesektor: Byggnadsentreprenader, rengöring, textilier och, på pilotbasis, livsmedel

Introduktion och upphandlingsmål

Under flera år har ministeriet för sysselsättning och högre utbildning inom området för La Rochelles storkommun (Communauté d'Agglomération de La Rochelle – CDA) gått samman med kommunen La Rochelle, tillhandahållaren av subventionerade bostäder Atlantic Aménagement och La Rochelles kontor för allmännyttan för att förbättra tillämpningen av sociala klausuler i lokala förfaranden för offentlig upphandling.

Under 2016 inrättade dessa fyra offentliga organ en gemensam kontaktpunkt ("guichet unique") för ett systematiskt genomförande av sociala klausuler i alla relevanta kontrakt (byggnadsentreprenader, rengöring, textilier och, på pilotbasis, livsmedel).

CDA fungerar som huvudpartner och kontaktperson och hjälper konsortiets inköpare att integrera sociala kriterier och klausuler i sina anbud, bistår leverantörerna med att uppfylla dem korrekt och övervakar genomförandet. Varje partner har gett den gemensamma kontaktpunkten finansiellt stöd sedan 2017, när verksamheten formellt inleddes. Partnerskapsavtalet omfattar ett uppdrag, operativa förfaranden samt styr- och övervakningsorgan.

Kontraktsföremål

De relevanta anbuden avser främst underhåll av grönområden, städtjänster och textilier för arbetskläder. Dessutom genomförs för närvarande ett pilotprojekt för inköp av livsmedel.

Upphandlingsetapp och kriterier

Syftet med den gemensamma kontaktpunkten är att systematiskt se över de associerade enheternas offentliga upphandlingsdokument i syfte att införa och förbättra sociala klausuler. Klausulerna gäller främst anställningen av socialt mindre gynnade personer genom inkludering av särskilda "timmar för social integration" (på franska, "heures d'insertion", eller arbetstimmar som utförs av personer i behov av socialt stöd) som klausuler om sociala resultat i offentliga kontrakt.

Kontaktpersonens roll i upphandlingsprocessen kan delas in i åtta steg:

1. Godkänna sociala klausuler i programmet för framtida offentliga upphandlingar.
2. Identifiera lämpliga delar för de sociala klausulerna och beräkna de "timmar för social integration" som kan utnyttjas för fullgörandet av kontraktet.
3. Bidra till utarbetandet av relevanta klausuler i upphandlingen. Den gemensamma kontaktpunkten stöder de upphandlande myndigheterna och anbudsgivarna, och säkerställer en öppen, neutral process med god insyn.
4. Informera berörda företag och uppmana dem att lämna anbud. Stödet till anbudsgivarna är begränsat till administrativt och byråkratiskt stöd samt information och är tillgängligt för alla intresserade anbudsgivare.

5. Delta i upptaksmötet för den relevanta upphandlingen och tillhandahålla relevant information om sociala klausuler.
6. Bistå företagen i deras ansökningsförfarande med avseende på de sociala klausulerna och inkluderingen av "timmar för social integration" inom ramen för kontraktet.
7. Följa och övervaka tillämpningen av de erforderliga "timmarna för social integration".
8. Göra en kvantitativ och kvalitativ bedömning av de åtgärder som vidtagits.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandarder

Genom sitt arbete avser CDA att koppla samman och underlätta de offentliga myndigheternas och anbudsföretagens arbete med att tillämpa och genomföra sociala klausuler i sina kontrakt. De sociala klausuler som genomförs främjar minskad arbetslöshet, särskilt för mindre gynnade grupper. Klausulerna ingår i anbudsförfaranden för tjänste- och varukontrakt, intellektuella tjänster och strukturer för integration av människor genom ekonomisk verksamhet. Målgruppen med personer som har rätt att delta definieras i den franska arbetslagen, enligt riktlinjerna från ekonomiministeriet om införande av sociala klausuler i offentliga upphandlingsförfaranden. Huvudsyftet är att främja sociala klausuler, involvera fler aktörer och säkerställa en balanserad och rättvis konkurrens.

Rekryteringen sker direkt eller görs tillgänglig för personer inom de nationella arbetsförmedlingarna genom underentreprenad eller samentreprenad.

Kontroll

Personalen vid den gemensamma kontaktpunkten övervakar regelbundet arbetets utförande och tillämpningen av de så kallade "timmarna för social integration" genom besök på plats och regelbundna kontroller av den administrativa personalen. CDA:s personal utför regelbundna besök på plats hos det vinnande företaget för att kontrollera att de åtgärder som avtalats i kontraktet genomförs på ett ändamålsenligt sätt. CDA utför också regelbundna kontroller av det administrativa materialet.

Regleringsform

- Artikel 70 (villkor för fullgörande av kontrakt) i direktiv 24/14/EU.
- Artikel 5213-13 om skyddade verkstäder och artikel 5132-4 om företag för personer med funktionsnedsättning eller sämre förutsättningar i den franska arbetslagen.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: CDA-konsortiet, som omfattar
 - La Rochelles kommun,
 - La Rochelles storkommun – administrativ enhet till vilken 28 kommuner i regionen Nouvelle-Aquitaine har delegerat utvalda politiska befogenheter,
 - Atlantic Aménagement, leverantör av subventionerat boende,
 - Kontoret för allmännyttan i La Rochelles storkommun,
 - Port Atlantique La Rochelle, som anslöt sig som den femte partnern 2018.
- Andra enheter som påverkas av CDA:s arbete är
 - lokala arbetsförmedlingar,
 - sociala företag som får stöd för att lägga bud på offentliga upphandlingar och deras anställda.

Sociala konsekvenser

Under 2018 levererade den gemensamma kontaktpunktsplattformen 64 326 "timmar för social integration", vilket motsvarar 40 heltidsanställningsavtal, vid utförandet av de upphandlande partnermyndigheternas olika offentliga kontrakt. En indikation på initiativets framgång är att antalet timmar under 2018 ökade med 70 % jämfört med 2017.

Under 2018 arbetade t.ex. 205 personer (långtidsarbetslösa, RSA-mottagare osv.) inom ramen för tjänstekontrakt för rengöring. Av dessa var 25 % under 26 år. Sociala klausuler har inkluderats i 34 kontrakt om byggnation, renovering och sociala tjänster, där 228 delar och 104 företag tillämpar "timmar för social integration". Merparten av de anställningskontrakt (90 %) som tilldelades till följd av dessa upphandlingar omfattade "timmar för social integration".

Andra fördelar

För att öka allmänhetens medvetenhet om sociala aspekter och företagens och arbetstagarnas deltagande har den gemensamma kontaktpunkten tagit fram följande fem utmärkelser:

- Pris för bästa karriärutveckling (för arbetstagare).
- Pris för goda resultat i utbildning med praktik (på franska, "Prix de l'Alternance") (för arbetstagare).
- Pris för socialt engagemang (för företag).
- Pris för det mest hållbara jobbet (för företag).
- Ett särskilt pris för den sociala verksamhet som bedrivs (för företag).

Den andra prisutdelningen ägde rum under 2018 i samband med det andra mötet med berörda parter i den franska kammaren för social och solidarisk ekonomi, som ägnades åt sociala klausuler i offentlig upphandling.

Initiativet har också fått internationell uppmärksamhet: vid det globala forumet för den sociala ekonomin i Bilbao 2018 presenterades den gemensamma kontaktpunkten för 1 700 deltagare.

Lärdomar och framtida utmaningar

- År 2018 anslöt sig La Rochelles hamnmyndighet till partnerskapet. Till följd av detta kommer dess upphandlingar också att innehålla sociala klausuler som övervakas av den gemensamma kontaktpunkten.
- För att öka sitt engagemang på lokal nivå kommer nästa steg för den gemensamma kontaktpunkten att vara att skapa en årlig katalog över lokala intressenter ("Annuaire des acteurs locaux"). Det första utkastet offentliggjordes 2018. Nästa steg för den gemensamma kontaktpunkten kommer att vara att integrera sociala klausuler i fler upphandlingssektorer.

Kontaktpersoner

Laurence Cesbron, biträdande direktör för RESECO,
laurence.cesbrorn@resco.fr, 0241724080, (primär kontakt)

Axelle Chapuis, ansvarig för utvecklingen av den sociala ekonomin, arbetsmarknadsmyndigheten i La Rochelles storkommun, axelle.chapuis@agglo-larochelle.fr (sekundär kontakt),

Mireille Jassine Le Guen, chef, arbetsmarknadsmyndigheten i La Rochelles storkommun, mireille.jassin-le-guen@agglo-larochelle.fr (sekundär kontakt)

58. Nätverk av kontaktpersoner till stöd för anställning av mindre gynnade personer genom offentlig upphandling i Grand-Est-regionen (Frankrike)

Namn på upphandlande myndighet, land: Conseil Régional Grand-Est, Frankrike

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Kontaktpersonerna är nyckelaktörer i genomförandet av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar i den franska regionen Grand-Est. De fungerar som mellanhänder och matchar de upphandlande myndigheternas sociala ambitioner med de möjligheter som erbjuds av aktörer som deltar på marknaderna för offentlig upphandling.

Genomförandet av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar av upphandlande myndigheter i regionen tar sig olika former. Jämte främjandet av reserverade kontrakt och uppdelningen i delar är emellertid sysselsättningsklausuler som villkor för fullgörandet av kontrakt ett viktigt instrument för att främja arbetsmarknadsintegrationen av personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. För att stödja detta mål spelar kontaktpersonerna en avgörande roll när det gäller att mobilisera och vägleda de olika aktörer som kan bidra till ett framgångsrikt genomförande av sådana sysselsättningsklausuler tack vare sina förbindelser med mindre gynnade grupper. Dessa aktörer omfattar bland annat sociala företag, arbetsförmedlingar (maisons d'emploi), socialtjänster (Plans Locaux pour l'insertion et l'Emploi) eller icke-statliga organisationer.

För närvarande består nätverket av kontaktpersoner i Grand-Est av över 30 anställda som arbetar i hela regionen i nära samarbete och dialog med upphandlande myndigheter (regionala råd, kommuner osv.) och ovannämnda organisationer. Nätverket av kontaktpersoner finansieras av den regionala myndigheten, kommuner och andra offentliga myndigheter och tjänster inom regionen.

Upphandlingsetapp och kriterier

Kontaktpersonerna har olika funktioner som sträcker sig över hela upphandlingscykeln. I synnerhet bidrar kontaktpersonerna till att utforma den offentliga upphandlingen på ett mer socialt sätt.

Långsiktig planering och utformning av förfaranden

- Arbetet mellan upphandlande myndigheter och kontaktpersoner stöds av en långsiktig planering av sysselsättningsmöjligheter för mindre gynnade personer genom offentlig upphandling och de upphandlande myndigheternas behov. Kontaktpersonerna besöker regelbundet upphandlande myndigheter i regionen och diskuterar de framtida planerna för offentlig upphandling (vanligtvis under de kommande ett till två åren). Detta långsiktiga perspektiv gör det möjligt för kontaktpersonerna att kartlägga kommande möjligheter, identifiera särskilda behov (t.ex. sektorer, typer av yrken, uppgifter, utbildningsbehov och antal timmar) och avsöka marknaden i enlighet därmed.
- Tack vare deras kunskap och nära anknytning till verkligheten på plats kan kontaktpersonerna också bidra till att utforma upphandlingsförfaranden medan dessa fortfarande håller på att utformas. Kontaktpersonerna tillhandahåller till exempel viktig information om kvalificerade grupper, tjänster som kan omfattas av sysselsättningsklausuler och rimliga arbetsbelastningar (beräkning av timvolymer).

Planering

- Ett långsiktigt synsätt tillämpas också i förhållandet mellan kontaktpersoner, sociala företag och andra aktörer som arbetar med inkluderande sysselsättning. Detta bidrar till att förutse de

kompetenskrav och utbildningsbehov som säkerställer en framgångsrik efterlevnad av sysselsättningsklausulerna och främjar synergieffekter mellan aktörerna i enlighet därmed (dvs. arbetsförmedlingar och utbildningsanordnare).

- Kontaktpersonerna identifierar också kapacitetsbehov. Kontaktpersonerna är bäst lämpade att identifiera de aktörer som har möjlighet att få tillgång till marknaderna för offentlig upphandling, antingen som anbudsgivare eller som organisationer/tjänster för hänvisning av anställda, men som saknar kunskap eller kapacitet att göra detta. För att ta itu med dessa luckor tillhandahåller upphandlande myndigheter utbildning som är skräddarsydd för de behov och aktörer som kontaktpersonerna har identifierat. Vid utbildningen tillämpas en mycket praktisk strategi som syftar till att hjälpa potentiella anbudsgivare att "läsa" anbudsinfordringar på rätt sätt och svara på kraven på ett ändamålsenligt sätt. Denna utbildning kan också hantera behoven efter upphandlingen och visa ej vinnande anbudsgivare hur de kan undvika att upprepa tidigare misstag.

Vägledning

- Kontaktpersonerna vägleder ekonomiska aktörer och upphandlande myndigheter under hela upphandlingscykeln. Det finns en oavbruten förbindelse och dialog mellan upphandlande myndigheter, kontaktpersoner och aktörer. Den omfattar identifiering av potentiella anbudsgivare, stöd vid utarbetandet av förslag och kan sträcka sig fram till kontraktsövervakningsfasen. Den medlar mellan de två parterna och stöder aktörens goda utförande om det uppstår problem under kontraktets fullgörande.

Medan kontaktpersonernas roll är central för mobiliseringen av socialt inriktade aktörer har de upphandlande myndigheterna vidtagit kompletterande åtgärder i ett liknande syfte. I detta avseende anordnar upphandlande myndigheter nätverksevenemang med snabbdatingupplägg i hela regionen i syfte att öka den ömsesidiga kunskapen mellan dem och företag inom den sociala ekonomin. Dessa evenemang, som kallas ESSpresso, syftar till att främja tillgången för den sociala ekonomins aktörer till marknaderna för offentlig upphandling. Tack vare de kunskaper som erhållits har sessionerna en tendens att få de upphandlande myndigheterna att sätta igång med sin inköpsverksamhet. Informationen ges också som återkoppling till kontaktpersonerna, som införlivar den i sin kunskapspool.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Tillhandahålla möjligheter till hållbar sysselsättning för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och riskerar social utestängning.
- Främja tillgången till marknaderna för offentlig upphandling för aktörer i den sociala ekonomin.
- Utöka utrymmet för socialt ansvarsfull offentlig upphandling genom att säkerställa en bredare samverkan och förståelse mellan upphandlande myndigheter, potentiella anbudsgivare och andra berörda aktörer, såsom offentliga tjänster och det civila samhällets organisationer.
- Öka utbudet av tjänster, uppgifter och personalprofiler som kan dra nytta av sysselsättningsklausuler.

Regleringsform

- Artikel 20 om reserverade kontrakt och artikel 40 om preliminära marknadsundersökningar.
- Offentliga upphandlande myndigheter i Frankrike som upphandlar för ett värde på över 100 miljoner euro per år, såsom den regionala myndigheten i Grand-Est-regionen, är skyldiga att införa och offentliggöra en strategi för främjande av socialt ansvarsfull och grön offentlig upphandling, den så kallade SPASER (Schéma de promotion des achats publics socialement et écologiquement responsables). Denna skyldighet är ett resultat av de franska lagarna 2014-856 om den sociala och solidariska ekonomin (artikel 13) och 2015-992 om energiomställning för grön tillväxt (artikel 76). SPASER i Grand-Est-regionen har prioriterat främjandet av socialt ansvarsfull offentlig upphandling och betraktar nätverket av kontaktpersoner som centralt för att uppnå detta mål.

Aktörer

- Övergripande hänvisning för socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar mellan upphandlande myndigheter inom regionen: Regionrådet i Grand-Est.
- Upphandlande myndigheter i regionen (regionrådet självt, kommuner, offentliga tjänster osv.).
- Kontaktpersoner som agerar som mellanhänder mellan upphandlande myndigheter, ekonomiska aktörer och intressenter för att möjliggöra genomförandet av socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar.
- Företag inom den sociala ekonomin.
- Alla andra aktörer med anknytning till främjandet av arbetsmarknadsintegration för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden.
- Personer som befinner sig långt från arbetsmarknaderna.

Sociala konsekvenser

- Nätverket av kontaktpersoner och den övergripande strategin för främjande av socialt ansvarsfull offentlig upphandling i regionen har främjat den sysselsättningsmässiga integrationen av personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Till följd av dessa åtgärder har antalet uppgifter och tjänster som utförs enligt sådana bestämmelser ökat avsevärt, från typiska tjänster, såsom trädgårdsarbete, byggnation och andra former av manuellt arbete, till intellektuella tjänster, delvis till följd av den stora gruppen kvalificerade ungdomar som riskerar social utestängning. De ökade möjligheterna har ändrat de upphandlande myndigheternas tänkesätt och deras uppfattning om vad som är genomförbart med socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar.
- Integreringen av sysselsättningsklausuler har fått arbetsgivarna att leta efter andra typer av arbetstagarprofiler för fullgörandet av offentliga kontrakt. Kontaktpersonerna har varit avgörande för att matcha denna ökande efterfrågan på inkluderande sysselsättning med det tillgängliga utbudet i de sociala företag för arbetsmarknadsintegration, arbetsförmedlingar och socialtjänster eller icke-statliga organisationer som är verksamma i regionen.
- Den långsiktiga planeringen av offentlig upphandling är av avgörande betydelse för att anpassa dessa behov till utbildnings- och kompetenshöjningsåtgärderna inom regionen. Om det finns en tydlig uppfattning om långsiktiga kompetensbehov för fullgörande av kontrakt, kan kompetenshöjande åtgärder och mål fastställas i enlighet därmed. Detta leder till synergieffekter mellan olika aktörer och intressenter och gör det möjligt att investera i utbildningsåtgärder med ett långsiktigt perspektiv.
- Den övergripande planeringen av offentlig upphandling gynnar också den jämna fördelningen av möjligheter till arbetsmarknadsintegration, när anställda kan arbeta inom ramen för olika kontrakt och därmed få tillgång till tillförlitliga planer för arbetsmarknadsintegration.
- Kontaktpersonerna har varit av avgörande betydelse för att utveckla partnerskap mellan sociala företag och vanliga företag. Å ena sidan hjälper sådana partnerskap företag inom den sociala ekonomin att få tillgång till marknaderna för offentlig upphandling. Å andra sidan kan de också bidra till att hjälpa vanliga företag genomföra de sociala hänsyn som omfattas av förfarandena.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Det är mycket viktigt att den regionala myndigheten och kontaktpersonerna regelbundet förnyar sina kontakter med företag inom den sociala ekonomin och deras paraplyorganisationer. Detta är avgörande för att vara medveten om och förstå uppkomsten av nya aktörer, affärsmodeller och möjligheter för marknaderna för offentlig upphandling. Det är i sin tur också avgörande för att förstå hur leverantörerna upplever de sociala hänsynen och om justeringar behövs. Detta är en del av kontaktpersonernas dagliga arbete, men det skulle behövas en mer systematisk strategi.

- Ett avgörande inslag i kontaktpersonernas regelbundna kontakter med alla berörda parter har att göra med utforskandet av nya verksamheter, tjänster och uppgifter där sysselsättningsklausuler skulle kunna vara tillämpliga. I detta avseende är det absolut nödvändigt att upphandlande myndigheter kan fungera som katalysatorer för utvecklingen av verksamheter i den sociala ekonomin utanför den mer traditionella sektorn.

Kontaktperson

Hervé Formell, RTES/Conseil Régional Grand-Est, chef för socialt ansvarsfull offentlig upphandling,
Herve.Formell@grandest.fr

59. Utarbetande av klausuler om social inkludering på marknaderna för offentlig upphandling i Grand Paris Sud Est Avenir (Frankrike)

Namn på upphandlande myndighet, land: Grand Paris Sud Est Avenir (GPSEA) – Établissement Public Territorial de la Métropole du Grand Paris, Frankrike

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Grand Paris Sud Est Avenir har haft en strategi för offentlig upphandling sedan slutet av 2017 som syftar till att planera upphandlingsförfarandena i varje fas för att identifiera, övervaka och mäta de konkreta möjligheterna att uppnå sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser av offentliga inköp. Strategin bygger på följande fem huvudmål:

- De offentliga utgifternas effektivitet, genom upphandlingsförfaranden som inte bara grundas på rättslig efterlevnad utan även på en ekonomisk strategi baserad på livscykelkostnader.
- Social inkludering genom inkludering av sociala hänsyn, sociala kriterier eller reserverade kontrakt.
- Minskad miljöpåverkan, underbyggd av en ökad inriktning på produkt- och materialkvalitet och större uppmärksamhet ägnad åt produktionsprocesser som integrerar miljökriterier på de offentliga marknaderna.
- Främja en ökad tillgång till marknaderna för offentlig upphandling för mikroföretag samt små och medelstora företag genom förenklade anbuds-förfaranden.
- Ökat stöd till innovation som underbyggs av de offentliga myndigheternas ledarskap i främjandet och utvecklingen av innovationer som svarar mot samhällliga och territoriella behov.

Offentlig upphandling fungerar som en katalysator för genomförandet av offentliga politiska åtgärder, särskilt när det gäller social inkludering. Som ett erkännande av detta beslutade GPSEA att mobilisera de olika alternativ som gjorts tillgängliga genom den nya lagstiftningen om offentlig upphandling för att främja tillgången till sysselsättning för alla människor i storstadsområdet, särskilt för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

I detta syfte har GPSEA ett nära samarbete med sin kontaktperson för sociala klausuler, Association Pôle Compétence Initiative (P.C.I. 94), för att integrera sociala bestämmelser med en inriktning på sysselsättning i upphandlingsförfarandena.

GPSEA inledde det strategiska tillvägagångssättet för socialt ansvarsfull offentlig upphandling genom att utarbeta en handlingsplan för offentlig upphandling som innehåller en förteckning över alla förfaranden som ska inledas under ett visst år. Denna förteckning delas med kontaktpersonen, som försöker matcha upphandlingsbehoven med de sociala och arbetsmarknadsrelaterade inkluderingsbehov som denne har identifierat i territoriet.

Kontaktpersonens roll är avgörande för att identifiera målgrupper för inkludering, färdigheter och tillgängliga kompetenser och för att bedöma den offentliga upphandlingens potential att svara på dessa tack vare dennes bättre förståelse av de sociala behoven på plats. Till följd av detta är utrymmet för socialt ansvarsfull offentlig upphandling större än om den upphandlande myndigheten själv försökte tillämpa sociala hänsyn.

Kontraktsföremål

Till exempel har detta tillvägagångssätt använts av GPSEA för att ta itu med upphandlingen av spel och leksaker i hela nätverket av medie- och leksaksbibliotek i regionen.

Upphandlingsetapp och kriterier

Detta förfarande inleddes i juni 2018 och offentliggjordes på nätet på AchatPublic.com. Avtalet delades upp i fyra delar, varav en var reserverad för ekonomiska aktörer som sysselsätter personer med funktionsnedsättning (Établissement et service d'aide par le travail, ESAT) eller personer i mindre gynnade situationer (structures d'insertion par l'activité économique, SIAE). Innan dess hade kontaktpersonen utfört ett visst förupphandlingsarbete för att undersöka potentiella kandidater bland aktörer i den sociala ekonomin.

Avtalet tilldelades Rejoué, en ideell organisation som driver ett socialt företag för arbetsmarknadsintegration. Rejoué har framgångsrikt tillämpat en unik strategi för arbetsmarknadsintegration för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaderna i Ile-de-France, baserat på individanpassade vägar mot hållbar sysselsättning för olika grupper som riskerar social utestängning. Rejoué har anställt 212 personer sedan 2012. Organisationens verksamhet bygger på insamling, rengöring, reparation och försäljning av begagnade leksaker. Utöver sina sociala mål bidrar Rejoué också till miljömässig hållbarhet genom att minska avfallet och främja återanvändning.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Uppmuntra integrationen av personer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden genom ett reserverat kontrakt för sociala företag för arbetsmarknadsintegration för att åtgärda sysselsättningsklyftor inom territoriet.
- Främja ökad tillgång till offentlig upphandling för aktörer som arbetar med särskilda mindre gynnade grupper.

Kontraktsvärde

Det maximala värdet för leksakskontraktet (fyra delar) är 164 000 euro under fyra år. Den reserverade delen har ett värde på 12 000 euro under fyra år.

Det ungefärliga värdet av alla kontrakt som har sjösatts av GPSEA och som innehåller sociala klausuler är 2 miljoner euro per år.

Regleringsform

- Artikel 20 om reserverade kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- Denna bestämmelse är inskriven i fransk lagstiftning som artikel L2113 i lagen om offentlig upphandling, i vilken 50 % fastställs som den lägsta andelen arbetstagare med funktionsnedsättning eller mindre gynnade arbetstagare.

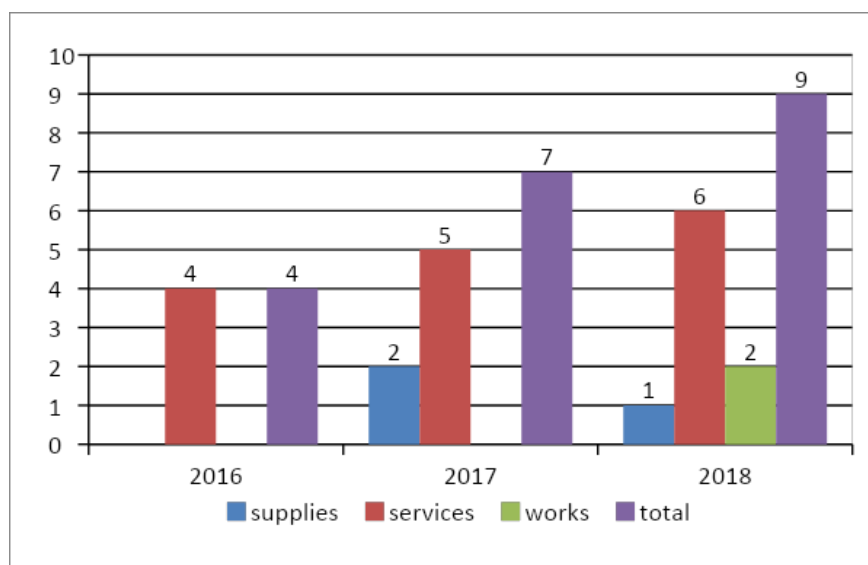
Aktörer

- Upphandlande myndighet: Grand Paris Sud Est Avenir.
- Föreningen Pôle Compétence Initiative 94 som kontaktperson, som fungerar som en mellanhand mellan den upphandlande myndigheten, de ekonomiska aktörerna och de berörda parterna för att möjliggöra genomförandet av socialt ansvarsfull offentlig upphandling och i synnerhet integration av mindre gynnade personer i fullgörandet av kontrakt.
- Sociala företag för arbetsmarknadsintegration som sysselsätter olika målgrupper, såsom personer med funktionsnedsättning (ESAT) eller andra mindre gynnade grupper (SIAE).

- Vanliga företag, som har nära kontakt med kontaktpersonerna för att säkerställa genomförandet av sysselsättningsklausuler när dessa ingår i förfarandena, hänvisar anställda och övervakar att kontrakten fullgörs på ett tillfredsställande sätt.

Sociala konsekvenser

- Mellan 2016 och 2018 fördubblades de förfaranden för offentlig upphandling inom GPSEA som innehöll sociala klausuler som syftar till att främja sysselsättningsmöjligheterna för alla. En sådan ökning bevisar de upphandlande myndigheternas ökande framgång med att använda offentlig upphandling som ett verktyg för att ta itu med sociala behov och arbetsmarknadsintegrationsbehov i Paris storstadsområde.
- Nedanstående diagram visar antalet kontrakt som utfärdats med sociala klausuler (dvs. villkor för fullgörande, urvalskriterier, reserverade kontrakt eller annat).

Källa: GPSEA

- GPSEA har åtagit sig att utveckla sin fulla potential genom ambitiösa projekt som rör transport- och rörlighetsinfrastrukturer (såsom Teléval, Tégéval, Altival), näringslivsinfrastrukturer (såsom Ballastière Nord, Duvauchelle Est i Créteil – inrättandet av Maison du Handball) eller offentliga byggentreprenader för Grand Paris Express (t.ex. ligne sud 15).
- Projekt som dessa representerar ett brett spektrum av möjligheter för offentlig upphandling att utnyttja nya eller oanvända färdigheter och profiler i sysselsättningsklausuler och i socialt ansvarsfull offentlig upphandling överlag (t.ex. högkvalificerad/intellektuell verksamhet, administrativa tjänster, underhållstjänster, byggnation och renovering eller underhåll av offentliga byggnader och monument).

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den strategi som utarbetats av GPSEA är tillämplig på alla regionala och territoriella offentliga myndigheter. De upphandlande myndigheterna bör underbygga sin ambition att genomföra socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar med en långsiktig planering av förfarandena. Planeringen gör det möjligt för upphandlande myndigheter att bättre bedöma möjligheterna och genomförbarheten för sociala hänsyn i varje förfarande. Planeringen är avgörande för organiseringen av inköpsverksamheten, vilken är avgörande för att förstå potentialen i specifika sektorer (aktörer inom den sociala ekonomin, sociala företag för arbetsmarknadsintegration) och integrera sociala hänsyn i enlighet därmed.
- I detta syfte utgör kontaktpersonerna ett centralt instrument för att stödja matchningen av upphandlingsbehov och behov av social inkludering, bland annat genom hjälp med att utarbeta förfarandekrav.

- På lång sikt kommer det att vara avgörande att utöka antalet målgrupper som drar nytta av sociala hänsyn (och särskilt sysselsättningsklausuler), till exempel så att även tjänstesektorn omfattas.

Kontaktperson

Aurore Caro, chef för projektupphandling, Grand Paris Sud Est Avenir
acar@gpsea.fr, +33 141943197

60. Ett protokoll för socialt ansvarsfull offentlig upphandling i Girona som underbyggs av politiskt stöd och partnerskap mellan intressenter

Namn på upphandlande myndighet, land

Gironas kommun, Spanien

Produkt- eller tjänstesektor: Policy – trädgårdsskötsel, rengöring, avfallsinsamling och annat beroende på varje enskilt kontrakt.

Introduktion och upphandlingsmål

Protokollet om socialt ansvarsfull offentlig upphandling i Gironas kommun antogs den 13 oktober 2014 i syfte att främja reserverade kontrakt och sociala hänsyn, särskilt sysselsättningsklausuler, i de upphandlingsförfaranden som inleds av den lokala myndigheten. Bestämmelserna i protokollet anpassades under fem år och införlivades formellt i den spanska lagen om införlivande av direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling. Protokollet finns att tillgå [här](#) (på katalanska).

Under alla omständigheter är syftet att möjliggöra en ökad tillgång till sysselsättning för långtidsarbetslösa och personer som tillhör andra mindre gynnade grupper, såsom kvinnor som har fallit offer för sexuellt våld eller våld i hemmet, ungdomar som kommer från skyddade boendemiljöer, personer som lever i fattigdom och personer som riskerar social utestängning på grund av fattigdom bland förvärvsarbetande och andra former av otrygghet.

I protokollet fastställs den typ av kontrakt som kommer att reserveras för skyddade verkstäder, sociala företag för arbetsmarknadsintegration och andra typer av aktörer i den sociala ekonomin som arbetar för den yrkesmässiga och sociala integrationen av personer som är mindre gynnade på olika sätt. I protokollet fastställs också att minst 4 % av de totala lokala utgifterna för varor och tjänster öronmärks för reserverade kontrakt. Detta belopp får aldrig understiga 1 740 000 euro per år i varje enskilt fall.

I protokollet fastställs också att i tjänstekontrakt som värderats till mer än 65 000 euro per år måste den vinnande anbudsgivaren tilldela minst 5 % av sysselsättningsbehoven för fullgörandet av kontraktet till personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden eller är mindre gynnade på andra sätt¹⁷. Lokala arbetsförmedlingar och socialtjänster samarbetar med leverantörer för att hänvisa arbetstagare till och gemensamt bedöma deras lämplighet för varje kontrakt i fråga. Samma tillvägagångssätt tillämpas för alla former av offentlig upphandling. Därför gäller protokollet även byggentreprenadkontrakt och koncessioner till ett värde av minst 250 000 euro.

För att övervaka genomförandet av protokollet och dess framsteg har kommunen inrättat en kommitté för socialt ansvarsfull offentlig upphandling med företrädare för lokala myndigheter (från alla partier), den sociala ekonomin, näringslivsorganisationer, fackföreningar och upphandlare.

¹⁷ De grupper som har rätt att delta förtecknas i protokollet (artikel 6) och omfattar a) personer som lever på existensminimum, b) personer med funktionsnedsättning, c) kvinnor som har utsatts för sexuellt våld eller våld i hemmet, d) unga i åldern 18–30 år som har varit omhändertagna som barn, e) gärningsmän med laglig rätt till arbete och före detta gärningsmän under de första tolv månaderna efter frisläppandet, f) personer med narkotikamisbruksproblem eller andra beroenden och som genomgår behandling, g) personer som inte är berättigade till minimiinkomst och riskerar social utestängning, h) personer över 45 år som har varit arbetslösa i minst två år.

Upphandlingsetapp och kriterier

Protokollet genomför socialt ansvarsfull offentlig upphandling genom följande pelare:

- Reserverade kontrakt: kontrakt som omfattas av reservationer avser ett brett spektrum av verksamheter och inkluderar bland annat underhållstjänster, posttjänster, städ- och tvätttjänster, catering, avfallsinsamling och avfallstransport, grafisk produktion och andra former av stödtjänster för den lokala förvaltningen.
- Villkor för fullgörande: vanligtvis i form av anställningsklausuler (tillämpliga på ovannämnda målgrupper).
- Tilldelningskriterier: större andelar (dvs. över 5 %) av anställda som befinner sig långt från arbetsmarknaden kommer att viktas med mellan 5–10 % i tilldelningskriterierna.
- Anständiga arbetsnormer: utöver de obligatoriska sociala klausuler som är kopplade till iakttagandet av tillämpliga arbetsnormer och arbetsvillkor har protokollet betonat efterlevnaden av anständiga arbetsnormer och kollektivavtal inom specifika sektorer där risken för bristande efterlevnad är större. I detta avseende spelade protokollet en viktig roll när det gäller att ta itu med frågor som rör tillhandahållande av hemtjänst och förstärkt kontroll av uppdragstagarnas "sociala solvens" i denna sektor genom ökad övervakning och kontroll av utförandet.

Alla upphandlingsförfaranden ska omfatta någon form av ovannämnda sociala klausuler. Den upphandlande myndigheten får dock besluta att inte göra detta om kontraktets art inte gör det möjligt. I dessa fall ska anbudsdocumenten innehålla en motivering till varför.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Genom ovannämnda krav avser Gironas kommun att

- öka tillgången till sysselsättning för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden och riskerar social utestängning,
- skapa en gynnsam miljö för sysselsättning och arbetsvillkor som gör det möjligt för alla människor att utnyttja sina sociala rättigheter och arbetstagarrättigheter,
- öka tillgången till offentlig upphandling för företag inom den sociala ekonomin.

Kontraktsvärde

Genom reserverade kontrakt tilldelades 10 700 707 euro till sex skyddade verkstäder och två sociala företag för arbetsmarknadsintegration under fem år.

Regleringsform

- Artikel 18.2 om obligatoriska sociala klausuler, artikel 20 om reserverade kontrakt, artikel 67 om tilldelningskriterier och artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt kopplade till anställningsklausuler eller andra sociala klausuler i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Gironas kommun, i en samordnad strategi mellan sina olika avdelningar och tjänster, såsom offentlig upphandling, lokal sysselsättning och sociala tjänster.
- Arbetsmarknadens parter, aktörer inom den sociala ekonomin och det civila samhällets organisationer, som anbudsgivare.

- Anställda, inklusive personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och tillhör olika mindre gynnade grupper.
- Kommittén för socialt ansvarsfull offentlig upphandling, som håller regelbundna möten och övervakar, utvärderar och föreslår nya åtgärder på området.

Sociala konsekvenser

- Från 2014 till 2019 har 75 personer som löper risk för social utestängning och/eller befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden anställts vid genomförandet av reserverade kontrakt som ingått i enlighet med protokollets krav.

Andra fördelar

- På grundval av kommunens positiva erfarenheter pågår för närvarande arbetet med att skapa ett protokoll och en kommitté för socialt ansvarsfull offentlig upphandling i provinsen Girona.
- Den kommunala kommittén undersöker för närvarande möjligheten att öka andelen öronmärkta resurser från 4 till 7 %.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Kommittén har varit avgörande för att främja en ömsesidig förståelse av de utmaningar som är förknippade med offentlig upphandling för de olika typerna av aktörer. Den har ökat kunskapen om nya möjligheter att genomföra socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar (tjänster, målgrupper), skapat lösningar på återkommande problem (till exempel genom att få näringslivsorganisationer att ta itu med bristande efterlevnad av sysselsättningsklausuler) osv.
- Medvetandehöjande åtgärder och kapacitetsuppbyggnad bland de yrkesverksamma är avgörande för att fullt ut förstå de sociala aktörernas potential att delta i offentlig upphandling och uppnå sina sociala mål. Ett centralt inslag i denna kommunikation är presentationen av de sociala konsekvenserna av reserverade kontrakt och andra former av socialt ansvarsfull offentlig upphandling.
- Partnerskap mellan aktörer i den sociala ekonomin: sedan 2008 har Caritas Girona arbetat i samarbete med andra organisationer och tillsammans upprättat Grupo Èxit, en allians av företag i den sociala ekonomin som syftar till att skapa synergieffekter för ökade möjligheter till arbetsmarknadsintegrering för personer med svår funktionsnedsättning och personer som riskerar social utestängning i staden Girona och dess omgivande område.
- Under 2012 anslöt sig sex nya organisationer till gruppen, som för närvarande verkar gemensamt på den öppna marknaden. Gruppen arbetar med offentliga myndigheter och tjänster (t.ex. den regionala arbetsförmedlingen, kriminalvården och socialtjänsten), arbetsgivare (inklusive handelskammaren) och även skolor. Dessutom är den representerad på institutionell nivå som en del av den lokala kommittén för socialt ansvarsfull offentlig upphandling, de lokala myndigheterna för ekonomisk utveckling, utbildning osv.
- En stor fördel med detta partnerskap är inrättandet av konsortier av sociala företag för arbetsmarknadsintegration, särskilt för genomförandet av reserverade kontrakt. Detta är nyckeln till att övervinna isoleringen mellan företag i den sociala ekonomin och göra det möjligt för dem att delta i hela kontrakt i stället för bara i delar.

Kontaktperson

Anna Güell Juanola, generalsekreterare, Associació Clúster Èxit Girona, aguell@caritasgirona.cat, tfn +34 608 90 61 31

61. Samförståndsavtal för social och yrkesmässig inkludering av personer med funktionsnedsättning eller mindre gynnade personer genom reserverade kontrakt

Namn på upphandlande myndighet: Brescia, Italien

Produkt- eller tjänstesektor: Sociala tjänster

Introduktion och upphandlingsmål

Samförståndsavtalet undertecknades den 11 mars 2019 av provinsen och kommunen Brescia, Brescias kommunförbund, den nationella yrkesorganisationen GB Vinghenzis kommun- och provinsekreterare och Confcooperative Brescia. Det är ett verktyg för offentlig-privat samarbete och för tilldelning av reserverade kontrakt i enlighet med artikel 20 i direktiv 2014/24/EU och artikel 112 i det italienska lagstiftningsdekreteret nr 50/2016.

Målet är att skapa fler arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning eller mindre gynnade personer och för svagare segment på arbetsmarknaden genom deltagande av sociala kooperativ av typ B i offentliga upphandlingar. Den gemensamma arbetsgruppen, bestående av undertecknare av samförståndsavtalet, däribland provinsen och kommunen Brescia, Brescias kommunförbund, den nationella yrkesorganisationen GB Vinghenzis kommun- och provinsekreterare och Confcooperative Brescia, utarbetade en rad verktyg för förvaltning av reserverade kontrakt för sociala kooperativ av typ B.

Samförståndsavtalet anses vara viktigt på grund av dess samarbetsstrategi. Brescia har tidigare ofta använt sig av samarbetsstrategier: det första kooperativet för social solidaritet och det första italienska konsortiet av sociala kooperativ grundades båda i Brescia 1963 respektive 1983. Denna tradition har under årens lopp bidragit till ett lokalt system av aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder som syftar till integration av mindre gynnade grupper på arbetsmarknaden.

Det har också lett till en ökning av entreprenördimensionen hos sociala kooperativ av typ B. Uppgifter från 2017 visar att det finns uppskattningsvis 110 kooperativ på Brescias territorium med omkring 1 365 anställda.

Upphandlingsetapp och kriterier

Detta samförståndsavtal påverkar upphandlingsfasen. Offentliga upphandlingskontrakt tilldelas sociala kooperativ (och deras konsortier) med följande egenskaper: de har erfarenhet av att arbeta med personer med funktionsnedsättning eller mindre gynnade personer, dessa personer utgör minst 30 % av de anställda i kooperativets organisationsstruktur, de har en helhetssyn på integration (t.ex. stöd på arbetsplatsen, utbildning, tillgång till relevanta tjänster, övervakning av konsekvenser, osv.). Samförståndsavtalet innehåller också instrument som uppmuntrar den privata sektorns deltagande genom att utnyttja inte bara de lösningar som föreskrivs i lagstiftningen, utan också ändamålsenliga offentlig-privata partnerskap.

Bestämmelserna i samförståndsavtalet och dess verktyg gäller i lika hög grad för kontrakt och koncessioner, både över och under EU:s tröskelvärden. I detta avseende hänvisar samförståndsavtalet inte till särskilda typer av kontrakt och verksamheter, vilket ger förvaltningarna full befogenhet att fastställa inom vilka sektorer och för vilka tröskelvärden det ska tillämpas.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Samförståndsavtalet främjar användningen av reserverade kontrakt för aktörer såsom sociala kooperativ av typ B. Reserverade kontrakt riktar sig till de sociala kooperativ där mindre gynnade personer ingår (minst

30 % av de anställda). Samförståndsavtalet främjar också införandet av tilldelningskriterier av social karaktär, såsom anställning, och användningen av sociala klausuler i villkoren för fullgörande av kontrakt.

Kontroll

Arbetsgruppen, som består av undertecknare av samförståndsavtalet, har till uppgift att främja och övervaka verksamheten samt utarbeta förslag och särskilda förfaranden.

Kontraktsvärde:

Varierar beroende på kontrakt.

Regleringsform

- Artikel 20 om reserverade kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- Artikel 112 i det italienska lagstiftningsdekretet nr 50/2016.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Provinsen Brescia, Brescias kommun
- Övriga medlemmar i arbetsgruppen:
 - Brescias kommunförbund
 - Den nationella yrkesorganisationen GB Vinghenzis kommun- och provinssekreterare
 - Confcooperative Brescia

Sociala konsekvenser

- Sedan samförståndsavtalet undertecknades 2019 har de upphandlande myndigheterna tilldelat uppskattningsvis 30 reserverade kontrakt till ett värde av totalt 15 miljoner euro. Bland dessa finns offentliga kontrakt för förvaltning och underhåll av offentliga kyrkogårdar och offentliga grönområden.
- Personer med funktionsnedsättning eller mindre gynnade personer integreras på arbetsmarknaden genom reserverade kontrakt. Dessa personer får också stöd på andra områden i sitt liv – bland annat genom att få yrkesvägledning, kompetensutveckling och stöd med sociala tjänster och i nödsituationer.
- Genom deltagande i offentlig upphandling stärks de sociala kooperativens affärsmodeller, vilket bidrar till att säkerställa hållbarheten i deras program och projekt.
- Främjandet av lokal territoriell utveckling stärks genom samarbete, mobilisering av resurser och expertis från olika enheter, däribland offentliga institutioner och det civila samhället (dvs. sociala kooperativ).

Andra fördelar

- Den samarbetsstrategi som antogs vid utarbetandet av samförståndsavtalet stärker samarbetet och partnerskapet mellan den offentliga sektorn och den sociala ekonomin.
- Samförståndsavtalets övergripande karaktär är en del av en strategi där inkluderingen av mindre gynnade personer är systematisk och har en långsiktig vision.

Lärdomar och framtida utmaningar

Samförståndsavtalet har varit i kraft i mindre än ett år, men vissa resultat är redan tydliga. Modellen har föreslagits som en riktlinje som andra provinser kan följa. Vidare har de offentliga myndigheterna i regionen Brescia använt olika verktyg som tillhandahålls av samförståndsavtalet, i enlighet med sina behov.

Kontaktperson

Emilio Emmolo, ConfCooperative – Federsolidarietà federsolidarieta@concooperative.it

62. Sodankylä och Kittilä kommuners gemensamma strategi för ansvarsfull offentlig upphandling

Namn på upphandlande myndighet, land: Sodankylä och Kittilä kommuner, Finland

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Kommunerna Sodankylä och Kittilä är belägna i regionen Lappland. Den är Finlands största region och täcker 30 % av landets areal, men endast 3 % av befolkningen bor där. Lappland erkänns därför som en glesbefolkad region med en befolkningstäthet på 1,5 personer per kvadratkilometer. Regionen står inför demografiska utmaningar med utvandring och en åldrande befolkning, och regionens geografiska särdrag innebär dessutom ett avstånd från europeiska och nationella marknader. För att möta dessa utmaningar utnyttjas social innovation till att skapa innovativa strategier för att lösa samhällsutmaningar, särskilt genom att mobilisera den offentliga upphandlingen så att den främjar en inkluderande socioekonomisk utveckling och stimulerar konkurrenskraft och sysselsättning för regionens utveckling och tillväxt.

Lappland är också en av de regioner som ingår i [plattformen för smart specialisering av den sociala ekonomin](#). Syftet med partnerskapet är att stimulera gränsöverskridande transaktioner för ömsesidiga bolag och kooperativ, så att de genom interregionalt samarbete kan utnyttja den inre marknadens fulla potential, inbegripet offentlig upphandling, för att utöka verksamheten inom den sociala ekonomin. Partnerskapet syftar till att ta itu med flera utmaningar med anknytning till S3 (smart specialisering) och den sociala ekonomin, såsom hur man

- utvecklar kluster för den sociala ekonomin,
- skapar europeiska värdekedjor för företag i den sociala ekonomin som tillhör olika regioner i Europa,
- förbättrar samarbetet mellan företag och andra territoriella aktörer, särskilt de som har teknisk och innovativ kompetens.

När lagstiftningen om upphandling ändrades i Finland till följd av EU:s direktiv 2014/24/EU tog kommunerna Kittilä och Sodankylä tillfället i akt att anpassa den offentliga upphandlingen till hållbar utveckling. En ny strategi för offentlig upphandling utvecklades för kommunerna inom ramen för det Eruf-finansierade projektet "Hållbar upphandling som stärker vitaliteten", som genomfördes mellan 2016 och 2018 av Kideve Kittilä Development tillsammans med Sodankylä kommun. Detta projekt användes för att utveckla en ny strategi för offentlig upphandling (tillgänglig [här](#) på finska) och två riktlinjer för offentlig upphandling per kommun, en om kontrakt under tröskelvärdet (tillgänglig [här](#) för Kittilä och [här](#) för Sodankylä) och en annan för kontrakt över tröskelvärdet¹⁸ (tillgänglig [här](#) för Kittilä och [här](#) för Sodankylä).

¹⁸ Det nationella tröskelvärdet i Finland är 60 000 euro.

Kommunernas policyer och praxis syftar till att bidra till utvecklingen av en koldioxidsnål ekonomi, regional utveckling och förbättrade möjligheter för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling. Det är intressant att notera att det bara finns två organisationer i Lappland som innehar det finska sociala företagsmärket Ett samhälleligt företag¹⁹.

De två grannkommunerna gick samman i detta initiativ, både på grund av likheterna mellan dem och för att fundera över lösningar tillsammans.

Vägledningen för kontrakt under tröskelvärdet ger information utöver vad som anges i finsk nationell lagstiftning om offentlig upphandling, på grundval av direktiv 2014/24/EU. Den uppmanar kommuner att använda elektroniska upphandlingsplattformar (såsom [Cloudia](#) eller liknande tjänster) för upphandling på över 10 000 euro/20 000 euro (beroende på upphandlingens art) för att säkerställa ett öppet och transparent upphandlingsförfarande som vederbörligen annonseras och är tillgängligt på internet, inbegripet för små och medelstora företag. Denna åtgärd kan också bidra till att främja tillgången till offentlig upphandling för sociala företag, som vanligtvis är små och medelstora företag, även från andra regioner.

I riktlinjerna uppmanas de upphandlande myndigheterna starkt att genomföra den offentliga upphandlingen på ett öppet och deltagande sätt där alla aktörer inkluderas. Kommunerna har också främjat utbildning både för de upphandlande myndigheterna och för de ekonomiska aktörerna, så att de ska förstå det nya systemet för offentlig upphandling och kunna lämna anbud på elektroniska plattformar.

Kontroll

Det finns ett årligt öppet utbyte, men det förekommer ingen direkt uppföljning av kontrakt på grund av resursbrist, både tekniska och mänskliga, i dessa små kommuner. Kittilä kommun överväger att använda ett system för att övervaka alla kontrakt (utöver det elektroniska anbudssystemet). Helst skulle det finnas en person i kommunen med ansvar för att träffa anbudsgivarna för att övervaka och rapportera om hur tilldelade kontrakt efterlevs.

Upphandlingsvolym

Enligt uppgifter från 2016 uppgick upphandlingsvolymerna för Kittilä kommun till 23,08 miljoner euro och för Sodankylä kommun till 34,04 miljoner euro. Detta motsvarar ungefär 40 % av den årliga budgeten.

Regleringsformer

De två riktlinjerna är inriktade på följande instrument som ett sätt att förbättra den ansvarsfulla offentliga upphandlingen:

- *Preliminära marknadsundersökningar (artikel 40 i direktivet):*

¹⁹ Mer information finns här <https://www.oecd.org/cfe/leed/The-Finnish-Social-Enterprise-Finland.pdf>.

I riktlinjerna förklaras hur man genomför en preliminär marknadsundersökning eller hur upphandlande myndigheter kan göra efterforskningar, även genom att delta i evenemang. I riktlinjerna förklaras att syftet med begäran om upplysningar är att identifiera företag, produkter och/eller tjänster, prisnivåer och den potentiella viljan att konkurrera på marknaden. Den information som genereras av begäran om upplysningar är avsedd att säkerställa att den faktiska anbudsinfordran leder till så tydliga och jämförbara anbud som möjligt. Det är tillrådligt att skicka en begäran om information till så många potentiella leverantörer som möjligt för att säkerställa likabehandling av eventuella leverantörer. Begäran om upplysningar kan därför offentliggöras på reklamkanalen <https://www.hankintailmoitukset.fi/sv/> eller på kommunens webbplatser eller i tidningsannonser eller liknande. I begäran om upplysningar måste det tydligt anges att det rör sig om en preliminär förfrågan, men ännu inte om en anbudsinfordran.

- *Uppmuntran att fokusera på kvalitetsaspekter, miljöaspekter och/eller sociala aspekter i tilldelningskriterierna (artikel 67 i direktivet):*

Användningen av kvalitetskriterier samt sociala och miljömässiga hänsyn i tilldelningskriterierna uppmuntras. Deras användning diskuterades också i en av de workshoppar som kommunerna organiserade för att illustrera strategin.

- *Årlig planering och reklam:*

Information i förväg om upphandling till leverantörer och potentiella anbudsgivare uppmuntras starkt – till exempel nämner vägledningen händelser såsom informationsevenemang i form av "upphandlingskvällar" utanför anbudsperioden. De betonar att särskilt stora kontrakt bör rapporteras i tid så att operatörerna kan förbereda sig för att lämna anbud eller eventuellt lämna anbud som en grupp. För lokala företag är även anbud under tröskelvärdet ofta stora, så det rekommenderas att man informerar om dem i tid. Dessutom testades under 2018 en modell där upphandlingen av varje enhet presenterades för styrelsen i årsplanen. Årsplanen möjliggör korrekt planering och resurstilldelning för konkurrensutsatt upphandling. I genomförandeplanen för budgeten planeras också anbudsförfarandena under ett år.

- *Uppdelning i delar (artikel 46 i direktivet):*

För att öka små och medelstora företags deltagande i offentliga upphandlingsförfaranden fastställde kommunerna att uppdelning i delar var ett användbart verktyg för att säkerställa tillgången till stora kontrakt.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Kommunerna Sodankylä och Kittilä
- Anbudsgivare
- Ombudet för offentlig upphandling (omfattar alla kommuner och är även tillgänglig för ekonomiska aktörer i Lappland)

Sociala konsekvenser

- När det gäller offentlig upphandling i samband med tillhandahållande av sociala tjänster och hälso- och sjukvård kan vi se ett positivt paradigmskifte tack vare vägledningen, där de

upphandlande myndigheterna riktar in sig på användarnas behov, även genom samråd med användarna.

- Även om det saknas officiella uppgifter tycks små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling öka i regionen.

Andra fördelar

- Den goda praxisen är överförbar (trots att förhållandena i olika länder varierar), och vägledningen har redan kopierats i andra kommuner i Lappland.
- Tack vare Kittiläs webbsida (som finns att tillgå [här](#) på finska) med praktiska riktlinjer för beslutsfattare, upphandlande myndigheter och uppdragstagare används dessa guider också i sydöstra Finland och är tillgängliga för användning i hela Finland.

Lärdomar och framtida utmaningar

- För att säkerställa effektiviteten hos de åtgärder som vidtas av upphandlande myndigheter i samband med hållbar offentlig upphandling rekommenderas att alla berörda parter inkluderas i detta arbete.
- Det är viktigt att lägga ned tid på att ändra mentaliteten och arbetssättet, eftersom det tar tid att bygga upp ett förtroende. Små och medelstora företag kan till exempel vara skeptiska eftersom upphandlingsprocessen inte alltid har varit öppen tidigare. Att organisera många evenemang för att prata om detta och förklara nya förfaranden i detalj bidrar till att övertyga både de ekonomiska aktörerna och de upphandlande myndigheterna om mervärdet.
- Organisationer eller personer såsom ombudet för offentlig upphandling (finansierat genom Eruf som regional konsult) hjälper resurssvaga kommuner att få stöd i socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingsförfaranden. I detta fall finns det kostnadsfri rådgivning att tillgå som gör det lättare att experimentera med de olika verktyg som erbjuds i direktivet.
- Medvetenheten måste alltid hållas hög. Kommunerna kan byta personal, så metoderna måste ständigt förstärkas och sättas högst upp på dagordningen.
- Elektroniska upphandlingssystem är mycket användbara, men alla kommuner har inte uppdaterat sina riktlinjer. Vissa gör det, vissa gör det inte, och vissa kommuner använder dem endast för EU-förfaranden och inte för lokala förfaranden, vilket kan vara en utmaning.
- Evenemang med deltagande av lokala entreprenörer, beslutsfattare och upphandlande myndigheter är användbara för att förse berörda parter med verktyg och information om den nya strategin för offentlig upphandling, så att de förstår hur de ska använda den.

Kontaktperson

Katja Kaunismaa, projektledare, Kittilä kommun, Katja.Kaunismaa@kittila.fi

Susanna-Sofia Keskinarkaus, ombud för offentlig upphandling, den regionala organisationen för företag i Lappland susanna-sofia.keskinarkaus@yrittajat.fi

63. Nationell lag om offentlig upphandling för arbetsmarknadsintegration av personer med funktionsnedsättning i Bulgarien

Namn på upphandlande myndighet, land: Bulgariens nationella regering, Bulgarien

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Bulgarien har antagit en nationell policy som främjar och stöder sociala företag för personer med funktionsnedsättning. Som en del av denna policy antog den nationella regeringen under 2016 lagstiftning till stöd för företag som arbetar med personer med funktionsnedsättning vid offentlig upphandling.

Bestämmelsen, som fastställs i artikel 12 i den bulgariska lagen om offentlig upphandling, utarbetades i linje med EU:s direktiv 2014/24/EG, med särskild hänvisning till artikel 20 om reserverade kontrakt. I upphandlingslagstiftningen fastställs en förteckning med mer än 100 varor och tjänster som ska tilldelas specialiserade företag, kooperativ eller ekonomiska enheter vars främsta mål är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller mindre gynnade personer.

Förteckningen kan vid behov uppdateras, och ett nationellt register över specialiserade företag och kooperativ har upprättats. Reservationen gäller även för företag som uppfyller motsvarande villkor enligt lagen i ett annat EU-land.

Upphandlingsetapp och kriterier

Förteckningen över varor och tjänster har utifrån en delaktighetsstrategi utarbetats av en interinstitutionell arbetsgrupp där experter från den bulgariska regeringen och nationella representativa organisationer för personer med funktionsnedsättning ingår. Den slutliga förteckningen omfattar 103 produkter och 14 tjänstesektorer i följande kategorier:

- Produktkategorier: Kläder och arbetskläder. Polyetenprodukter. Sopsäckar. Luckor, broschyrer och pappersprodukter. Reflekterande västar. Köksredskap. Rengöringsmedel. Luft- och gasfilter. Behållare.
- Tjänstekategorier: Tryckeritjänster och digitala tjänster. Tvättjänster.

Sedan lagen trädde i kraft har flera offentliga upphandlingar i Bulgarien tillämpat den nya bestämmelsen. Gabrovos stad offentliggjorde till exempel den 13 augusti 2019 ett anbudsförfarande för inköp av broschyrer och pappersprodukter med ett sammanlagt kontraktvärde på 20 250 euro. Av de fyra företag som lämnade in ett anbud var tre förtecknade i det nationella registret över specialiserade företag och kooperativ med och för personer med funktionsnedsättning, och hade därför företräde att tilldelas kontraktet.

Ett annat exempel är den anbudsinfordran för tillverkning och leverans av arbetskläder och specialkläder som utfärdades 2018 av STOLICHEN AVTOTRANSPORT LTD, kollektivtrafikföretaget i Sofia. Kontraktets totala värde var 205 128 euro. I detta fall var alla anbudsgivare registrerade specialiserade företag i enlighet med den nationella bestämmelsen.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Syftet med förteckningen över produkter och tjänster är att främja en gynnsam och inkluderande miljö för specialiserade företag på nationell nivå. Detta initiativ härrör från idén att den offentliga sektorn genom offentlig upphandling kan fungera som en katalysator för ökade affärsmöjligheter för företag inom den

sociala ekonomin i hela landet, och därmed främja fler möjligheter till sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

Förteckningen utarbetades inom ramen för den nationella lagstiftningen för personer med funktionsnedsättning, enligt vilken staten och de lokala myndigheterna måste stödja anställning av personer med funktionsnedsättning genom att skapa lämpliga ekonomiska incitament och ekonomiska lättnader, inklusive möjligheter att genomföra sociala initiativ. Dessa åtgärder bör främja produktivitet och konkurrenskraft, öka anställbarheten hos personer med funktionsnedsättning i specialiserade arbetsmiljöer och förbättra deras yrkesutbildning och sysselsättning, samt övervinna finansiella och ekonomiska begränsningar.

Enligt den nya bulgariska upphandlingslagstiftningen kan ekonomiska aktörer få företräde vid tilldelningen av reserverade offentliga kontrakt, förutsatt att minst 30 % av deras personal är personer med funktionsnedsättning. De behöriga myndigheterna måste kontrollera efterlevnaden av artikel 20 i direktiv 2014/14/EU för anbud som värderas över tröskelvärdet.

Kontroll

Efterlevnaden kontrolleras genom regelbundna kontroller i det offentliga registret över specialiserade företag och kooperativ med och för personer med funktionsnedsättning. Vid varje specifik upphandling ska en ansvarig tjänsteman från den nationella regeringen kontrollera att den levererade produkten överensstämmer med kraven och att kontraktet fullgörs i enlighet med de sociala och tekniska bestämmelser som anges i upphandlingsdokumenten.

Regleringsform

- Artikel 20 om reserverade kontrakt i direktiv 2014/14/EU.
- Artikel 12 i den bulgariska lagen om offentlig upphandling.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: den bulgariska nationella regeringen
- Beslutsfattare: Bulgariska byrån för personer med funktionsnedsättning
- Inköpscentraler och relaterade regionala organ
- Bulgariska ministeriet för arbetsmarknads- och socialpolitik, som deltar i utarbetandet av förteckningen över de produkt- och tjänstesektorer som är berättigade till reserverade kontrakt för företag inom den sociala ekonomin
- Bulgariska kommuner, som har åtagit sig att frigöra de sysselsättningsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning som görs tillgängliga genom den nationella policyn. I detta syfte säkerställer de att de varor och tjänster som ingår i förteckningen upphandlas som reserverade kontrakt.

Sociala konsekvenser

- Policyn om social inkludering för personer med funktionsnedsättning har lett till konsekventa resultat i Bulgarien. I februari 2020 hade relaterade upphandlingar lett till avtal med 233 företag eller kooperativ med personer med funktionsnedsättning, vilket omfattar mer än 2 500 anställda och arbetstagare, varav minst 30 % är personer med funktionsnedsättning (enligt det lagstadgade kravet för att ingå i det nationella registret).
- Till följd av den nationella policyn har företag och kooperativ som arbetar med personer med funktionsnedsättning ökat i antal, och kvaliteten på de produkter och tjänster de levererar har

förbättrats. Genom att förbättra villkoren för sociala företag kan fler personer med funktionsnedsättning också hitta en anställning.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Den sociala policy som genomförs i Bulgarien bygger i hög grad på offentlig kontroll av behörigheten hos de företag som är upptagna i det specialiserade registret. Regelbundna uppdateringar av förteckningen över varor och tjänster är av avgörande betydelse.
- Med avseende på den första punkten var en stor utmaning att utveckla en sund kontrollmekanism för företagen innan de registrerades och att löpande övervaka dem. Dessa kontroller kommer att fortsätta i framtiden och deras kraftfullhet och metoder kommer att stärkas.
- Eftersom processen är ny befinner sig dessutom de specialiserade företagen fortfarande i en inlärningsfas. Därför är kvaliteten på slutprodukten ibland inte som förväntat. Detta kan också bero på att de specifika produkter eller tjänster som förtecknas måste återspegla kapaciteterna och förmågorna hos motsvarande registrerade specialiserade företag.

Kontaktperson

Todor Popov, juridisk rådgivare, Gabrovo kommun, t.popov@gabrovo.bg, 00359 066 818 30

64. Valladolids strategi för att främja socialt effektiv offentlig upphandling: strategisk, hederlig och hållbar

Namn på upphandlande myndighet, land: Valladolids kommun, Spanien

Produkt- eller tjänstesektor: Alla (policy)

Introduktion och upphandlingsmål

Huvudsyftet med strategin "Instruktion 1/2018, om främjandet av socialt ansvarsfull offentlig upphandling – strategisk, hederlig och hållbar – i Valladolids kommun och lokala offentliga organ"²⁰ är att utforma ett nytt system för offentlig upphandling som är "mer effektivt, öppet och hederligt". Strategin syftar till att förebygga korruption, öka insynen genom ökad publicitet vid anbudsfordringar, snabba beslut och garantier för likabehandling för alla anbudsgivare. Strategin syftar också till att använda befintliga resurser för offentlig upphandling för att genomföra EU:s politik och den nationella offentliga politiken om sociala och miljömässiga frågor, ekonomisk utveckling och främjande av innovation och små och medelstora företag.

Små och medelstora företag genererar 61,3 % av mervärdet och nästan 72 % av den totala sysselsättningen i Spanien²¹, och en betydande del av de små och medelstora företagen är företag och organisationer inom den sociala ekonomin. Genom att erkänna detta ekonomiska landskap och mervärdet hos enheter inom den sociala ekonomin, både när det gäller social innovation och inkludering av marginaliserade grupper, försökte Valladolids kommun stärka de små och medelstora företagens tillgång till marknaderna för offentlig upphandling och stärka arbetstagar skyddet och det sociala skyddet.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Valladolids strategi har som allmänt mål att förenkla förfarandena och använda reglerna för offentlig upphandling på ett mer strategiskt sätt för att främja tillgång till marknaderna för offentlig upphandling för små och medelstora företag och företag inom den sociala ekonomin samt för att säkerställa en socialt och miljömässigt hållbar offentlig upphandling.

Alla offentliga upphandlingskontrakt syftar till att uppnå följande mål, och anbudsfordringar ska innehålla minst två sociala mål som ska genomföras genom ovannämnda sociala klausuler:

- Främja integration i arbetslivet av personer som befinner sig i (eller riskerar att hamna i) en situation med social utestängning och personer som har särskilda svårigheter med att få anställning, särskilt personer med funktionsnedsättning.
- Undanröja bristen på jämställdhet mellan könen, med särskild uppmärksamhet på lika lön, balans mellan arbetsliv och privatliv och hbtqi-personer samt undanröjandet av sexistiska åtgärder inom ramen för estetiska klädregler.
- Bekämpa arbetslösheten bland grupper med större svårigheter att få tillgång till arbetsmarknaden, särskilt kvinnor, ungdomar, personer över 45 år och långtidsarbetslösa.
- Säkerställa respekten för arbetstagares grundläggande rättigheter genom hela produktionskedjan, rättvis handel och större öppenhet och spårbarhet i hela leveranskedjan.

²⁰ <https://www.valladolid.es/es/ayuntamiento/normativa/instruccion-1-2018-impulsar-contratacion-socialmente-eficaz/ficheros/475710-INSTRUCCIONContrataci%C3%B3n%20eficiente%20y%20estrat%C3%A9gica.docx.pdf>.

²¹ Europeiska kommissionen, *Single Business Act Factsheet. Spanien 2019*.

1. Åtgärder som syftar till social inkludering och upprätthållande av sociala normer:

- För varje tjänst eller leverans som upphandlas måste det garanteras att tillverkare och/eller leverantörer efterlever ILO:s grundläggande arbetsnormer och sociala normer. De konkreta åtgärderna för att uppnå dessa normer samt tillgänglighet för alla beaktas vid utformningen av varje kontrakt. För att stödja integrationen av personer från mindre gynnade eller diskriminerade grupper på arbetsmarknaden kommer tilldelningskriterier och villkor för fullgörande att ingå i kontrakten. Alla anbudsgivare som lägger fram ett anbud måste lämna in en "ansvarsgaranti" (ett dokument där de beskriver hur de efterlever de centrala ILO-konventionerna) samt tillhandahålla bevis på relevanta sociala märkningar (enligt artikel 47 i strategin).
- Enligt strategin ska sociala mål ingå i kontraktets syfte, om dessa mål kan uppnås parallellt med genomförandet av kontraktet och om de är förenliga med kontraktets föremål. De kommunala myndigheterna ska före offentliggörandet av anbudsinfordran genomföra en undersökning för att analysera vilka sociala aspekter som ska beaktas.
- Utvärderingen av sociala hänsyn bör helst göras med hjälp av ett matematiskt system. Om detta inte är möjligt måste anbudsgivaren lägga fram en social plan för genomförandet av kontraktet. Planen bör innehålla konkreta förslag om
 - nyrekrytering av personer från grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Detta bör inte innebära uppsägning eller förkortning av arbetstiden för andra anställda inom företaget. Kvinnor som fallit offer för könsrelaterat våld och den samlade gruppen hbt-personer kommer särskilt att beaktas i kategorin "grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden",
 - ett program för sysselsättningsstabilitet för de anställda som i praktiken kommer att fullgöra kontraktet,
 - konkreta åtgärder för att säkerställa arbetstrygghet och hälso- och säkerhetsnormer under fullgörandet av kontraktet. Konkreta åtgärder för att utbilda de anställda som deltar i fullgörandet av kontraktet (kompetens), en plan för lika arbete som säkerställer samma arbetsvillkor för män, kvinnor och personer med andra sexuella identiteter samt en plan för balansen mellan arbete och privatliv.
 - Vid anlåtande av underleverantörer bör skyddade verkstäder, sociala företag eller andra företag inom den sociala ekonomin såsom kooperativ, men även egenföretagare och små och medelstora företag i allmänhet, prioriteras.

Dessa konkreta förslag som ingår i den sociala planen kommer att betraktas som väsentliga avtalsförpliktelser. Bristande efterlevnad av dessa förslag innebär att sanktioner utdöms eller att kontraktet upphör.

2. Åtgärder som syftar till att uppmuntra små och medelstora företag att delta, inbegripet företag inom den sociala ekonomin:

- För att förbereda små och medelstora företag för att lämna anbud offentliggör kommunen en årsplan om sina behov av offentlig upphandling. Denna delas sedan med intressenter i näringslivet. I detta syfte erbjuder kommunen också riktad utbildning och kapacitetsuppbyggnad för lokala små och medelstora företag rörande hur de ska lämna anbud elektroniskt och hur de ska förbereda sig för en anbudsinfordran, särskilt när det gäller onlineupphandlingar.
- Anbudsgivarnas tidsfrist för att lämna sina anbud förlängs till fem dagar mer än vad som föreskrivs i den spanska lagen om offentlig upphandling (9/2017). Antalet ansökningshandlingar och deras längd minskas i anbudsinfordringarna så att det blir lättare för små och medelstora företag att delta. Särskild

hänsyn tas till små och medelstora företag med liten kapacitet att lämna in anbud.

- Preliminära marknadsundersökningar med experter och ekonomiska aktörer planeras i strategin för att tillgodose de behov och mål som kommunen vill uppnå genom sin offentliga upphandling och bedöma marknadens beredskap (särskilt för att små och medelstora företag ska kunna delta i upphandlingsprocessen).
- För att underlätta de små och medelstora företagens tillgång till kontrakt föreskrivs i strategin att uppdelning i delar ska ske på grundval av funktionella, geografiska och/eller ekonomiska kriterier (artikel 33 i strategin). Kommunen använder uppdelning i delar som en allmän regel i sina offentliga upphandlingsförfaranden, och undantagen kommer att begränsas till ett minimum. Kommunen kommer dessutom att företrädesvis bjuda in små och medelstora företag att delta i ej offentliggjorda upphandlingar som ligger under tröskelvärdet.
- I sin årliga planering reserverar kommunen 8–10 % av de offentliga upphandlingskontrakten för företag för arbetsmarknadsintegration och skyddade verkstäder (artikel 46 i strategin). Denna procentsats omfattar inte reserverade kontrakt för sociala, kulturella och hälsorelaterade tjänster som tillhandahålls av företag och organisationer inom den sociala ekonomin. Kontrakt under EU:s tröskelvärde som tilldelas genom ett förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande ska också reserveras för små och medelstora företag, särskilt företag inom den sociala ekonomin och företag som startats genom kommunens program (artikel 39 i strategin).
- Kommunen garanterar att uppdragstagarna får betalning 30 dagar efter utfärdandet av fakturan. Dessutom kommer den offentliga myndigheten att vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att uppdragstagaren betalar underleverantörerna i tid. Denna åtgärd tar hänsyn till det faktum att många små och medelstora företag, särskilt inom den sociala ekonomin, vanligtvis inte har några betydande likvida medel, så att få betalt på ett tillförlitligt och snabbt sätt efter att ha kontrakterats bidrar till att de inte går under.

Kontroll:

- En kontraktsförvaltare utses för att övervaka genomförandet av funktionskraven, kvaliteten, priset och varaktigheten för de byggtreprenader eller tjänster som fastställs i varje kontrakt. Kontraktsförvaltaren kan utfärda exakta instruktioner och utföra inspektioner av den operativa verksamheten som ska dokumenteras och rapporteras till den upphandlande myndigheten och tillsynsorganet.
- De sociala aspekter som ingår i anbudsdocumenten eller som föreslås av anbudsgivaren kommer att kontrolleras av den kommunala tjänsteman som ansvarar för kontraktet. Alla parter kan lämna in ett klagomål om den vinnande aktören inte fullgör sina sociala skyldigheter (artikel 60 i strategin).

Regleringsform

- Artiklarna 18.2, 20, 40, 43, 46, 67, 70 och 77 i direktiv 2014/24/EU.

Kontraktsvärde

Värdet på kontrakten inom ramen för strategin beror på de specifika varor och tjänster som upphandlas. Som en allmän indikation var kommunens totala utgifter under 2019 74 383 477,69 euro.

Aktörer

- Upphandlande myndighet och utarbetare av strategin: Valladolids kommun

Följande aktörer stödde utarbetandet av strategin:

- Olika relevanta nivåer av Spaniens regering.
- Det spanska förbundet för företag inom den sociala ekonomin (CEPES), som gav råd om åtgärder för att främja små och medelstora företags deltagande.
- Internationella och nationella icke-statliga organisationer.
- Organ för bevakning av offentlig upphandling.
- Stiftelser.
- Offentliga företag.
- Sammanslutningar av lokala myndigheter.

Sociala konsekvenser

- Mellan 8 och 10 % av alla kontrakt är reserverade både för skyddade verkstäder, som i Spanien är skyldiga att ha en personal som till minst 70 % utgörs av personer med funktionsnedsättning, och företag för arbetsmarknadsintegration, som i regionen Kastilien-León har minst 30 % personer som är drabbade av, eller riskerar att drabbas av, social utestängning.

Andra fördelar

- Denna strategi har gjort det möjligt för Valladolid att fördubbla det nationella genomsnittet för det totala antalet kontrakt som tilldelas små och medelstora företag. Faktum är att små och medelstora företag vann 75 % av alla tilldelade kontrakt under 2016 och 79 % under 2017. År 2019 hade andelen kontrakterade små och medelstora företag ökat till 81 % av alla vinnande anbudsgivare, vilket motsvarade 51 % av kommunens budget för upphandling.

Lärdomar och framtida utmaningar

Följande punkter var avgörande för att säkerställa att Valladolids strategi för offentlig upphandling blev framgångsrik:

- Planering, förberedelse av anbudsinfordran och efterföljande kontroll av genomförandet har visat sig vara de viktigaste aspekterna för en framgångsrik socialt ansvarsfull och hållbar offentlig upphandling. Detta kräver dock tillräckliga investeringar i tid och personal.
- För att säkerställa att leverantören har uppfyllt kriterierna och skyldigheterna görs en uppföljning av varje kontrakt genom ett starkt kontrollsystem. Dessutom måste påföljderna för underlåtenhet att genomföra byggtreprenader/tjänster (inklusive bristande uppfyllelse av sociala och miljömässiga kriterier) vara betydande och genomdrivas väl.
- Professionalisering är avgörande för både upphandlande myndigheter och aktörer, särskilt för att säkerställa deltagandet av små och medelstora företag i offentliga upphandlingsförfaranden.
- Att använda en mall för upphandlingsdokument med öppen tillgång som dessutom är återanvändbar kan spara tid och göra kommunens förfaranden för offentlig upphandling (inklusive de sociala och miljömässiga kriterier som tillämpas) enhetliga. Sådana mallar kan också bättre förbereda små och medelstora företag som är anbudsgivare på vad som förväntas av dem när de lämnar in sina anbud.

- När det gäller att få små och medelstora företag att delta i offentliga kontrakt har den mest verkningfulla av alla åtgärder i strategin varit uppdelningen av offentliga upphandlingskontrakt i delar, där högst en tredjedel av delarna kan tilldelas samma företag. Denna åtgärd är dock också svår att genomföra. Det finns ett motstånd inom upphandlande myndigheter och tekniska grupper när det gäller att ändra arbetsmetoden, eftersom detta i allmänhet kräver ett avbrott i rutinen, mer arbete, mer övervakning av mycket mer samordning (för att dela upp kontrakt i delar).

Kontaktperson

*José Manuel Martínez Fernández, biträdande generalsekreterare i Valladolids stadsfullmäktige,
jmmfernandez@ava.es*

65. Ett ramverk för upphandling med sociala värden i Vancouver

Namn på upphandlande myndighet, land: Vancouvers stad, Kanada

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Vancouvers stad blev 2015 en av de första städerna i Kanada som förband sig att använda upphandling med sociala värden när staden antog strategin och handlingsplanen för en hälsosam stad (2015–2018). Handlingsplanen innehöll ett åtagande att

- "främja utvecklingen och/eller förbättringen av ramarna för upphandling med sociala värden bland medlemmarna i ledarskapsforumet", och
- "skapa en formell ram för upphandling med sociala värden som vägledning för Vancouvers stads upphandlingspraxis."

I april 2019 godkände stadsfullmäktige tillsammans med stadens verkställande ledning ramverket för upphandling med sociala värden. Syftet med ramen var att erbjuda vägledning om social upphandling och avtal om samhällsnytta, inklusive principer, parametrar för initiativets omfattning och storlek, mått och mål. Genom ramen integreras sociala värden i stadens utgifter, "samtidigt som den bidrar till bredare resultat avseende stadens strategier, mål och prioriteringar". Detta kommer att uppnås genom riktlinjer för upphandling som syftar till att öka mångfalden i leveranskedjan, samtidigt som det ekonomiska oberoendet och den ekonomiska kapaciteten förbättras genom tillgång till sysselsättning och anställningsrättigheter.

Upphandlingsetapp och kriterier

I ramen beskrivs flera olika strategier för integrering av sociala värden i upphandlingen:

- Bygga upp kapaciteten och uppmuntra sociala företag/mångfaldsföretag att lämna anbud på kontrakt.
- Tillämpa utvärderingskriterier (tilldelningskriterier) som är inriktade på sociala värden.
- Tillämpa avtalsklausuler på grundval av marknadsundersökningar som säkerställer förbättrade och rättvisa anställningsmetoder.

För att öka mångfalden i leveranskedjan använder staden metoder såsom grundliga bedömningar av leverantörernas tillgänglighet och kapacitet för att fastställa möjligheterna för sociala företag/mångfaldsföretag och för att få kunskap om sin leverantörsbas bestående av sociala företag/mångfaldsföretag. Ett företag anses vara ett socialt företag/mångfaldsföretag om det har en erkänd certifiering och/eller ägs eller drivs av traditionellt marginaliserade grupper, såsom kvinnor, personer ur ursprungsbefolkningen, personer med funktionsnedsättning eller hbtq+-personer. När en möjlighet identifieras försöker staden se till att dessa företag är medvetna om den och kan delta i upphandlingar.

Senast 2023 är målet att tilldela 50 % av antalet kontrakt samt 50 % av kontraktsvärdet till sociala företag/mångfaldsföretag inom tjänstekategorier såsom yrkesmässiga tjänster, konsulter, personalresurser, anläggningsunderhåll, hantverksyrken, reparationer och tekniska experter/rådgivare.

En annan viktig aspekt av den politiska ramen rörande sociala värden är de åtgärder som vidtagits för att förbättra det lokala ekonomiska oberoendet och kapaciteten för medborgarna med hjälp av tillgång till sysselsättning och arbetstagares rättigheter. Detta inbegriper riktlinjer för att främja inköp av tjänster som

- är etiska – t.ex. när det gäller arbetsnormer, rättvis handel, arbetstagarnas hälsa och säkerhet,
- främjar arbetskraftens mångfald genom deltagande av undersysselsatta, arbetslösa och underrepresenterade grupper av människor,
- främjar ekonomiskt välbefinnande genom anständiga arbetsvillkor, karriärutveckling för anställda och förmåner.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Syftet med upphandling med sociala värden i Vancouver är att

- främja hälsa och välbefinnande i samhället,
- öka och förbättra de ekonomiska möjligheterna för sociala företag och mångfaldsföretag,
- förbättra det ekonomiska oberoendet och kapaciteten för undersysselsatta, arbetslösa och underrepresenterade befolkningsgrupper.

Regleringsform

Ramverket för upphandling med sociala värden godkändes av stadsfullmäktige och stadens verkställande ledning i april 2019, med följande konsekvenser:

- Organisationsövergripande styrning i enlighet med och med förbindelse att genomföra målen avseende sociala värden, med inbyggt ägande och integrering i den offentliga upphandlingsprocessen.
- Förstå ramens betydelse och anpassning som ett verktyg för att stödja stadens långsiktiga sociala prioriteringar och uppnåendet av det totala värdet, inbegripet resultat rörande hållbarhet, motståndskraft, rättvisa och försoning.
- Förstå att olika nivåer av socialt värde kan uppnås på olika sätt och enligt olika tidslinjer beroende på upphandlingen.

Sociala konsekvenser

Upphandling med sociala värden ses som en långsiktig investering inför framtiden i strävan efter ett mer rättvist och inkluderande samhälle och en mer rättvis och inkluderande ekonomi genom socialt ansvarsfulla offentliga inköp. Resultatet kommer att följas av avdelningar som övervakar rättvisa, fattigdomsminskning, hemlöshet osv. Dessa effekter förväntas dock inte omedelbart bli uppenbara.

Ramen godkändes i april 2019, och i december 2019 hade den tillämpats på över en tredjedel av de offentliga upphandlingar som värderats till över 75 000 kanadensiska dollar (51 600 euro). Följande sociala konsekvenser har observerats:

- En erfarenhet hittills var från en upphandling av trädgårdsanläggningstjänster där fem sociala företag/mångfaldsföretag uppmanades att lämna anbud. Av dem som uppmanades att lämna anbud svarade tre sociala företag/mångfaldsföretag, och ett socialt företag vann kontraktet med ett bud under budgeten.
- En annan erfarenhet kommer från en upphandling av bemanningsföretagstjänster. Eftersom dessa typer av företag har få interna anställda är det enda sättet att öka de underrepresenterade befolkningsgrupperna i arbetsstyrkan att se till att de söker upp dem och stationerar ut dem. Under marknadsundersökningen informerades staden leverantörerna om att de borde anstränga sig mer när det gäller att söka upp och locka till sig kandidater från underrepresenterade grupper. Anbudsdokumentet innehöll en standardiserad fråga om var och hur anbudsgivaren fick tag på sin

personal i ett försök att samla in information och även skapa medvetenhet. Upphandlingen hade också ett tilldelningskriterium för sociala värden. Leverantörerna fick poäng för sin strategi för sociala värden (affärsverksamhet, anskaffning, rättvis behandling) som bidrog med upp till 15 % av deras totala poäng. Flera leverantörer utsågs och tre av fyra betraktades som sociala företag/mångfaldsföretag på grundval av ägandet/kontrollen/certifieringen av deras affärs- och/eller personalpraxis. Under fullgörandet av kontraktet förväntas alla rapportera om dessa typer av praxis.

Andra fördelar

- Ramverket för upphandling med sociala värden är brett och möjliggör alternativ för att finna det som lämpar sig bäst för den specifika upphandlingen. Frågor ställs alltid om sociala frågor och mångfaldsfrågor, och staden kan besluta att lägga större vikt vid sociala kriterier när det är lämpligt att göra detta. Denna flexibla strategi gör det möjligt att hitta sociala värden i olika upphandlingskategorier eller anstränga sig extra för de sociala aspekterna av en upphandling när det finns möjligheter till betydande konsekvenser.
- Med anpassning kan ramen överföras till andra inköpsorganisationer. Denna ram har också övervägts i andra organisationer i Kanada, till exempel i lokala kommuner och på universitet, i organisationer inom den offentliga sektorn i hela Stortorontos storstadsområde samt i kanadensiska provinser och federala regeringar.

Lärdomar och framtida utmaningar

Lärdomar:

- Vancouvers stad investerade i att ta reda på vad som redan gjordes innan man beslutade vad som skulle göras när det gäller socialt ansvarsfull upphandling. Detta gjorde det möjligt för dem att få reda på att många av deras leverantörer redan var sociala företag/mångfaldsföretag och kunde vinna och utföra kontrakt utan att vara dyrare.
- En bra utgångspunkt för denna typ av ramverk är att ägna sig åt "matchning". Börja med ett par serviceområden och försök att föra en dialog med den specifika marknaden. Fastighetskötsel och trädgårdsskötsel kan till exempel vara lämpliga tjänster för sociala företag.

Framtida utmaningar:

- Att öka viktningen/poängen för sociala värden i upphandlingar kan leda till mer avgörande effekter i samband med inkluderingen av sådana kriterier.
- Det finns enkla poäng att plocka med små inköp och kontrakt, vilka vanligtvis är bra alternativ för sociala företag/mångfaldsföretag. Avdelningarna känner dock till sina befintliga företag/leverantörer och har en tendens att vilja upprepa samarbetet med dem, vilket kan begränsa möjligheterna att rekrytera nya sociala företag/mångfaldsföretag som arbetar med underrepresenterade, undersysselsatta eller arbetslösa grupper.

Kontaktperson

Kim Buksa, chef för hållbar och etisk upphandling (Vancouvers stad, British Columbia, Kanada),
kim.buksa@vancouver.ca

66. Wageningens policy för social avkastning på investeringar

Namn på upphandlande myndighet, land: Wageningens stad, Nederländerna

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Wageningens stad införde en upphandlingspolicy enligt vilken förvaltningen är skyldig att inkludera social avkastning på investeringar i varje anbud med ett förväntat värde på över 50 000 euro. En fast procentsats (5 %) av det avtalade kontraktetspriset för varje upphandling på över 50 000 euro används för att anställa registrerade arbetslösa eller personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

Det finns olika sätt att integrera social avkastning i den offentliga upphandlingen i Nederländerna. Alternativen omfattar ett fastställande av särskilda villkor för fullgörande, införande av tilldelningskriterier eller reservation av ett kontrakt för företag med skyddade anställningar. För fler exempel, se fallen i denna samling från Haarlem (s. 229) eller Rotterdam (s. 134).

Kontraktsföremål

Social avkastning är en viktig aspekt i Wageningens kommuns upphandlingspolicy. Kommunen strävar efter att uppnå konkreta sociala resultat genom tilldelning av kontrakt till marknadsaktörer. I detta sammanhang innebär social avkastning att kommunen fastställer kontraktbundna sociala hänsyn för anbudsgivarna. Dessa villkor gäller sysselsättningsmöjligheter för arbetssökande.

Upphandlingsetapp och kriterier

Leverantörerna uppmanas att beskriva de alternativ de har när det gäller genomförandet av social avkastning på investeringar. Bedömningen av tilldelningskriterierna görs av kontoansvarig på kommunens företagsavdelning. Efter upphandlingen är kontoansvarig kontaktperson för genomförandet av social avkastning på investeringar.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Det finns tre olika alternativ för att inkludera social avkastning i ett anbud, varav anbudsgivaren bör välja ett:

- *Kontraktskrav:* En fast procentsats (5 %) av den avtalade kontraktssumman för ett uppdrag används för att anställa arbetslösa personer eller personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Genomförandet av kravet kan avtalas mellan uppdragstagaren och kommunen i en plan efter tilldelningen.
- *Kontraktskrav i kombination med ett tilldelningskriterium:* En fast procentsats (5 %) av den avtalade kontraktssumman används för att anställa arbetslösa personer eller personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och införs i upphandlingen som ett tilldelningskriterium.
- *Begäran om idéer:* Anbudsgivarna uppmanas att lägga fram ett förslag om hur den sociala avkastningen ska genomföras. Detta förslag behöver inte tas med som tilldelningskriterium, utan utarbetas i större detalj efter tilldelningen i samarbete med kommunen.

Kontroll

Staden inkluderar möjligheten att utdöma böter i kontraktet. Varje år granskas framstegen när det gäller genomförandet av den sociala avkastningen på investeringar. Om anbudsgivarens bidrag inte fullgörs har staden rätt att debitera anbudsgivaren 5 % av kontraktsvärdet för de tillhandahållna tjänsterna (under 2019 användes denna mekanism en gång). Staden kommer att använda detta belopp för att utforma initiativ som direkt bidrar till utarbetandet eller användningen av instrument för stöd till arbetssökande eller personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden i deras sökande efter arbete.

Den utsedda kontoansvarige ansvarar för kontrollen av åtagandena rörande social avkastning på investeringar.

Regleringsform

- Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt i direktiv 2014/24/EU.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Wageningens kommun
- Stödmottagare: Arbetssökande (särskilt personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden)

Sociala konsekvenser

- Wageningens kommun har satt upp som mål att hjälpa så många invånare som möjligt att vara aktiva på arbetsmarknaden.
- Inköps- och upphandlingspolicyn vill bidra till detta mål genom att tillämpa policyn om social avkastning på investeringar och på så sätt skapa möjligheter på arbetsmarknaden för människor som är mindre gynnade.
- Kommunen har förpliktigt sig att tillämpa aspekter avseende social avkastning på investeringar på alla anbud, oavsett om uppdraget avser tjänster, leveranser eller bygg- och anläggningsarbeten.

Andra fördelar

- Minskning av socialt bistånd: social avkastning på investeringar ökar chanserna för långtidsarbetslösa att få ett avlönat arbete. De kommer då inte att behöva socialt bistånd.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Sätt social avkastning på investeringar på dagordningen när du organiserar en marknadsundersökning.
- Den upphandlande myndigheten bör begära en handlingsplan för social avkastning på investeringar och om möjligt samarbeta med uppdragstagaren om planen.
- Involvera på ett tidigt skede kollegor som ansvarar för genomförandet och kontrollen av upphandlingspolicyn för social avkastning på investeringar.
- Att inkludera social avkastning på investeringar i varje anbud med ett förväntat kontraktsvärde på över 50 000 euro är ett ganska lågt hinder (5 % av 50 000 euro är bara 2 500 euro). Det kan vara bättre att behålla anbudsgränsen på 221 000 euro (det belopp över vilket man måste lämna anbud i Europa fram till 2020), så att arbetsplatsplaceringarna för arbetssökande till följd av social avkastning på investeringar blir mer stabila. Arbetsplatsplaceringens varaktighet beror bland annat på kontraktsvärdet.

Kontaktperson

Cynthia A. van der Roest, upphandlingsrådgivare, cynthia.van.der.roest@wageningen.nl

67. Haarlems strategi för social avkastning på investeringar

Namn på upphandlande myndighet, land: Haarlems stad, Nederländerna

Produkt- eller tjänstesektor: Alla sektorer där det förekommer användning av arbetskraft (anbud för tjänster och byggtreprenader)

Introduktion och upphandlingsmål

Haarlem är en pionjär när det gäller att tillämpa konceptet "social avkastning på investeringar" i anbudsförfaranden och uppmuntra leverantörer att skapa socialt värde. Sedan 1995 har Haarlems stad använt företagets sociala ansvar/social avkastning på investeringar i sina upphandlingar som ett särskilt villkor för fullgörandet av ett kontrakt. Detta är en beprövad metod för att skapa arbetstillfällen för människor med dåliga sysselsättningsutsikter.

Det finns olika sätt att integrera social avkastning i den offentliga upphandlingen i Nederländerna. Alternativen omfattar ett fastställande av särskilda villkor för fullgörande, införande av tilldelningskriterier eller reservation av ett kontrakt för företag med skyddade anställningar. För fler exempel, se fallen i denna samling från Wageningen (s. 227) eller Rotterdam (s. 134).

Kontraktsföremål

Öka arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen bland arbetssökande och personer med funktionsnedsättning.

Upphandlingsetapp och kriterier

Under upphandlingsprocessen måste anbudsgivarna samtycka till ett särskilt villkor för fullgörande av kontraktet om att bidra med ett belopp som motsvarar 5 % av kontraktsvärdet för att öka arbetskraftsdeltagandet genom att stödja människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Värdet kan tillhandahållas genom anställning, praktikplatser eller annan verksamhet som utförs inom ramen för det specifika kontraktet. Det erforderliga värdet på den sociala avkastningen på investeringar står i proportion till kontraktets föremål och omfattning: 5 % av den sociala avkastningen på investeringar används i anbud för tjänster eller byggtreprenader. För varukontrakt med en låg arbetsvärdekomponent används en lägre procentsats för social avkastning på investeringar.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Initiativet är anpassat till följande politiska mål:

- Bidra till en mer inkluderande arbetsmarknad.
 - Fler invånare arbetar och presterar efter sin förmåga.
 - Öka arbetslösa invånares deltagande på arbetsmarknaden.
 - Minska antalet elever som lämnar skolan i förtid.
 - Koppla samman utbildningen och arbetsmarknaden.
- Genom att hjälpa människor tillbaka till arbetsmarknaden kan ytterligare sociala mål uppnås.
 - Förbättra de lokala levnadsförhållandena och den sociala sammanhållningen.
 - Stärka de arbetssökandes självständighet.
 - Förebygga och begränsa skuldproblem och ensamhet.
 - Stödja sociala företag och (lokalt) företagande.

Kontroll

- Beräkna värdet av social avkastning på investeringar = kontraktsvärdet * procentandel för social avkastning på investeringar (i detta fall 5 %).
- Beräkna det uppnådda värdet av den sociala avkastningen på investeringar med hjälp av standardkategorivärden. Standardkategorivärdena avser de typer av verksamhet som en uppdragstagare kan utföra för att uppfylla villkoret med social avkastning på investeringar. Det finns tre huvudsakliga typer av verksamhet: a) arbetstillfällen eller praktikplatser för personer som inte har haft en varaktig anställning, b) sociala företags deltagande i genomförandet av kontraktet, och c) annan verksamhet inom ramen för företagets sociala ansvar som är kopplad till det särskilda kontraktet.

Kontraktsvärde

Social avkastning på investeringar används för alla kontrakt med ett värde på minst 200 000 euro. Den motsvarande procentandelen av kontraktsvärdet som är öronmärkt för social avkastning på investeringar, 5 %, skulle motsvara ett värde på minst 10 000 euro.

Regleringsform

- Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt i direktiv 2014/24/EU.
- Enligt en förordning från stadsfullmäktige²² tillämpar Haarlem social avkastning på investeringar på alla anbudsförfaranden för tjänster eller byggtreprenader med ett förväntat värde på minst 200 000 euro.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Haarlems stad
- Stödmottagare: Arbetslösa/arbets sökande, personer med funktionsnedsättning

Sociala konsekvenser

- Öka deltagandet på arbetsmarknaden: social avkastning på investeringar ökar utsikterna till jobb för målgrupperna. Hundratals långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning börjar årligen delta i arbetslivet genom att påbörja ett arbete eller en praktikplats.
- Företagens sociala ansvar: social avkastning på investeringar uppmuntrar marknaden till att engagera sig och delta i uppnåendet av sociala mål.

Andra fördelar

- Minskning av socialt bistånd: social avkastning på investeringar ökar chanserna för långtidsarbetslösa att få ett avlönat arbete. De kommer då inte att behöva arbetslöshetsersättning.

Lärdomar och framtida utmaningar

Följande parametrar har varit avgörande för att initiativet ska lyckas:

- För att policyn rörande social avkastning på investeringar ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt är det mycket viktigt att få med sig alla intressenter. Det börjar med att man får deras stöd, särskilt beslutsfattarnas och marknadens. Politiskt stöd säkerställer kontinuiteten i den sociala avkastningen på investeringar inom stadens upphandlingsverksamhet.

²² <https://haarlem.pleio.nl/file/download/48093642>.

- Marknadsdialog och ömsesidiga intressen: uppgiften utförs genom att marknaden medverkar till att erbjuda arbetstillfällen till målgruppen. Det är viktigt att hålla kontakten och tala om möjligheter, svårigheter och målgruppens behov.
- Praktiska, flexibla, enkla och tydliga regler och föreskrifter gör det lättare för uppdragstagarna att efterleva kravet på social avkastning på investeringar och främjar en enklare verkställighet.

Utmaningen i framtiden är att samarbeta med (halv-)offentliga upphandlande myndigheter i regionen, såsom andra kommuner och andra allmännyttiga organisationer.

Kontaktperson

Khalil Khuwam, kontoansvarig och kontraktsförvaltare, Haarlems stad, kkhuwam@haarlem.nl

68. Främjande av lika möjligheter och balans mellan arbetsliv och privatliv genom offentlig upphandling

Upphandlande myndighet: Wiens stad, Österrike

Produkt- eller tjänstesektor: Olika

Introduktion och upphandlingsmål

Wiens stad har över 25 års erfarenhet av att stödja och främja kvinnor och flickor för att bekämpa de befintliga ojämlikheterna. Den kommunala avdelningen för kvinnofrågor öppnade 1992, och sedan dess har ett nätverk av jämställdhetsexperter och jämställdhetsprojekt utvecklats mellan olika avdelningar. År 2020 är det dock fortfarande inte självklart med jämställdhet mellan könen på alla nivåer i samhället. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män kvarstår, liksom den orättvisa andelen oavlönat och avlönat arbete. Löneklyftan mellan könen när det gäller heltidsarbete i Wien var 2019 14,5 %.

Wiens stad tilldelar många kontrakt, från anskaffning av kontorsmaterial till forskningskontrakt. På grund av den kommunala förvaltningens storlek är kontraktens finansiella volym betydande. Tillämpningen av jämställdhetsintegrering och främjandet av kvinnor vid upphandling säkerställer att utgifterna även bidrar till jämställdhet mellan kvinnor och män i privata företag.

Därför inrättade Wiens stad under 2010 en arbetsgrupp för att undersöka hur främjandet av jämställdhet kan kopplas till offentlig upphandling. Flera pilotprojekt genomfördes sedan på ett ökande antal områden. I början var de berörda kommunala avdelningarna avdelningen för EU-strategi och ekonomisk utveckling samt upphandlingsavdelningen.

Kontraktsföremål

Wiens stad har utarbetat riktlinjer för företag och instrument som hjälper dem att bedöma läget när det gäller lika möjligheter inom företaget och att genomföra åtgärder. Dessutom får tjänstemän (alla berörda, särskilt upphandlare) särskild utbildning, checklistor osv.

Upphandlingsetapp och kriterier

De deltagande kommunala avdelningarna måste hålla sig till följande principer:

- När det gäller tjänstekontrakt måste anbudsgivarna i sina anbud förbinda sig att genomföra åtgärder för främjande av kvinnor och lägga fram bevis för detta inom en viss tidsfrist. Dessa villkor för fullgörande av kontrakt gäller för närvarande alla tjänstekontrakt med en löptid på minst sex månader och ett uppskattat värde på minst 50 000 euro som tilldelas företag med mer än 20 anställda. Med denna åtgärd riktar Wiens stad avsiktligt in sig på större och mer långsiktiga tjänstekontrakt. På denna nivå kan organisatoriska förändringar faktiskt genomföras av privata företag. Detta krav påverkar inte bedömningen och rangordningen av anbuden, men det är ett villkor för ett kontrakt från staden. Genomförandet av åtgärder för främjande av kvinnor kontrolleras först när kontraktet fullgörs.
- Främjandet av kvinnor och jämställdhetsaspekterna måste beaktas vid behovsbedömning, upphandlingsplanering och specificering av tjänster. Anställda som arbetar med upphandling måste beakta dessa aspekter i förväg. Om en studie till exempel ska beställas kan tjänstebeskrivningen i anbudsinfördran formuleras på ett sådant sätt att kvinnors och mäns olika behov och perspektiv beaktas.

- Främjandet av kvinnor och jämställdhetsaspekterna kan beaktas när man utformar tilldelningskriterier för att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Ett exempel på detta är bevis på att de som ansvarar för fullgörandet av kontraktet har särskild utbildning inom jämställdhetsintegrering och främjande av kvinnor.

Om en tjänsteman behöver ytterligare stöd kan han eller hon delta i kurser som anordnas av Wiens stads verkställande grupp för personal och internrevision.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

- Jämställdhetsintegrering och främjande av kvinnor genom upphandling.
- Jämställdhet mellan kvinnor och män i privata företag.

Kontroll

Under anbudsfasen måste anbudsgivarna lämna in en åtagandeförklaring där de åtar sig att genomföra åtgärder som valts ut från följande åtgärds katalog:

- Grupp A: främjande av kvinnor vid rekrytering.
- Grupp B: främjande av kvinnor vid kvalificering.
- Grupp C: balans mellan arbetsliv och privatliv.
- Grupp D: strukturåtgärder (såsom genomförande av en plan för främjande av kvalificerade kvinnor, åtgärder för att hantera sexuella trakasserier, utnämning av företrädare för kvinnor, vidareutbildning om jämställdhet).

Anbudsgivarna förbinder sig att halvvägs genom kontraktperioden ha genomfört de valda åtgärderna och att lämna in skriftliga bevis på deras genomförande. Om det inte är möjligt att genomföra de utvalda åtgärderna fullt ut inom tidsfristerna måste anbudsgivarna ange skälen till detta. Ett åsidosättande av skyldigheten att genomföra de utvalda åtgärderna kan leda till att förekomsten av en "allvarlig brist" anges i Österrikes leverantörsregister.

Om det inte kan styrkas att de åtgärder som valts ut har genomförts till fullo inom tidsfristen tillämpas en påföljd på upp till 1 % av kontraktsumman, med ett tak på 10 000 euro.

Sluppmässiga kontroller utförs också av Wiens stads internrevisionsgrupp och Wiens stads revisionsrätt.

Regleringsform

Användningen av sociala tilldelningskriterier och klausuler om fullgörande av kontrakt, i vilka jämställdhetshänsyn kan ingå, är tillåten enligt artiklarna 67 och 70 i direktiv 2014/24/EU.

Riktlinjer som utarbetats av Wiens stad: de formella skyldigheter som företagen måste underteckna och den katalog med åtgärder för integrering av ett jämställdhetsperspektiv som de kan välja mellan finns på: <https://www.wien.gv.at/wirtschaft/gewerbe/pdf/verpflichtungserklaerung-vergabe-frauenfoerderung.pdf>.

Aktörer

Projektet utökades 2012 och 2015. I december 2019 deltar följande kommunala avdelningar i projektet genom att följa ovannämnda principer:

- Avdelningen för Europafrågor.
- Upphandlingsavdelningen.

- Avdelningen för informationsteknik.
- Avdelningen för offentlig belysning.
- Avdelningen för kvinnofrågor.
- Avdelningen för stadsutveckling och stadsplanering.
- Avdelningen för arkitektur och stadsbyggnad.
- Avdelningen för miljöskydd.
- Avdelningen för ekonomi, arbete och statistik.

Följande avdelningar vägleder genomförandet av projektet i partneravdelningarna:

- Verkställande gruppen för organisation, säkerhet och skydd (MD-OS), sektionen för jämställdhetsintegrering.
- Avdelningen för kvinnofrågor.
- Avdelningen för handelsrätt, personuppgiftsskydd och civilstånd. **Sociala konsekvenser**

Projektet har en viktig inverkan på jämställdheten i samhället eftersom det säkerställer åtgärder för att främja kvinnor och jämställdhet på arbetsplatser och på arbetsmarknaden. Kontrakterade företag är viktiga partner när det gäller jämställdhet i Wien.

Projektet har en inverkan på

- jämställdheten på arbetsmarknaden,
- främjandet av kvinnor i ledande ställning,
- minskningen av löneskillnaderna mellan könen,
- säkerställandet av att kvinnor och män har lika tillgång till kommunala tjänster.

Projektet har fungerat som modell för andra städer i Österrike och på internationell nivå (t.ex. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa – OSSE).

Andra fördelar

Fakta och siffror:

- De vanligaste åtgärderna är att erbjuda flexibla arbetstider och öka antalet kvinnor i ledande ställning.
- Juridiskt sett har det hittills bara förekommit ett klagomål, som inte rönt framgång.
- Alla företag respekterade avtalet, så det var inte nödvändigt att påföra en enda påföljd inom de åtta år som programmet varade, trots att man enades om möjligheten till en påföljd i projektet.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Projektet har varit en enorm framgång. Detta beror främst på att företagen redan från början fick tillräckligt stöd. Till exempel anordnades workshoppar, en handbok för jämställdhetsanalyser och idéer för att vidta åtgärder tillhandahölls, och det fanns också möjlighet till individuell rådgivning per

telefon. Detsamma gäller stödet till de offentliga tjänstemän som ansvarar för upphandling: regelbunden utbildning erbjuds, och en checklista för jämställdhet har utarbetats i en deltagandeprocess av jämställdhetsexperter tillsammans med företrädare för de berörda kommunala avdelningarna.

- En avgörande faktor var också att involvera en välkänd juristforskare för att kontrollera bestämmelserna. Detta var ett värdefullt stöd närhelst diskussioner uppstod.
- Det visade sig vara till stor hjälp att inrätta en arbetsgrupp för att inrätta projektet. Jämställdhetsexperter, juridiska avdelningar och företrädare för olika kommunala tjänster har redan från början arbetat tillsammans.
- Ett projekt som detta skulle inte ha kunnat inledas och förvaltas utan helhjärtat politiskt stöd.

Kontaktperson

Laura Wimmer, Wiens stad, laura.wimmer@wien.gv.at

69. Dialog för att uppnå hållbarhet i Bremens upphandlingsprocesser

Namn på upphandlande myndighet, land: Den fria hansestaden Bremen, Tyskland

Produkt- eller tjänstesektor: Denna metod har använts för flera olika produkter/tjänster, däribland textilier, skyddskläder, leksaker, sportutrustning, skyddsskor och skyddshandskar samt städtjänster (policy)

Introduktion och upphandlingsmål

Bremens stad har omkring 570 000 invånare. Som hansestad har Bremen gynnats av nationell och internationell handel sedan 1260. I dag utgör denna identitet motivationen för Bremen att forma handeln på ett rättvist och hållbart sätt så att alla berörda parter kan dra nytta av den. Sedan 2009 har den fria hansestaden Bremen (FHB) strävat efter att göra offentlig upphandling ekologiskt och socialt ansvarsfull. En första milstolpe i denna process var det framgångsrika försöket att bli Tysklands huvudstad för rättvis handel 2011, i vilket många aktörer deltog från det civila samhället, politiken, vetenskapen, näringslivet och förvaltningen. Sedan dess har dessa aktörer fortsatt bidra till främjandet och konsolideringen av rättvis handel i samhället. Inrättandet år 2016 av ett kompetenscentrum för socialt ansvarsfull offentlig upphandling bidrog också till att främja en konsekvent tillämpning av hållbarhetsaspekter i stadens upphandlingsförfaranden. Under de senaste åren har fokus särskilt legat på produktgrupperna skyddskläder, leksaker, sportutrustning, reklamartiklar och cateringutrustning (kaffe, te, kakao, rörsocker).

Både före och efter upphandlingsprocesserna för dessa produkter genomförs dialoger för anbudsgivare samt workshoppar för användare och för anbudsgivare vid Bremens inköps- och tilldelningscentrums (EVZ) avdelning för strategisk upphandling, som ansvarar för upphandlingsprocesserna för FHB:s centraliserade offentliga upphandlingar.

Upphandlingsetapp och kriterier

- *Anbudsgivardialoger* syftar till att informera och göra potentiella anbudsgivare och efterfrågesidan (upphandlingsansvariga) medvetna om integreringen av sociala och ekologiska kriterier i ett kommande anbuds-förfarande. Vid planeringen av anbuds-förfarandet för en ny produktgrupp genomförs intensiva undersökningar (såsom en undersökning av lokala leverantörer) för att hitta möjliga tillverkare. Bremen har inget automatiskt förfarande för att publicera dialogevenemangen på nätet, även om evenemangen ibland tillkännages på icke-statliga organisationers webbplatser, såsom Engagement Global och "Südwind". För anbud som omfattar hela EU finns det tydliga regler som måste följas så att tillräckligt med tid ges för att lämna anbud och för att anbudsgivarna ska kunna ställa frågor.
- Tillverkare och, i förekommande fall, leverantörer inbjuds till evenemangen och får en rapport efteråt. Resultaten av anbudsgivarworkshopparna införlivas i upphandlingsdokumenten.
- I dessa dialoger deltar icke-statliga organisationer och ger viktiga bidrag. Evenemanget kommer vanligtvis att omfatta presentationer, följda av frågor och diskussioner om ämnena. Typen och omfattningen av upphandlingskraven beskrivs, liksom kvalitativa och socio-ekologiska krav. De icke-statliga organisationerna beskriver de problem som ur deras synvinkel måste förbättras i produktions- och leveranskedjan för produkten eller tjänsten i fråga. Som en följd av detta bör företagen kunna få ett första intryck av efterfrågan, dess krav och strategin för att förbättra de

socio-ekologiska kraven inom produktions- och leveranskedjan. Dialogen tar också upp frågan om företagens förmåga eller villighet att uppfylla socio-ekologiska krav och att delta i de motsvarande tilldelningsförfarandena. Det är viktigt att öka medvetenheten hos efterfrågestyrarna i kommunen om användningen av sociala och ekologiska kriterier.

- Vid *användarworkshoppar* informerar de huvudsakliga upphandlingsansvariga och EVZ om potentiella anbudsgivares befintliga produkter och ökar slutanvändarnas/användarorganisationernas och företagets medvetenhet om upphandlingens aspekter rörande mänskliga rättigheter och ekologi. Under evenemanget presenterar flera företag sina produkter och deras egenskaper (kvalitativa, men även sociala och ekologiska) för en liten grupp köpare och leverantörer, som cirkulerar så att alla deltagare kan få kunskap om alla produkter.
- Under en *workshop för anbudsgivare* samarbetar den upphandlande myndigheten, potentiella anbudsgivare och enskilda viktiga konsumenter med icke-statliga organisationer för att förbättra tjänstebeskrivningen och avtalsvillkoren, som den tilldelande myndigheten vid denna tidpunkt redan har utarbetat i förväg. Workshoppen syftar till att skapa insyn i anbuds-förfarandet och ta hänsyn till alla berörda parter behov och frågor. Under processens gång förklaras och diskuteras de utarbetade texterna under juridiskt överinseende.

Kompetenscentrumet för socialt ansvarsfull offentlig upphandling införde 2016 användningen av dialogformaten under förupphandlingsfasen i FHB. Sedan dess har olika dialoger ägt rum, bland annat (men inte begränsat till):

- *Produktgrupp: textilier/arbetskläder*
 - Tillverkardialog för uniformer
 - Användarworkshoppar om arbetskläder (*workshoppar för användare som undersökte de uppvisade arbetskläderna från sex hållbara tillverkare och skrev ner sina krav och kommentarer i en enkät. Den strategiska köparen använde sedan denna enkät för att färdigställa upphandlingsdokumenten.*)
 - Workshop för anbudsgivare om arbetskläder
- *Produktgrupp: leksaker*
 - Dialog för anbudsgivare om leksaker (*dialog för att öka konsumenternas medvetenhet, särskilt förskolelärare från daghem, om arbetsvillkoren i leksaksindustrin och FHB:s anbuds-förfaranden, samt för att skapa inledande kontakter med potentiella anbudsgivare.*)

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Syftet med dialogevenemangen och workshopparna är att skapa en grund för en systematisk utvidgning av utbudet av produktgrupper inom centrala ramavtal som uppfyller de höga kraven för socialt och ekologiskt hållbar upphandling.

I FHB:s förordning om grundläggande arbetsnormer ("Kernarbeitsnormenverordnung") definieras dessa krav, som uppdaterades i maj 2019. Förordningen innehåller en förteckning över produkter som måste upphandlas på ett sådant sätt att de överensstämmer med ILO:s grundläggande arbetsnormer. Detta är särskilt viktigt för "känsliga produkter", som man vet ofta tillverkas under dåliga arbetsförhållanden.

Förteckningen över känsliga produkter omfattar följande grupper:

- Textilprodukter.
- Jordbruksprodukter från länder på det södra halvklotet (t.ex. te, kaffe, kakao med mera).
- Snittblommor från länder på det södra halvklotet.
- Leksaker och sportbollar.
- Träprodukter.
- Produkter för informations- och kommunikationsteknik (IKT-produkter).
- Lädervaror och garveriprodukter.

Kontroll

Dialogformaten är evenemang för vilka potentiella anbudsgivare eller konsument/kommunens efterfrågestyrare inte behöver någon verifiering. De används som en lättillgänglig möjlighet att engagera intressenter som annars kanske inte skulle delta i socialt eller ekologiskt ansvarsfulla upphandlingsförfaranden. Särskilda krav som tillämpas i anbuden ska kontrolleras.

Kontraktsvärde

Eftersom flera olika anbud har genomförts med dessa dialogformat kan inget specifikt kontraktsvärde anges.

Regleringsform

- Artikel 40 om preliminära marknadsundersökningar i direktiv 2014/24/EU
- Enligt lagen i förbundsstaten Bremen regleras upphandling genom lagen om efterlevnad av kollektivavtal och offentlig upphandling (Tariftreue- und Vergabegesetz).
- Förordningen om grundläggande arbetsnormer ("Kernarbeitsnormenverordnung") och förvaltningsförfordningen för den fria hansestaden Bremens upphandling ("Verwaltungsvorschrift für die Beschaffung der Freien Hansestadt Bremen").

Aktörer

Senatorn för finanser, senatskansliet och Immobilien Bremen utvecklar och utvidgar gemensamt den hållbara och rättvisa upphandlingen i Bremen.

- Senatorn för finanser ansvarar för den offentliga upphandlingen (inklusive den hållbara offentliga upphandlingen) och anlitar det offentliga företaget Immobilien Bremen som tjänsteleverantör för centrala inköp och genomförandet av offentliga upphandlingsförfaranden. Kompetenscentrumet för socialt ansvarsfull offentlig upphandling är direkt beläget hos Immobilien Bremen.
- Senatskansliet ansvarar för att främja rättvis handel i Bremen och upprätthåller partnerskap med Bremens partnerstäder på det södra halvklotet.

- Målgrupperna för de dialogformat som beskrivs här är Bremens kommunala avdelningar, alla andra FHB-institutioner (landsbygds- och stadskommuner) samt potentiella anbudsgivare.
- Ytterligare målgrupper är partner inom ramen för offentlig-privata inköpssyndikat samt bidragsmottagare som får delta i Bremens centrala upphandlingar.

Sociala konsekvenser

- Erfarenheterna från dessa dialoger har hittills visat att de gör det möjligt för upphandlare, konsumenter och anbudsgivare att bättre förstå socialt ansvarsfulla produkter och att integrera sociala kriterier i upphandlingsprocessen. Dessutom bidrar de till att övervinna leverantörernas ovilja att delta i upphandlingar med sociala kriterier.
- Internt har en social fördel varit att göra det möjligt för myndigheter på efterfrågesidan att bli bättre förtrogna med de fördelar som erbjuds av ramavtal från kommunens centrala upphandlingsorgan, eftersom dessa förenklar beställningsprocessen och möjliggör ett inköpsbeslut till förmån för socialt ansvarsfulla produkter.

Andra fördelar

- De personer som deltar i upphandlingen fungerar som avgörande multiplikatorer inom kommunen. Dialogformaten stärker och utökar denna multiplikatoreffekt genom att utveckla färdigheter och ge information till upphandlingsansvariga och kommunalanställda.
- Centrala ramavtal för alla produktgrupper och tjänster görs tillgängliga för de decentraliserade användarna i kommunen för enkla avrop. På så sätt kommer efterfrågestyrarna i kommunen att på ett hållbart sätt riktas in på produkter som uppfyller kriterierna för socialt ansvarsfull upphandling eller rättvis handel.
- Motsvarande produkter kan enkelt beställas på elektronisk väg.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Dialogformaten visar sig vara framgångsrika när det gäller att skapa större förståelse hos efterfrågestyrare och potentiella anbudsgivare för behovet av socialt och ekologiskt ansvarsfull upphandling.
- Motvilligheten att delta i anbud med sociala och miljömässiga kriterier minskar, eftersom frågor och osäkerheter mellan leverantörer och den upphandlande myndigheten kan åtgärdas direkt.
- Det uppstår naturligtvis utmaningar, särskilt när en produktgrupp ännu inte har fått mycket uppmärksamhet när det gäller hållbar produktion (t.ex. leksaker eller, i ännu högre grad, sportutrustning), eftersom förståelsen för upphandlarnas behov av hållbar produktion och tillgången till marknadsaktörer som kan tillhandahålla sådana produkter är låg.
- Dessutom utgör de ekonomiska och mänskliga resurser som behövs för att genomföra dialogformaten en ständig utmaning, eftersom de tillkommer utöver de vanliga kostnaderna för anbudsproceduren.

Kontaktperson

Johanna Reimers, senatskansliet för den fria hansestaden Bremen, Johanna.reimers@ez.bremen.de, +49 421 361 2878

70. Att säkerställa goda arbetsvillkor

Namn på upphandlande myndighet, land: Köpenhamn, Danmark

Produkt- eller tjänstesektor: Städning, byggnation, livsmedels-/cateringtjänster, hälso- och sjukvård, transporter, daghem, vägar och underhåll

Introduktion och upphandlingsmål

Köpenhamns stads initiativ "Köpenhamn mot social dumpning" har vidtagit åtgärder mot social dumpning genom att inkludera arbetsklausuler i kontrakt för att säkerställa rättvisa arbetsvillkor för alla anställda som arbetar för stadens uppdragstagare och underleverantörer.

Staden vill säkerställa rättvis konkurrens och arbetsvillkor för alla som arbetar med stadens kontrakt, genom användning av villkor för fullgörande av kontrakt. En intern arbetsgrupp har inrättats för att se till att uppdragstagare och underleverantörer följer arbetsklausulen och erbjuder sina anställda rättvisa löner och arbetsvillkor.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Rättvisa löne- och arbetsvillkor ingår i kontraktet med Köpenhamns stad genom en arbetsklausul. Vissa kontrakt omfattar även utbildnings- och anställningsklausuler, enligt vilka leverantörerna måste utbilda praktikanter och lärlingar eller anställa arbetslösa personer för ett uppdrag.

Köpenhamns stad arbetar mot social dumpning för att säkerställa

- rättvisa löne- och arbetsvillkor för varje anställd som arbetar med ett uppdrag för staden,
- lika villkor för alla företag som lämnar anbud på uppdrag,
- fler praktikplatser och lärlingsplatser för ungdomar.

Kontroll

- Köpenhamn har inrättat en arbetsgrupp bestående av nio personer (experter på företagens sociala ansvar anställda av Köpenhamns stad) för att övervaka att alla dess leverantörer följer arbetsklausulerna.
- Arbetsgruppen prioriterar regelbundna inspektioner på plats och har rätt att när som helst besöka alla typer av arbetsplatser. Löner och arbetsvillkor för leverantörer som är verksamma inom bygg-, städ- och transportsektorerna övervakas nog.
- Omkring 600 efterlevnadskontroller utförs varje år. Omkring en tredjedel är inspektioner på plats medan resten är undersökningar av villkoren för vissa anställda på grundval av dokumentation om lön, arbetstid, pension, skatt osv.
- Arbetsgruppen använder en riskbaserad strategi för sina inspektioner och inriktar sig primärt på områden och anställningar där risken för fusk anses vara störst. Vid överträdelser inleds en dialog med arbetsgivaren, och Köpenhamns stad har rätt att hålla inne med betalningen. Om ingen förbättring iakttas måste arbetsgivaren betala en påföljd, och i slutändan har staden rätt att häva avtalet.

Kontraktsvärde

Detta initiativ gäller alla tjänste- och byggnadskontrakt och i fall där staden betalar ut bidrag eller subventioner till projekt eller institutioner.

Regleringsform

- Artiklarna 70 (om klausuler om fullgörande av kontrakt) och 71 (om anlitande av underleverantörer) i direktiv 2014/24/EU.
- Direktiv 91/76/EG, ändrat genom direktiv (EU) 2018/957 om utstationering av arbetstagare.
- De relevanta lönenivåerna fastställs i bindande kollektivavtal mellan staden och respektive fackföreningar.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Köpenhamns stad
- Anställda hos Köpenhamns stads uppdragstagare och underleverantörer
- Köpenhamns stads arbetsgrupp för social dumpning
- Fackföreningar som förhandlar om kollektivavtal

Sociala konsekvenser

- *Högre lön och bättre arbetsförhållanden:* Anställda hos Köpenhamns stads uppdragstagare och underleverantörer har rätt till lön och arbetsvillkor i enlighet med det relevanta kollektivavtalet och direktivet om utstationering av arbetstagare, inklusive lön, vilotid och övertidsersättning. Deras rätt till semesterersättning och försäkring i enlighet med dansk arbetsrätt garanteras också.
- *Bättre övervakningsverktyg:* Ett pilotprojekt har inletts av Köpenhamns stad där arbetstagarna måste registrera sig med hjälp av ett id-kort när de kommer in på och när de lämnar arbetsplatsen. Detta system gör det lättare för stadens arbetsgrupp att rikta in sig på kontrakt och arbetsgivare där risken för social dumpning är förhöjd genom att tillhandahålla information om antalet anställda, platsen i leveranskedjan, arbetstyp, anställningsform, arbetstimmar osv. Syftet är att ge arbetsgruppen en bättre överblick över vem som utför arbetet med Köpenhamns stads projekt och att ge kommunens största leverantörer ett verktyg för att bättre hantera sina underleverantörer i alla delar av leveranskedjan.
- *Riktad verkställighet:* Under hela 2018 har arbetsgruppen erfarit att de flesta överträdelser av arbeidsklausulen sker hos underleverantörer längre ned i kedjan. Den huvudsakliga uppdragstagaren har ofta ingen överblick över vilka företag som befinner sig på arbetsplatserna, vilket gör det svårt för denne att se till att arbeidsklausulen följs längre ned i leveranskedjan. Detta gäller även för företag som inriktar sig på anständiga löner och arbetsvillkor och har infört olika former av egenkontroll.

Kontrollinsatserna bygger för närvarande på en riskmodell, så arbetsgruppen inriktar sitt kontrollarbete på platser där den bedömer att den största risken för överträdelser finns. Detta görs för att se till att så många fall av social dumpning som möjligt upptäcks och för att se till att arbetet hos uppdragstagare som efterlever kraven så långt som möjligt inte störs utan anledning.

Den riskbaserade modellen har utarbetats av arbetsgruppen och uppdateras kontinuerligt. Modellen tar hänsyn till ett antal faktorer, såsom företagstyp, anställningsvillkor, typ av arbete som utförts, tidigare överträdelser av de berörda företagen osv. De nya riskbaserade kontrollinsatserna innebär att arbetsgruppen till stor del besöker de arbetsplatser där arbete utförs för kommunens räkning – särskilt stora byggarbetsplatser.

Fysisk närvaro på plats ger insikt i byggprocessen och kunskap om företagen, både huvudentreprenören och de olika underleverantörerna. Detta innebär också att uppdragstagarens anställda känner personerna i arbetsgruppen och är medvetna om kommunens insatser mot social dumpning.

- *Förebyggande insatser:* Utöver själva kontrollarbetet ökar arbetsgruppen sin inriktning på förebyggande arbete, bland annat genom att stärka dialogen med stadens företag. Under det senaste året har arbetsgruppen hållit fyra informationsmöten för företag som vill höra mer om arbetsgruppens insatser mot social dumpning och kraven från kommunen. Insatsgruppen har också föreläst för de företag som har velat utrusta sina bygglidare bättre för att hantera kraven i klausulen och vara redo för kontroll.

Samtidigt förväntas arbetsgruppens närvaro på arbetsplatser under kontrollerna ha en förebyggande effekt på lång sikt, eftersom gruppen är synlig på arbetsplatsen och vid sina inspektionsbesök distribuerar material riktat till företag och anställda.

Andra fördelar

- Erfarenheten visar att arbetsklausuler har dubbla effekter: de bidrar till att säkerställa rättvisa löne- och arbetsvillkor för alla anställda som utför arbete med offentliga kontrakt, och de bidrar till att inom organisationen belysa vikten av socialt ansvar i offentliga kontrakt. Arbetsklausuler kan dock inte stå ensamma. De måste kompletteras med inspektioner och efterlevnadskontroller, helst utförda av en intern grupp inom organisationen. Arbetsklausuler i kombination med regelbundna inspektioner kan ha en positiv effekt och bidra till att skapa rättvis konkurrens mellan leverantörer.
- Köpenhamns stad vill bidra till mer lärande och fler praktikplatser för ungdomar. Staden kräver därför att dess leverantörer och bidragsmottagare anställer och utbildar elever och lärlingar när så är möjligt.

Lärdomar och framtida utmaningar

- En besöksbaserad strategi som genomförs av interna representanter visade sig fungera bättre än att lägga ut övervakningen av arbetsvillkoren på entreprenad.
- En riskbaserad metod är att föredra, där dokumentkontrollerna endast utförs när det bedöms finnas risk för bristande efterlevnad av arbetsklausulen.
- De flesta överträdelse sker längre ned i leveranskedjan med underleverantörer och underleverantörers underleverantörer.
- När en överträdelse av arbetsklausulen misstänks ha begåtts är det viktigt att samla in information om de anställdas identitet och deras exakta arbetstid.

Kontaktperson

Eva Milsted Enoksen, konsult om företagens sociala ansvar, jc3y@kk.dk

71. Strategi för socialt ansvarsfull offentlig upphandling vid stadsfullmäktige i Pamplona

Namn på upphandlande myndighet, land: Pamplonas kommun, Spanien

Produkt- eller tjänstesektor: Policy – alla produkter och alla tjänster.

Introduktion och upphandlingsmål

Den 16 april 2019 godkände Pamplonas kommun en "instruktion om strategisk och socialt ansvarsfull offentlig upphandling", som åtföljdes av en handledning som sätter sociala klausuler, kontrollmekanismer och verktyg för konsekvensmätning i centrum för upphandlingsförfarandet (handboken finns att tillgå [här](#) på spanska). Detta tillvägagångssätt ska följas i alla upphandlingsförfaranden som inleds av kommunen och avspeglar att den lokala myndigheten har åtagit sig att integrera sociala och miljömässiga kriterier i sin verksamhet för offentlig upphandling.

Den nya inriktningen på offentlig upphandling i Pamplona syftar till att maximera utbytet av offentliga medel till människorna och åstadkomma tydliga konsekvenser när det gäller social inkludering, omfördelning, jämlikhet och hållbarhet. Dessutom syftar den till att kombinera ändamålsenlighet och effektivitet med främjandet av sociala mål inom offentlig upphandling. I detta avseende kommer varje kontraktsförfarande som rör byggtreprenader, tjänster eller varor att eftersträva eller utforska integreringen av mål såsom främjande av jämställdhet, anständiga arbetstillfällen av god kvalitet, sysselsättningsmöjligheter för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden²³ eller deltagande av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden och i samhället. Den offentliga upphandlingen kommer också att sträva efter ett ökat deltagande av mikroföretag, små och medelstora företag samt aktörer inom den sociala ekonomin, och kommer att främja den cirkulära ekonomin, företagens sociala ansvar och ökad social och territoriell sammanhållning.

Socialpolitiskt mål och/eller referensstandard

Den upphandlande myndigheten spelar en central roll när det gäller att fullgöra det rättsliga mandatet att främja socialt ansvarsfull offentlig upphandling i alla förfaranden och gå i bräschen vid genomförandet av detta mandat i den dagliga upphandlingsverksamheten. Detta kommer att göras genom en detaljerad bedömning av potentialen för sociala klausuler i varje förfarande och dess specifikationer.

Detta tillvägagångssätt bygger juridiskt på de möjligheter som erbjuds genom den regionala lagstiftningen om offentlig upphandling, som är förenlig med den nationella lagstiftning som införlivar direktiv 2014/24/EU. Syftet med instruktionen är att främja följande åtgärder:

Förstärkt förupphandling:

- Planeringen av de kontraktsförfaranden som ska inledas under året kommer att vara obligatorisk.
- Preliminära marknadsundersökningar får genomföras för att öka kunskapen om potentiella leverantörer och tillgängliga lösningar.

²³ De grupper som har rätt att delta är personer med funktionsnedsättning, personer som är anställda i sociala företag för arbetsmarknadsintegration och i skyddade verkstäder samt grupper som ingår som målgrupper i nationell lagstiftning, såsom ungdomar, särskilt ungdomar med lägre kompetensnivå, kvinnor, långtidsarbetslösa, personer över 45 år, migranter, och personer som riskerar social utestängning (artikel 30 i Real Decreto Legislativo 3/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Empleo).

- Kontraktsföremålet kan definieras genom sociala och miljömässiga kriterier.

Säkerställa anständiga anställningar:

- Anställningsbehoven kopplade till varje kontrakt ska bedömas och fastställas, bland annat genom
 - uppskattning av personalbehoven för genomförandet av varje kontrakt, inklusive deras kvalifikationer och kostnader i enlighet med tillämpliga kollektivavtal,
 - tydliga uppgifter om lönekostnader och arbetsvillkor för anställda från tidigare kontrakt som ska överlåtas till den nya uppdragstagaren (i enlighet med direktiv 2001/23/EG om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter),
 - anordnande av direkt utbetalning till underleverantörer och säkerställande av att betalningarna till uppdragstagarna är avhängiga av utbetalningen av löner till anställda.

Förenkling av och möjliggörande av tillgång till offentlig upphandling för mindre aktörer

- Minimera den administrativa bördan och hindren för mikroföretags, små och medelstora företags och lokala företags deltagande. Detta kommer att åstadkommas på följande sätt:
 - Under anbudsfasen kommer det att krävas ett formulär för självdeklaration eller ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument från varje anbudsgivare för att bevisa deras kapacitet och solvens för att fullgöra kontraktet.
 - Riktade urvalskriterier som förenklar tekniska, ekonomiska eller yrkesmässiga krav.
- Förfarandena kommer att underlätta inlämnandet av gemensamma anbud. Anbudsgivarna kommer att kunna bevisa sin ekonomiska solvens genom resurser som ägs av andra företag.
- Den minsta årsomsättning som krävs för att påvisa ekonomisk solvens får inte överstiga det totala uppskattade värdet av kontraktet, såvida inte detta vederbörligen motiveras av de risker som är förknippade med de byggtreprenader, tjänster eller varor som upphandlats i varje enskilt fall.
- Förfarandena kommer så långt det är möjligt att minska eller undanröja preliminära ekonomiska garantier för att delta i anbudsfasen. Den slutliga garantin kommer att fastställas av den upphandlande myndigheten i enlighet med varje kontrakts särdrag, men kommer i varje fall att vara lägre än 4 % av dess värde. När det gäller reserverade kontrakt kommer det som allmän princip inte att krävas någon preliminär eller slutlig garanti om detta inte motiveras av de risker som är kopplade till kontraktsföremålet.
- Kontrakten delas in i delar som standard. Deltagandet eller tilldelningen av delar kommer att begränsas för varje aktör. Vissa delar kommer att reserveras för sociala företag.

Kontroll

Uppfylldandet av de sociala kriterier som ingår i varje förfarande säkerställs genom följande:

- Varje social klausul som ingår i varje enskilt kontrakt kommer att åtföljas av en kontrollbestämmelse. Kontrollören ska fastställa vilken typ av bevis som ska påvisa att den sociala klausulen följs och under vilket upphandlingsstadium detta ska ske. I kontrakten ska det alltid anges att anbudsgivarna är skyldiga att bevisa att de uppfyller de sociala kraven. Sociala hänsyn betecknas alltid som obligatoriska avtalsbestämmelser.
- Överträdelser av sociala klausuler kommer att medföra allvarliga påföljder och kan leda till upphävande av kontrakt eller ett förbud mot att delta i framtida förfaranden. Personal som utsetts av den upphandlande myndigheten kommer att ansvara för att kontrollera efterlevnaden av sociala klausuler, anmäla bristande efterlevnad och vid behov inleda sanktionsåtgärder. Kontrakten kommer

inte att slutföras förrän uppfyllandet av de sociala klausuler som ingår i dem har genomförts i enlighet med de överenskomna villkoren och kontrollerats.

Kontraktsvärde

Pamplonas kommun avsätter årligen cirka 80 miljoner euro åt offentlig upphandling.

Regleringsform

- Artikel 40 om preliminära marknadsundersökningar. Artikel 18.2 om obligatoriska sociala klausuler. Artikel 71 om anlåtande av underleverantör. Artikel 58 om urvalskriterier inklusive 58.3 om omsättning. Artikel 59 om det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet. Artikel 63 om utnyttjande av andra enheters kapacitet. Artikel 46 om uppdelning av kontrakt i delar. Artiklarna 20 och 77 om reserverade kontrakt. Artikel 70 om villkor för fullgörande av kontrakt och artikel 73 om uppsägning av kontrakt.
- Den instruktion (lokala bestämmelse) som utfärdats av Pamplonas kommun, vars efterlevnad är obligatorisk, utökar och utvecklar fullt ut den sociala potentialen i den regionala och nationella lagstiftningen om offentlig upphandling.

Aktörer

- Upphandlande myndighet: Pamplonas kommun
- Anbudsgivare: Företag, företag inom den sociala ekonomin, organisationer i det civila samhället

Sociala konsekvenser

- Pamplonas kommun avser att vara den första offentliga förvaltningen i Spanien som kontrollerar och mäter de sociala konsekvenserna av sin offentliga upphandlingsverksamhet. För att göra detta kommer varje social klausul som ingår i förfarandena att åtföljas av en kontrollåtgärd som bevisar efterlevnaden och en indikator som mäter dess ändamålsenlighet och resultat.
- På så sätt kan kommunen systematiskt bedöma resultaten och fördelarna med socialt ansvarsfull offentlig upphandling. Uppmätta effekter kan till exempel omfatta antalet anställda personer med funktionsnedsättning eller antalet anställda kvinnor som har utsatts för könsrelaterat våld, efterlevnaden av arbetsnormer, ökningen av fasta anställningsavtal, värdet av kontrakt eller underentreprenader som går till aktörer i den sociala ekonomin och sociala företag för arbetsmarknadsintegration, genomförda jämställdhetsåtgärder och antalet personer som gynnas av dem, eller värdet av rättvis handel eller lokalt producerade produkter som köps in.
- På grund av den begränsade tid under vilken instruktionen hittills har tillämpats är rapporteringen om sociala konsekvenser fortfarande under utveckling.

Andra fördelar

- Detta initiativ kan enkelt överföras och tillämpas av andra offentliga myndigheter.

Lärdomar och framtida utmaningar

- Politisk vilja och politiskt stöd för ett sådant initiativ är avgörande. Övergripande stöd över hela linjen (kommunala avdelningar och personal) behövs dock också. Därför har utbildning för de yrkesverksamma anordnats om både strategin och vägledningen.
- Den största utmaningen inför framtiden ligger i en ändamålsenlig övervakning av genomförandet av socialt ansvarsfull offentlig upphandling genom instruktionen. För att åstadkomma detta är det av

avgörande betydelse att integrera socialt ansvarsfulla mål för offentlig upphandling som en del av kommunens strategiska mål, såsom strategin för 2030 för Pamplona.

Kontaktperson

José Costero, chef, strategiska kontoret, Pamplonas stadsfullmäktige, j.costero@pamplona.es +34 948 420 527

TABELL ÖVER RELEVANTA SOCIALA BESTÄMMELSER

Direktiv 2014/24/EU	Förklaring (relevans för socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar)	Fall som hänvisar till bestämmelsen
Artikel 18.2 <i>Obligatorisk social klausul</i>	Åtgärder måste vidtas för att säkerställa att tillämplig social och arbetsrättslig lagstiftning samt tillämpliga kollektivavtal på nationell och internationell nivå samt på EU-nivå iakttas vid fullgörande av offentliga kontrakt.	(5) Tjeckiska televisionen, (8) Europeiska kommissionen, (20) Madrid, (25) Rumänien, (26) Toscana, (30) Tammerfors, (40) Katalonien, (41) Hansel, (42) Tyska förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling, (44) Tjeckiska MoLSA, (46) Bonn, (60) Girona, (64) Valladolid och (71) Pamplona.
Artikel 20 <i>Reserverade kontrakt</i>	Kontrakten kan reserveras för skyddade verkstäder/sysselsättningsprogram med minst 30 % arbetstagare med funktionsnedsättning eller mindre gynnade arbetstagare.	(1) Katalonien, (7) Wrocław, (18) Vendée, (21) Korfu, (22) Belgien, (26) Toscana, (27) Toledo, (28) Salamanca, (31) Oslo, (47) Madrid, (50) Rzgów, (58) Conseil Régional Grand-Est, (59) Grand Paris Sud Est Avenir, (60) Girona, (63) Bulgarien, (64) Valladolid och (71) Pamplona.
Artikel 40 <i>Preliminära marknadsundersökningar</i>	Preliminära marknadsundersökningar får genomföras med ekonomiska aktörer och oberoende experter.	(1) Katalonien, (2) Helsingborg, (5) Tjeckiska televisionen, (25) Rumänien, (31) Oslo, (32) den samhällspåverkande obligationen Koto; (58) Conseil Régional Grand-Est, (62) Sodankylä och Kittilä, (64) Valladolid, (69) Bremen och (71) Pamplona.
Artikel 42 <i>Tillgänglighet i tekniska specifikationer</i>	Vid all upphandling som är avsedd att användas av människor måste hänsyn tas i de tekniska specifikationerna till tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller design för alla.	(25) Rumänien, (30) Tammerfors och (43) Utbildningsstyrelsen i Finland.
Artikel 43 <i>Märkning</i>	Sociala märkningar kan krävas i tekniska specifikationer, tilldelningskriterier eller klausuler om fullgörande av kontrakt, förutsatt att dessa uppfyller vissa normer för öppenhet och objektivitet och att likvärdiga märkningar också godtas.	(11) Berlin, (19) Oslo, (20) Madrid, (24) Emilia-Romagna, (42) Tyska förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling och (64) Valladolid.
Artikel 46 <i>Uppdelning i delar</i>	Kontrakt får delas upp i delar, och om ett beslut fattas om att inte göra detta måste en förklaring till detta ges i upphandlingsdokumenten eller rapporten.	(1) Katalonien, (5) Tjeckiska televisionen, (12) Ille-et-Vilaine, (15) Strasbourg, (21) Korfu, (26) Toscana, (45) Gent, (62) Sodankylä och Kittilä, (64) Valladolid och (71) Pamplona.

<p>Artikel 56.1 <i>Principer för tilldelning av kontrakt</i></p>	<p>De upphandlande myndigheterna får besluta att inte tilldela ett kontrakt till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet om anbudet inte uppfyller de tillämpliga skyldigheterna enligt artikel 18.2.</p>	
<p>Artikel 57.4 <i>Skäl för utslutning</i></p>	<p>Anbudsgivarna får uteslutas om den upphandlande myndigheten på lämpligt sätt kan visa att de har brutit mot de tillämpliga skyldigheterna enligt artikel 18.2.</p>	<p>(16) Skien, (25) Rumänien, (34) Brescia och (60) Girona: centraliserad upphandling, (52) Girona.</p>
<p>Artikel 58/bilaga XII <i>Styrning av leveranskedjan</i></p>	<p>Anbudsgivarna kan uppmanas att ange de åtgärder för styrning av leveranskedjan som de kommer att kunna tillämpa inom ramen för kontraktet.</p>	<p>(44) Tjeckiska MoLSA och (71) Pamplona.</p>
<p>Artikel 67 <i>Kriterier för tilldelning av kontrakt</i></p>	<p>Kriterier för tilldelning av kontrakt får avse sociala särdrag eller handelsvillkor, förutsatt att dessa är kopplade till kontraktets föremål, meddelas i förväg, inte ger den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet, säkerställer möjligheten till ändamålsenlig konkurrens och kan kontrolleras i praktiken.</p>	<p>(1) Katalonien, (3) Budapest, (4) Århus, (5) Tjeckiska televisionen, (6) Ballerup, (9) Malta, (10) Olympiska spelen, (19) Oslo, (25) Rumänien, (28) Salamanca, (31) Oslo, (35) Gdynia, (38) Rotterdam, (41) Hansel, (42) Tyska förbundsministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling, (53) Sverige, (54) London, (55) Dublin, (60) Girona, (62) Sodankylä och Kittilä, (64) Valladolid och (68) Wien.</p>
<p>Artikel 70 <i>Villkor för fullgörande av kontrakt</i></p>	<p>Villkor för fullgörande av kontrakt får inbegripa sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn, förutsatt att dessa är kopplade till kontraktets föremål och meddelas i förväg.</p>	<p>(2) Helsingborg, (4) Århus, (5) Tjeckiska televisionen, (6) Ballerup, (8) Europeiska kommissionen, (12) Ille-et-Vilaine, (14) Kastilien-León, (16) Skien, (17) Grangegorman, (19) Oslo, (25) Rumänien, (35) Gdynia, (48) Falun-Borlänge, (49) Warszawa, (52) Vanda och Helsingfors, (53) Sverige, (54) London, (55) Dublin, (56) Dortmund, (57) La Rochelle, (60) Girona, (64) Valladolid, (66) Wagingen, (67) Haarlem, (68) Wien, (70) Köpenhamn och (71) Pamplona.</p>
<p>Artikel 71.1 och 71.6 <i>Använda underleverantörer</i></p>	<p>Skyldigheterna enligt artikel 18.2 får genomdrivas gentemot underleverantörer. Gemensamt ansvar för dessa skyldigheter får åläggas huvudentreprenören. Den upphandlande myndigheten får kräva att en underleverantör som inte uppfyller kraven byts ut.</p>	<p>(41) Hansel, (70) Köpenhamn och (71) Pamplona.</p>

<p>Artiklarna 74–77 <i>Det enklare systemet för sociala och andra särskilda tjänster</i></p>	<p>Upphandlande myndigheter får tillämpa mer flexibla förfaranden för vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster, utbildningstjänster, kulturella tjänster och andra tjänster, förutsatt att principerna om likabehandling och öppenhet iakttas. Vissa kontrakt får reserveras för sociala företag/ömsesidiga bolag som tillhandahåller offentliga tjänster.</p>	<p>(18) Vendée, (31) Oslo, (34) Brescia, (36) Riga, (37) Litauen, (39) Italien/Slovenien och (64) Valladolid.</p>
---	--	---

KONTAKTA EU

Personligt besök

Det finns hundratals Europa direkt-kontor i hela EU. Hitta ditt närmaste kontor på https://europa.eu/european-union/contact_sv

Ring eller mejla

Europa direkt svarar på dina frågor om EU. Kontakta tjänsten på något av följande sätt:

Ring det avgiftsfria numret 00 800 6 7 8 9 10 11 (en del operatörer kan ta betalt för samtalet).

Ring det vanliga numret +32 22 99 96 96

Skriv ett meddelande via kontaktformuläret https://europa.eu/european-union/contact_sv

INFORMATION OM EU

På nätet

På Europa-portalen finns det information om EU på alla officiella EU-språk: https://europa.eu/european-union/index_sv

EU-publikationer

Du kan ladda ner eller beställa EU-publikationer på <https://op.europa.eu/sv/web/general-publications/publications>. Om du behöver flera exemplar av en kostnadsfri publikation kan du kontakta Europa direkt eller ditt lokala informationskontor (se https://europa.eu/european-union/contact_sv).

EU-lagstiftning och därmed sammanhängande handlingar

Tillgång till rättsinformation från EU, inbegripet all EU-lagstiftning sedan 1952 på samtliga officiella språk, ges via Eurlex: <http://eur-lex.europa.eu>

Öppna data från EU

På EU:s portal för öppna data (<http://data.europa.eu/euodp/sv>) finns dataserier från EU. De får laddas ned och användas fritt för kommersiella och andra ändamål.

Publications Office

doi:[nummer]